

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Fatma AVCI

TOPLUMSAL CİNSİYET VE MEDYA İLİŞKİSİ: YAZILI BASINDA KADINA ŞİDDET
VE KADIN CİNAYETLERİ HABERLERİ ÜZERİNE BİR ANALİZ

Gazetecilik Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2018

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Fatma AVCI

TOPLUMSAL CİNSİYET VE MEDYA İLİŞKİSİ: YAZILI BASINDA KADINA ŞİDDET
VE KADIN CİNAYETLERİ HABERLERİ ÜZERİNE BİR ANALİZ

Danışman

Doç. Dr. Ayşad GÜDEKLİ

Gazetecilik Ana Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2018

Akdeniz Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Fatma AVCI'nın bu çalışması, jürimiz tarafından Gazetecilik Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Narin Tülay ŞEKER (İmza)

Üye (Danışmanı) : Doç. Dr. İsmail Ayşad GÜDEKLİ (İmza)

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Zuhâl GÖK DEMİR (İmza)

Tez Başlığı: Toplumsal Cinsiyet ve Medya İlişkisi: Yazılı Basında Kadına Şiddet ve Kadın Cinayetleri Haberleri Üzerine Bir Analiz
---

Onay : Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

Tez Savunma Tarihi : 25/06/2018

Mezuniyet Tarihi : 16/07/2018

(İmza)
Prof. Dr. İhsan BULUT
Müdür

AKADEMİK BEYAN

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Toplumsal Cinsiyet ve Medya İlişkisi: Yazılı Basında Kadına Şiddet ve Kadın Cinayetleri Haberleri Üzerine Bir Analiz” adlı bu çalışmanın, akademik kural ve etik değerlere uygun bir biçimde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım bütün eserlerin kaynakçada gösterildiğini ve çalışma içerisinde bu eserlere atıf yapıldığını belirtir; bunu şerefimle doğrularım.

İmza

Fatma AVCI

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU
BEYAN BELGESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

ÖĞRENCİ BİLGİLERİ	
Adı-Soyadı	Fatma AVCI
Öğrenci Numarası	20145251011
Enstitü Ana Bilim Dalı	Gazetecilik
Programı	Yüksek Lisans
Programın Türü	(X) Tezli Yüksek Lisans ( ) Doktora ( ) Tezsiz Yüksek Lisans
Danışmanın Unvanı, Adı-Soyadı	Doç. Dr. Ayşad GÜDEKLİ
Tez Başlığı	Toplumsal Cinsiyet ve Medya İlişkisi: Yazılı Basında Kadına Şiddet ve Kadın Cinayetleri Haberleri Üzerine Bir Analiz
Turnitin Ödev Numarası	981624027

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmasının a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana Bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 157 sayfalık kısmına ilişkin olarak, 10/07/2018 tarihinde tarafımdan Turnitin adlı intihal tespit programından Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nda belirlenen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan ve ekte sunulan rapora göre, tezin/dönem projesinin benzerlik oranı;

alıntılar hariç % 7

alıntılar dahil % 9'dur.

Danışman tarafından uygun olan seçenek işaretlenmelidir:

(X) Benzerlik oranları belirlenen limitleri aşmıyor ise;

Yukarıda yer alan beyanın ve ekte sunulan Tez Çalışması Orijinallik Raporu'nun doğruluğunu onaylarım.

( ) Benzerlik oranları belirlenen limitleri aşıyor, ancak tez/dönem projesi danışmanı intihal yapılmadığı kanısında ise;

Yukarıda yer alan beyanın ve ekte sunulan Tez Çalışması Orijinallik Raporu'nun doğruluğunu onaylar ve Uygulama Esasları'nda öngörülen yüzdeler sınırlarının aşılmasına karşın, aşağıda belirtilen gerekçe ile intihal yapılmadığı kanısında olduğumu beyan ederim.

Gerekçe:

Benzerlik taraması yukarıda verilen ölçütlerin ışığı altında tarafımda yapılmıştır. İlgili tezin orijinallik raporunun uygun olduğunu beyan ederim.

...../...../.....

(imzası)
Danışmanın Unvanı-Adı-Soyadı
Doç. Dr. Ayşad GÜDEKLİ

İÇİNDEKİLER

ŞEKİL LİSTESİ	v
KISALTMALAR LİSTESİ	vi
ÖZET	vii
SUMMARY	viii
TEŞEKKÜR.....	ix
ÖNSÖZ	x
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

TOPLUMSAL CİNSİYET KAVRAMI

1.1. Toplumsal Cinsiyet Nedir?	5
1.2. Toplumsal Cinsiyet ve Ataerkil Yapı	7
1.3. Toplumsal Cinsiyet ve Medya	10
1.4. Toplumsal Cinsiyet ve Siyasal Yaşam.....	12
1.5. Uluslararası Boyutuyla Toplumsal Cinsiyet Olgusu	14
1.6. Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Yönelik Ülke Örnekleri.....	17
1.6.1. İsveç'te Toplumsal Cinsiyet.....	17
1.6.2. Filistin'de Toplumsal Cinsiyet	17
1.6.3. Avrupa Birliği Ülkelerinde Toplumsal Cinsiyet	18
1.7. Türkiye'de Tarihsel Süreçte Toplumsal Cinsiyet	18
1.7.1. İslamiyet Öncesi ve İslamiyet'in Kabulü Sonrası Türklerde Toplumsal Cinsiyet	18
1.7.2. Cumhuriyet Dönemi Toplumsal Cinsiyet.....	21
1.7.3. Günümüzde Toplumsal Cinsiyet Olgusu.....	23
1.8. Toplumsal Cinsiyet ve Küreselleşme	25

İKİNCİ BÖLÜM

ŞİDDET VE KADIN

2.1. Şiddet ve Kadına Yönelik Şiddet.....	30
2.2. Erkeklik ve Eril Şiddet.....	33
2.3. Devlet ve Eril Şiddet.....	36
2.4. Medyada Kadına Şiddet Haberleri.....	39
2.5. Ekonomi Politikaları ve Kadın Emeği	42
2.6. Söylem Nedir	45
2.6.1. Medya Metinleri ve Söylem.....	46
2.6.2. Eleştirel Söylem Analizi.....	48

2.6.3. Feminist İdeoloji.....	49
-------------------------------	----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÖZGEÇAN ASLAN CİNAYETİ VE KADINA ŞİDDET HABER ANALİZLERİ

3.1. Araştırmanın Konusu	50
3.2. Araştırmanın Amacı.....	50
3.3. Araştırmanın Önemi	51
3.4. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	51
3.5. Araştırmanın Varsayımları	52
3.6. Araştırmanın Yöntemi	52
3.7. Özgecan Aslan Cinayeti ve Kadına Şiddet Haberlerinin Analizi	52
3.7.1. Makro Yapı	53
3.7.1.1. Tematik Çözümleme	53
3.7.1.1.1. Başlıklar.....	53
3.7.1.1.2. Haber Spotları.....	69
3.7.1.2. Şematik Yapı Çözümleme.....	75
3.7.1.2.1. Durum.....	75
3.7.1.2.1.1. Ana Olayın Sunumu.....	75
3.7.1.2.1.2. Sonuçlar.....	76
3.7.1.2.1.3. Ardalın ve Bağlam Bilgisi.....	77
3.7.1.2.2. Yorum.....	78
3.7.1.2.2.1. Haber Kaynakları ve Olay Taraflarının Değerlendirmeleri.....	79
3.7.2. Mikro Yapı	80
3.7.2.1. Sentaktik Çözümleme	81
3.7.2.2. Bölgesel Uyum	83
3.7.2.3. Kelime Seçimleri	86
3.7.2.4. Haberin Retoriği.....	87
SONUÇ	91
KAYNAKÇA.....	96
EK 1- Cumhuriyet Gazetesi 16 Şubat 2015 Sayısı.....	104
EK 2- Cumhuriyet Gazetesi 16 Şubat 2015 Sayısı 10. Sayfa	104
EK 3- Cumhuriyet Gazetesi 17 Şubat 2015 Sayısı.....	105
EK 4- Cumhuriyet Gazetesi 17 Şubat 2015 Sayısı 11. Sayfa	105
EK 5- Cumhuriyet Gazetesi 18 Şubat 2015 Sayısı.....	106
EK 6- Cumhuriyet Gazetesi 18 Şubat 2015 Sayısı 6. Sayfa	106

EK 7- Cumhuriyet Gazetesi 19 Şubat 2015 Sayısı 6. Sayfa	107
EK 8- Cumhuriyet Gazetesi 20 Şubat 2015 Sayısı.....	107
EK 9- Cumhuriyet Gazetesi 20 Şubat 2015 Sayısı 10. Sayfa	108
EK 10- Cumhuriyet Gazetesi 27 Şubat 2015 Sayısı.....	108
EK 11- Cumhuriyet Gazetesi 3 Mart 2015 Sayısı 3. Sayfa	109
EK 12- Cumhuriyet Gazetesi 5 Mart 2015 Sayısı.....	109
EK 13- Cumhuriyet Gazetesi 5 Mart 2015 Sayısı 6. Sayfa	110
EK 14- Cumhuriyet Gazetesi 7 Mart 2015 Sayısı 11. Sayfa	110
EK 15- Cumhuriyet Gazetesi 8 Mart 2015 Sayısı 16. ve 17. Sayfalar.....	111
EK 16- Cumhuriyet Gazetesi 16 Şubat 2015 Sayısı 11. Sayfa	112
EK 17- Cumhuriyet Gazetesi 17 Şubat 2015 Sayısı 5. Sayfa	112
EK 18- Cumhuriyet Gazetesi 18 Şubat 2015 Sayısı 7. Sayfa	113
EK 19- Cumhuriyet Gazetesi 18 Şubat 2015 Sayısı 13. Sayfa	113
EK 20- Cumhuriyet Gazetesi 8 Mart 2015 Sayısı 15 Sayfa	114
EK 21- Cumhuriyet Gazetesi 10 Mart 2015 Sayısı 18 Sayfa	114
EK 22- Cumhuriyet Gazetesi 14 Mart 2015 Sayısı 13 Sayfa	115
EK 23- Akit Gazetesi 16 Şubat 2015 Sayısı.....	115
EK 24- Akit Gazetesi 17 Şubat 2015 Sayısı.....	116
EK 25- Akit Gazetesi 17 Şubat 2015 Sayısı 10. Sayfa	116
EK 26- Akit Gazetesi 17 Şubat 2015 Sayısı 8. Sayfa	117
EK 27- Akit Gazetesi 17 Şubat 2015 Sayısı 11. Sayfa	117
EK 28- Akit Gazetesi 18 Şubat 2015 Sayısı.....	118
EK 29- Akit Gazetesi 18 Şubat 2015 Sayısı 12. Sayfa	118
EK 30- Akit Gazetesi 18 Şubat 2015 Sayısı 10. Sayfa	119
EK 31- Akit Gazetesi 19 Şubat 2015 Sayısı.....	119
EK 32- Akit Gazetesi 19 Şubat 2015 Sayısı 10. Sayfa	120
EK 33- Akit Gazetesi 20 Şubat 2015 Sayısı 8. Sayfa	120
EK 34- Akit Gazetesi 8 Mart 2015 Sayısı	121
EK 35- Akit Gazetesi 9 Mart 2015 Sayısı	121
EK 36- Akit Gazetesi 9 Mart 2015 Sayısı 8. Sayfa.....	122
EK 37- Akit Gazetesi 11 Mart 2015 Sayısı 10. Sayfa.....	122
EK 38- Akit Gazetesi 16 Şubat 2015 Sayısı 9. Sayfa	123
EK 39- Hürriyet Gazetesi 16 Şubat 2015 Sayısı	123
EK 40- Hürriyet Gazetesi 16 Şubat 2015 Sayısı 15. Sayfa.....	124
EK 41- Hürriyet Gazetesi 17 Şubat 2015 Sayısı 18. Sayfa.....	124
EK 42- Hürriyet Gazetesi 18 Şubat 2015	125
EK 43- Hürriyet Gazetesi 18 Şubat 2015 Sayısı 6. Sayfa.....	125

EK 44- Hürriyet Gazetesi 19 Şubat 2015 Sayısı 3. Sayfa.....	126
EK 45- Hürriyet Gazetesi 21 Şubat 2015 Sayısı 8. Sayfa.....	126
EK 46- Hürriyet Gazetesi 22 Şubat 2015 Sayısı 6. ve 7. Sayfalar	127
EK 47- Hürriyet Gazetesi 26 Şubat 2015 Sayısı 8. Sayfa.....	128
EK 48- Hürriyet Gazetesi 27 Şubat 2015 Sayısı 5. Sayfa.....	128
EK 49- Hürriyet Gazetesi 8 Mart 2015 Sayısı.....	129
EK 50- Hürriyet Gazetesi 8 Mart 2015 Sayısı 6. Sayfa	129
EK 51- Hürriyet Gazetesi 15 Şubat 2015 Sayısı 5. Sayfa.....	130
EK 52- Hürriyet Gazetesi 22 Şubat 2015 Sayısı 3. Sayfa.....	130
EK 53- Hürriyet Gazetesi 23 Şubat 2015 Sayısı 3. Sayfa.....	131
EK 54- Hürriyet Gazetesi 9 Mart 2015 Sayısı 4. Sayfa	131
EK 55- Hürriyet Gazetesi 14 Şubat 2015 Sayısı	132
EK 56- Hürriyet Gazetesi 15 Şubat 2015 Sayısı	132
EK 57- Hürriyet Gazetesi 17 Şubat 2015 Sayısı 19. Sayfa.....	133
EK 58- Hürriyet Gazetesi 18 Şubat 2015 Sayısı 3. Sayfa.....	133
EK 59- Hürriyet Gazetesi 22 Şubat 2015 Sayısı	134
EK 60- Hürriyet Gazetesi 17 Şubat 2015 Sayısı 2. Sayfa.....	134
EK 61- Hürriyet Gazetesi 20 Şubat 2015 Sayısı	135
EK 62- Hürriyet Gazetesi 19 Şubat 2015 Sayısı 18. Sayfa.....	135
EK 63- Hürriyet Gazetesi 22 Şubat 2015 Sayısı 8. Sayfa.....	136
EK 64- Hürriyet Gazetesi 9 Mart 2015 Sayısı 23. Sayfa	137
EK 65- Hürriyet Gazetesi 12 Mart 2015 Sayısı 8. Sayfa	137
EK 66- Akit Gazetesi 27 Şubat 2015 Sayısı 9. Sayfa	138
EK 67- Hürriyet Gazetesi 15 Şubat 2015 Sayısı 4. Sayfa.....	138
EK 68- Hürriyet Gazetesi 2 Mart 2015 Sayısı 3. Sayfa	139
EK 69- Cumhuriyet Gazetesi 23 Şubat 2015 Sayısı 9. Sayfa	139
EK 70- Hürriyet Gazetesi 26 Şubat 2015 Sayısı 3. Sayfa.....	140
EK 71- Hürriyet Gazetesi 19 Şubat 2015 Sayısı 20. Sayfa.....	140
EK 72- Hürriyet Gazetesi 17 Şubat 2015 Sayısı	141
ÖZGEÇMİŞ	142

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 2.1 Van Dijk'in Eleştirel Söylem Analizi Modelinin Tablosu.....	48
---	----

KISALTMALAR LİSTESİ

5 N 1 K	"Ne? Ne Zaman? Nerede? Nasıl? Neden? Kim?"
AKP	Adalet ve Kalkınma Partisi
CEDAW	Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi
CHP	Cumhuriyet Halk Partisi
CNN	Cable News Network
EHY	Engelli ve Yaşlı Hizmetleri
ESP	Ezilenlerin Sosyalist Partisi
HDP	Halkların Demokratik Partisi
ILO	Uluslararası Çalışma Örgütü
KADEM	Kadın ve Demokrasi Derneği
KSGM	Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü
MÜSİAD	Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği
ÖZGÜR-DER	Özgür Düşünce ve Eğitim Hakları Derneği
SDP	Sosyal Demokrat Parti
STK	Sivil Toplum Kuruluşları
ŞÖNİM	Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TDK	Türk Dil Kurumu
TOMA	Toplumsal Olaylara Müdahale Aracı

ÖZET

Kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetleri hem dünyanın hem Türkiye'nin en önemli toplumsal sorunlarından biridir. Toplumsal cinsiyet düzenini getirilerinden olan ataerkil sistem kadına şiddet üzerinde etkilidir. Toplumun siyasal, ekonomik ve toplumsal alanlarına hâkim olan erkek egemen sistem eşitsiz güç ilişkilerine sebep olmakta, bunun sonucunda kadınlar ikincileştirilmekte ve eril şiddete maruz kalmaktadır. Yazılı ve görsel medya her gün kadına şiddet konulu haberlere yer vermekte, toplumda kadına şiddeti görünür kılmaktadır. Dolayısıyla kadına şiddet haberlerinde medyanın dili, söylemleri, haberleri ne şekilde ele aldığı ve toplumla nasıl paylaştığı önem arz etmektedir.

Bu çalışmada 11 Şubat 2015 tarihinde Mersin'de işlenen Özgecan Aslan cinayetinin Türk yazılı basınında nasıl yer aldığı incelenmiş, Özgecan Aslan cinayeti ve o dönem basında çıkan kadına şiddet haberlerindeki söylem farklılıkları ele alınmıştır. Çalışma farklı yayın politikalarına sahip olan Cumhuriyet, Akit ve Hürriyet gazetelerinin 14 Şubat 2015- 14 Mart 2015 tarihlerindeki ilgili haber metinlerini kapsamaktadır. Haber metinleri Teun Van Dijk'ın eleştirel söylem çözümlemesi yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırma bulgularının sonuçlarına göre Özgecan Aslan cinayeti ve kadına şiddet haberlerini gazeteler kendi ideolojilerine ve yakın ilişkide olduğu siyasi kanadın söylemlerine göre şekillendirmişlerdir. Kullandıkları başlıklar, fotoğraflar ve sözcükler incelendiğinde olaylar üç gazetede farklı şekilde yorumlanmıştır. Olayların toplumsal bağlamından koparılıp siyasi bir malzemeye dönüştürüldüğü, haberlerde eril söylemin bulunduğu ve tiraj kaygısı ile sansasyonelleştirildiği sonuçlar arasındadır.

Anahtar Kelimeler: Özgecan Aslan, Toplumsal Cinsiyet, Kadına Şiddet, Medya, Ataerkil.

SUMMARY

THE RELATIONSHIP BETWEEN GENDER AND MEDIA: AN ANALYSIS ON NEWS COVERAGE OF VIOLENCE AGAINST WOMEN AND FEMICIDE

The violence against women and femicide are among the most serious social problems both in Turkey and worldwide. As an outcome of the social gender mainstreaming, the paternalistic system has descent effect on violence against women. The male dominated system ruling over the political, financial and social areas of the community creates unequal power relations and consequently women are subordinated and subjected to male violence. The news of violence against women are daily exposed in written and visual media and this type of violence is made visible in the society. Therefore, the tone and the appeals of the media, the way these news are handled and how they are shared with society have importance.

In this study, it has been analysed how the Turkish written media depicted the murder of Özgecan Aslan on February 11th 2015 in Mersin; and the expression differences on Özgecan Aslan's murder and concurrent cases of violence against women in the media are discussed. The article includes the news published between February 14th 2015 and March 15th 2015 on the newspapers Cumhuriyet, Akit and Hürriyet, all of which has different publishing policies. The texts have been analysed by using the method of critical discourse analysis by Teun Van Dijk. Due to the findings, the newspapers shaped the news on murder of Özgecan Aslan and violence against women as to their ideologies along with the statements of the political circles which they are in closer relationship. When the titles, photos and words they preferred have been analysed, it is evident that incidents have been interpreted in a different way on all three newspapers. It has been concluded that the incidents have been detached from its social context and used as a means of political material, the news included masculine expressions and were sensationalized for rating.

Keywords: Özgecan Aslan, Gender, Violence Against Women, News Expressions, Media, Patriarchy.

TEŞEKKÜR

Çalışmanın planlanmasında, araştırılmasında, yürütülmesinde ve tamamlanmasında ilgi ve desteğini esirgemeyen, değerli bilgi ve önerileriyle yol gösteren kıymetli danışmanım Doç. Dr. Ayşad Güdekli'ye çok teşekkür ederim. Bu süreçte bana her konuda destek olan, motivasyonumun düştüğü her an yüzümü güldüren değerli dostlarım Burcu Odabaş ile Orçun Odabaş'a, lisans ve yüksek lisans boyunca desteğini esirgemeyen değerli arkadaşım Salim Key'e çok teşekkür ederim. Bu zorlu süreç içerisinde güler yüzüyle, sabrıyla ve kalbiyle en büyük destekçilerimden olan Buğra Bendeş'e de teşekkürü bir borç bilirim.

En büyük teşekkürüm ise hayatımın her evresinde üzerimde en çok emeği olan, bana güvenen, beni cesaretlendiren başta annem, babam olmak üzere kardeşime, amcama, büyükaneme ve geniş aileme minnettarım.

Fatma AVCI
Antalya, 2018

ÖNSÖZ

Toplumun kültürel değerlerinin, inançlarının belirlediği toplumsal cinsiyet rolleri insanların yaşam biçimlerini etkileyen en önemli etkenlerdir. Biyolojik cinsiyeti ekseninde kadın ve erkeklere yüklenen roller cinsiyet eşitsizliğine yol açmakta, ataerkil sistem toplumsal, ekonomik ve siyasal hayatta hâkimiyetini arttırarak kadınların ikincileştirilmesine neden olmaktadır. Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin kadına yönelik şiddetin ve kadın cinayetlerinin yaşanmasında payı yadsınamaz. Dünyada ve Türkiye’de her gün kadınlar eril şiddete maruz kalmakta veya öldürülmektedirler. Medya vasıtasıyla kadına şiddet ve kadın cinayetleri görünür kılınmaktadır. Kadına şiddet haberlerinde medyanın dili, söylemi toplumsal cinsiyet eşitliği açısından önem arz eder. Bunun için medya sorumlu bir yayıncılık anlayışı benimseyerek haberlerini oluşturmalıdır.

Çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde toplumsal cinsiyet bağlamında ataerkil yapı, medya, siyasal yaşam ve küreselleşme kavramları açıklanacaktır. İkinci bölümde kadına yönelik şiddet, medyada kadına şiddet haberleri, devletin eril şiddet ile ilişkisi ve kalkınmada kadın emeği konuları ele alınacaktır. Çalışmanın araştırma kısmını oluşturan üçüncü bölümde ise, Özgecan Aslan cinayeti döneminde farklı ideolojilere sahip Cumhuriyet, Akit ve Hürriyet gazetelerinde yer alan kadına şiddet ve kadın cinayeti haberlerindeki söylem benzerlikleri ve farklılıkları ele alınacaktır. İdeoloji farklılıklarının Özgecan Aslan cinayeti ve kadına şiddet haberlerinin inşasında etkili olup olmadığı Van Dijk’ın Eleştirel Söylem Analizi yöntemi kullanılarak çözümlenecektir. Gazetelerin toplumsal bir olay olan Özgecan Aslan cinayeti ve kadına şiddet haberlerini kendi ideolojisiyle örtüşen siyasilerin sözlerinden destek alarak oluşturdukları varsayımlarımız arasındadır. Haberlerde kullanılan başlıklar ve fotoğraflar, haber metnindeki kelime seçimleri olayların medyaya nasıl yansıtıldığı hakkında fikir vermesi açısından önemlidir. Gazeteler kadına şiddet haberlerini eril dil kullanarak oluşturmakta ve olayları sansasyonel anlatım tarzıyla haberleştirmektedir. Çalışma kapsamında analiz edilen haberlerin nasıl bir dil kullanılarak inşa edildiği incelenecektir.

Çalışma sonucunda farklı ideolojideki gazeteler kadına şiddet ve kadın cinayetleri haberlerini kendi ideolojilerine ve yakın ilişkide olduğu siyasi kanadın söylemlerine göre haberleştirmişlerdir. Haber metinleri oluşturulurken kadın cinayetleri ve kadına şiddet toplumsal bağlamından kopartılarak siyasi bir malzeme dönüştürülmüş, eril bir dil ile sansasyonel bir anlatım tarzının yaygın olarak kullanıldığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Fatma AVCI
Antalya, 2018

GİRİŞ

Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklanan kadına yönelik şiddet günümüzün en önemli toplumsal sorunlarından biridir. Dünyanın birçok ülkesinde hüküm süren ataerkil yapı kadınların şiddete uğramasında etkilidir. Bir insan hakkı ihlali olan şiddet yüzünden birçok kadın fiziksel ve ruhsal şiddet görmekte hatta öldürülmektedir. Şiddete maruz kalmış bir kadın hayatı boyunca şiddetin olumsuz etkilerini hissetmektedir. Sosyal, ekonomik ve siyasal alanda yaşanan eşitsiz güç ilişkileri erkek egemen yapıyı güçlendirmekte ve kadınların ezilmesine neden olmaktadır.

Toplumsal cinsiyet bağlamında kadın ve erkeklere doğduklarından itibaren toplumsal, kültürel bir takım roller yüklenmekte ve bu rollere uygun davranmaları beklenilmektedir. Toplumun kültürel değerleri kadın ve erkek için doğru davranışın ne olduğunu belirlemektedir. Toplumsal cinsiyet, cinsiyet gibi doğuştan değil toplum tarafından sonradan oluşturulan bir olgudur. Connell, insanların doğduğunda sadece biyolojik cinsiyete sahip olduklarını, zamanla biyolojik cinsiyetleri ekseninde yaşadığı toplumun kültürel ve toplumsal yapısının gerektirdiği davranışları içselleştirerek cinsiyet kimliklerini oluşturduklarının ifade etmiştir. (Connell, 2016: 278). Başlarda biyolojik olan bu farklılık zamanla kültürel bir farklılığa evrilerek kültür kisvesi altında cinsiyet eşitsizliği ile erkek egemenliği meşrulaştırılmıştır (Berktaş, 1997: 92). Toplumda ortaya çıkan eşitsiz güç ilişkileri ataerkil sistemin oluşmasını olanaklı hale getirmiştir. Toplumda oluşturulan ataerkil yapı kadını aile içinde, iş hayatında, sosyal çevresinde geri plana itmeye zorlamakta, erkekler kadınlar üzerinde kurduğu bu egemenliği devam ettirmek istemektedir.

Türkiye’de cinsiyet ayrımının kadın ve erkekler arasında belirgin olarak hissedildiği yer ailedir. Ataerkil sistemin hâkim olduğu ailede, kadın ve erkeklere birtakım roller uygun görülmüştür. Bu rollere kadının, ev işleri ve çocuklarının bakımından sorumlu olması, erkeğin dışarıda para kazanarak evin geçindirmesi, eşinin ve çocukların üzerinde söz hakkının olması gibi örnekler verilebilir. Kadının şefkatli, ağırbaşlı, namuslu, evine, eşine bağlı olması beklenirken; erkeğin güçlü, lider, baskın, risk alan bir yapıda olması kabul gören stereotip özelliklerdendir. Kadınlar kendilerine biçilen bu roller dışına çıktığında, erkek ile fikir ayrılığına düştüğünde veya kıskançlık, töre gibi sebepler yüzünden erkeklerin fiziksel güç avantajını kullanarak kadınlara şiddet uyguladığı durumlar çok yaygındır. Sebep ne olursa olsun şiddet kesinlikle suçtur. Bu suçun hem hukuki alanda hem de toplumsal alanda kesinlikle ağır yaptırımını olmalıdır.

Toplumsal cinsiyet kavramının eril şiddet ile yakın ilişkisi vardır. Toplumun kültürel normları, inançları insanların yaşam biçimleri üzerinde etkilidir. Dünyada hâkim olan ataerkil sistem cinsiyete dayalı şiddeti beraberinde getirmiştir. Toplum kadınları erkeklerden alt statüde gördüğü için cinsiyete dayalı şiddet aslında kadına yönelik şiddet anlamını taşımaktadır (Population Reports, 1999: 1). Toplumun kültür yapısına işleyen bazı düşünce kalıpları eril yapının güçlenmesinde etkili olmuştur. Erkekler kadınlardan hizmet görmeyi hak iddia ederek ve ekonomik olarak kendilerine bağımlı olmalarını sağlayarak kadınlar üzerinde egemenlik inşa etmiştir. Kadınların davranışlarını kontrol altında tutmak istemişler, bunu sağlayamadıklarında kadına şiddet uygulamaktan çekinmemişlerdir (Segal, 1992: 315). Aile içi şiddet en yaygın şiddet türüdür. Kadınlar en fazla yakınları (baba, abi, eş) tarafından şiddete maruz kalmakta, hem fiziksel hem psikolojik yaralar almaktadır. Fiziksel şiddetin yanı sıra psikolojik, ekonomik ve cinsel şiddet kadına uygulanan bireysel şiddet türlerindedir. Toplumdan destek alarak ya da herhangi bir sebebe dayandırarak kadına şiddet uygulamak kamusal bir sorun ve suçtur. Kadına şiddet ile mücadelede kalıcı bir çözüm için toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ön koşuldur. Bunu gerçekleştirmek için medyaya, devlete ve topluma önemli görevler düşmektedir.

Toplumsal cinsiyet rollerinin ortaya çıkması ve şekillenmesinde kültürel etkenlerin yanı sıra devletler de etkilidir. Çünkü devletin politikaları, bünyesindeki kurumların işleyiş şekilleri toplumun cinsiyet yapısından bağımsız değildir. İktidar, sahip olduğu imkânları kullanarak toplumu denetim altına tutmaktadır. İktidarın aile, okul, dini kurumlar, ordu ve medya üzerinde hegemonyası mevcuttur. Bu kurumlar ile topluma telkin edilen ideolojiler toplumun kendi rızasınıymış gibi görünse de bu rızanın oluşmasında iktidar söz sahibidir (Çoban, 2009: 138).

Türkiye toplumunda baskın olan hegemonik erkeklik biçiminin devletin kurumlarına yansıdığı görülmektedir. Siyasete katılım oranlarına bakıldığında eşitsizlik vardır. Özellikle mecliste yer alan, önemli yasaların çıkmasına etki eden kadın siyasetçilerin sayısı çok azdır. Devletin, kamu düzenini ve güvenliğini sağlayan asker ve polisler çoğunlukla erkeklerden oluşturulur. Kamuda ve iş gücü piyasalarında erkek yöneticilerin sayısı fazladır. Küreselleşen dünyaya entegre olan devletler ve şirketlerin küresel ekonomi politikaları erkeklerden çok kadınları olumsuz şekilde etkilemektedir. Kadınlar işgücü piyasalarında kısmi zamanlı, düşük ücretlere çalıştırılmakta, seks ticaretinde nesne olarak kullanılmaktadır. Bu durum aile ilişkilerine yansımakta, devlet bu şekilde dolaylı yoldan hegemonik erkeklik üzerinde etkili olmaktadır.

Medya günümüzde toplumu bilgilendirme, etkileme ve yönlendirme gücü ile en önemli toplumsal araçlardan biridir. Medya ile toplumsal cinsiyet ideolojileri yeniden üretilmekte ve pazarlanmaktadır. Kitle iletişim araçları ataerkil bir yapıda olduğu için kadınlar bu mecralarda erkek egemen bakış açısıyla yansıtılmaktadır (İmançer, 2006: 47). Medyanın ataerkil bir yapısının olması haber söylemlerine, kadınların medyada temsil biçimine yansımaktadır. Medya metinlerinde cinsiyetçi bir dilin sıklıkla kullanılıyor olması bu savı desteklemektedir. Farklı medya kuruluşları aynı haberleri kendi ideolojileri doğrultusunda farklı şekillendirmektedir. Bu farklılığa sebep olan etmenlerden biri ekonomik kaygılarıdır.

Medyanın asıl işlevi kamuoyunun sesi olmaktır. Fakat günümüz kapitalist ilişkilerinde medya kamuoyu yerine güçlülerin, egemen sınıfın sözcülüğü yapmaktadır (Çoban, 2009: 151). Bu yüzden haber verme işlevinden çok kar elde etmek isteyen medya kuruluşları tirajlarını arttırmak için haberlerini gerçek bağlamından uzaklaştırmaktadırlar. Kadınların yazılı ve görsel medyada cinsel obje, mağdur veya kurban olarak gösterildiği birçok haber vardır. Kadına şiddetin en çok görünür kılındığı, okuyucuların şiddete tanık olduğu mecralardan biri medyadır. Her gün yazılı ve görsel medyada kadına şiddet haberleri yer almaktadır. Üçüncü sayfa haberleri denildiğinde insanların aklına şiddet gören ve öldürülen kadınların hayat hikâyelerinin anlatıldığı gazete sayfası gelmektedir. Gazeteciler kadın cinayetleri ve şiddet haberlerinde, sorunun toplumsal yönüne dikkat çekmek yerine olayları sansasyonel bir şekilde ya da adli bir vaka olarak vermektedirler. Şiddete uğrayan kadınların fotoğrafları çarpıcı bir şekilde verilerek etik değerler hiçe sayılmaktadır. Medya haber diline ve söylemine dikkat etmemekte, kadına şiddeti sıradanlaştıran, meşrulaştıran ifadelere yer vererek ataerkil sistemin bir parçası olmaktadır.

Medyanın haberleri oluştururken dikkate aldığı bir diğer unsur ise siyasi aktörlerin ideolojileridir. Çünkü medyanın siyasi kimselerle aralarında kuvvetli bir ilişki söz konusudur. Özellikle birçok medya organı iktidarın ideolojisi doğrultusunda haberlerini yaparak hem maddi hem de manevi bir güç elde etmektedir. İktidar medyayı kullanarak topluma ideolojisini ve söylemlerini benimsetmeye çalışmakta, bunun sonucunda medya güç ve ün kazanmaktadır. İktidarın söylemlerini ve ideolojisini olumlayan medya aynı şekilde muhalefetten olan siyasilerin söylemlerini de olumsuzlamaktadır. İktidarın ideolojisini desteklemeyen, farklı ideolojik görüş ve söyleme sahip siyasilerin desteklediği medya kuruluşları da vardır. Haberler bu sefer muhalif, iktidar karşıtı söylemler barındırmaktadır. İktidarın yaptığı yanlış politikalar üzerinden haberler şekillendirilmektedir. Bu durumda yine gazeteci özgür olmaktan çıkmakta, desteklediği siyasi kanat kimse onun sözcüsü haline

gelmektedir. Bu sebepler ile farklı ideolojilere sahip üç gazetenin toplumu etkileyen Özgecan Aslan cinayeti üzerinden söylem farklılıklarını açığa çıkarmak hedeflenmektedir.

Çalışma 3 bölümden meydana gelmektedir. Birinci ve ikinci bölüm çalışmanın kuramsal kısmını oluşturmaktadır. Birinci bölümde toplumsal cinsiyet kavramının tanımı, geçmişten günümüze gelişimi ve değişimi açıklanmaktadır. Ayrıca toplumsal cinsiyetle ilişkilendirilerek ataerkil yapı, siyasal, sosyal ve ekonomik yaşam, medya ve küreselleşme kavramları açıklanmıştır. İkinci bölümde ise kadına yönelik şiddetin tanımı yapılarak, eril şiddet, medyada kadına şiddet haberleri ve devletin eril şiddet ile ilişkisi açıklanmaktadır. Üçüncü bölüm çalışmanın araştırma kısmıdır. Toplumu oldukça etkileyen, her yaşta her kesimden insanın tepkisini çeken, uzun süre medyada gündem olan Özgecan Aslan cinayeti haberlerinin yazılı basına nasıl yansıdığı araştırmanın odak noktasıdır. 14 Şubat 2015- 14 Mart 2015 tarihleri arasında Cumhuriyet, Akit ve Hürriyet gazetelerinde çıkan Özgecan Aslan ve kadına şiddet haberleri Teun Van Dijk'in eleştirel söylem analizi ile incelenmiş ve sonuçları açıklanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

TOPLUMSAL CİNSİYET KAVRAMI

1.1. Toplumsal Cinsiyet Nedir?

Cinsiyet terimi bireyin biyolojik açıdan kadın veya erkek olarak farklılaşmasını ifade eden bir kavramdır. Demografik bir kategori olan cinsiyet, biyolojik bağlamda kişilerin nüfus cüzdanlarında belirtilen anlama gelmektedir. Toplumsal cinsiyet kavramında ise kadın veya erkeğe toplum ve kültür tarafından bir takım anlamlar yüklenmekte, toplumun ve kültürün beklentileri ifade edilmektedir. Toplumsal cinsiyet bireyin psikolojik özelliklerini de dikkate alır. Çünkü kişilerin biyolojik yapısı ile psikolojik özellikleri iç içedir (Bayhan, 2013: 153).

Toplumsal cinsiyetin konu olduğu literatürde de ‘‘toplumsallaşma’’ kavramının şematik olarak işleyişi şu şekildedir: Çocuk doğduğu zaman biyolojik bir cinsiyete sahiptir fakat henüz toplumsal bir cinsiyeti yoktur. Toplum çocuğun büyüme aşamasında, çocuğun önüne cinsiyetine uygun olarak davranış modelleri ve kurallar koymaktadır. Özellikle yakın çevreyi oluşturan ailesi, arkadaş grupları, okulu ve medya bu davranış modellerini somutlaştırarak çocuğun benimseyebileceği ortamlar hazırlamaktadır. Bunların yanı sıra şartlanma, öğretim, model alma, kuralları öğrenme, özdeşleşme gibi öğrenme mekanizmaları devreye girer. Toplumsal kurallar ayrıntıları nasıl olursa olsun az veya çok içselleştirilerek belli bir cinsiyetin beklentilerinin karşılığı olarak toplumsal cinsiyet kimliğini ortaya çıkarırlar (Connell, 2016: 278).

Toplumsal cinsiyet ve cinsiyetin arasında ayrımın yapılmasının sebebi ilk zamanlarda ‘‘biyoloji kaderdir’’ ifadesine itiraz etmek içindi. Cinsiyet biyolojik bir sonuç olduğu için değiştirilemez gibi görünmesine rağmen toplumsal cinsiyet kültürel olarak inşa edildiği için cinsiyet gibi sabit kalıplarda değildir (Butler, 2016: 50). Birey kendi toplumsal kimliğini oluştururken çevresinden, içinde yaşadığı toplumun kültüründen mutlaka etkilenir.

Erkekler ile kadınların arasındaki bilişsel ve yaradılışsal davranış farklılıklarının doğa veya biyoloji ile ilintili olduğu düşüncesi 1950’li yıllarda psikologlar tarafından bulgulanmıştır. En çok değinilen konulardan biri kadınların sözel becerilerinin erkeklerden, erkeklerin bedensel becerilerinin ise kadınlardan daha iyi olduğu görüşüydü. Ayrıca erkeklerin birçok konuda üstün ve saldırgan bir tutum sergiledikleri görülmekteydi. 1960’lı yılların sonlarına gelindiğinde ise feminist düşünce, psikolojide cinsiyet farklılıkları üzerine yapılan araştırmaları arttırmıştır. Erkeklerle kadınlar arasındaki gözlemlenebilir olan her farklılığın cinsiyetlerinin rolüne uygun davranışların koşulları incelenerek toplumsal bağlamda açıklama yapmak amaçlanmıştır. Bulunan bu davranış farklılıklarının birçok sebebi

çevre baskıları, toplumsal, ekonomik ve kültürel olayların yarattığı sonuçların olduğu ortaya çıkmıştır (Segal, 1992: 93-94).

Erkekler ve kadınlar arasında doğuştan gelen karakter, yetenek gibi bir takım farklılıkların olması mümkündür. Fakat kadın ve erkeklerin aralarında farklılıkların olması büyük toplumsal kurumların temeli değildir. İnsanın evrimine baktığımızda ortak özelliklerinin daha çok olduğunu görebiliriz. Her iki cinsiyetin de insanı öteki türlerden ayıran ve toplumunun ortaya çıkmasını, gelişmesini sağlayan özellikleri vardır. Bunlara dil becerisi, hayal gücü, zekâ, alet yapabilme ve kullanabilme, çocuk yetiştirme gibi örnekler verilebilir. Türünün diğer canlılardan daha fazla gelişmeler kaydetmesini sağlayan bu başarılar kadın ve erkeğin birlikte başardıkları ve tarihe geçtiği bir süreçtir (Connell, 2016: 117). Kadınlar ve erkeklerin farklı olmalarını biyolojik temelli olarak kabul eden bu görüşler zamanla önemini kaybetmiştir. Çünkü bu görüşe göre cinsiyet insana doğuştan gelen, dogmatik kabul edilen bir kavramdı. Fakat daha sonra kadın ve erkek olmanın özellikleri feminist çalışmalar ile hem sosyal hem kültürel açıdan sorgulanması başlamıştır. Bu çalışmalara göre toplumsal cinsiyet kavramının yanı sıra kişinin geçmişte yaşadığı olaylar ve toplumsallaşma süreci cinsiyetin oluşumunda çok önem teşkil ettiği görülmüştür (Alankuş, 2007: 28-29).

Cheng (1997) de erkeklere ve kadınlara toplum tarafından sosyal ve kültürel olarak birtakım kuralların biçildiğini ve bu kurallara uymalarının beklenildiğini ifade etmiştir. Toplumsal cinsiyet bağlamında erkeklere ve kadınlara kodlanan bu davranış biçimleri toplumların kültürüne ayna tutmuştur. Ayrıca her kültürün kabul etmiş olduğu farklı cinsiyet kimlikleri bulunur. Bir kadının ve erkeğin nasıl görünmeleri gerektiği, aralarındaki ilişki biçimleri ve birbirlerine nasıl davranmaları gerektiğinin altını çizen ise kültürün sosyal normlarıdır (akt. Yılmaz, 2007: 144).

Kadın ve erkeklere biçilen bu rollerden biri de iş hayatı içerisinde kendini göstermektedir. Toplumların büyük bir kısmına bakıldığında erkek egemen bir işbölümü yaygındır. Connell (2016) iş hayatında erkeğin kadından daha iyi konumda olduğunu şu sözleriyle açıklar: “Kadınlar, bilgisayarların okuyabilmesi için veri giriş kartlarına delik açmak üzere işe alınıyorlar; erkekler ise operatör, satış sorumlusu, sistem analisti ve yönetici konumlarında asıl güce sahip oluyorlar”(Connell, 2016: 155). Kadın ve erkek arasında toplumsal cinsiyete dayalı işbölümü yaygındır. Kadının evde ev işleriyle uğraşması “dişil”, erkeğin ise çalışma hayatı içerisinde makine kullanması “eril” anlamlar taşımaktadır. Makine kullanmanın ev işleri yapmaktan daha değerli olduğu görüşü ise iş hayatında cinsiyet eşitsizliklerinin olduğunu kanıtlar niteliktedir. Aynı işi yapan kadın ve erkeğin aldığı ücretler

işyerlerinde farklılık gösterebilmektedir. Erkekler kadınlar ile aynı işi yapmalarına rağmen daha fazla ücret almaktadırlar (Sancar, 2013: 175).

Toplumda ortaya çıkan ‘eril’ ve ‘dişi’ kavramlarının en önemli belirleyicisi ise anne ve baba ile ilgili yaşantılar ve algılardır. Çocuk doğduktan sonra en yakın temas kurduğu kişi annesidir. Bu yüzden benlik ve öteki arasında ayrımı yaptığı bu zamanlarda duygusal olarak en yakın olduğu kişiden, annesinden etkilenmektedir. Anne burada birinci nesnedir. Çocuk belli bir süre sonra baba figürü ile tanışır ve korunma duygusunu tattığı kişi ise babasıdır. Çocuğun duygusal dünyadan gerçek dünyaya geçişi baba sayesinde gerçekleşmektedir (Keller, 2016: 112-113). Freud bu konuyu Oidipus kompleksi olarak adlandırır ve şu şekilde özetler ‘ebeveynlerden birine duyulan sevgi ile bir rakip olarak ötekine duyulan eşzamanlı nefretin belirleyici bileşimi’dir. Oidipus kompleksine göre kız ve erkek çocuklar için anne ve baba farklı anlamlar taşımaktaydı (Connell, 2016: 295).

Feminizm üzerine çalışmalar yapan araştırmacılar için toplumsal cinsiyet oldukça önemli bir konudur. Çünkü kadın ve erkeklerin arasındaki eşitsizlikleri, güç ilişkilerini bu kavram üzerinden sorgulamışlardır. Feminist araştırmacıların toplumsal cinsiyet bağlamında kadın erkek ilişkilerine dair en temel soruları ise şunlardır:

‘‘Erkekler ve kadınlar arasındaki farklılıkları yaratan onların doğal özellikleri midir, yoksa içinde yaşadıkları toplumun özellikleri nedeniyle mi farklıdır? Daha somut olarak, erkeklerin politikacı, güreşçi, kamyon şoförü, komando askeri olmaları, doğaları gereği midir? Kavgacı, aktif, saldırgan, rasyonel olmaları doğuştan mıdır? Bu özellikleri nedeniyle mi toplumda yönetici konumları işgal etmektedirler? Kadınların öğretmen, ebe, hemşire, terzi olmaları doğalarının gerektirdiği seçimler midir? Çocukları seven, merhametli, yardımsever ve duygusal olmaları doğuştan getirdikleri özellikleri ile mi ilgilidir? Erkekler ev dışında çalışıp para kazanırken kadınlar da evde oturup çocuklara bakarken doğalarına uygun bir biçimde mi davranmaktadırlar? Yoksa acaba erkeklerin ve kadınların bu özellikleri toplumsal mıdır? Yani aile içinde sosyalleşen ve toplumda etkileşim halinde öğrenilen özellikler midir?’’(Ecevit, 2011: 4).

1.2. Toplumsal Cinsiyet ve Ataerkil Yapı

Tarih boyunca kadın ve erkek tam anlamıyla eşit olamamıştır. Bu eşitsizliğin olumsuzluklarını ise kadınlar yaşamıştır. Kadınlar her çağda yaşadıkları ülkelerin dine, kültürüne ve ülkenin yönetiliş biçimine göre farklı rollere bürünmek zorunda bırakılmışlardır (Terzioğlu ve Taşkın, 2008: 63). Toplumsal baskılardan dolayı kadınlar erkekler kadar eğitim alamamış, iş hayatında önemli konumlara gelmeleri engellenmiş, çalıştıkları işlerde baskılara maruz kalmışlardır.

Cinsiyet eşitsizliği, ataerkillik kavramı ve kadınların ezilmesi tartışmaları 1970’li yıllarda başlamıştır. Daha sonra bu kavramlar ‘‘Kadın Çalışmaları’’ adı altında bir akademik

çalışma haline gelmiştir. Bu çalışma alanı yakın zamana kadar “erkekliğin” ne olduğunu ve nasıl analiz edileceğine dair ciddi soru sormadığı için erkeklik bugüne kadar sadece hakkında konuşulan bir kavram olarak kalmıştır. Oysa erkekliğin ideolojik, politik ve akademik olarak bütün yönleriyle araştırılıp, incelenmesi gerekmektedir. Bunun sebebi ise feminist düşünürlerin bütün dikkatlerini ataerkillik/patriarki üzerine vermeleridir. Patriarki kavramını açıklamak gerekirse; kadınlar, erkekler tarafından her şekilde baskı ve denetim altındadırlar. Toplumsal ve siyasal kurumlar erkeklerin elinde olduğu için gerçekleştirdikleri uygulamalar kadınları dışlamakta; aile ve evlilik adı altında ise emeklerine el koymaktadırlar (Sancar, 2013: 23).

John Stuart Mill “Kadınların Bağımlılığı” (1984) isimli kitabında, kadınlara yapılan baskıları eleştirmiş ve kadınların özgür olmaları gerektiğini savunmuştur. İnsanların baskı altında oldukları zaman her bakımdan mutsuz olacaklarını ve hayatını anlamlı kılamayacağını şu sözleriyle dile getirir: “Bir cinsin diğerinin üzerinde üstünlük kurması... kendi içinde yanlış” olmaktan öte “insanlığın gelişiminin önündeki en büyük engeldir” (Donovan, 2015: 62). Mill kadınların baskı altında olmalarından rahatsızdır. Erkekler tarafından yapılan baskıların bitirilmesiyle kadınların özgür bir biçimde yaşayacaklarına ve mutlu olacaklarına inanmıştır.

Wollstonecraft (1985) kadınların akıl ve yeteneklerini geliştirmelerine toplumun karşı çıktığını bunun sonucunda kadınların ezildiğini ifade etmiştir. Toplum kadına ev işlerini yapmak, çocuklarına bakmak, erkeğini mutlu etmek gibi roller belirlemiş ve bu rollere uygun davranmasını beklemiştir. Erkekler kadınların soylu olmalarını istemişler fakat eğitim almalarına mani olmuşlardır. Bu son derece baskıcı bir zihniyetin göstergesidir (akt. Vincent, 2006: 309).

Toplumsal cinsiyet rolleri, kadına ve erkeğe cinsiyetlerine uygun davranmalarını, mesleklerini cinsiyetlerine göre seçmeleri gerektiğini çocukluğundan beri empoze etmektedir. Çocukluğundan beri bu rollere aşina olan kişi toplumda bazı davranışları kendine uygun bulur veya bulmaz (Dökmen, 2010: 29). Kız çocuklarının evcilik oynarken, erkeklerin arabalarla oynaması toplumun cinsiyet rollerine göre mantıklıdır. Öğretmenlik mesleğinin kadınlar için daha uygun bir meslek olduğu düşüncesi yanlıştır fakat büyük bir grup tarafından kabul edilmiş yaygın bir görüştür.

“Cinsel tabakalaşma” üzerine akademik literatürde kadın ve erkekler arasındaki eşitsizlikler konusunda birden çok ampirik çalışmalar yapılmıştır. Araştırmaların sonuçlarına bakıldığında ise; kadınlar ve erkeklerin ne maddi olanaklarının ne de hayattaki fırsatlarının eşit olmadığı ortaya çıkmıştır (Connell, 2016: 95). Çünkü ataerkil bir toplumda kadınların ve

erkeklerin nasıl davranmaları, nasıl düşünmeleri gerektiği erkek egemen bir düşünceyle çizilmektedir. Bu yüzden erkek, toplumda kendisinden beklenen rolleri yerine getirip kendine yetebilen bir birey olarak yetiştirilirken, kadınlar toplum tarafından bu şekilde yetiştirilmezler. Sonuç olarak kadının özgüveni eksik kalır. Toplumsal düzene göre erkekler hangi mesleği yapmak istediklerine kendileri karar veren, bağımsız olan ve kendi ayakları üzerinde duran, ailesini, eşini, çocuklarını koruyan güçlü kişiler olmalıdır. Kadınların hayatı nasıl yaşayacakları genellikle evlenmeden önce baba, abi evlendikten sonra koca tarafından belirlenmektedir. Aslında bu durumda hem erkekler hem de kadınlar bir şekilde özgür olamamaktadır. Çünkü burada ideoloji devreye girerek bu cinsiyet rollerinin yerine getirilmesi gerektiğini kadın ve erkeğe şart koşar ve toplumsal hayatta uyulmasını bekler (Çetin Özkan, 2016: 122).

Toplumda kadınlara ve erkeklere biçilen kültürel ve dinsel inançlar, filmlerde ve reklamlarda izlediklerimizle, arkadaşlarımızla yaptığımız sohbetlerle, yaşadığımız çevrenin de etkisiyle zamanla ilgilerimizin, davranışlarımızın ve düşüncelerimizin değişmesine sebep olmaktadır. Örneğin eskiden kadınların okutulmaları, bir işte çalışmaları hoş karşılanmazken günümüzde medyanın da etkisiyle bu görüş önemini yitirmiştir.

Toplumsal cinsiyet kavramında hâkim olan erkek egemen görüşün ortaya çıkmasında iktidar ilişkilerinin de payı vardır. Çünkü toplumlarda her zaman iktidar ile toplumsal cinsiyet kavramı birbiriyle ilişki içerisindedir. Foucault' un tanımına göre kişi istek ve arzularını gerçekleştirmek için çabalarırken aynı zamanda da iktidarın inşa ettiği ‘‘cinsiyetlenmiş beden’’ anlayışından alır. Butler'a göre ise toplumsal cinsiyet fiil ve eylem olarak bedenin performansına göre oluşmaktadır. Bourdieu'ya göre toplumsal cinsiyet ise yukarıda belirtilen Foucault ve Butler'in tanımlarının bir sentezidir (Sancar, 2013: 189).

İktidarın erkek hegemonyası ile ilişkileri konusunda Wollstonecraft, şöyle der: ‘‘...İktidar her zaman körü körüne itaate ihtiyaç duyduğu için zorbalı ve şehvet düşkünleri, haklı olarak kadını karanlıkta tutmaya çalışırlar; çünkü bunların birincisinin tek istediği bir köledir, ikincisinin istediği ise elinde tutacağı bir oyuncak’’(Wollstonecraft, 2012: 70). John Stuart Mill'de iktidarın yönetiminin halka uyguladığı hâkimiyet ile erkeklerin kadınlara uyguladığı hâkimiyetin benzer özellikler taşıdığını söylemiştir. Mill (1987) erkeklerin iktidar olma sevdasını aileleri içinde gerçekleştirdiklerini, bunu da aile babası, evin reisi gibi sıfatlarla ortaya çıkardıklarını söyler. Erkeklerin kadınlar üzerindeki egemenliği iktidarı elinde bulunduran grubun daha uzun iktidarda kalmasını da sağlamaktadır. Yani iktidar erkeklerin kadınlar üzerindeki hâkimiyetini de bir şekilde meşrulaştırmaktadır (akt. Geçit, 2013: 114).

Erkekler ve kadınların arasında bu ayrımcılığın oluşmasında ve sürdürülmesinde kalıpyargıların önemi büyüktür. Cinsiyet eşitsizliğinin üzerine yapılan en yaygın kalıpyargı ise kadınları ‘namuslu’ ve ‘namussuz’ olarak ayırıp, kadınların sürekli toplumda bir tehdit altında yaşamasına sebep olmasıdır. Bu kalıpyargılar ataerkil bir bakış açısıyla oluşurlar. Kalıpyargılara medyada, sohbetlerimizde hatta atasözlerimizde bile rastlamak mümkündür, çünkü her yerde karşımıza çıkmaktadır (Bora, 2012: 186). Bu kalıpyargılar toplumda boşuna bulunmazlar, bazı işlevleri vardır. Bunlar kişinin ailesi tarafından onaylanmak istemesi, arkadaşları ve sosyal çevresi tarafından beğenilmek, takdir edilmek istemesi gibi psikolojik ihtiyaçlardır. İnsanlar bireysel ve sosyal bir kimlik oluşturmak için de kalıpyargılardan faydalanmakta, sosyal çevreye olan algılarını bu şekilde biçimlendirmektedir (Manstead ve Hewstone,1996 akt. Dökmen, 2010: 97).

Cinsiyet eşitliği için mücadele veren ve ataerkil düzene karşı çıkan Michael Kaufman bir yazısında erkeğin iktidar alanlarına değinmiştir. Erkeklerde içselleştirilmiş bir şiddet duygusu olduğunu ve bunun sadece kadınlara karşı olmadığını söyler. Erkeklerin toplumda ayrıcalıklı bir cinsiyet olarak gösterilmesine karşı çıkar. Kadına şiddet uygulayan bir erkeğin görmezden gelinmemesini ve cezalandırılmasını savunur. Ayrıca iktidarın hem erkeklerin çıkarlarını savunup hem de canlarını yakma durumuna dikkat çekmektedir (Sancar, 2013: 275).

1.3. Toplumsal Cinsiyet ve Medya

Toplumsal cinsiyet düzeninin oluşmasının toplumun kültür yapısıyla yakından ilişkisi vardır. Toplumda yaşayan insanların davranışları, görünüşleri, düşünceleri kültürel olarak üretilmektedir. Kültür ekseninde etrafında oluşan bu kurallar erkeklerden çok kadınları kısıtlamaktadır (Berktaş, 2006: 59).Medya ise bu görünüşleri pekiştirerek toplumun zihninde yer etmeyi sağlamaktadır. Medya içeriklerine bakıldığında çoğunlukla kadınlar ve erkekler eşit biçimde sunulmamaktadır.

Cinsiyete dayalı ayrımcılık ailede, iş yerlerinde, gündelik hayatta olduğu gibi medyada da yapılmaktadır. Medya kadına ve erkeğe toplumsal, kültürel, ekonomik ve siyasal olarak kendi uygun bulduğu rolleri göstermektedir. Kişiler fazla sorgulamadan bu rolleri kabullenmektedir. Medya ve toplum iç içe olduğu için toplumsal rollerin medyada üretilmesi ve gelecek nesillere aktarılması kaçınılmazdır.

Dursun (2010:21) haberi,“gazetecinin niyetinden bağımsız olarak var olan güç kurumlarını desteklemeye, sürdürmeye ve yaygınlaştırmaya hizmet eder” şeklinde tanımlamıştır. Bu güç kurumlarının habercilik politikalarından ise en başta kadınlar zarar

görmektedir. Örneğin kadınlar yazılı ve görsel basında çıkan fotoğrafları ile ‘‘cinsel nesne’’ olarak topluma gösterildiği gibi şiddet haberlerinde üçüncü sayfada ‘‘kurban’’ olarak sunulmaları oldukça yaygındır. Kadınların bu şekilde medyada gösterilmeleri sadece Türkiye’nin değil dünyanın önemli bir problemidir.

Medyanın kar etme kaygısı göz önüne alındığında yazılı ve görsel basında şiddet haberleri ile çok sık karşılaşmaktadır. Şiddet ögesinden sonra cinsellik gelmektedir fakat şiddet kadar televizyonlarda rahatça kullanılamamakta ve para kazandıramamaktadır (Gerbner, 1996 akt Özer, 2017: 5-6). Şiddet haberlerinde kadınlar ve erkekler farklı biçimlerde yer almaktadırlar. Erkekler genellikle futbol üzerinden kavgalarla, bir tartışma sırasında birbirlerine ettikleri küfürler gibi kişisel tartışmalar ile gösterilir. Hatta erkekler arasında çıkan kavgaların sebebinin kadınlar olarak verilmesine haber metinlerinde sıkça rastlanır. Haberler, kadınların erkekler tarafından korunmaları gerektiği düşüncesini okuyucuya dayatır. Basında çıkan şiddet haberlerinde erkeklerin şiddet sebebi yine kadınlarla bağlantılı olarak gösterilir. Bu sebeplerden bazıları:

‘‘erkeğin kadının eşinin yerine geçme isteği, kadının birlikte olduğu erkekten kurtulmak, kadının ailesini ilişkinin önünde engel görmek, kızına/kardeşine v.b. şiddet uygulayan ya da ayrılmak istemeyen/isteyen erkeği cezalandırmak şeklinde verilmektedir’’(Erol, 2014: 53).

Kadınlar medyada erkeklere oranla daha az temsil edilir. Gazetelerde ve haber bültenlerinde çıkan haberlerin sadece yüzde 20’sinde kadınların konu edildiği görülmüştür. Haber bültenlerindeki haberlerin ilk on dakikasına ve gazetelerdeki ulusal politikanın verildiği ilk sayfalara bakıldığında kadınlara yüzde 15’lik bir yer verilmektedir. Ancak bu temsil edilirlilik birtakım engellere takılır. Bunlardan biri, gazete veya haber bülteni genele ulaşmak için yansızlığa şekil vermeye çalışır. Kadın sorunları ile ilgili bir haber, kadının geleneksel seçimlerini konu alan bir haber ile birlikte verilir. Diğer engel ise haberin dilinin cinsiyetçiliği gizlemesidir. Edilgen cümleler ile kadın özne olmaktan çıkarılır (Köker, 2007: 138-139). Televizyonda, özellikle magazin programlarında kadınlar fiziksel özellikleri, güzellikleriyle öne çıkarılmaya çalışılmaktadır. Dizilerde, filmlerde kadınlar erkeklerin bir adım gerisinde ve erkeğe bağımlı olarak gösterilmektedir. Genelde kahramanlar erkeklerden seçilmektedir. Geçmişten günümüze yazılı ve görsel medyada kadınların anneliği öne çıkarılarak ya da erkeğin eşi olarak gösterilmesi yaygın bir durumken, bir erkeğin baba ya da kadının kocası olması sıfatlarıyla okuyucuya, izleyiciye sunulması az rastlanılır bir durumdur.

Toplumsal kimliğin oluşmasında reklamların da etkisi vardır. Reklamlar kadınlara bedenleri üzerinden baskı oluşturarak ideal vücut ölçülerinde olmaları gerektiğini empoze eder. Reklamı yapılan ürünler kadına ihtiyaçmış gibi sunulur. Kadınlar televizyon

programlarında gösterildiği gibi reklamlarda da anne ve eş rolüne uygun biçimde gösterilir. Reklamlarda kadın makyajını kontrol eder, saçını yapar, ailesini beslemek için uğraşır, temizlik yapar. Bu durum kadına sürekli olarak denetim altında olduğunu düşündürür. Bartky (1993) bu durumu “sürekli olarak kendi kendimizi izleme, ataerkilliğe boyun eğmenin bir biçimidir. Bu ayrıca kadının mutlu etme ve heyecan verme işlevi olduğu yönünde kendi bilinçaltına yansımalarıdır” şeklinde açıklamıştır (akt. Mengü, 2004: 209).

Amerika'da yapılan bir çalışma reklamların kadın ve erkeklerin izlediği saatlere göre farklılaştığını göstermektedir. Gündüz saatlerinde genellikle kadınlar televizyon izlediği için onlara hitap eden reklamlar gösterilirken, hafta sonu erkeklere yönelik reklamlar yayınlanmaktadır. Akşamları ise eşitlikçi reklamlar çoğunluktadır (Dökmen, 2010: 136). Kadın programlarının gündüz kuşağında yer almaları bu yüzdendir. Medyada yaşanan cinsiyetçiliğin en önemli sebeplerinden birisi görsel, işitsel, yazılı içeriklerin büyük bir kısmının erkekler ve erkek egemen zihniyetler tarafından üretilmesidir. Medya kuruluşlarında kadın yönetici sayısı azdır. Kadınlar erkeklerden alt kademelerde çalışırlar ve böylece cinsiyetçi bir iş bölümü oluşur (Şener vd.,2016: 181)

1.4. Toplumsal Cinsiyet ve Siyasal Yaşam

Siyaset, cinsiyet ilişkilerini biçimlendiren ve toplumsal yaşamda önemli yer edinmiş bir unsurdur. Toplumda yaşayan insanların temel hak ve özgürlükleri, uymaları gereken kuralların bütünlüğü, birlikte huzurlu bir şekilde yaşamaları için ilişkilerinin nasıl olması gerektiği gibi temel konular siyasal alanda konuşulur, tartışılır ve sonuca varılır. Toplumsal yaşama bu kadar etkisi olan siyaset bir mücadele alanıdır. İnsanların özgür ve eşit koşullarda yaşamalarına katkı sağlar (Adak, 2016: 19).

Toplumda kadın ve erkeklerin birlikte yaşamasına, siyasetin ise toplumsal hayat üzerindeki önemine rağmen kadınlar siyasal yaşamın dışında kalmaktadır. Kadının siyasete uzak kalmasının bazı sebepleri; kadının çalışma hayatı dışında kalması, çalışan kadınların ise hayatının zorlaşması ve bu durumun beraberinde getirdiği sorunlardır (Çakır, 1991: 38). Wintringham'a (2005) göre bu sebepler dört kategoride toplanır. Bunlar, ailevi sorumluluklar, siyasete katılmak için gerekli eğitim ve beceri eksiklikleri, kadınlara yapılan ayrımcılık ve cinsiyet rolü sosyalleşmesidir. Bunların dışında, kadınlar özel hayatlarında birçok işle uğraştıkları için siyasal yaşama zaman ve enerji bulamamaktadır (Güldü ve Kart, 2009: 100).

Kadınların siyasete katılım oranlarının erkelere göre daha düşük olmasının bir diğer sebebi siyasal yaşamdaki ataerkil düzendir. Erkekler sayı ve güç olarak politikada egemen durumdadır. Siyasal yaşamın düzeni ve kuralları erkeklerin hayat tarzına göre

belirlenmektedir. Bu yüzden kadınlar dışlanmaktadır (Tekeli, 1991: 121) Geçmişten günümüze kadınların siyasetten dışlanmalarının sebebi olarak kadın ve erkekler arasında “doğal” bir farklılığın olduğu varsayımdır. Siyaset kadınlara göre bir çalışma alanı olarak görülmez. Çünkü kadın ailesine, evine, çocuklarına bakmakla yükümlüdür. Siyaset yıllarca erkeklere ait bir etkinlik olarak görülmüştür (Adak, 2016: 18).

Siyasetin uzun yıllar erkeklerin elinde olmasından rahatsız olan kadınlar kendi hak ve özgürlükleri için hareket etmiştir. Farklı kesimlerden oluşan kadın hareketleri ilk Fransa’da Fransız Devrimi ile ortaya çıkmıştır. Fransa’da kadınlar diğer toplumlardan farklı olarak siyasi haklarının yanı sıra eşit, özgür bir yaşam için mücadele etmişler ancak başarılı olamamışlardır (Tekeli, 1982: 70). Endüstri devriminin başlaması ve kapitalizmin gelişmesiyle kadınların emeğine fabrikalarda ihtiyaç duyulmuş böylece kadınlar çalışma haklarını elde etmişlerdir. Daha sonra ise ağır çalışma şartlarının iyileştirilmesi, erkekler ile eşit ücret hakları için mücadele etmişler ve bu mücadeleden galip gelmişlerdir (Tekeli, 1982: 91). Toplumsal haklarını elde etmeye başlayan kadınlar mücadeleye devam ederek ileriki yıllarda siyasal haklarına da kavuşmuşlardır. 20. Yüzyılda birçok Batı ülkesi seçme seçilme hakkına sahip olmuştur. Kadınlar Amerika’da 1920, İngiltere’de 1928, Almanya’da ise 1918 yılında siyasal haklarını elde etmiştir. Kuzey Avrupa ülkelerinde ise kadınlar siyasal hayata 1900’lü yıllardan itibaren katılmıştır.

Türk kadınları 19. yüzyıl Osmanlı döneminden 1920’li yıllara kadar toplumsal ve siyasal hayat içerisinde çeşitli haklar talep etmiş ve bu hakları kazanmak için mücadele vermiştir. Eğitim, çalışma, aile hayatı içerisinde erkekler ile eşit haklara sahip olabilmek için dergiler çıkarmışlar, dernekler kurmuşlar, toplantılar düzenlemişler, haklarını alabilmek için çaba göstermişlerdir (Çakır, 1991: 131).

Cumhuriyet’in ilanı ile birlikte Türk kadınları önemli haklar elde etmeye; eğitim, ekonomi ve siyaset gibi alanlarda yer almaya başlamıştır. 1924 Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile kadınlar erkekler ile eşit eğitim hakkına sahip olmuştur. 1925 yılında kabul edilen Kılık Kıyafet Kanunu ve 1926 yılında kabul edilen Medeni Kanun ile kadınlar sosyal haklar elde etmiş, böylece toplumsal konumunda iyileşmeler başlamıştır. Mustafa Kemal Atatürk’ün devrimleri sayesinde Türkiye’de kadınlar siyasal haklarına 1930 yılında kavuşmuştur (Türel ve Çağlar, 2010: 20-21). Kadınlar Belediye Kanunu ile yerel yönetimlerde ilk defa seçme seçilme haklarını kullanmıştır. 1934 yılında ise milletvekili seçme ve seçilme haklarına sahip olan kadınlar siyasal yaşamda büyük kazanım elde etmişlerdir. Türkiye’de kadınlara tanınan bu hakların Fransa gibi demokratik ülkelerdeki kadınlara tanınması uzun yılları bulmuştur. O dönem Türkiye’de kadınların sahip olduğu siyasal haklar, kanunlarda kadın erkek eşitliğine

yönelik düzenlemeler Ortadoğu feministleri ve Arap ülkelerindeki kadınlar için önemli bir örnek teşkil etmiştir (Davaz, 2014: 17-45).

21.yüzyıla gelindiğinde kadınlar siyasete katılım açısından ilerleme kaydetmiştir ancak hala erkekler ile eşit düzeyde değildir. Kadınlar siyasi bir yapının içinde erkeklerden daha az yer almıştır. Özellikler yönetime katılmaları, önemli siyasi kararlarda yer almaları ve kendilerine verilen seçilme hakkından yararlanmaları bakımından cinsiyete dayalı eşitsizlik sürdürülmektedir (Gökçimen, 2008: 8) Kadınların siyasal temsilinin sayısal olarak artması önemlidir. Ancak sayılarının yanında kendi sorunlarını dile getirmeleri, taleplerini gerçekleştirebilmeleri ve siyasete yön vermeleri gerekir. Ancak bu şekilde kadınlar siyasette etkin rol oynarlar (Bozatay ve Kutlu, 2014: 142).

Siyasete kadın katılımını arttırmak için toplumsal cinsiyet eşitsizliği ile mücadelenin önemi yadsınamaz. Ataerkil sistemin partiler içinde yapılanması düzeltilmeli, siyasete kadın katılımı artırılmalı ve alanı genişletilmelidir. Kadınlar siyasetin içinde sadece seçmen kimliğiyle rol almamalı, önemli mevkilere seçilmelerinin önündeki engeller kaldırılmalıdır.

1.5. Uluslararası Boyutuyla Toplumsal Cinsiyet Olgusu

Dünya üzerinde bütün toplumlar kadın ve erkeklere bir takım roller yüklemektedir. Bireylerin davranışlarına, düşüncelerine etki eden unsurların başında aile ve devlet gelmektedir. Aile içinde alınan eğitim ve öğrenilen davranış modelleri ile toplumsal cinsiyet kalıpları pekişmektedir. Devletler ise ideolojik uygulamaları ile cinsiyet rollerinin inşasında ve denetiminde etkilidir. İran'lı kadınlar için kıyafet uygulamaları, Çin'de yakın bir tarihe kadar ailelerin tek çocuk sahibi olma kuralı gibi örnekler devletlerin toplumsal cinsiyet üzerindeki gücünün göstergesidir (Connell, 2016: 189).

Tarihte toplumlar yaşadıkları dönemin şartlarına, buldukları coğrafyaya, ilişki biçimlerine göre farklı davranış ve tutumlar oluşturmuştur. Günümüzde ataerkil bir aile yapısından söz ederken ilkel toplumlarda anaerkil bir aile yapı olduğu kabul edilirdi. Çocukların soyu anneden devam eder ve çocuğun yetiştirilmesinde anne otorite olurdu. Mülkiyet anlayışı günümüzden farklı işlerdi. Daha sonra toprağa yerleşme ile birlikte erkekler avcılık ve toplayıcılıktan uzaklaştı. Toprağın ekilip biçilmesi ile biyolojik olarak kadından daha güçlü olan erkek toplumda egemen olmaya başladı. Erkek egemen toplum Ortaçağ boyunca devam etmiştir (Demez, 2005: 98). Ortaçağ'da toplumun eril bir yapıda olduğunu ve bu eril yapının toplumsal hayatta da kendini gösterdiğini Duby (1991:21) şu sözleriyle açıklar:

''Ortaçağ kararlı bir şekilde erkektir. Çünkü bana ulaşan ve beni bilgilendiren tüm konuşmalar, cinslerin üstünlüğüne inanmış erkekler tarafından yapılmıştır. Onlardan başka kimseyi duymuyorum. Ama burada onların her şeyden önce arzularından ve buna bağlı olarak kadınlardan söz ettiklerini duyuyorum. Kadınlardan korkmakta ve kendilerini yatıştırmak üzere onları hor görmektedir. Aslında gizli kısmı, dışı kısmı keşfetmeyi isterdim. Bu uzak zamanlarda kadının ne olduğu, işte şu anda öğrenmek için kendimi parçalayacağım konudur''(Duby, 1991: 21).

Connell (2016) cinsiyete dayalı işbölümünün küresel alana yayılmasının sebebinin emperyalizm olduğunu ifade etmiştir. Eski tarihlerde, yerleşime dayalı oluşan işbölümüne oranla yeni endüstri topluluklarında daha katı cinsel işbölümü oluşmuştur. Endüstri toplumunda erkekler maden ocaklarında çalışırken, kadınlar pamuk toplardı. Günümüzde kadın ve erkekler arasındaki bu katı işbölümü Üçüncü Dünya Ülkelerinde giysi üretimi, imalat sektörü gibi iş alanlarında kendini göstermektedir. Fakat bunların yanı sıra kadınlar eğitimden yararlanmaya başladıkları için öğretmenlik, sekreterlik gibi meslekler de yapmaktadır (Connell, 2016: 233). Kadınların ve erkeklerin yaptıkları meslekler ve işler, toplumsal cinsiyet çalışmaları bağlamında incelendiğinde aralarında yatay ve dikey bir ayrışma olduğu görülmektedir. Kadın ve erkek işinin farklı olduğu varsayılan bu yatay ayrışma ''cam duvarlar'' olarak adlandırılır. Bu ayrışmada iki temel düzenleyici vardır. Bunlardan biri ''ayrışma ilkesidir''. Bu ilke meslekleri kadın ve erkek işi olarak cinsiyet bağlamında değerlendirip, farklılığına vurgu yapar. Diğer ilke olan''hiyerarşi ilkesi''ise erkeklerin yaptığı işlerin kadınları yaptığı işlerden daha değerli olduğunu iddia eder (Kergoat,2009: 95; Ellen Guy ve Newman,2004: 292 akt. Urhan, 2016: 140).

Cinsiyete dayalı işbölümünün sonuçlarından biri de kadınlara ev ve aile işlerinin görev olarak sunulması kadınların meslek hayatına girmelerini zorlaştırmak olmuştur. Erkekler özel şirketlerde çalışarak, orduyu yöneterek, kamu alanlarının denetimini elinde tutarak toplumsal hayatta daha fazla rol göstermektedir (Zeybekoğlu, 2013: 77). Connell'ın (2016) şu sözleri anlatılanları destekler:

''Çocuklarla ilgili işlerin hemen hepsi, örneğin bebek arabalarında çocukları gezdirmek gibi, kadınlar tarafından yapılır. Alışverişin ve fahişeliğin büyük bir kısmı da öyle. Gazete, yiyecek ve diğer küçük nesnelerin satışı ise karmadır. Araba, kamyon ve otobüs kullanma, küçük suçlar ve polislik, araba tamirciliği ve doğrudan sokağın kendisi, öncelikle erkeklere aittir''(Connell, 2016: 198).

Günümüzde toplumsal yapının değişimi ve kadınların eğitim seviyelerindeki artış ile birlikte erkek egemenliği kırılmaktadır. Kadınları sosyal ve iş hayatındaki özgürlükleri artmıştır. Kadınlar iş hayatında daha etkin bir şekilde yer alırken, erkekler sınırlı da olsa ev işlerine yardım etmeye başlamıştır. Kadınların iş hayatına adım atmalarıyla işsiz erkeklerin

sayıları eskiye oranla artmıştır. Bu durum erkek çalışır eve ekmek getirir veya kadının işi evi ailesi ile ilgilenmektir algısını azaltmıştır. Erkeklerin rollerinin farklılaşması, kadınların kamusal alanda daha etkin olması pek çok sosyal bilimci tarafından ‘erkek bunalımı’ olarak tanımlanmaktadır (Demez, 2005: 126).

Ulusal alanda toplumsal cinsiyet eşitliği için bir takım çalışmalar ve sosyal politika düzenlemeleri yapılmaktadır. Cinsiyet eşitliğinin amacı toplumsal cinsiyet ile ilgili algıların değişmesi ve kadın erkek eşitliğinin ile her alanda sağlanmasıdır. 1979 yılında Birleşmiş Milletler tarafından imzalanan Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW) birçok ülke tarafından kabul edilmiştir. Sözleşmeyi onaylayan bu ülkelerde cinsiyet eşitliği hayata geçirilmeye çalışılmış ancak 1990’lı yılların sonrasında ‘anaakımlaşma’ süreci başlamıştır. Bu anaakımlaşma süreci kadının iş hayatında erkek ile eşit olmasını sağlamaktan çok küreselleşen ekonomi içinde kadının işgücünden yararlanıp kapitalist sistemin sürekliliğini sağlamayı amaçlamıştır. Kadının çalışması ucuz işgücü olarak değerlendirilmiştir. Eşitlik politikalarının sorumlusu ulusal hükümetlerdir. Kadınların ekonomik olarak güçlenmeleri için iş hayatı içinde yer almalarına ve sosyal güvencelerinin yapılmasına devlet destek sağlanmalıdır (Koray, 2011: 16-20).

Modern cinsiyetin oluşumu yaklaşık dört yüzyıl sürmüştür. Kapitalizm ve Kuzey ekonomilerinin sömürge düzenlerinin bu modern toplum yapısının oluşumunda önemli payı vardır. Çünkü erkeğin otorite olarak kabul edilmesi bu döneme denk gelmektedir. 18. ve 16. yüzyıllar arasında Avrupa’da yapılan din ve hanedan savaşları silahlar üzerinde erkek tekeli yaratmıştır. Tarihten günümüze gelindiğinde yine militarist sistemlerin erkek egemen yapısını koruduğu görülmektedir (Sancar, 2013: 48).

Toplumsal cinsiyet olgusu, geçmişten günümüze her toplumda farklı gelişim ve değişim göstermektedir. Farklı ülkelerde ve medeniyetlerde kadına, erkeğe, aileye yüklediği anlam değişkenlik gösterebilir. Bir genelleme yapıldığında ise eski zamanlardan bu yana farklı medeniyet ve toplumların ortak noktalarından biri kadın ve aile birliğinden ayrılmazlığıdır. Bu duruma örnek olarak Doğdu (2005) Yunan medeniyetini örnek göstermiştir. Yunan medeniyetinde kadının sabırlı, anlayışlı, çocuklarına iyi bir anne, kocasına bağlı bir eş sıfatlarını taşıması beklenir, ailesinin ve evinin ihtiyaçlarını karşılamakla yükümlü görülürdü. O dönemin kadın ve aileye olan bakış açısı günümüzün birçok ülkesinde, toplumunda devam etmektedir. M.Ö. Roma’da ise kadına yönelik katı bir anlayış vardı. Kadın yalnız başına ve yüzü açık bir şekilde dışarı çıkamıyor, evlenene kadar babasının evlendikten sonra ise kocasının malı sayılıyordu (Doğdu, 2005: 54-59).

1.6. Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Yönelik Ülke Örnekleri

1.6.1. İsveç'te Toplumsal Cinsiyet

Toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda her ülkenin farklı politikaları ve uygulamaları vardır. Bazı ülkelerde toplumsal, siyasal ve sosyal alanda eşitlik sağlanmışken, bazı ülkeler bu konuda geri kalmıştır. 2008 Küresel Cinsiyet Eşitsizliği Raporu'nda (İsveç Enst., 2009) İsveç hükümeti kadın ve erkeklere yaşantılarının her alanında eşit haklar, özgürlükler ve fırsatlar sağladığı için toplumsal cinsiyet eşitliğinde lider ülkelerden biri olmuştur. İsveç'te kadınlar iş hayatı içinde erkekler ile eşit düzeydedir ayrıca iş ve aile hayatını bir arada yürütebilmektedir. Eril şiddete maruz kalma oranları çok düşüktür (Zeybekoğlu, 2013: 57).

Sundström ve Stafford'un (1992) çalışmalarının bulgularına göre, İsveç yönetimi 1974 yılından itibaren doğum izni hakkını kadınların yanı sıra erkeklere de vermiştir. 1990'lı yıllardan itibaren İsveç'te ebeveynlik izni 15 ay olarak kararlaştırılmıştır. Ayrıca devlet çalışan ailelerin çocuklarının günlük bakımını desteklemekte, ailelere de ekonomik yardım imkânı ve çalışma saatlerinde esneklik sağlamaktadır (Kılıç ve Öztürk, 2014: 111).

1.6.2. Filistin'de Toplumsal Cinsiyet

Filistin, 1993 yılında kurulan ve işgal altında olduğu için kendi topraklarında egemenliğin sağlanamadığı bir ülkedir. Filistin'de özgürlüklerin kısıtlı olması, yoksulluğun ülkenin her alanında görülmesi, insani değerlerin bile zaman zaman yok olması sebebiyle toplumsal cinsiyet olgusundan söz etmek zordur. Kadınlar kendi hak ve özgürlüklerinin peşine düşmek yerine artan yoksulluğun sonucu olarak temel ihtiyaçları bulmaya yönelmek zorunda kalmışlardır. Bağımsız bir devletin ve siyasi bir iradenin olmayışı toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasının önündeki bir engeldir. Tüm bu olumsuz durumlara rağmen Filistin, toplumsal cinsiyete yönelik bir takım çalışma ve düzenlemeler yapmaya çalışmıştır. 1996 yılında kadınların siyasi ve toplumsal hayata katılımını arttırmak amaçlı Planlama ve Uluslararası İşbirliği Bakanlığı'nda bir daire kurulmuştur. Bu daire CEDAW (Kadınlara Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesine Dair Sözleşme), GAD (Gender and Development- Toplumsal Cinsiyet ve Kalkınma) yaklaşımları ve Pekin Platformunu benimsemiş ve 2003 yılında Kadın Bakanlığı'nın kurulmasını sağlamıştır. Kurulan Toplumsal Cinsiyet İstatistik Birimi ile farklı hükümet dairelerine toplumsal cinsiyet uzmanları atanmıştır. Filistin Kurtuluş Örgütü'nün gelecekteki Filistin Devleti için oluşturduğu Anayasa Taslağına sosyal adalet, din, ırk ve cinsiyet kavramları için eşitlik ilkesini eklemiştir. Bu ilke ile Filistin tam bağımsız bir ülke olduğunda, Filistinli vatandaşlar hem sosyal hayatta hem de hukuk önünde eşit hak ve

özgürlüklere sahip olacaklardır. Ancak ülkenin durumu göz önüne alındığında toplumsal cinsiyet eşitliği ülke gündeminin gerisinde kalmaktadır (Hajal Backleh, 2007: 23-31).

1.6.3. Avrupa Birliği Ülkelerinde Toplumsal Cinsiyet

Avrupa, kadın ve erkek eşitliğini kabul etmekte, yürüttüğü politikalar ile toplumsal cinsiyet eşitliğini desteklemektedir. Avrupa Topluluğunda 1957 yılında resmen kabul edilen kadın ve erkek eşitliği geçtiğimiz 40 yıl boyunca ücret eşitliği, işgücü piyasası ile sınırlı tutulmuştur. Toplumsal cinsiyet ilkesi 1999 yılında yapılan Amsterdam Antlaşması ile yazılı hale gelmiştir. Bu antlaşma kadın erkek eşitliğinin tüm politikalarda yer almasını sağlamıştır. Yapılan bu antlaşmalar kadın ve erkek eşitliği için önemli adımlar olsa da hala Avrupa'da kadınlar erkeklerden daha fazla işsizlikten etkilenirler. İş hayatında "haksız rekabet" mevcuttur. Kadınların hamilelik süreçleri veya küçük yaşta çocuklarının olması, bir işe kabul edilmeleri ve o işte yükselmeleri açısından dezavantaj olarak görülmektedir. Şirketlerin kadın yönetici sayılarına bakıldığında çok azdır. Bu konuda Avrupa Birliği düzenlemeler yapmasına rağmen kadınlar aynı işi yaptıkları erkek meslektaşlarına oranla daha az para kazanmaktadır. Örnek olarak Almanya'da kadınlar aynı işi yaptıkları erkek işçilerin ücretinin ortalama %76'sını kazanmaktadır. Özetle Avrupa'da kadınlar sadece cinsiyetleri sebebiyle erkeklerden üçte bir oranında daha az ücret almaktadır (Allroggen, 2007: 9-15).

1.7. Türkiye'de Tarihsel Süreçte Toplumsal Cinsiyet

1.7.1. İslamiyet Öncesi ve İslamiyet'in Kabulü Sonrası Türklerde Toplumsal Cinsiyet

İslamiyet öncesi Türk toplumunda kadın ve erkek eşit bir konumda yer alırken, toplumsal cinsiyet ayrımı yok denilecek kadar azdır. Kadınlar o dönem erkeğin hiçbir zaman gerisinde kalmamıştır. Kadın hem sosyal hayatta hem de siyasal hayatta erkek ile eşit haklara sahip olmuştur (Bingöl, 2014: 111). Falih Rıfkı Atay (1934) Ulus Gazetesinde yazdığı "Türk Kadını" adlı makalesinde "Eski Türk Kadını" nı şu şekilde tanımlamaktadır:

"Türk töresi kadınla erkeği birbirinden ayırt etmez. Eski tarihte Türk kadınının erkeğinden farkı yoktu. İslamlağa kadar Türk kadını erkekle kafa kafaya düşünür; yan yana işler: Omuz omuza dövüşür. Eli kılıca, başı tuğa alışıktır. Türk töresinde kadın ne süstür ne de yük." (Ulus, 5 Aralık 1934, "Türk Kadını").

Türkler İslamiyet öncesi hem ilkel hayatın hem de Şamanizm'in etkisiyle bir dönem göçebe bir hayat sürdürmüştür. Bu yüzden kadın ile erkek eşit koşullarda yaşamış ve bütün işleri birlikte yapmıştır. Zaman içerisinde yerleşik hayata geçtiklerinde İslamiyet'in kabulüne kadar kadın ve erkek toplumsal yaşamda aynı konumda yer almıştır. Günlük iş bölümünde

kadın ve erkek işi diye bir ayırım yoktur. Kadın erkekler ile birlikte savaflara katılır, ok kullanır, at biner aynı zamanda yönetimde vali, hükümdarlık gibi görevlerde söz sahibi olabilirdi (Mutlu, 2000: 58). VIII. yüzyıl Orhun kitabelerinde Orhun prenseslerinin sosyal ve siyasal başarıları anlatılır, Türk kadınından saygı ile bahsedilirdi. Çünkü o dönem kız çocuk bazı kavimlerdeki gibi değersiz sayılmazdı. Devleti Han ile Hatun birlikte yönetir, önemli kararları birlikte alırlardı. Kadınlar savaflarda, siyasi toplantılarda ve sosyal ilişkilerde kocalarının yanında bulunurdu. Çocuğun sorumluluğunu anne ve baba birlikte alırdı (Doğramacı, 1989: 1-2). Özetle İslamiyet öncesi Türklerde kadınlar ve erkekler toplumsal, siyasal ve özel yaşamlarında eşit bir şekilde yaşamışlardır. Kadınlara değer verilmiş, her konuda eşit haklara sahip olmuşlardır.

Türklerin İslamiyet’i kabul etmeleriyle birlikte hem yaşam biçimleri hem de dünyaya bakış açıları farklılaşmıştır. Çünkü Türk aile yapısı sadece İslamiyet’tin din olarak kabul edilmesiyle değişmemiş, aynı zamanda Bizans-Arap-İran kültüründen de belirgin şekilde etkilenmiştir. Bu Arapvari yaşam biçiminin getirdiği farklılıklardan birisi de kadının toplumdaki konumudur. Çünkü o zamanlar toplumda otoriteyi devlet değil güçlü olan kimse o sağlardı. O dönem İslamiyet’te kadınların sahip olduğu hakların yazıldığı hadis ve ayetler, dini yargı ve kurallar farklı şekilde yorumlandığı için Türk kadınının itibarı değişmiştir (Altındal, 2017: 40-41). İslamiyet Arap ülkelerinde doğmuştur ve Arapların gelenek ve göreneklerinin etkisindedir. İslamiyet öncesi Arap ülkelerinde kadının bir değeri yoktu. Erkekler istediği sayıda kadınla evlenebilir, isterse karısını öldürebilir ve kız çocuklarını ise diri diri gömebilirdi. Ancak İslam dini ile birlikte erkeklere sağlanan bu haklar bir nebze azalmıştır. İslamiyet erkeğe belli sayıda kadınla evlenme ve eğer karısını boşarsa nafaka ödeme kuralını koymuştur. Kadınlara daha nazik davranılması öngörülmüştür. İslamiyet Arap ülkelerindeki kadınların durumu için iyi olsa da Orta Asya Türk kadınlarının toplum içindeki konumlarını düşürmüştür (Doğramacı, 1989: 2). Türk kadını İslam öncesi erkek ile her alanda eşit çalışırken İslamiyet ile çalışma alanları kısıtlanmış, erkeğe ise geniş haklar tanınmıştır.

İslamiyet’in kabulünden sonra Türkler uzun süre kendi gelenek ve göreneklerine bağlı yaşamaya devam etmişlerdir. Kadınlar peçe takmaya Fatih Sultan döneminde başlamış, o dönemden önce yüzleri açık gezmişlerdir. Harem İslamiyet’in kabulünün ilk yılları yoktur. Osmanlı dönemi kurulduğu ilk zamanlar kırsalda yaşayan, tarımla uğraşan köylüler arasında kadın erkek eşitliği korunmuş fakat kentlerde bu durum hızla kaybolmuştur (Mutlu, 2000: 59).

İslam’ın Türk kadını üzerindeki baskılarının arttığı zaman Türklerin Osmanlı imparatorluğuna dâhil olduğu dönemdir. Müslümanlığı kabul eden Türk kadınlarının Osmanlı

döneminde toplumdaki rolü kısıtlanmıştır. Erkekler kamusal alanda varlık göstermeye devam ederken kadının yeri ev, işi aile olarak belirlenmiştir. Kadın İslam öncesi yüzü açık bir şekilde dışarıda dolaşırken bu dönem peçe takması gerekmiştir. Osmanlı döneminde kadın ne eğitimden yararlanabilmiş ne de çalışma hayatına girebilmiştir. Miras paylaşımında kadınlara yarım pay verilmiş, mahkemede kadın şahidin ifadesi erkek şahitten değersiz kabul edilmiştir (Özdemir, 2009: 8). Osmanlıların kabul ettiği İslam medeni kanununa göre aile reisi erkek kabul edilir ve ailedeki herkes (anne, çocuklar, büyükanne, büyükbaba) erkeğin otoritesini kabul ederdi. Kadın kocasını seçemez fakat erkek karısını tek taraflı boşayabilirdi. Kadının boşanma durumunda yasal hakkı bulunmamaktaydı. Fakat Osmanlı aile yapısında boşanma hoş karşılanmadığı için erkekler bu boşanma hakkını kötüye kullanmamışlardır. Çünkü aile birliğinin korunması o dönem de çok önemlidir (Doğramacı, 1989: 5).

Osmanlı zamanında bir kadının ne kadar çok çocuğu olursa kocasına o kadar söz geçirebilmiştir. Toplumda saygı görmek ve statüsünün artması için özellikle erkek çocuk sahibi olması gerekirdi (Çimen, 2008: 288). Sarayda yaşayan kadınların politikaya karışmaları yasak olmasına rağmen oğlu olan anneler, oğullarının gücünden yararlanarak yönetime dolaylı yoldan katılmaktaydı. Bunların yanı sıra durumu iyi olan kadınlar o dönem ülkeleri için bazı yatırımlar yapmıştır. Osmanlıda çoğu hastane kadınlar tarafından kurulmuştur. Sosyal binalar, aş ocakları kadınların kurdukları kuruluşlardandır. Birçok cami, hanlar, köprüler ve çeşmelerin yapımında kadınların rolü büyüktür (Doğramacı, 1989: 8-9).

Sarayda erkekler için de halktan farklı bir yaşantı söz konusuydu. Halka yasak olan ve haram olarak nitelendirilen davranışlar sarayda uygulanmıştır. Örneğin, saray erkekleri cariye satın alıyor, kadınların çıplak bir şekilde dans etmelerini izleyerek içki içiyorlardı. Kadınlara biçilen roller tezatlık oluşturuyordu. Çünkü kadından ya tarlada bütün gün çalışılması ya da saray erkekleri için hazırlıklar yapıp onları eğlendirmesi bekleniliyordu (Altındal, 2017: 101-103).

Türk kadınının toplumsal konumunda Abdülmecit zamanında başlayan Batılılaşma, modernleşme hareketleri akabinde Tanzimat dönemi ile önemli gelişmeler yaşanmıştır. Halide Edib ve o dönem aydınları kadınların eğitim almalarında katkıda bulunmuştur. Kadınlar için dernekler kurulmuş, Abdülaziz 1863'de kızlar için bir öğretmen okulu açtırmıştır. Okulda başlangıçta Kur'anı Kerim öğretilse de sonradan bu müfredat geliştirilmiştir. Ayrıca bu dönem Kızıl Haç'ın kadın kolu Türk hemşirelerini eğitmeye başlamış ve "Kadınlar Dünyası" isimli bir dergi yayınlamaya başlamıştır (Özdemir, 2009: 8). 24 Temmuz 1908'de 2. Meşrutiyetin ilanı ile beraber Kanun-i Esasi yürürlüğe girmiş ve Meclis-i Mebusan açılmıştır. Bu dönemde kadınlara yapılan hukuki haksızlıklar artık mecliste konuşulmaya başlanmıştır.

O dönemin aydınlarından Dr. Abdullah Cevdet peçe ve çarşafa karşı savaş açmıştır. Cevdet, Türkiye'nin geri kalmasının ve kadınlara yapılan haksızlıkların sebebinin şeriat olduğunu bu yüzden aile yaşamının yeniden kurgulanması gerektiğini dile getirmiştir (Velidedeoğlu, 1998: 67).

Meşrutiyetten önce kadınlar tarımda ve evlerinde yaptıkları el sanatları ile ekonomiye katkı sağlarken artık evlerinin dışında çalışmaya başlamışlardır. Kadınların çalışmaya başlamalarının asıl sebebi ülkenin içinde bulunduğu ekonomik sıkıntılar olsa da kadınların çalışmaları hem hükümet hem de kadın dernekleri tarafından desteklenmiştir. Kadınlar o dönem şehirlerde memur, sanayi kuruluşlarında işçi olarak çalışmışlar, ticaret alanında faaliyet göstermişlerdir. Çalışma hayatına girmeleri kadınlara tecrübe kazandırmış ve başka yeniliklere örnek olmuştur (Kurnaz, 1991: 103).

Türk kadını 1919-1923 yıllarında gerçekleşen Kurtuluş Savaşında üzerine düşen görevin fazlasını yerine getirmiştir. Bizzat cephede savaşa katılarak ülkesi için elinden geleni yapmıştır. Ülkenin savaştan çıkıp Cumhuriyetin kurulması ile kadınlar geniş ve eşit haklara sahip olmuşlardır. Bu haklardan bazıları eşit miras ve aynı işte eşit ücret hakkının yanı sıra siyasi haklarını da elde etmişlerdir. Dini evlilik yerini resmi evliliğe bırakmıştır. Kadınlar Cumhuriyet ile birlikte hem sosyal hem siyasi varlıklarını toplumda hissettirmeye başlamışlardır (Doğramacı, 1989: 11).

1.7.2. Cumhuriyet Dönemi Toplumsal Cinsiyet

Cumhuriyet Döneminin ilk yıllarında Türk toplumunun çoğunluğu kırsal kesimde yaşamakta, ülke ekonomisi kırsal alandan sağlanmaktaydı. Sanayileşme henüz hız kazanmadığı için hem kentleşme hem de çekirdek aile kavramı henüz toplumda yaygınlaşmamıştı. Toplumun aile yapısına bakıldığında ise geleneksel(geniş),ataerkil aile modeli yaygındı (Çimen, 2008: 317). Cumhuriyetin ilanı ve Atatürk'ün ilke inkılâpları ile ekonomi sadece tarım alanında devam etmemiş, fabrika sanayi, devlet hizmetleri gibi alanlarda da hızla artmıştır. Atatürk bu alanlarda çalışan kadınların sayılarının arttırmak için çalışmalar yapmıştır. Osmanlı zamanında kadınlar toplumda geri plana atılırken Cumhuriyet ile kadın ve erkekler ekonomik üretim hayatında el ele vererek çağdaş bir toplum yaratılmaya çalışılmıştır (Doğramacı, 1989: 89). Böylece Cumhuriyet, Türk toplumunun hem ekonomik hem aile yapısında değişiklikleri beraberinde getirmiştir.

Mustafa Kemal 1923 yılından itibaren Türkiye'nin çağdaş bir ülke haline gelmesi için ülkede yaptığı gezilerinde birçok konuşma yapmıştır. Halkı ikna etmeye yönelik olan bu konuşmalarının konularını Türk kadınlarının durumu ve reformlar oluşturmuştur. Atatürk,

yasalara ve dine aykırı bir şekilde davranmadığını öne sürerek kadının toplumda iyi bir konumda olduğu sürece Türkiye'nin çağdaş bir ülke olacağını belirtmiştir (Caporal, 1982: 642). Cumhuriyet ile birlikte kadınlar her alanda ön plana çıkarılmaya çalışılmış ve topluma bu oluşum kabul ettirme yoluna gidilmiştir. Öncü (1981):

“Türkiye Cumhuriyeti'nin ‘yeni kadın’ı rejimin simgeleştirilmesinde ön planda rol aldı: Törenlerde şortla gösteri yaptı, okul ya da asker üniformasıyla bayrak taşıdı ya da balolarda Batı modasına uygun gece elbisesiyle dans etti. Atatürk'ün erkek çocuklarının tercih edildiği, ataerkil bir toplumda kız çocuklarını evlat edinmesi de bu bağlamda anlamlı bir olgudur. Tümü iyi yetişmiş bir meslek kadınları kuşağı, cumhuriyet kadroları arasına katıldılar” (Öncü, 1981 akt. Kandiyoti, 2015:192).

1924 yılında kabul edilen Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile öğretim birliği sağlanarak günümüz milli eğitimin temeli oluşturulmuştur. 1927 yılında Türkiye’de ortaokullarda karma eğitime başlanmıştır. Bu inkılâplar eğitim öğretimin kalitesinin artması açısından çok önemli olmak ile birlikte kadınlara verilen haklar sayesinde toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamaya katkı sağlamıştır (Doğramacı, 1989: 92). Mustafa Kemal Atatürk'ün kadın ve erkek eşitliği konusunda yaptığı önemli uygulamalardan bir diğeri 4 Nisan 1926 yılında kabul edilen Medeni Kanun'dur. Medeni Kanun ile aile içinde kadının statüsü iyileştirilmiş, Türk aile yapısının sağlam temellere oturtulması amaçlanmıştır (İçli, 1998: 95).

Cumhuriyet ile birlikte modernleşme hız kazanmış ve çağdaş bir toplum oluşturulmak istenmiştir. Bu çağdaş aile yapısının oluşmasında kadınların rolü büyüktür. Atatürk'ün Yeni Türk kadınının nasıl olması gerektiğini Bakacak (2009) ‘bilimsel, sosyal ve ekonomik alanda erkeğin yardımcısı, ortağı ve arkadaşı olan ama en önemli misyonu annelik olan kadın’ olarak tanımlamıştır. Çünkü toplum tarafından annelik önemli bir mevkidir ve bilgili, ahlaklı nesiller yetiştirmenin ilk basamağı ev içinde, annede başlar. Bu yüzden kadınların, çocuklarını iyi yetiştirebilmeleri için bilimi ahlakı en iyi şekilde öğrenmeleri sağlanmalıdır. Kadınlar ev içinde çocuklarını anne olarak eğitirken, toplumsal yaşamda ise öğretmenlik, hemşirelik gibi meslekler ile milletin kalkınmasına katkıda bulunmuşlardır. Bu yeni haklardan ve değişen yaşam biçiminden Türkiye’deki her kadın eşit bir şekilde yararlanamamıştır. En çok yararlanan üst tabakayı temsil eden kentli kadınlardır. Anadolu kadını bu hakları kullanmada geri planda kalmıştır (Bakacak, 2009: 635). Cumhuriyet ile annelik rolü gibi babalık rolü de yeniden tanımlanmıştır. Eski zamanlardan süregelen otoriter, mesafeli bir baba figürü yerini çocuklarına karşı daha yakın, ilgili bir babaya bırakmıştır. Modern baba oğluna, kızına değer veriyor, eğitiyor ve özel bir bağ kuruyordu. Böylece erkekler Cumhuriyet’in yeni kadınının toplumsal olarak yaratılmasında rol oynamışlardır (Kandiyoti, 2015: 233).

Türk kadınlarının siyasal haklarını elde edip, kullanmaları, erkekler ile siyasal bir eşitliğe ulaşmaları üç aşamada gerçekleşmiştir. İlk aşama 3 Nisan 1930' da Belediyeler Yasası'nın 23. Maddesinde yer alan 18 yaşındaki kadınların oy verme hakkı ve 24. maddesinde yer alan seçilebilme hakkını kapsıyordu. Daha önce hükümetin sunduğu tasarıda bu haklar yer almıyordu (İkdam, 25 Kasım 1929 akt. Caporal, 1982: 702). İkinci siyasal aşama ise 26 Ekim 1933'de aşılmıştır. Yasa koruyucu tarafından 1924 tarihli Köy yasaı değiştirilmiş, ihtiyar heyeti seçiminde ve muhtarın belirlenmesinde kadınlara seçme ve seçilme hakkı tanınmıştır (Cumhuriyet,28 Ekim 1933 akt. Caporal, 1982: 703). Üçüncü ve en önemli aşama 4 Aralık 1934 çıkarılan yasa ile aşılmış, Türk kadınları genel seçimlerde milletvekili seçme ve seçilme hakkını elde etmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde o gün Anayasa ve genel seçimlerde oy verme hakkının sadece erkekler ile sınırlandırılmaması gerektiği tartışılmış, ilgili kanunların değiştirilmesi yönünde önemli kararlar alınmıştır. Böylece kadınlar siyasal anlamda özgürleşmiş, ülkelerinin siyasi yapısında tam anlamıyla yer almaya başlamışlardır (Caporal, 1982: 703).

1.7.3. Günümüzde Toplumsal Cinsiyet Olgusu

Türkiye'de cinsiyet eşitsizliğini ortadan kaldırmak için yapılan en önemli hukuki düzenleme 2002 yılında yürürlüğe sokulan yeni Medeni Kanun'un maddeleridir. Bu maddeler kadınlara yapılan ayrımcılığı kaldırmaya yöneliktir. Maddelerden bazıları aile reisliğinin kaldırılması, evlilikte malların eşit paylaşılması, kadının kendi soyadını evlendikten sonra kullanabilmesi gibi düzenlemelerdir. Ayrıca anayasanın 10. maddesinde devletin kadın erkek eşitliğini yaşama geçirmekle yükümlü olduğunu belirten bir maddeye yer vermesi önemlidir (Dedeoğlu, 2009: 48-49). Günümüzdeki toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik yasalar, Cumhuriyet dönemindeki kazanımlar, sanayi devrimi, feminist hareket ile birlikte kadınlar istedikleri okullara gidip eğitim alıyor ve kamusal alanda çalışıyorlar. Fakat Türkiye'nin kadın erkek eşitsizliği ile ilgili uluslararası anlaşmaları, yasaları olmasına rağmen bu konuda uygulamaları yetersizdir. Bazı sosyal politikalar kadın ve erkeklerin arasındaki eşitsizliği normalleştirmektedir (Vural, 2016: 117).

Kamusal alanda çalışan kadınlar, iş yükleri ne kadar çok olursa olsun yine ev işleri ve çocuklarının bakımından sorumlu tutulmaktadır. Çocuklarının bakımı için işinden ayrılan, evinin yakınında iş bulan veya yarı zamanlı çalışan çoğunlukla kadınlardır. Kadına toplumda anne, eş gibi sıfatlar ile yer verildiği erkeklere nazaran çoktur. Geçmişten günümüze kadınların toplumdaki konumunda iyileşmeler, eşitliğe dair yasalar olsa da ataerkil sistem geleneksel cinsiyet rollerinde hissedilmektedir. Kadının genellikle toplumda ailesine,

çocuklarına, evine bağlı, ağırbaşlı biri olması beklenilmektedir. Kadınlar toplumda ve aile içinde daha etkin olmak, sosyal çevrelerinin, fikirlerini paylaşmak için artık eğitim almak ve çalışma hayatına girerek ekonomik olarak özgür olmalıdırlar. Erkeklerin iktidar olmasının ve cinsiyet eşitsizliğinin sebeplerinden biri de ekonomidir. Kadınlar ekonomik olarak erkeğe bağımlı olduğunda çoğu zaman ezilmektedirler. Bu durum toplumun hem psikolojik hem biyolojik yapısını etkilemektedir (Kızılkaya, 2004: 86). Ataerkilliğin ilkel toplumlardan günümüze uzanmasında özel mülkiyetin, ekonominin erkeklerin tekelinde olmasının etkisi büyüktür.

Türk toplumunda hâkim erkeklik algısı Zeybekoğlu'na (2013) göre hem maddi hem manevi yönden güçlü ve iktidar sahibi, duygularını belli etmeyen, sert mizaçlı, kararlar alan ve uygulayan bir yapıda olmalıdır. Erkekler sürekli toplumda baskın olduklarını ispat etmek zorunda hissetmektedirler (Zeybekoğlu, 2013: 95). Sinan Akyüz (2003) ise günümüzdeki Türk erkeğini futbola, statüye, paraya önem veren, çocuğunun olması için evlenmek isteyen, arkadaşlarıyla zaman geçirmekten hoşlanan, teknoloji ile yakından ilgilenen, ailesine bağlı ve kadının, çocuklarının maddi sorumluluğunu eskisi gibi alan daha bireyselci bir kimlik şeklinde tanımlamaktadır (Akyüz, 2003: 121). Çünkü bu ataerkil kalıplar erkekleri de zorlamaktadır. Toplumun sürekli olarak erkekten beklediği bu kalıplar erkeğe ağır sorumluluklar yüklemektedir.

Günümüzdeki toplumsal değişme ile birlikte kadınlar eskiye nazaran evin geçiminden sorumlu ve çocukları üzerinde söz sahibidirler. Kadının bölgesi sadece ev olmaktan çıkmıştır. Artık bazı eşler ev işleri, çocuklarının bakımını paylaşarak ev içinde eşit roller almaktadırlar. Akademik alanda kadın çalışmaları artmıştır. Toplumsal cinsiyette tamamlayıcı olması açısından erkeklik çalışmaları da yapılmaktadır. Yasalarda kadın hakları genişletilmiştir. Fakat yine de toplumsal cinsiyet açısından gerek sosyal hayatta gerek iş hayatında ataerkil kalıplar hala devam etmektedir. Çünkü hala erkekliğin kadın gibi olmamak şeklinde tanımları birçok yerde yapılmaktadır. Kadın gibi ağlama, kadın gibi korkma gibi söylem kalıplarıyla toplumsal cinsiyet eşitsizliği farkında olunmadan pekiştirilmektedir. Medyada ve toplumsal hayatta eril dil devam etmektedir. Reklamlar, dizilerdeki kadın rolleri, kadın programları sürekli kalıp yargıların devamını sağlamaktadır. Siyasette kadının seçme seçilme hakkı vardır fakat mecliste yer aldıkları sayıyı göz önüne getirdiğimizde katılımı, dolayısıyla söz hakkı çok azdır. İşsizlik oranlarına bakıldığında kadınların sayılarının daha fazla olduğu görülmektedir. İş yerlerinde yönetici olarak kadınların sayıları azdır. Özellikle devletin ve işyerlerinin bebek sahibi olan kadınlar ile ilgili çalışma hayatına teşvik edici, annenin işini kolaylaştırıcı örneğin, bebek bakım odaları, part time iş imkânı gibi olanakları kısıtlı olduğu için kadın iş hayatından

mecburen uzak kalmaktadır. Cinsellik erkekler için rahatça konuşulan ve olması gereken bir şey gibi gösterilirken kadın için özellikle küçük şehirlerde hala tabudur. Sancar (2013) Türkiye'yi "anneden öğrenmeyen bir toplum" olarak tanımlamıştır. Anneden çocuğa sağlıklı beslenmek, empati yapmak gibi 'dişil' değerler çok az geçmektedir. Çocuk en çok babadan öğrenmekte, bu dişil değerleri sürdürecektir fazla olanak ve uygun bir dil olmadığı için egemen erkeklik değerleri sürdürülmeye devam etmektedir (Sancar, 2013: 309).

Kadın erkek eşitliğinin tam anlamıyla sağlanması için hem kadınların hem erkeklerin birlikte hareket etmesi, devletin bu konuda gerekli uygulamaları yapması gerekmektedir. Kadınlar eğitim almalı, iş hayatında erkekler ile aynı şartlara, eşit ücrete sahip olmalıdır. Erken yaşta kız çocukları evlendirilmemeli, evlilik kadının kararı olmalıdır. Kadına şiddet devlet tarafından önlenmeli, yaşanmaması için caydırıcı cezalar verilmelidir. Kitle iletişim araçları bu konuda hassas davranmalı yayınlarında cinsiyetçi ifadeler yer vermemeli, ataerkil kalıplar üretecek söylemlerden, programlardan kaçınmalıdır. Toplumsal cinsiyet eşitliği yasaları ile toplumsal hayattaki eşitlik birlikte olmadığı, uygulanmadığı sürece tam bir eşitlikten söz edilemez. Özetle kadın da erkek de karar almakta, aynı fırsatları eşit kullanmakta, yasalardan aynı şekilde yararlanmakta eşit olmalıdır.

1.8. Toplumsal Cinsiyet ve Küreselleşme

İletişim, ulaşım, ekonomi ve bilginin dünyada hızla gelişmesiyle toplumlar zaman, mekân sınırı tanımadan birbiri ile etkileşime geçer. Böylece dünya küresel bir pazar haline gelir ve küreselleşme adı altında bir kavram oluşur (Zeybekoğlu,2013:34). Küreselleşme farklı alanlarda ele alındığı için tek bir tanımı yapılamamaktadır. Çünkü küreselleşmenin ekonomik bağlamda olduğunu düşünenler, küreselleşmenin dünya ekonomilerini birbirine bağladığını, kültürel olduğunu düşünenler ise tek bir kültürün inşa edildiğini ifade etmişlerdir. Bu yüzden küreselleşme "dünyanın entegrasyonu" şeklinde tanımlanabilir (Güdekli, 2010: 21).

Küreselleşme hangi alanda ele alınırsa alsın sonuçları toplumu etkilemektedir. Ekonomide, kültürde, siyasette olduğu gibi toplumsal cinsiyet üzerinde de küreselleşmenin etkileri vardır. Küreselleşen dünyanın hem kadınlar üzerinde hem erkekler üzerinde etkilerine rastlanılmaktadır. Fakat bu etkiler yüzyıllardır geçerli olan cinsiyet kalıplarını değiştirememektedir. Günümüzde kapitalist bir yönetim anlayışı ve bu yönetimde ataerkil bir ideoloji vardır (Güdekli, 2016: 58). Dünyada bugün hüküm süren bu küresel kapitalizmin iktidar ilişkileri, küresel bir cinsiyet düzenini oluşturmuştur. Küreselleşmiş bu güç ilişkileri, cinsiyetlendirilmiş anlamlar, kavramlar, imgeler kurumsal ilişkilere yansımaktadır. Kapitalist

ilişkiler sömürgeciliği, sömürgecilik de “beyaz erkek üstünlüğü” rejimini beraberinde getirmiştir. Dünya tarihinde sömürgecilere bakıldığında yönetici, rahip, asker, tüccar gibi hangi meslekten olursa olsun erkek oldukları görülmektedir. Bu kişiler kendi erkeklik değerlerini yerlilerden daha üstün tutarak, halkı yönetmenin halk için bir gelişme olduğunu ve kabul ettirmişlerdir. Bu durum Batı’nın üstünlüğü iddiasına hizmet etmektir (Sancar, 2013: 90-92).

Küreselleşmenin ekonomik bağlamı en çok kadınları etkilemiştir. Çünkü kadın ve erkek istihdamlarında farklılıklar ortaya çıkmış, kadınların dünyadaki istihdamı artmıştır. Bu artış niceliksel olarak olumlu fakat kadın çalışanların sayılarının belirli sektörlerde, belirli işlerde yoğunlaşmış olması açısından olumsuz bir durumdur. Örneğin kadınlar düşük beceri gerektiren işlerde, hizmet sektöründe, teknolojinin düşük kullanıldığı üretim sektörleri, çocuk veya yaşlı bakıcılığı, ev hizmetleri gibi belirli alanlarda çalışmaktadırlar. Aynı zamanda insan kaçakçıları tarafından birçok kadın seks işçisi olarak çalıştırılmaktadır (Beneria, 2003’ten akt. Yücel, 2016: 92). Kadınların bu işlerde çalışması ya da erkeklerle aynı işi yapsalar bile eşit ücret alamayışı küreselliğin neden olduğu sorunlardan biridir. Kadınların emeği bu şekilde sömürülmüş ve hala sömürülmektedir.

Kapitalizm, dünyada yaşanan küreselleşme ile birlikte eril bir toplum yaratılmasında oldukça etkili olmuştur. Çünkü erillik toplumların kültürlerine yerleşmiş ve küresel bir hegemonya oluşturmuştur. Küresel düzen kapitalizmi, kapitalizm de eril ideolojiyi destekler. Bu şekilde erkek iktidarı güçlenir, cinsiyet eşitsizliğe artmaktadır (Güdekli, 2016: 102).

Yeni küresel dünya düzeni kapitalizmin merkezinde olan erkekleri daha ayrıcalıklı kılmaktadır. Bu yeni erkek imgesinin egemen olmasına öncülük edenler arasında küresel şirketler, girişimciler, işadamlarının olduğu söylenmektedir. Daha ayrıcalıklı ve egemen kılınan bu yeni küresel erkek imgesini İngilizce konuşan, laptoplu, beş yıldızlı otel müşterisi, CNN izleyen, birinci sınıf uçağa binen erkekler oluşturmaktadır (Sancar, 2013: 96). Görüldüğü gibi küresellik sadece kadın ve erkekleri toplumsal olarak ayırtırmakla kalmamış, erkekleri de kendi içinde sınıflandırmıştır.

Küreselleşme sadece cinsiyet eşitsizliğine değil gelir dağılımında eşitsizliklere ve aile yapılarında bozulmalara da sebep olmuştur. Değişen toplumda meydana gelen cinsiyete dayalı ayrımcılık en çok kadınlara yapılmıştır. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı’nın 1997-1999 yıllarını kapsayan İnsani Gelişme Raporları’nda küreselleşen ekonomide büyüme sağlanmakta fakat eşitsizlikler artmaktadır. Bu durumda insanların yaşam kalitesinde düşüşler yaşanmaktadır (Zeybekoğlu, 2013: 34).

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) 178 ülkede yaptığı ‘‘Çalışma Yaşamında Kadınlar: Eğilimler Raporu’na (2016) küresel olarak bakıldığında istihdamın cinsiyet açığı oranı %25’tir. Erkeklerin %51.2’si, kadınların %52.1’i maaş karşılığında çalışmaktadır. Tabloda görünen bu durum aslında kadınlar açısından olumlu değildir. Çünkü maaş alarak çalışan bu kadınlardan %40 ‘ının sosyal güvencesi yoktur. Yine kadınlar çalışma saatleri fazla olan ev ve bakım işlerini yapmakta bu işlerden düşük paralar almaktadırlar. Çalışma saatleri erkeklere oranla daha uzun olan işlerde kadınlar çalıştırılmakta fakat aldıkları ücretlere bakıldığında bu oran erkeklerin %77’sine tekabül etmektedir. Kadın sadece dışarıda çalışmayıp toplumun kadına empoze ettiği evinin ve çocuklarının sorumluluğunu, bakımını da üstlenmektedir. Görüldüğü gibi küreselleşme kadınlara erkeğin arasındaki eşitsizlikleri gidermek bir yana var olan eşitsizliği daha da güçlendirmiştir (Güdekli, 2016: 60).

Birleşmiş milletler tarafından oluşturulan insani gelişme endeksine göre Türkiye’de toplumsal cinsiyet eşitsizliği vardır. Özellikle farklı bölgelerde kadın erkek arasındaki gelir dağılımında, eğitimden ve sağlık hizmetlerinden yararlanmada farklılıklar görülür. Kadın ve erkeğin insani gelişmişlik düzeyinde eşit olduğu tek yer Marmara Bölgesi’ken, Doğu ve Güneydoğu Bölgelerinde kadınlar ve erkekler arasında gelir dağılımında ciddi farklar bulunmaktadır (Hablemitoğlu, 2005: 21-22). Kadın ve erkeğin arasındaki bu farkların ortadan kalkması için devletin, işyerlerinin eşit ücret, eşit çalışma süresi, eşit sosyal haklar gibi düzenlemeleri yapması gerekmektedir. Aile içinde, ev işleri ve çocuklarının bakımından hem erkek hem kadın ortak sorumluluk almalıdır. Özellikle geleceği inşa eden çocuklar eğitilirken ataerkil kalıplardan ve davranışlardan kaçınılmalıdır.

Küreselleşme ile birlikte kültür kavramı da değişim göstermiş, medya şirketlerinin tasarladığı içeriklerin tüm dünyaya dağıtılarak insanlar arasında paylaşıldığı anlamlar haline gelmiştir. Kültür için dil ve işaretler çok önemlidir. Çünkü kültürel anlamlar dil aracılığı ile şekillendirilir ve insanlara iletilir. Fakat dil tarafsız bir araç değildir. Nesnelere ve toplumsal ilişkilere dil ile istenilen anlamlar verilebilir. Kültürel çalışmalar ise dil ve anlamlar vasıtasıyla dünyanın toplumsal olarak nasıl oluştuğunu ve temsil edildiği ile ilgilenmektedir (Barker, 1999 akt. Yaylagül, 2010: 125-126).

İngiliz Kültürel Çalışmalar ilk olarak 1960’lı yıllarda Birmingham’daki Çağdaş Kültürel Çalışmalar Merkezi’nde ortaya çıkmıştır. Çalışmalarına ilk edebiyat alanındaki incelemeler ile başlamış, 1980’lerde ise kültür konusuna odaklanmış daha sonra ise o dönem üzerinde fazla durulmayan ve küçümsenen medya kültürüne önem vererek bu konuda çalışmalar yapmıştır (Türkoğlu, 2004: 178). İngiliz kültürel çalışmalar ile medya metinlerinin üretim ve tüketim süreçleri ideoloji merkezli çalışılmaya başlanmıştır. Medya toplumda

egemen olan ideoloji ve değerleri yeniden üreten önemli kurum olarak görülmektedir. Bu bakış açısı ile medya metinlerinin ideolojik analizinin yapılması sağlanmıştır (Dağtaş, 1999: 335).

Kültürel çalışmalar aynı zamanda ‘‘eleştirel çalışmalar’’ olarak da kabul edilir. Çalışma alanları içerisinde edebiyat ve kültürün yanı sıra toplumsal eşitsizlikler, medya mesajları, popüler kültür, iktidar kavramları yer alır. 1980’lerden sonra kadın çalışmaları ve feminist yaklaşım da çalışma alanlarına eklenmiş, kültürel eserlerde kadının cinsiyetçi bir bakış açısıyla nasıl sunulduğu incelenmeye başlanmıştır (Yaylagül, 2010: 133). Böylece kültürel çalışmalarla o zamana kadar ihmal edilmiş grupların kültürleri popüler kültür ve elit kültür ayrımı yapılmadan incelenmeye başlanmıştır. (Türkoğlu, 2004: 181).

Gramsci ve Althusser’in ideoloji yaklaşımı ve Frankfurt Okulu’nun görüşleri, İngiliz Kültürel Çalışmalar Okulunun görüşleri ile benzer özellikler taşımaktadır. Althusser’in devletin ideolojik aygıtlarında söz ettiği ideolojisi, kültürel çalışmalarda en iyi medya metinlerinde kendini göstermektedir. Gramsci’nin hegemonya kavramına göre kapitalist toplumlarda çoğunluğun rızasını sağlamak için ihtiyaç duyulan üst yapı kurumlarının başında medya gelmektedir. Medya her gün topluma egemen ideolojiyi, popüler kültürü aşıl原因an medya içerikleri göndermekte ve bu içerikler birçok kişi tarafından kabul görmektedir. Bu yüzden medya metinlerinde ideolojinin araştırılması çok önemlidir. (Budak, 2016: 32).

İngiliz Kültürel Çalışmaların, özgün ismiyle Birmingham Çağdaş Kültürel İncelemeler geleneğinin 1960’lı yıllardaki kurucusu Richard Hoggart’tır. Ancak okulun çalışmalarının dünya çapında ün kazanması Stuart Hall yönetici olduktan sonra gerçekleşmiştir. İngiliz Kültürel Çalışmaları’nın önemli bir temsilcisi olan Stuart Hall ile merkezin odak noktası medya metinlerine kaymış, özellikle medyada sunulan içeriklerin metin olarak analizleri yapılmaya başlanmıştır. Bu medya metinlerinin kapitalist ideoloji ve kapitalist sınıfın hegemonyasını yeniden ürettiği görülmüş, popüler kültür bağlamında işçi sınıfının düşünceleri, günlük hayatı incelenerek toplumsal eşitsizlikler ile iktidar ilişkileri ele alınmıştır (Yaylagül, 2010: 129).

İngiliz Kültürel Çalışmaların önemli isimlerinde olan Stuart Hall’un medya metinlerindeki fikirlerini incelerken ‘‘kodlama ve kodaçımı’’ ifadeleri önemli bir yere sahiptir. Hall (1980) medya iletilerinin üretimi ile tüketimini "yeniden üretim" kavramı çerçevesinde ele almıştır. Hall, medya metinlerinin üretiminde toplumsal yapı ile kitle iletişim araçları arasındaki kurulan ilişkinin önemine değinirken, bu ilişkilendirmenin siyasal, ekonomik ve kültürel yapılarıyla bütüncül bir şekilde ele alınması gerektiğini ifade etmiştir (akt. Dağtaş, 1999: 338). Hall’in ‘‘kodlama- kodaçımı’’ kuramında medyayı kullanan alıcı

kitlenin pasif olmadığı, metinleri ve mesajları farklı şekillerde anlamlandırıldığı ifade edilmiştir. Medya metinlerinin vermek istediği mesajlar çok anlamlıdır ve farklı kişiler tarafından farklı yorumlanabilir özelliktedir. Kodlamada, alıcıların medyadan aldığı mesaj egemen sistemin alıcılar tarafından benimsenmesini istediği şekildedir. Kodaçımında ise medya iletileri kitleler tarafından farklı şekilde okunmakta ve anlamlandırılmaktadır. Alıcılar kitle anlam üretme sürecinde gönderilen iletileri egemen, muhalif ve müzakere edilmiş okuma olmak üzere ve 3 şekilde okumaktadır. Egemen okumada kitleler iletileri tüm anlamları ile kabul ederken, muhalif okuma iletilerin yüklendiği anlamı tümüyle reddetmektedir. Gönderilerin sorgulandığı, belli kısımların kabul edilip belli kısımlarına karşı çıkılan okuma ise müzakere edilmiş okumadır (Şeker ve Şimşek, 2012: 112).

Görüldüğü üzere İngiliz Kültürel Çalışmaları ile kültür ve ideolojinin medyada yeniden üretildiği ifade edilmiştir. Hall'e göre her ne kadar medya, egemen ideolojiyi topluma kodlasa da, kitlelerin bu medya metinlerini farklı okumalar yaparak farklı algıladıklarının altı çizilmiştir. Medya metinlerinin ideolojik olarak analiz edilmesine katkıda bulunmuş, metinlerdeki egemen söylemin ortaya çıkarılmasını sağlamıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

ŞİDDET VE KADIN

2.1. Şiddet ve Kadına Yönelik Şiddet

Şiddet toplumsal hayatta kime uygulanırsa uygulansın, sebebi ne olursa olsun hem davranış bozukluğu hem de suçtur. Dünyanın ve Türkiye'nin en önemli sorunlarından biridir. İnsanlar arasında huzuru bozan bir eylemdir. Michaud, şiddeti "bir kişiye güç ya da baskı uygulayarak isteği dışında bir şey yapmak ya da yaptırmak; duyguların kabaca ifade edilmesine doğal eğilim" ifadeleriyle tanımlamıştır (Michaud, 1991: 7). Şiddet kişiye veya kişilere bedensel, ruhsal ve duygusal olarak zarar verme eylemidir, bu yüzden yıkıcı bir davranıştır. İstediklerini zorla yaptırmak, kişileri baskı altına almak isteyen kişiler şiddete başvurur. Şiddetin sonuçları bazen ölümlere kadar gider ve sonuçları çok ağır olur (Suğur, 2009: 151).

Tarihten günümüze şiddet olgusu çok farklı alanlarda çok farklı şekillerde ortaya çıkmıştır. Günümüzde ise suç olarak kabul edilmektedir. Şiddet pek çok alanda görülmekte fakat en çok aile kurumunu yıpratmaktadır. Bir diğer önemli unsur şiddeti uygulayan ve şiddete uğrayan kimselerin büyük oranda birbirlerini tanıyor olmalarıdır (Şenol ve Yıldız, 2013: 3).

Şiddetin ortaya çıkma sebeplerinden birisi de toplumdaki güç ilişkileridir. Medya kuruluşları içeriklerini hazırlarken toplumda güçlüden yana tavır sergilemekte, erk sahibiyle aralarında birbirini destekleyen bir ilişki gerçekleştirmektedir. Bu ilişkilerden ise en çok ikincil durumda olan kişiler zarar görmektedir. Kadınlar cinsiyet ilişkilerinde ikincil konumdadır (Dursun, 2010: 21). Aile kurumunu korumak ve devamını sağlamanın, üretim süreçlerinin, önemli şirketlerin, iktidarın büyük çoğunluğunun erkeklerin denetiminde olması sonucu ortaya çıkan ataerkil sistem kadına şiddetin en önemli sorumlusu olarak görülmektedir (Vural, 2016: 116). Bu konuyla ilgili Zinn (2001) erkeklerin para kazanamadığında, iyi bir kariyer yapamadıklarında "egemen erkeklik" standartlarını yerine getiremediklerini düşünüp, kendini eksik, güçsüz hissederek öfkelenediklerini söylemektedir. Birçok uzman alt sınıf erkeklerin diğer erkeklere oranla şiddete daha yatkın olduklarını ifade eder. Bu gibi erkeklerin şiddete yatkınlığı sebebiyle toplumun huzurunun bozulduğu ve toplumda erkek üstünlüğünün var olduğu görülmektedir (akt. Sancar, 2013: 99).

Ataerkil toplumlarda erkeklerin kadınlara uyguladığı şiddete oldukça sık rastlanılmaktadır. Bu şiddet tek taraflı eril bir şiddettir. Her gün gazetelerde, televizyonlarda kadına şiddet haberleri yapılmaktadır. Özellikle kocasından, sevgilisinden, babasından yani en

yakınlarından kadınlar şiddete maruz kalmaktadır. Şiddetin genellikle gazetelerde fiziksel olanları verilmektedir fakat kadına şiddetin çeşitleri vardır.

Şiddet fiziksel, duygusal, ekonomik, cinsel ve aile içi şiddet olarak farklı şekillerde kendini göstermektedir. Özellikle kadına yönelik şiddetin en yoğun uygulandığı yer aile içidir. Aile içi şiddette sadece kadın değil çocuklar da şiddet görebilmektedir. Fiziksel şiddet tokat atmak, yaralamak, dövme gibi fiziksel olarak güçlü olan kimsenin (çoğunlukla erkeklerin) karşısındaki kişiyi sindirme, istediğini yaptırma/yaptırmama davranışıdır. Ekonomik şiddet, güçlü konumda olan kişinin karşısındaki kişiyi ekonomik olarak kısıtlaması, zorla çalıştırması, parasına el koyması gibi eylemlerden oluşur. Psikolojik şiddet karşı tarafı küçük düşürme, aşağılama, küfür etme gibi davranışları kapsamaktadır. Kadınların en sık karşılaştığı şiddet türüdür. Cinsel şiddet ise kadına isteği dışında cinsel davranışlarda bulunmak, küçük yaşta evlenmeye zorlamak, laf atmak, fuhuşa zorlamak gibi davranışlardır (Suğur, 2009: 155-159). Şiddet hangi tür olursa olsun kadını son derece yıpratıcı bir davranıştır. Fiziksel veya cinsel olarak şiddet gören kadın psikolojik olarak da yıpranmaktadır. Bütün bu şiddet türleri kadını her bakımdan çöküntüye uğratan, özgüvenini yıkan ve mutsuzlaştıran davranışlardır.

Aile içi şiddet bütün şiddet eylemlerinin en çok yaşandığı yerdir. Kadınların şiddet gördükleri evliliklerini sürdürmelerinin nedenlerinden biri de barınma seçeneklerinin olmamasıdır (Connell, 2016: 36). Çünkü kadınlar erkeklere göre daha yoksuldur. İş hayatındaki eşit olmayan tutumlar ve ücretler, kadınların okuma yazma oranlarının daha düşük olması, mülkiyet üzerinde söz hakkının zayıf olması, özetle toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri kadınları daha yoksul hale getirmektedir (Ecevit, 2003: 85-86). Evlilik kadın ve erkeklerin hayatına hem maddi hem manevi değişiklikler getirmektedir. Ataerkil toplumlarda ise kadın kendi ailesinin yoksulluğundan ve baskıcılığından evlenerek kurtulma isteği sonucu bir evlilik yaptıysa işi daha zordur. Çünkü çalışmıyorsa ve yeterince eğitim alamadıysa aile içi kararlardan uzak tutulmaktadır. Ev içi sorumlulukları fazladır, eşinin kazandığı parayla yetinmeye çalışır, çocuklarının ve eşini ihtiyaçlarını ön planda tutar fakat yine de şiddete maruz kalabilmektedir (Ekiz Gökmen, 2016: 298). Hane içi ataerkil yapı, kadının yoksullaşmasında ve şiddete maruz kalmasında oldukça etkilidir. Daha önce ifade edildiği üzere sadece fiziksel şiddet değil, ekonomik, psikolojik şiddet de kadınların uğradığı şiddet türlerinin başında gelmektedir.

Dünyada her ülkeden, her kesimden kadınlar şiddetle karşı karşıyadır. Ülkelerin ekonomisi, kişilerin eğitilmiş olmaları, yaşları, bekâr veya evli olmaları şiddeti yok etmemektedir. Farklı olan sadece oranlardır, şiddet aynıdır (Yaktıl Oğuz, 2010: 436). Kadına

şiddet oranlarının yüksek olduğu bazı ülkelerdeki rakamlar şu şekildedir: Etiyopya %71, Peru %69, ABD % 55, Tayland %47, Türkiye %42, Brezilya % 37. Görüldüğü gibi Türkiye de kadına şiddetin en fazla yaşandığı ülkelerden biridir (Karal ve Aydemir, 2012: 45).

Türkiye’de kadına şiddet oranları oldukça yüksektir. ‘‘Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması’’ özet raporunun sonuçlarına bakıldığında kadınlar en çok eşlerinden ya da birlikte olduğu kişilerden şiddet görmektedir. Yüzde 44 oranla kadınlar en fazla duygusal şiddet görmektedirler. Daha sonra yüzde 42 fiziksel ya da cinsel şiddet, yüzde 39 fiziksel şiddet ve yüzde 15 cinsel şiddete uğramışlardır. Kadınlar en fazla tanıdıkları kişilerden şiddet görmüş ve yarısı bu şiddetten kimseye bahsetmemiştir. Kadınlar şiddetin nedeni olarak maddi sıkıntıyı ve erkeğin ailesiyle ilgili sorunlarının olduğunu belirtmişlerdir (KSGM, 2009: 27-28)

Türkiye’ de kadın hareketinin bir sonucu olarak 1980’li yıllardan beri aile içi şiddet devletin ve kamuoyunun dikkatini çeken önemli bir sorun olarak görülmeye başlamıştır. Bunların sonucunda kadına şiddetin önlenmesi, uygulayanların cezalandırılması, kadın haklarının korunması gibi birçok yasal düzenlemeler yapılmıştır. Kadına yönelik şiddet uluslararası kamuoyunda insan ihlali olarak kabul edildiği için bu konu devletlerin sorumluluğundadır (KSGM, 2009: 21).

Kadına yönelik şiddet ve toplumsal cinsiyet eşitsizlikleriyle mücadele için ilk uluslararası sözleşme İstanbul Sözleşmesidir. 2014’te yürürlüğe giren bu sözleşmenin ilk imzacısı Türkiye’dir. İstanbul sözleşmesi toplumsal olarak kadın ve erkeklere inşa edilen rollerle, kadın erkek eşitsizlikleriyle, kadına şiddet ile mücadele edilmesi gerektiğini vurgular. Sözleşme, kadına şiddeti önlemeyi, kadını korumayı, faillerinin cezalandırılmasını ve politikalar ile şiddetin sonlandırılmasını amaçlamaktadır (Vural, 2016: 116).

Kadınların daha iyi şartlarda yaşamaları için Türkiye’de düzenlenen diğer önemli yasalar şunlardır: Anayasa’nın 10. maddesinin düzeltilip kadın erkek eşit haklara sahiptir ifadesine yer verilmesi, 10 Haziran 2013’te iş kanunundaki eşit ücret ve kadına koruyan maddelerin yer alması, Yeni Medeni Kanunun kadını hem özel hem kamusal alanda koruması, aile içi şiddet ile mücadelede ‘‘4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun’’ ve Türk Ceza Kanunudur (Karal ve Aydemir, 2012: 50-54).

Türkiye’de ve dünyada cinsiyet eşitsizliğiyle mücadele konusunda ilgili yasalar, politikalar, uluslararası sözleşmeler bulunsa da kadına şiddet, kadın cinayetleri devam etmektedir. Bazı politikalar ile kadınlar yeterince korunamıyor ya da şiddetin önüne geçilemiyor. Toplumdaki ataerkil yapı eskisine göre etkisini kaybetse de hala devam etmektedir. Hatta bazı kadınlar bu durumu içselleştirmektedir. Bu yüzden kadın erkek

eşitsizliğinin, kadına şiddetin bitmesi sadece yasalarla bitirtebilecek bir olgu değildir. Toplum tarafından bu durum içselleştirilerek kadın erkek ayrımı hayatın hiçbir alanında yapılmamalı, kadının birey olduğu unutulmamalıdır. Devlet caydırıcı yasalar ile şiddetin önüne geçebilmeli, şiddet uygulayanlara ağır cezalar vermelidir. Cezalarda indirimler yapılmamalıdır.

2.2. Erkeklik ve Eril Şiddet

Kadın ve erkek biyolojik olarak farklı iki cinsiyettir. Fakat hareketlerinin, düşüncelerinin kısaca toplumsal cinsiyet rollerinin şekillenmesinde, içselleşmesinde içinde bulunduğu ailenin ve çevrenin etkisi büyüktür. Kişiler topluma kendini kabul ettirmek, dışlanmamak için bu kalıplaşmış cinsiyet rollerini küçük yaşlardan beri öğrenirler. Bu rollerin oluşmasında geçmişten gelen düşünce kalıplarının izleri mümkündür.(Çağlıyan, 2014: 203). Wollstonecraft (2012) eski çağlardan bugüne kadınların erkekler için yaratıldığını savunan kimselerin olduğunu ve bu düşüncelerinin kaynağının ise Musa'nın manzum hikâyesi olduğunu ifade etmiştir. Onlara göre Havva, Âdem'in kaburgalarından biridir, kadının da görevi erkeği memnun ve rahat ettirmektir (Wollstonecraft, 2012: 73).

Erkek biyolojik olarak bir cinsiyettir fakat doğduktan sonra yaşadığı toplumun kültürüyle, yetiştirilme tarzıyla erkekliği öğrenmektedir. Toplumsal cinsiyet çalışmalarına göre kadınlık gibi erkeklik de toplumsal cinsiyet kategorisidir. Çünkü erkeklerden beklenen güçlü ve cesur olmak, ailenin reisi olmak, çocuklarını ve karısını koruyup kollamak, evini geçindirmek gibi özellikler toplumun inşa ettiği, biyolojik değil kültürel kurallardır. Toplumun erkek üzerinde inşa ettiği bu söylemler erkekler tarafından çoğunlukla içselleştirilir ve böylece ataerkil bir toplumun oluşması kaçınılmaz olur (Bozok, 2011: 15-17).

Ataerkil toplum hegemonik erkekler yaratmaktadır. Connell (2016) "hegemonik" kelimesini Gramsci'nin sınıf ilişkilerini tanımlamak için kullandığı "hegemonya" kavramından ödünç almıştır. Hegemonik erkekliği ise şu şekilde tanımlar: "... Acımasız iktidar çekişmelerinin ötesine geçerek özel yaşamın ve kültürel süreçlerin örgütlenmesine sızan bir toplumsal güçler oyununda kazanılan toplumsal üstünlüktür". Fiziksel, ekonomik, kitle iletişim araçlarının desteğiyle, iş hayatındaki ücretlerle, devlet politikaları ile oluşturulan eril bir üstünlüktür. Bu düşünceye göre erkekler toplumda üstünlüğü baskı, şiddet yoluyla kazanmazlar. Toplumun rızasına dayalıdır, toplum bunu kabul eder (Connell, 2016: 269). Hegemonik erkeklik farklı sınıflara ve farklı aile biçimlerine göre şekillenebilir. Yönetici konumunda olan bir erkek kariyerine odaklıdır ve özgüvenin yüksek tutulmasını ister. İşçi bir erkeğin ise eril üstünlüğünü gösterme şekli bir uzmanlık alanı, bir kariyeri olmadığı için

ailesinin geçimini sağlamasıdır (Sancar, 2013: 33). Her iki durumda da erkek üstünlüğünü ailesine, çevresine hissettirmek, kabul ettirmek istemektedir.

Güdekli (2016) ataerkilliğin bir ideoloji olduğunu ifade eder. Ataerkillik geçmişten günümüze bir takım değişimler, farklılıklar geçirmiş, her ülkede, her kıtada farklılaşmış fakat özündeki eril anlam aynı kalmıştır. Eğer erkek, toplumda baskın ve güç sahibi ise o toplum ataerkil bir toplumdur (Güdekli, 2016: 99). Toplumsal cinsiyet düzeninin yüzyıllardır erkeği tanımlayan cesur, baskın, güçlü, kavgacı sıfatları eril şiddetin yaşanmasına ve artmasına sebep verebilmektedir. Çünkü kadını sessiz, fedakâr, duygusal gibi pasif sıfatlarla tanımlayarak erkeği yüceltmektedir. Kadına karşı eril şiddetin oluşmasında, kadının şiddet gördüğünde susmasında ya da toplumun kadından bunu beklemesinde toplumsal cinsiyet kalıpyargılarının etkisi çok büyüktür (Yıldırım ve Dudu, 2014: 30).

Eril şiddetin tanımını Sancar şu şekilde yapmıştır:

“Eril şiddet, yaş, sınıf, cinsiyet ve etnisiteye dayalı hiyerarşilerle yapılandırılmış ve en güçlünün kazanacağı biçimde örgütlenmiş bir davranışlar bütünü olarak tanımlanabilir. ”Düzen”, “disiplin”, “terbiye”, “namus-şeref” gibi ahlaki değerleri merkezine alan ve en temel tekniği her türden şiddet olan toplumsal ve siyasal ilişkiler biçimidir eril şiddet” (Sancar, 2013: 216).

Erkekliklerin şiddetle olan ilişkisi veya şiddet eğilimi doğuştan gelen bir özellik değildir. Şiddet erkeğin içinde bulunduğu ataerkil toplum tarafından inşa edilen, ataerkilliğin bir getirisi olarak ortaya çıkmaktadır. Çünkü ataerkillik erkeğe üstün olmayı dayatır, erkek bu üstünlüğü kurmak için şiddete başvurabilir. Erkekler egemenlik kurmak istedikleri kadınlar, homoseksüel, ya da kendinden daha güçsüz gördükleri erkekler üzerinde eril şiddeti kullanırlar. Ataerkillik potansiyel şiddeti barındırması bakımından azınlık cinsiyetleri tarafından önemli bir tehdit oluşturur (Bozok, 2011: 37).

Popüler feminist yaklaşımlara göre erkeğin şiddet kullanması modern erkek egemen toplumlarda bir ayrıcalık olarak görülmektedir. Eril şiddet toplumda kadınları ikincileştirmekte, sindirmekte ve dışlamaktadır. Bireysel olarak erkek, doğrudan kadına şiddet kullanmasa bile toplumda eril şiddetin varlığı erkeğin her zaman ayrıcalıklı konumunda, kadının ise geri planda durmasına sebep olur. Eril şiddet kadınlar ve erkekler arasında eşitsiz ilişkiler yaratır (Sancar, 2013: 216).

Kadına yönelik gerçekleşen eril şiddet, kadını sadece erkek karşısında değil toplumda da ikincileştiren bir olgudur. Türkiye’de yapılan bazı araştırma sonuçlarına göre şiddet mağduru kadınların toplumsal hayata katılmaları, eğitim ve sağlık haklarından yararlanmaları daha düşüktür. Özellikle ekonomik özgürlüğü olmayan ya da erkeklerden daha az para kazanan kadınların şiddete uğrama olasılığı artmaktadır (Karal ve Aydemir, 2012: 9). Ayrıca

ekonomik durumu kötü olan, işsizlik yaşayan erkeklerin de şiddete başvurdukları Sallan Gül'ün (2005: 35) "Ankaralı Yoksul Kadınlar" araştırmasında da ortaya çıkmıştır. Kadınlar yoksulluğun erkeğin şiddet kullanmasını arttırdığı, işsiz erkeklerin daha fazla şiddet uyguladıklarını dile getirmişlerdir. Çünkü erkek evini geçindiremediği için bir iktidar kaybı yaşamaktadır. Bu iktidarı yeniden sağlamak isteyen erkek şiddete başvurmaktadır. Bazı kadınlar bu şiddeti "işsizlik" kılıfında kabul edilebilir gibi düşünürken erkekler de kendilerinde hak olarak görmektedir.

Eril şiddetin en yaygın olarak yaşandığı yer ailedir. Evlilik ile kurulan aile kurumunda erkek bazı sebeplerden yola çıkıp özellikle kadına hatta bazen çocuklarına şiddet uygulamaktadır. Sancar (2013) aile içi şiddeti en çok uygulayan kesimin kırdan kente göçle şekillenen sınıfta "aile reisi" olmayı erkekliğin ispatı olarak gören erkeklerin olduğunu ifade etmektedir. Erkek kendini aile reisi olarak gördüğü için karısına ve çocuklarına namus, terbiye, disiplin adı altında şiddet kullanmayı gerekli görmektedir. Bu şiddet biçimleri ile (yasaklama, zorlama hatta fiziksel güç kullanma şeklinde) aileye hükmetmeye çalışmaktadır (Sancar, 2013: 240).

Mill (1971) ailede her zaman yapılması gereken işler ve alınması gereken kararlar olduğunu ifade eder. Sorunların hızlı çözülmesi için bir kişinin iradesine göre karar vermek mantıklıdır. Fakat her zaman, ailede olan biten her şeyin bir kişinin kontrolünde olmasına da karşı çıkar. Ailede kişilerin yetenek ve beceriline göre iş bölümü olmasını, herkesin rızası alınarak işlerin yürütülmesinin gerektiğini vurgular (akt. Geçit, 2013: 116). Bu şekilde eşitlik kurularak, ataerkil ideoloji ve aile içi şiddetin etkisini kaybederek bitmesi sağlanabilir.

Eril şiddetin geçmişten günümüze koruyucu yasaların, tedbirlerin, kadın kuruluşlarının sayılarının artmasına rağmen devam etmesinin ve oranlarının yüksek olmasının bir diğer sebebini Lundgren (2012) "şiddetin normalleştirilmesi" kavramı ile açıklamaktadır. Erkeklerle yüklenen kültürel normlarda egemen olma ve şiddet uygulama davranışları, kadınların ise ağır başlı, ailesinin bakımını yapan, anne şeklinde kodlanmıştır. Böylece erkekler kendilerini iktidar olarak gördükleri için kolayca kadınlara şiddet ve baskı uygulayabilmektedir. Aralarında güç eşitsizliklerinden dolayı bir süre sonra bu şiddet kadın tarafından içselleştirilmekte ve normalleşmektedir (Lundgren, 2012: 18-15). Sancar ise (2013: 234) Türkiye'deki erkek şiddetini meşrulaştıran en önemli şeyin cinsel ahlak kuralları olduğunu, bu kuralların da erkeklerle "bekçilik görevi" verdiğini ifade etmiştir. Erkekler namus, şeref gibi ahlak kurallarının bekçileri gibi hareket ederek hem kendi ailelerine hem de toplumdaki kimselerin cinsel ahlak davranışlarını şiddet kullanarak disiplin altına almak istemektedirler.

Eril şiddetin ortadan kalkması için hem erkeklere hem kadınlara çok önemli görevler düşmektedir. Eril şiddet en çok toplumsal cinsiyetin getirisi olan eşitsizliğin, ataerkilliğin sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Bunun için hem kadınların hem erkeklerin zihniyetlerinin değişmesi, kadınların çalışma hayatına aktif olmaları, yasaların kadın haklarını korumaları sonucunda eşit ve şiddetsiz bir toplum sağlanabilir.

2.3. Devlet ve Eril Şiddet

Toplumsal cinsiyet düzeninin tarihsel süreçte ataerkil oluşmasını ve günümüze kadar devam etmesini sağlayan etmenlerden biri devlettir. Devlet hem erkek egemen sistemi benimsemesi sonucu eril şiddetin inşasında etkin rol oynamakta, hem de eşitsizlik ve şiddetin karşısında durmaktadır. Yani eril şiddeti yaratan da bitirmeye çalışan da devletin kurumları ve politikalarıdır (Öztürk, 2014: 195-196).

Devletlerin toplumsal cinsiyet yapılarından bağımsız politikalarının olmadığını Connell' da (2016) dile getirmiştir. İran'da kadınların çarşafa bürünmeleri, Çin'deki doğum kontrol yöntemleri, Sovyetlerde çalışan kadın sayısının arttırılmak istenmesi hep devletin politikaları ile ilgilidir. Devlet ayrıca ülkedeki eşit ücret politikalarına, eşcinselliğin suç sayılıp sayılmamasına, göçlerin desteklemesine ve daha bir sürü toplumsal cinsiyet konularına müdahale eder ve denetler (Connell, 2016: 189-190). John Stuart Mill topluma yarar sağlayabilecek bir düzen yerine erkek egemenliğinin çıkarlarını koruyan ve eril yapının şekillendirdiği bir iktidarın oluştuğunu dile getirmiştir. Oluşturulan bu iktidar sonucu erkekler güçlenmiş, kadınlar ise birçok alanda haksızlığa uğramıştır (Geçit, 2013: 123). Connell çağdaş kapitalist ülkelerin toplumsal cinsiyeti barındıran iktidar yapılarının dört bileşeni olduğunu ifade etmektedir. Bunlar:

“(a) Kurumsallaşmış şiddetin hiyerarşileri ve işgüçleri (askeri ve paramiliter güçler, polis, cezaevi sistemleri); (b) ağır endüstrinin hiyerarşisi ve işgücü (örneğin, çelik ve petrol şirketleri) ve yüksek teknoloji endüstrisinin hiyerarşisi (bilgisayar, uzay); (c) merkezi devletin planlama ve denetim mekanizması; (d) fiziksel gücü ve erkeklerin makinelerle birliğinin önemini vurgulayan işçi sınıfı çevreleri” (Connell, 2016: 167-168).

Toplumda kadın ve erkekler hem sosyal hayatın içinde, hem de maddi düzeyde eşit olmadığı zaman güçlü tarafın diğeri üzerinde iktidarını kurması kaçınılmazdır. Ataerkil toplumlarda bu baskın tarafı erkek oluşturur. Kadınların işgücüne katılıp katılmayacaklarına hanedeki erkek karar verir. Devletin de kamusal alanda ataerkil uygulamaları olduğu görülmektedir. Devlet yapmış olduğu uygulamalar, düzenlemeler ile kadınların zaten geri planda kaldıkları iş gücü piyasalarında ikincileştirilmesini pekiştirmektedir. İşverenlerinin ve

erkeklerin karşısında pazarlık gücü azalan kadınların hanelerinde ataerkil sistem gücünü korumaya devam etmektedir (Toksöz, 2012: 103-104)

Türkiye'nin durumu da farklı değildir. Kamusal ve özel alandaki işgücü piyasası cinsiyetçi bir yapıdadır. Ataerkil bir yapıya sahip bu alanda kadınların işgücüne katılım oranları ve ücretleri erkeklere oranla düşüktür. Zaten kadınların çalışma hayatında yer alıp almamaları bile büyük ölçüde erkeklerin iznine bağlıdır. 1980 sonrası uygulanan neoliberal politikalar ile kayıt dışı çalıştırılan kişilerin sayısı artmıştır. Bu şekilde istihdama katılanların çoğunluğunu kadınlar oluşturmuş, kayıt dışı çalıştıkları için hiçbir sosyal güvenlik haklarından yararlanamamışlardır (Toksöz ve Memiş, 2016: 82-83).

Toplumsal cinsiyet toplumların güvenlik düzeninde oldukça etkilidir. Şöyle ki; geçmişten beri toplumu korumak erkeklerin işi olarak görülür. Ulusu erkeklerde oluşan orduların kurması erkek egemenliğinin temeli olarak görülebilir. Belli bir yaştan sonra erkekler ülkemizde zorunlu askerlik ile statü kazanmakta, toplum tarafından saygı duyulmaktadır. Fakat toplumda kadının anne olması, çocuğunu yetiştirmesi toplumsal bir görevmiş gibi görülmektedir. Toplum kendini erkeklere borçlu hissederken kadınlara karşı böyle bir durum söz konusu değildir. (Sancar, 2012: 24).

Askerlik, erkeğin eril şiddeti öğrenmesinde ve kullanmasında etkili olmaktadır. Çünkü erkek askerliğini yaparken vatani korumak için şiddet kullanmayı detayları ile öğrenir ve kullanmakta hakkı olduğunu düşünerek, içselleştirir. Devlet bu şekilde hegemonik erkekliğin üretilmesinde ve eril şiddetin yaşanmasında dolaylı yoldan etkili olmaktadır. Askerler gibi polisler de devletin meşru şiddetini icra ederler. Polislik, askerlik gibi erkek sayısının yüksek olduğu, şiddet kullanmayı gerektiren bir meslektir. Devlet adına şiddet kullanmayı öğrenen asker ve polis erkekler aile içi bir sorunla karşılaştığında veya tartışmada kadına ve çocuklara şiddet uygulayabilmektedir (Öztürk, 2014: 209-219).

Hem dünyada hem Türkiye'de kadınlar şiddet görmekte, eşitsizliğe ayrımcılığa uğramaktadır. Aile içi şiddet en çok eril şekilde ortaya çıkmakta ve kadınları hedef almaktadır. Kadın şiddetin en önemli sebebi ataerkil bir düzendir. Erkek kadınlar üstünde otorite sağlama aracı olarak çoğu kez şiddete başvurmaktadır. Kadına şiddetin en ağır sonucu ise kadın cinayetleridir. Her gün gazete ve televizyonda kadın cinayeti haberleriyle karşılaşılmaktadır. Devletin şiddetle mücadelesi burada başlar. Kadınlara şiddet uygulayan, öldüren, taciz ve tecavüzde bulunan suçluların iyi hal indirimlerinden faydalanmaları, az ceza veya hiç ceza almamaları, şiddet özellikle aile içinden yaşanmışsa polisin, savcının çifti barıştırmak istemesi gibi uygulamalar ile kadına şiddet karşısında mücadele edilememektir. Devlet kurumları (polis, savcı, hâkim) şiddete uğrayan kadınları kıyafetine, gece dışarıda olup

olmamasına, alkollü olmasına göre yargıladığında şiddetin yeniden üretilmesine ve meşrulaştırılmasına sebep olmaktadır (Vural, 2016: 116).

Berktaş (2006) feminist hukukçuların özel ve kamusal alanda kadına şiddetin önlenmesinde, suçluların cezalandırılmasında devleti sorumlu tuttuklarını söylemiştir. Bazen devlet özel alanda gerçekleştirilen kadına şiddete karşı müdahale etmemekte ya da yetersiz kalmaktadır. Devlet aile içi şiddette, namus cinayetlerinde, kadınların haklarının çiğnenmesine ne olursa olsun sessiz kalmamalı, müdahale etmelidir. Çünkü devlet eril şiddete uğrayan kadınlar için gerekli önlemleri almak ve şiddeti bitirmekle sorumludur. Devletin şiddetle mücadelede kamusal-özel alan ayrımı yapması şiddet suçuna ortak olmak, şiddeti meşrulaştırmak demektir (Berktaş, 2006: 49).

Sınıflı toplumlarda yasalar egemen güçlerin haklarını korumak için vardır. Çünkü bu yasaları koyanlar zaten egemen sınıftır. Bu yüzden yasalarda bazı eşitsizlikler olabilir. Yasalar bir olguyu korumaya yönelik çıkartılıyorsa ortadan bir saldırı vardır, saldırının olduğu yerde de eşitlik yoktur. (Kızılkaya, 2004: 117-118). Dünyada kamusal alana erkekler hâkimdir. Ülkeleri, şirketleri yöneten, mecliste fazla sayıda oldukları için yasaları çıkartan ve uygulayan çoğunlukla erkeklerdir (Bozok, 2011: 31-32). O yüzden kadına şiddet ve kadın cinayetleri konusunda hukuki kararlarda toplumdaki ataerkil anlayış etkili olmamalıdır. Devlet aile içi veya dışı eril şiddeti suç olarak görmeli ve müdahale etmelidir. Devletin aile birliğini korumak için erkeği cezalandırmaması kadınların şiddetle yaşaması anlamına gelmektedir. Şiddetle ilgili yasalar düzenlemeler yapılmalı, cezalar caydırıcı olmalıdır. Bu şekilde hem ataerkillik ve dolayısıyla eril şiddet azalarak bitecektir. Yasal düzenlemelerin erkekler ve kadınlar için eşit olduğu unutulmamalıdır.

Devletin eril şiddet konusunda görevi sadece kadına şiddet uygulayan kişileri cezalandırmak değildir. Kadını şiddetten korumak için önlemler almalı, şiddette uğradığı zaman güvenliğini sağlamak için sığınma evlerini yaygınlaştırmalı ve hayatını devam ettirmesi için maddi olanaklar yaratması gerekmektedir. Şiddet uygulayan kişiye mahkeme tarafından uzaklaştırma kararı verilmişse bunu etkin bir şekilde sağlamalı ve gelecekte kadının şiddete uğramasının önüne geçilmelidir (Sever, 2012: 31-32).

Devletin sosyal hizmet kuruluşlarının kadına şiddetle mücadelede önemi büyüktür. Bu kuruluşlar kadın sığınma evleri, kadın danışma merkezleri, şiddet önleme ve izleme merkezleri (ŞÖNİM) gibi kuruluşlardır. Şönim, şiddet gören kadınları koruyan, şiddetin önlenmesi için tedbirler alan ayrıca kadınların hukuki, maddi ve psikolojik yardım alabildikleri kurumlardır. Devletin sağlık kuruluşları da kadına şiddeti görmezden gelmemelidir. Bir kadın şiddet dolayısıyla hastaneye gittiğinde onunla ilgilenmeli ve yardım

etmelidir. Gerekli yerlere müracaat etmesi konusunda bilgilendirmelidir. Şiddet uygulayan erkeklerin ise psikolojik destek almaları konusunda çalışmalar yapılmalıdır. Devletin eğitim sisteminin özgür ve eşitlikçi bir tutumda olması toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına şiddet konusunda çok önemlidir. Askerde şiddetle iç içe olan erkeğe bu şiddetin kadına dönüşmemesi için çalışmalar yapılmalıdır (Öztürk, 2014: 270-279).

Özetle devlet kadına şiddet konusunda eşitlikçi politikalarını her alanda uygulamalıdır. Kadınların güçlenmeleri, iyi eğitim almaları, kendini ikinci planda hissetmemeleri çok önemlidir. Bu yüzden hukuk alanında, eğitim sisteminde, iş hayatında toplumsal cinsiyet eşitsizliği ortadan kaldırılmalıdır. Ataerkil zihniyete ve eril şiddete karşı toplum ile devlet birlikte mücadele etmeli, devlet daima şiddetin karşısında yer almalıdır. Ailede çocuklar şiddet ile büyümemeli ve şiddet bir güç gösterisi olarak sunulmamalıdır. Yargı kadına şiddet, taciz ve tecavüz suçlarına en ağır cezaları vermelidir.

2.4. Medyada Kadına Şiddet Haberleri

Toplumsal cinsiyet rollerini bireylerin doğuştan kazanmadığını, toplumun erkek ve kadınlara uygun görülen roller, sorumluluklar olduğuna daha önceki konularda ifade edilmişti. Bu roller önce ailede, sonra arkadaş grubu, okul, sokak gibi yerlerde öğrenilmektedir. Bu cinsiyet rollerinin pekiştirildiği bir diğer yer ise medyadır.

Medya her gün birçok kişinin takip ettiği, milyonlarca kişiye ulaşan çok önemli ve güçlü bir mecradır. Bu yüzden toplumsal cinsiyet rollerinin topluma yansıtılmasında ve benimsetilmesinde payı büyüktür. Medyanın kadınlarla ilgili içeriklerini dikkat çekmek, izleyici arttırmak üzerine kuran bir yapısının olması ataerkilliğin toplumda devam etmesine sebep olmaktadır (Güdekli, 2016: 63). Medya ile toplumsal cinsiyet rolleri arasında bir döngü vardır. Şöyle ki, toplumsal cinsiyet rolleri medyaya yansır, medya da aynı şekilde bu rolleri topluma geri yansıtmaktadır. Bu yüzden bireylerin kişiliklerinin ve rollerinin oluşmasında oldukça etkilidir (Şener vd., 2016: 166).

Medyada kadınlar birçok rollerde temsil edilmektedir. İyi bir anne ve eş, güzel yemek yapan kişiler, cinsel nesne gibi sunulan ya da şiddet gören, cinayete kurban gitmiş mağdur kadın gibi sıfatlar bunlardan bazılarıdır (Tanrıöver, 2007: 157-159). Birçok alanda olduğu gibi medyada da ataerkillik vardır. Özellikle medya sektörünün çoğunlukla erkeklerin elinde olması yayınlardaki eril söylemin baskın olmasında ve kadının gösterim şeklinde oldukça etkilidir. Kadın dizilerde, reklamlarda güçsüz, erkeğe bağımlı, aldatılan ya da magazinde seksi, güzel şeklinde gösterilmektedir. Yazılı basında ise kadınlar özellikle üçüncü sayfada şiddet gören, öldürülen, mağdur bir şekilde okuyucuya sunulur (Şener vd., 2016:172).

Medyada yer alan bir diğ er olgu ise şiddettir. Filmlerde, dizilerde, haberlerde, gazetelerde şiddet içeriklerine sıkça rastlanılmaktadır. Medyada şiddet ve yıkıcılığın kullanılmasını Fromm (1993) insanların can sıkıntısının sonuçlarından biri olarak görmektedir. İnsanlar canı sıkıntısını geçirmek için medyayı kullanmaktadır. Medyada yer alan kaza haberleri ve kanlı görüntüler, şiddet haberleri, acıklı zalimce hikâyeler izleyici ve okuyucuların dikkatini çekmekte ve heyecanlandırmaktadır. Sonuç olarak kişiler hiçbir eylem gerçekleştirmeden medyadan aldıklarıyla can sıkıntısını kolayca giderebilmektedir (akt. Yaktıl Oğuz, 2010: 440).

Medya tarafından okuyucuya sunulan şiddet haberlerinde, kadınlara sıkça yer verilmektedir. Kadınlara şiddet uygulayanlar Sancar'ın da (2013: 216) dediğ i gibi çoğ unlukla erkeklerdir. Dolayısıyla medyada çoğ unlukla kadınların erkekler tarafından şiddet gördüğü ve öldürüldüğü haberleri yer almaktadırlar. Her gün Türkiye'de ve dünyada eşinden boşanmak istediğ i için ya da birlikte olduğı kiş i tarafından kıskanıldığı için öldürülen ya da şiddet gören kadınların sayısı çok fazladır.

Medyanın şiddet olgusunu sıkça kullanmasının bir diğ er sebebi ise izlenme oranları ve tirajlarını yüksek tutmaktır. Özellikle gazeteler kadına şiddet ve kadın cinayetleri haberlerine sayfalarında sıkça yer vermektedir. Fakat gazeteler bazen bu haberleri verirken olayı ayrıntılarıyla anlatarak, bazı kelimelere vurgu yaparak ve çarpıcı başlıklar kullanarak bu haberleri magazinleştirmektedir. Durum böyle olunca zaten şiddet görmüş kadın bir kez de medya tarafından mağdur edilmektedir (Yaktıl Oğuz, 2010: 446). Özer ve Üçer'in (2010: 221) Güldünya Tören'in töre sebep gösterilerek öldürülmesini analiz ettikleri çalışmalarında, bizim örneklemimizi oluşturan Özgecan Aslan cinayeti ve kadın cinayetleri söylem analizinde birçok kadın cinayeti haberleri popülerleştirilerek sunulmuştur. Gazeteler sürmanşetten büyük puntolar ile verdikleri şiddet haberlerine sansasyonel başlıklar atmış, olayı en ayrıntısına kadar okuyucu ile paylaşarak olayları toplumsal bir sorun olmaktan çıkarak kişiselleştirilmiş ve magazinleştirilmişlerdir.

Haber metni gibi haber fotoğraflarında da kadınları mağdur eden ve kadın erkek eşitsizliğini pekiştiren görüntüler yer almaktadır. Şiddete uğrayan kadın ve çocukların yüzlerinin gösterildiğ i, uygulanan şiddet veya cinayet sonucunda kanlı görüntülerin yer aldığı fotoğraflar hem kadınların mağdur etmekte hem de bazı hak ihlallerine yol açmaktadır (Erol, 2014: 40).

Altun ve Bek'in (2013: 3-14) Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Projesi için gerçekleştirdikleri satışı 300 binin üzerinde olan 4 gazetenin 1 yıllık aile iç i şiddet haberlerini inceledikleri çalışmalarında gazeteler kadına şiddet haberlerini en fazla 3. Sayfadan

vermişlerdir. ‘‘Üçüncü sayfa haberleri’’ deyiimi bu yüzden kişilerin şiddet hikâyelerinin anlatıldığı bir mesleki terim olmuştur. Ayrıca gazeteler en çok kadınların uğradıkları fiziksel şiddeti haberleştirmektedirler. Bu oran %86’dır. En az ise cinsel şiddet haberleri yer almaktadır. Psikolojik ve ekonomik şiddet ise fiziksel şiddet içerisinde değinilmekte ayrıca ele alınmamaktadır.

Kadına şiddet ve cinayet haberleri medyanın vermekle sorumlu olduğu önemli konulardan biridir. Bunun için kadın cinayetleri medya tarafından insan hakkı ihlali olarak sunulmaktadır. Fakat kadın cinayet haberlerinin medyada sıkça yer verilmesinin ve ‘‘yine kadın cinayeti’’, ‘‘yine cinayet’’, ‘‘yine kadın’’ gibi kelimelerle sunulması aslında yaşanan olayın sıklığına tepki çekilmek istenirken, medyanın şiddet, cinayet olgusunu meşrulaştırdığı ve bazı insanlara kötü örnek olduğu da bir varsayım, eleştiridir (Yegen, 2014: 19-20).

Yazılı basında verilen şiddet haberlerinin bir diğer olumsuz tarafını Yavuzer (2016: 225) şöyle ifade etmiştir. Haberde verilen suç tekniği okuyucuların ilgisini çekebilir, suçun nasıl işleneceğini öğrenirler ve suç işlemeyi yararlı bir eylem olarak görebilirler. Medya suçluyu sempatik ve cana yakın bir şekilde sunabilir. İnsanlara suç işlediklerinde adaletten kurtulmanın kolay olduğu düşüncesi aşılayarak kişileri suç işlemeye yönlendirebilmektedir.

Bu yüzden gazeteciler kadına şiddet haberlerini yaparken bazı etik kuralları göz önünde bulundurmalıdır. Haber yazımında okuyucuları tam olarak bilgilendirilmek için kullanılan 5N1K kuralı kadına şiddet haberlerinde şiddet gören kadının zararınıdır. Gazeteciler haberlerini yazarken şiddet gören kişilerin mahremiyetine saygı göstermeli, kamu yararına bir durum yoksa özel hayatını yayınlamamalıdır.16 yaşından küçük çocukların kimliklerinin ve fotoğraflarının yayınlanması doğru değildir. Kişileri yaralayıcı görüntüler kullanılmamalıdır. Cinsel saldırıya uğrayan ve intihar eden kişilerin isimleri ile olayın ayrıntıları haberde yer almamalıdır. Son olarak herhangi bir kaza ya da şiddet olayında kişileri korumak kamuyu bilgilendirmekten daha önemlidir (Dursun, 2010: 26).

Kadınların medyada cinsel bir meta, kurban, mağdur şeklinde gösterilmelerini engellemek için medyada toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması şarttır. Bunun için birçok grup, örgüt ve bireyler mücadele etmiş ve bazı taktikler geliştirmişlerdir. Bunlar özetle şunlardır: Ana akım medyada erkek egemen söyleme karşı alternatif medya kurulmalıdır. Gazetecilere haberlerinde cinsiyetçi bir dil kullanmamaları için eğitim verilmelidir. Eğitim sistemine Medya Okuryazarlığı dersi eklenerek öğrencilerin cinsiyetçiliğe karşı küçük yaşlardan bilinçlenmesi sağlanmalıdır. Hükümet toplumsal cinsiyet politikalarını oluştururken medyayı göz ardı etmemeli, bu konuda çalışmalar yapmalıdır. Medya İzleme Merkezleri kurularak medyada cinsiyetçi dil tespit edilip, raporlanmalıdır (Şener vd., 2016: 183).

Bir başka problem ise kadınların medya sektöründeki istihdam oranlarının azlığıdır. Özellikle yönetici konumunda çoğunlukla erkekler vardır. Bunun sonucunda haber medyasında cinsiyetçi kodlar yeniden üretilir ve kadına şiddet doğal bir durum gibi medyada yer almaya devam eder. Aslında asıl mesela kadın ya da erkek gazeteci olsun haberini yazarken cinsiyetçi kodları habere katmamalı, ataerkil söylemi devam ettirmemelidir. Ancak bu şekilde ilgili haberlerde kadınlar mağdur olmayacak ve toplumsal cinsiyet eşitliği medyada sağlanmış olacaktır (Dursun, 2010: 29).

2.5. Ekonomi Politikaları ve Kadın Emeği

Kadınların toplumun kalkınması ve refahı açısından çalışma hayatında olmaları çok önemlidir. Toplumsal baskının kadınlar üzerinde fazla olduğu geçmiş yıllarda kadınlar, sadece ev işleri ile ilgilenmiş, eşinin ve çocuklarının bakımlarını üstlenmiştir. Kadınların büyük bir kısmı ev içi işler harici çalışmadıkları için, iş hayatı erkeklerin tekelinde uzun süre kalmıştır. Ekonomi politikaları da zaman geçtikçe toplumun sosyal, ekonomik ve cinsiyet algısına, piyasaların durumuna göre farklılaşmıştır. Kadınların istihdamı ülkelerin ekonomilerinin gelişmesi için gereklidir.

Engels'e (1975) göre ekonomi politik insanların maddi açıdan hayatlarını sürdürebilmeleri için gerekli olan araçların üretimini ve değişimini inceleyen tarihsel ve sınıfsal bir bilimdir. Tarihselliği üretimin ülkeden ülkeye ve geçmişten günümüze farklılaşmasından dolayıdır. Sınıfsal olması ise bulunulan dönemin üretim ve güç ilişkileriyle bağlantılı olmasından dolayıdır (akt. Yaylagül, 2010: 139).

İlk çağlarda insanlar yaşamlarını devam ettirebilmek için avcılık ve toplayıcılık yapardı. Kadın ve erkek arasında keskin bir işbölümü yoktu. Sonra toprağın işlenmesi ile erkek biyolojik gücünü kullanarak erkek egemen olmaya başladı. Engels (1974) "Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni" isimli çalışmasında kadınların güç kaybetmeye başlamasına sebep olan durumun özel mülkiyet kavramı olduğunu belirtmiştir. Özel mülkiyetin erkeklerin kontrol etmesi ile aile patriarkal bir şekil almış kadın toplum tarafından kocası ya da babasının mülkiyeti sayılmaya başlamıştır. Endüstrinin gelişmesiyle kapitalizmin güçlenmiş, çoğunlukla erkekler ailede parayı kazanan taraf olmuşlar böylece kadınların kendilerine bağımlı olmalarını sağlamışlardır (akt. Toksöz, 2011: 92).

Patriarka ile kapitalizmin birbirini pekiştiren olgular olması sebebiyle cinsiyete dayalı iş bölümüne zemin hazırladıkları iddia edilir. Cinsiyete dayalı iş bölümü yüzünden kadınlar düşük statüde ve düşük ücretlerle yıllarca belli meslekleri yapmışlardır (Hartmann, 2008: 193). Cornell (2016) bu işbölümünün keskin bir şekilde olmadığını ifade etmektedir. Ama

bakıldığında çok az sayıda kadın denizci ve az sayıda erkek sekreterin olduğunu söyler. Günümüzde de kadın erkek işi diye keskin kurallar olmasa bile bir şekilde bu işbölümü toplumsal hayatta ve iş hayatında devam etmektedir. Aile içinde sadece erkeğin çalıştığı, yani erkeğin emeğinden para kazanıldığı durumlarda, ailede cinsiyet eşitsizliği ortaya çıkar. Connell bu durumu erkekliğin ekonomi politiği olarak isimlendirmiştir (Connell, 2016: 162-163).

Kapitalist sistemin getirilerinden olan patriarkal sistemde en çok kadınların emeği sömürülmüştür. 20. Yüzyılda ekonomik alanda yaşanan patriarkal sistem yüzünden kadınlar aile içinde, kamusal alanda ve işgücü piyasalarında erkekler ile eşit tutulmamıştır. Kadınlar, ekonomi politikaları ve kadınları düşük ücretle çalıştıran işyerleri yüzünden erkeğe bağımlı kılınmış, ekonomik şiddet görmüş ve ev işlerini karşılık almadan yapmışlardır. Zaten kadının kamusal hayata katılmış olması, maddi kazanç sağlaması ev işlerini yapmayacağı ya da erkekle birlikte yapacağı anlamına gelmiyordu. Ev işleri, çocuk bakımı, varsa evdeki yaşlıların bakımı her durumda kadının görevi sayılıyordu (Toksöz, 2011: 107).

Kadınların istihdama katılımlarının artmasını sağlayan olgu 1980'lerin sonunda başlayan küreselleşmedir. Çünkü işverenler rekabet edebilmek, fabrikalar daha fazla üretim yapabilmek için kadın erkek ayrımı yapmaksızın ucuz işgücüne ihtiyaç duymuşlardır. Bunun sonucunda yarı zamanlı, sigortasız, sözleşmeli gibi çalışma biçimleri yaygınlaşmıştır. Bu şekilde çalışan kesimin çoğunluğunu yine kadınlar oluşturmuştur. Kadınlar çalışma hayatında daha fazla yer almış fakat yine ikinci konumda bırakılmıştır (Standing, 1989; Pearson, 1992 akt. Toksöz, 2011: 154-155). Günümüzde kadınlar ekonomik olarak kendi paralarını kazanıp daha rahat ve bağımsız bir hayat sürmektedirler. Kadın ve erkeklerin eşit ücret ve koşullarda çalışmaları için yapılan yasal düzenlemelere rağmen ataerkillik ve kapitalizmin iç içe olması kadının iş hayatında hala kadın olduğu için zorluklar yaşamasına neden olmaktadır.

Türkiye'de kadınların konumundaki hukuksal ve ekonomik iyileştirmeler Cumhuriyetin kurulması ile başlamış, günümüzde değişen politikalar ile devam etmektedir. Geçmiş yıllarda devletin ekonomi politikaları, kadınların çalışma hayatında yer almalarını destekleyen fakat en önemli görevinin de anne, eş olduğunun altını çizen zihniyetteydi. Küreselleşme ve kapitalizm Türk kadınlarının da sigortasız, düşük ücretli ve ağır koşullarda çalışmalarına sebep oldu. Toksöz (2011) Türkiye'de 1980 sonrası, hükümetlerin öncelikli politikasının kadınların istihdamının arttırılması ve işsizlik sorunun çözülmesi olmadığını ifade etmiştir. Devlet somut politikalar belirleyemediği için istihdam piyasaların durumuna göre artmış veya azalmıştır (Toksöz, 2011: 250).

Türkiye’de son yıllarda muhafazakâr politikaların etkisi her alanda olduğu gibi kadınların emeği ve istihdamı üzerinde de etkili olmaktadır. 2002’den bu yana iktidar olan Adalet ve Kalkınma Partisi’nin(AKP) muhafazakâr bir ideolojide olmasının etkisi büyüktür. Kadına yönelik politikalar bu doğrultuda şekillenmiştir. Muhafazakâr düşünce geleneksel aile modelini benimsemektedir. Erkek evin geçiminden ve kadının ihtiyaçlarından, kadın ise evin işlerinden, eşinin ve çocuğunun bakımından sorumludur. Liberal muhafazakâr bir politika izleyen hükümet, kadınların çalışmasına karşı çıkmamaktadır fakat kadının evdeki sorumluluklarını aksatmadan çalışmasını hedeflemektedir. Bu durumda kadın eviyle, çocuklarıyla ilgilenebilmek için yarı zamanlı, geçici, sigortasız işlerde çalışmak zorunda kalmaktadır (Ceylan, 2016: 196-197) Kadınlar aslında eşitsiz kanunlar ve uygulamalar yüzünden bu şekilde çalışmaya zorunlu bırakılmaktadır. Örneğin ülkemizde genellikle kadınlar çocuklarının bakımından sorumludur. Onları okula götürmek, okuldan almak, derslerine yardımcı olmak, yemeklerini yedirmek, temizliklerini yapmak çoğunlukla annenin üzerindedir. Her işyerinde çocuklar için kreş bulunmadığı ya da işyeri ve kreşin ayrı yerlerde olmaları sebebiyle bile kadınların çalışma hayatındaki varlıklarında düşüş yaşanmaktadır. Hükümetin kadınları işten ayrılmaya teşvik eden bir diğer yasa ise kadınların evlendikten sonra 1 yıl içinde işi bırakmaları halinde kıdem tazminatı almalarını sağlayan haklarıdır. Erkeklerin böyle bir hakkı yoktur. Ak Parti hükümetinin kadınların istihdamını arttırmak amacıyla aldığı en etkin politika, daha önce çalışmamış bir kadını işe alan işyerlerine vergi indirimi uygulamasıdır. İş yerine uygulanan vergi indirimi 3 yıl boyunca devam edecektir. Fakat burada da yine kadınları işe alıp almama hakkı piyasa mekanizmasına bırakılmıştır (Dedeoğlu, 2012: 221-225).

Kadınların istihdama katılmalarının önündeki bir diğer engel ise ailedeki yaşlı veya engelli bireylerin bakımlarının evde ve kadınların sorumluluğuna bırakılmasıdır. Muhafazakâr devlet, söylemleriyle ve politikalarıyla aileyi yücelttiği, yaşlı bireylerin çoğunluğu da evde bakılmak istendiğinden bu bakım hizmetleri kadınların ücretsiz emeği ile hayata geçirilmektedir. Bu sebeple kadınlar yine iş hayatına girememekte, girseler de yarı zamanlı, sigortasız işlerde çalıştıkları için emekleri sömürülmektedir. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü’nün sorumluluğunda yaşlı ve engellilere yönelik bakım kuruluşları vardır. Fakat 2013 yılında Engelli ve Yaşlı Hizmetleri (EHY) tarafından hazırlanan Türkiye’de Yaşlıların Durumu ve Yaşlanma Ulusal Eylem Planı Uygulama Programı’nda huzurevleri için; yaşlıların huzurevlerine yerleştirilmesi statülerini kaybetmesine yol açan onlar için kabul edilebilir bir durum olmadığı ifade edilerek ailenin yanında bakılmasının daha iyi olduğu sonucu çıkarılmıştır (Ceylan, 2016: 200-212).

Türkiye'nin ataerkil toplumsal cinsiyet yapısı, refah rejimine de yansımıştır. Kadınların asıl rolü annelik ve eş olarak kabul edildiği için refah devletin yapısı da bu model üzerinden şekillenmektedir. Özellikle çocukların ve yaşlıların sorumluluğunun kadınlara ait olması ve devletin bu konudaki politikalarının yetersiz olmasından dolayı kadınlar işgücü piyasalarında, marjinal çalışma biçimlerine yönelmek zorunda kalmışlardır. Devlet kadın istihdamını destekleyecek politikalar üretmeli, bunları hayata geçirmeli ve kadının üzerindeki bakım sorumluluğunu azaltmaya yönelik değişimler yapmalıdır (Dedeoğlu, 2012: 225-227).

2.6. Söylem Nedir?

Söylem hayatın her alanında karşımıza çıkan ve toplumu yansıtan bir kavramdır. Günlük hayatımızda bir haberi televizyondan izlerken ya da gazeteden okurken olay gazetecinin anlatım şekli, kullandığı kelimeler ile yeniden oluşur. Toplumsal olaylar medyada söylem ile yeniden hayat bulur. Farklı görüşteki medya kuruluşları tarafından özellikle ideolojik haberlerin gazetelerde farklı şekillerde verildiğini sık sık görürüz. Çünkü söylemler ideolojilerden etkilenir. Arkadaşlarımızla siyaset hakkında konuştuğumuzda seçtiği sözcükler, kurduğu cümleler o kişinin ideolojilerini öne çıkarmaktadır. İşte bu yüzden söylem için dil çok önemlidir.

Sosyo bilişsel söylem yaklaşımını benimseyen Teun A. Van Dijk "Discourse as structure and process"(1997) adlı çalışmasında söylemi genel olarak belli bir dil kullanımı olarak tanımlamaktadır ve bu yüzden dilin temel yapılarıyla anlamdan daha fazla ilgilenmiştir. Van Dijk söylemi üç ana boyut ile tanımlar. Bunlar; dil kullanımı, etkileşim ve inançların iletişimidir. Bu tanımlama ile söylemi psikoloji, sosyoloji ve dil bilimi çerçevesinde açıklamıştır. Dijk bilişsel söylem analizini benimsemiş ve geliştirmiştir. Bu modelin asıl ilgilendiği konu metnin yapıları ve zihinde gerçekleşen canlandırmalardan ziyade söylemin ortaya çıkışı ve anlamlarıdır (Ergeç, 2010: 17). Çünkü söylem ile verilmek istenilen olay ya da mesaj yeniden şekillenmektedir.

Post yapısalcı akımı benimseyen Micheal Foucault (1996) söylem ile iktidarın ilişkisine değinir. İktidarın halka empoze etmek istediği fikirleri medya yoluyla fakat örtük bir şekilde verdiklerini söylemiştir. İktidar kendini ne kadar gizlerse o kadar kabul ettirebilme şansını arttığını belirtir. Bu şekilde iktidar negatif bir baskı yapmadan kendini toplumsal pratiklerin her alanında olduğunu hissettirmektedir (Durna ve Kubilay, 2010: 52). Foucault'a (1980) göre gerçeklik iktidarın kendisidir. Yapılmak istenilen ise insanların akıllarında olan durumu değiştirmek değil siyasi, kurumsal ve ekonomik anlamda üretilen hakikat rejimini

değiştirmektedir. Hakikatin iktidarının nüfuz ettiği toplumsal, kültürel ve ekonomik hegemonya biçimlerinin ayrılması gerektiğini amaçlar (Sholle, 1999: 285).

Söylem sadece dil ile oluşturulabilen bir kavram değildir. Göstergesel, davranışsal, görsel vb. gibi ifade biçimlerini de kapsamaktadır. Sadece kültürel, ideolojik değil ekonomik, politik, cinsiyet ilişkileri ile de ilintilidir. İnsanların düşündükleri, bildikleri her şey söylem alanında eylemlerine yansır. Söylem ile eylem tutarlıdır. Toplumsal alanda egemen ve ezilen sınıfın söylemleri farklılık göstermektedir. Söylem alanındaki bu güç dağılımı eşit değildir. Egemen ideolojiler baskındır. Sadece iktidar değil ekonomik olarak güçlü gruplar da medyayı yönlendirebilmektedir. Marx ve Engels (1992) şu sözleriyle durumu dile getirmiştir:

''Egemen sınıfın düşünceleri, bütün çağlarda, egemen düşüncelerdir, başka bir deyişle, toplumun egemen maddi gücü olan sınıf, aynı zamanda egemen zihinsel güçtür. Maddi üretim araçlarını elinde bulunduran sınıf, aynı zamanda zihinsel üretim araçlarını da emrinde bulundurur...'' (Çoban ,2015: 199-218).

Van Dijk'a göre o insanların zihninde en çok oluşan "biz-onlar" karşıtlığıdır. Kendi düşüncelerimizi eylemlerimizi olumlu şekilde sunarken, bizden farklı düşünen ötekilerin eylemlerini olumsuz şekilde sunmaktayız. Bu durum önyargıları ve ırkçılığı yeniden üretmektedir (akt. Durna ve Kubilay, 2010: 70).

2.6.1. Medya Metinleri ve Söylem

Söylemin medyada odaklandığı çalışmalar medya metinleridir. Medyadaki metinler analiz edilirken içinde bulunulan toplumsal yapı, tarih, ideoloji ve hegemonya göz ardı edilemez. Çünkü çalışmalar bu kavramların etkisinde olacak ve söyleme yansımaktır. Örneğin ırkçılıktan bahsedilirken siyahî ırkın ya da göçmenlerin yaşadığı eşitsizlikler, zorluklar metinlere yansıtılırken içinde buldukları ülkenin iktidar yapısı, politikaları da söylem içerisinde yer alacaktır. Ya da kadına şiddet haberlerinin eril bir dil ile yazılıp yazılmadığı ülkenin toplumsal cinsiyet eşitliği ile ilgili fikir verebilmektedir.

Her metnin içinde farklı fikirler, ideolojiler ve gizli anlamlar vardır. Van Dijk medya metinlerindeki örtük anlamların ortaya çıkarılması, verilmek istenilen mesajların anlaşılması, haberlerin yarattığı etkilerin incelenmesi için söylem çözümlemesi kullanmıştır. Eleştirel söylem çözümlemesi alanında yapılan çalışmalardan en önemlisi haber metinlerinin olduğunu söyleyen Dijk (1988) özellikle haber metinleri ve bağlam arasındaki ilişkiyi ele almıştır. Dijk'e göre medya söylemi her kesimden insanlar için çok önemlidir. Aynı zamanda bilgi, tutum ve ideolojilerin esas kaynağıdır (Ergeç, 2010: 35-36). Medya aracılığıyla dünyada yaşanan birçok önemli olaylar örneğin savaşlar, anlaşmalar milyonlarca insan tarafından öğrenilir. Bu

insanların her biri basında ve televizyonda çıkan haber metinlerini farklı şekilde paylaşır, yorumlar. Haber söyleminin ne kadar güçlü bir etkisinin olduğu bu yüzden çok önemlidir. Toplumsal, siyasi, kültürel ve ekonomik iktidarın uygulama biçimi ve ideolojileri anlamak için haber başlıkları, üslubu ve şemaları iyi şekilde incelenmelidir (Van Dijk, 1999: 370).

Medya metinlerindeki örtük anlamları tanımlayan ve açıklayan en uygun yöntemin söylem analizi olduğunu belirten Allan Bell ‘‘Language and the media’’ (1995: 23) isimli çalışmasında bu kanısını dört madde ile açıklamıştır. Bunlar veri, dil, klişeler ve etkidir.

Veri: Öncelikle medyada çok sayıda veri vardır. Her gün yüzlerce gazete, uzun süren televizyon programları ve reklamlar oldukça fazladır.

Dil: Dil insanların en önemli iletişim aracıdır. Düşünceler, duygular ve ideolojiler dil ile ortaya konulur. Gazete ve televizyon haberlerinde dil kullanımı mecburdur. Bu metinler dil ile topluma aktarılır.

Klişeler: Medyada dil aracılığıyla çok sayıda klişe bulunmaktadır. Bu klişeler toplumda siyasi ve kültürel olarak etkili olmaktadır.

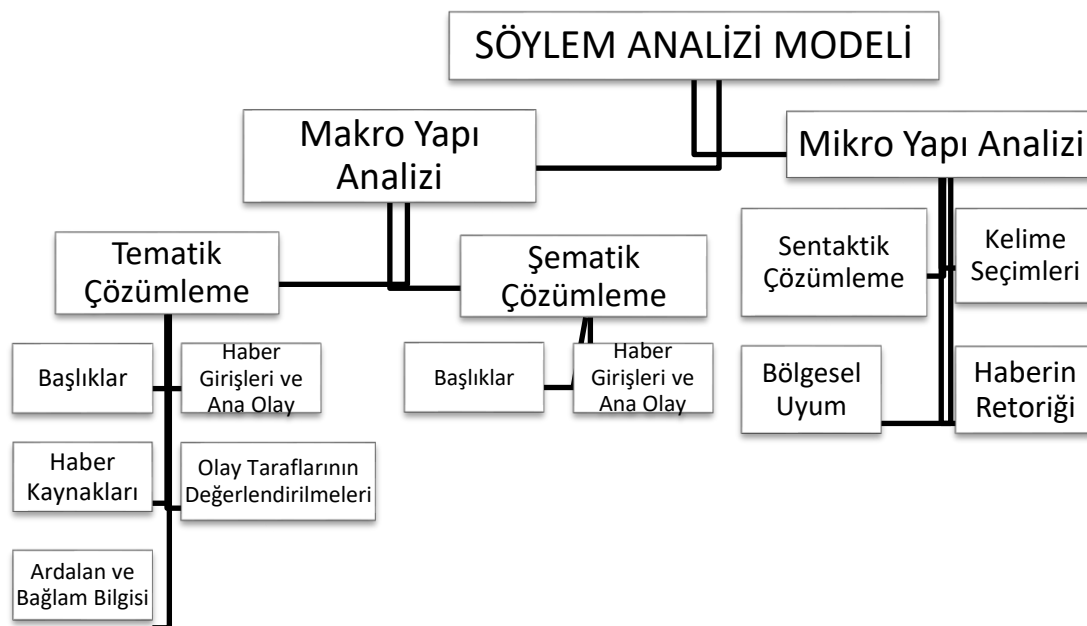
Etki: Medya toplumsal hayatı etkilemekte ve yönlendirmektedir (Ergeç, 2010: 28).

Toplumsal grupların medyada temsil edilme biçimleri incelendiğinde güçlü gruplar ve uluslar farklı mülteciler, üçüncü dünya ülkeleri, siyahlar, kadınlar farklı temsil edilirler. Güçlü grup ve uluslara medya metinlerinde destekleyici ifadeler yer verilirken diğer grupların olumsuz tarafları ön plana çıkartılarak söylem oluşturulmaktadır. Bu gruplar genellikle yazılı basında veya televizyon haberlerinde şu şekilde temsil edilmektedirler: Medyada bu gruplara daha az yer verilmektedir. İtibarlı haber kaynağı olarak gösterimi çok azdır. Örneğin günümüzde birçok haber metinlerinde Suriyeliler ülkede bir sorun, külfet olarak temsil edilmektedir. Bizim kültürümüze, yaşantımıza göre yetersiz, uygun olmadıkları anlamı alt metinden çıkarılır. Yardıma muhtaç gösterilmektedir. Medya, işledikleri hırsızlık, kavga gibi suçları gündeminde tutmaktadır. Medya aslında yalın bir gerçekliği değil, kabul ettirmek istediği fikri gerçek olarak göstermektedir (Van Dijk, 1999: 368-369). Kadınların medyada erkeklerden farklı temsil edilmesi sık rastlanılan bir durumdur. Başarılı bir kadın haberlerde çok az yer alırken, her gün üçüncü sayfada çıkan cinayet, şiddet haberlerinde kadın ‘‘mağdur’’ olarak verilmektedir. Moda söz konusu olduğunda kadınlar bedenleri üzerinden temsil edilirler. Trafik kazası haberlerinde ‘‘kadın sürücü’’ vurgusu yapılarak haber söylemindeki ataerkil yapı metine yansıtılır.

2.6.2. Eleştirel Söylem Analizi

Çalışma Van Dijk'ın eleştirel söylem çözümlemesi yöntemine göre oluşturulmuştur. Dijk, eleştirel söylem analizini makro ve mikro olmak üzere iki yapıya ayırmaktadır. Mikro yapı çözümlemesinde kelime seçimleri, cümlelerin yapıları (ardı ardına gelen cümlelerin arasındaki ilişkiler) ile retorik incelenmektedir. Haberdeki kelime seçimleri gazeteci ve gazetenin ideolojisini yansıtmaktadır. Haberin retorikliği ise haber metnindeki cümlelerin kısa, uzun, etken, edilgen, basit ya da karmaşık olmasını çözümleyerek haberin ideolojik yapısını ortaya koymaktadır. Ayrıca fotoğraflar, görgü tanıklarının ifadeleri, sayısal ifadeler ve grafikler ile haberin inandırıcılığı artmaktadır (Mora, 2008: 18).

Makro yapılar ise tematik ve şematik analiz olarak ikiye ayrılmaktadır. Tematik analiz haberin ana başlıkları ve alt başlıkları, haber girişi ile spotlardan oluşmaktadır. Dijk(1988: 181) haberin, başlıklarının ve giriş paragrafının çok önemli olduğunu, bunların gazetecinin olayı nasıl görüp tanımladıklarının göstergesi olduğunu belirtir. Şematik analiz ise durum ve yorumdan oluşur. Haber metnini incelemek için temel kıstaslar, bağlam - ardaan bilgisi, haber kaynakları ve sonuçlardır. Durum bölümünde ana olay ele alınarak sonuçlar ile birlikte incelenir. Arka plan bilgisi, olayların politik ve toplumsal yönünü ortaya çıkarır. Yorum kısmında ise haberin kaynakları ve olayı yaşamış kişilerin sözlü tepkileri yer alır. Van Dijk'ın haber çözümlemelerinde bilişsel yönteme önem vermesi anlamlandırmanın pratikliğidir. Şöyle ki; okuyucu haberi okuduğunda bütün metni aklında tutamaz fakat söylem olarak haberin kalıp yargılarını, klişelerini, stereotiplerini hatırlayacağı için yeniden yorumlayıp anlamlandırması ve hatırlaması kolay olacaktır(akt. Durna ve Kubilay, 2010: 68-69).

Şekil 2.1 Van Dijk'in Eleştirel Söylem Analizi Modelinin Tablosu

Kaynak: Balcı, 2013

2.6.3. Feminist İdeoloji

İdeoloji kavramı 18. Yüzyılın sonlarında Destutt de Tracy tarafından ortaya çıkmıştır. Kitle iletişim araçları, toplumsal bilimler ve siyasette sıkça kullanılmaktadır (Çoban ve Özarslan, 2015: 16). Fransız filozof Ricoeur'a göre "ideoloji her zaman yansıtmadan fazla bir şeydir, meşrulaştırma ve projedir. Bir ideolojinin yorumsal kodu, insanların öne sürdüğü görüş ya da anlayış tarzından daha ziyade insanların içinde yaşadığı ve düşündüğüdür" (akt. Sholle, 1999: 286)

Feminizmin temel ögesi kadındır. Kadınların erkekler ile her alanda (toplumsal, ekonomik, siyasal, kültürel) eşit hak ve özgürlüklere sahip olmaları gerektiğini savunur. Kadınların toplumsal hayatta yaşadığı sorunlar ile ilgilenir. Temel hedeflerinden biri ise ataerkil yapıların kadınlara yaptığı baskıların ortadan kaldırılmasıdır (Taş, 2016: 164-165). Feminist ideoloji ise toplumun genel olarak cinsiyet ilişkilerini nasıl kabul ettiğini ve tanımladığının temelinde yer almaktadır. Toplum içinde yaşayan insanlar kendi gibi düşünen gruplar ile ideolojilerini eylemlerine yansıtmaktadır. Cinsiyet ayrımcılığı günlük hayatta kadınların maruz kaldığı bir durumdur. Bunlara örnek olarak erkeklerin günlük ev işlerini ve çocukların bakımını kadınlardan beklemeleri, birçok kadının evde, sokakta, iş yerlerinde erkeklerin tacizleri, baskıları, maço tavırları hatta şiddetiyle karşılaşmaları verilebilir. Bu ayrımcılık her zaman bu şekilde açık olmayabilir, davranışlarda da kendini belli etmektedir (Van Dijk, 2015: 30-42).

Bireylerin kadın ve erkek ayrımsızın toplumsal hayatta eşit olmaları gerektiği teoride kabul edilse bile pratikte hala tam anlamıyla uygulanamamaktadır. Biyolojik cinsiyetin toplumsal cinsiyet durumuna geçmesiyle, toplumsal yaşam mahrem alan ve ortak alan şeklinde 2'ye ayrılmıştır. Kadınların hayatı bu mahrem alan ile sınırlandırılmış "aile namusunu" korumakla görevlendirilmişlerdir. Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin kaynağı, farklı şekildeki iktidar ilişkilerinin sonucunda toplumun erkek ve kadına ilişkin farklı algısıdır (Şimşek, 2011: 120). Feminist medya alanında çalışmalar yapan öğretim üyesi L. Van Zoonen'e göre sosyalist, liberal ve radikal söylemler medyada araçsal bakış açısını savunur. Medyanın ataerkil ve egemen yapısı, kadınlara özgü olduğu düşünülen kalıpları topluma aktaran araçlardır. Radikal feminist söyleme göre medya ataerkil bir yapıdadır ve kadınların bu yapıyı sarsacak eylemlerine izin verilmez. Liberal feminizmde medya egemen değerleri aktararak cinsiyetçi söylemin devam etmesine sebep olur. Sosyalist feminizmde ise medya kapitalist söylemi yaygınlaştırmayı amaçlamaktadır. Medya feminist söylemleri yaygınlaştırıp toplumu bilinçlendirdiği zaman, kadınlar ataerkil sistemin kendine biçtiği kalıplardan sıyrılıp kendilerine özgü ürünler ile toplumda yer alırlar (İmançer, 2006: 52).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÖZGECAN ASLAN CİNAYETİ VE KADINA ŞİDDET HABER ANALİZLERİ

3.1. Araştırmanın Konusu

Özgecan Aslan 20 yaşında, Mersin Çağ Üniversitesi'nin Psikoloji bölümünde eğitim alan üniversite öğrencisiydi. 11 Şubat 2015 tarihinde Tarsus'tan Mersin'e gitmek için bindiği minibüste, şoför tarafından cinsel saldırıya uğradı ve öldürüldü. Özgecan'ın bedeni cinayeti işleyen minibüs şoförü Suphi Altındöken, babası Necmettin Altındöken ve arkadaşı Fatih Gökçe tarafından yakılmış bir şekilde 12 Şubat 2015 tarihinde Mersin civarlarında bulundu. Mahkeme tarafından suçlulara ağırlaştırılmış müebbet ile 27 yıl hapis cezası verildi. Faillerinden Suphi Altındöken 11 Nisan 2016 tarihinde kaldığı Adana E tipi cezaevinde silahlı saldırı sonucu öldürüldü.

Özgecan Aslan'ın ölümü ülkede tepkilere yol açan ve toplumu etkileyen olaylardan biri olmuştur. Kamuoyunun yanı sıra sivil toplum örgütleri, siyasiler ve hükümet olay karşısında tepkisini dile getirmiş ve medyada geniş yer almıştır. Türkiye'nin farklı kesiminden ve farklı şehirlerinden insanlar kadınlara uygulanan şiddetin, tacizlerin, tecavüzlerin, cinayetlerin engellenmesi ve bu suçları işleyenlerin en ağır cezaları almaları için protestolar, imza kampanyaları, yürüyüşler düzenlemiştir. Medyada geniş yer bulması, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin, ataerkil sistemin ve eril dilin yoğun olarak tartışılması açısından önem arz etmektedir.

3.2. Araştırmanın Amacı

Farklı ideolojideki medya kuruluşları aynı olayı kendi çıkarları doğrultusunda haberleştirmektedir. Çalışma Van Dijk'ın Eleştirel Söylem Analizi yöntemine dayalı olarak farklı ideolojideki Cumhuriyet, Hürriyet ve Akit gazetelerinin Özgecan Aslan ve kadına şiddet haberlerinin 1 aylık süreçleri incelenecek ve haberlerdeki söylem farklılıkları ele alınacaktır. İdeoloji farklılıklarının kadına şiddet haberlerinin inşasında etkili olup olmadığı analiz edilecektir.

Çalışma Özgecan Aslan cinayeti örneğinde yazılı basında 14 Şubat 2015-14 Mart 2015 tarihleri arasında Cumhuriyet, Hürriyet ve Akit gazetelerinin kadına şiddet haberlerini nasıl ele aldıkları, farklı ideolojide yayın yapan bu gazetelerin kadına şiddet ve kadın cinayetleri üzerinden farklı söylemler inşa etmesi araştırılacaktır. Toplumsal bir olay olan Özgecan Aslan cinayetinin farklı görüşteki gazeteler tarafından kendi ideolojisine yakın siyasilerin sözlerini destek alarak ne şekilde haberleştirildikleri ele alınacaktır. Haber

metinlerde verilen fotoğraflar, haberin başlıkları ve kelime seçimlerinden olayların medyada farklı yansımalarının bulunması amaçlanmaktadır.

İdeoloji farklılıklarının kadına şiddet haberlerinin inşasında etkili olup olmadığı ve kullanılan, eril dilin ideoloji farklılıkları ile ilişkili olup olmadığı ortaya koymak amaçlanmaktadır.

3.3. Araştırmanın Önemi

Araştırmanın örnekleminin Özgecan Aslan cinayeti olarak seçilmesinin sebebi öncelikle toplumu her yönden etkilemiş ve ülkede her kesimin dikkatini, tepkisini çekmiş bir olay olmasıdır. Medyada uzun süre gündem yaratması, toplumsal duyarlılığın artması ve kadına şiddetin en çok konuşulduğu dönemlerden biri olması açısından önemlidir.

Kadına yönelik şiddet, kadın cinayetleri ve cinsel saldırı suçları için cezaların arttırılması istenmiş ve meclise “Özgecan Yasası” adında kanun teklifi sunulmuştur. Özgecan Aslan cinayeti hakkında söylemlerde bulunan bir diğer kesim ise siyasiler olmuştur. Gazeteler aynı ideolojide yer aldıkları siyasilerin sözlerinden destek alarak Özgecan Aslan ve kadın cinayetleri konusuna yeni söylemler getirmişlerdir. Aynı haberlerin gazetelerde farklı söylemler ile yer alması incelenmesi gereken bir durumdur.

Araştırmanın bir diğer önemi ise gazetelerin ideolojilerinin farklı olmasının, kadına şiddet kadın cinayeti haberlerinin eril dil ile yazılmasında etkisinin olup olmadığı literatür açısından önemlidir.

3.4. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Çalışmanın evreni Türk yazılı basınında analize uygun olan tüm materyaller, örnek olay ise Özgecan Aslan cinayetidir. Çalışmada Özgecan Aslan cinayeti yanı sıra o dönem yazılı basında çıkan kadına şiddet ve kadın cinayetleri haberleri de analiz edilecektir. Özgecan Aslan ile ilgili haberler ölümünden üç gün sonra yazılı basında verilmeye başlandığı için gazeteler 14 Şubat 2015 tarihinden itibaren incelenmeye başlanmıştır. Çalışmanın sınırlılığı için 1 aylık süre belirlenmiş, 14 Mart 2015 tarihine kadar olan Hürriyet, Cumhuriyet ve Akit gazetelerindeki haber metinleri araştırmaya dâhil edilmiştir. Analize ilk 1 ayda çıkan haberlerinin dâhil edilmesinin sebebi, kadına şiddetin yazılı basında yoğun gündem oluşturduğu bir zaman dilimi olmasıdır. Gazetelerin farklı ideolojilerden seçilmelerinin sebebi, farklı yayın politikalarının Özgecan Aslan ve kadına şiddet haberlerinin söylemsel benzerliklerini ve farklılıklarını incelemeyi amaçlamaktadır. Bu gazetelerden Hürriyet, liberal ve ortaya yakın bir çizgide (genel olarak objektif haberler yaptığı kabul edilen), Cumhuriyet

ulusalcı ve Atatürkçü, Akit ise İslamcı muhafazakâr ve iktidar yanlısı bir ideolojide olduğu için tercih edilmiştir.

3.5. Araştırmanın Varsayımları

- 1) Farklı ideolojilere sahip gazeteler haberleri kendi gerçekliği doğrultusunda kurgulayıp topluma aktarmaktadır. İdeolojilerini söylem ile pekiştirmektedir. Çalışma doğrultusunda incelenen bu 3 gazetenin de Özgecan cinayeti ve kadına şiddet haberlerini farklı söylemler üreterek ele aldığı varsayımlardan biridir.
- 2) Toplumdaki ataerkil anlayış ile iktidar ilişkileri birbirini beslemektedir. Medya metinleri de bu güç ilişkilerini yansıtmakta ve toplumun kadın-erkek algısının oluşmasına hizmet etmektedir. Kadına şiddet ve kadın cinayeti haberlerin oluşumunda siyasi söylemlerin yer aldığı bir diğer varsayımdır.
- 3) Özgecan Aslan cinayeti, toplumun her kesimini etkilemiş, toplumda ataerkil sisteme ve eril şiddete karşı tepkileri arttırmıştır. Medya ve toplum, yargının kadın cinayeti davalarında verdiği iyi hal indirimlerine tepki göstermiş ve kadına şiddette cezaların yeterince caydırıcı olmadığını dile getirilmiştir. Kadına şiddet ve kadın cinayetleri toplumsal bir sorun olmasına rağmen basın tarafından bu tarz haberler sansasyonel bir üslup ile verilmeye devam etmektedir. Haber metinlerinin ataerkil bir anlayış çerçevesinde eril dil ile yazıldığı varsayımlar arasındadır.

3.6. Araştırmanın Yöntemi

Çalışmada 14 Şubat 2015-14 Mart 2015 tarihleri arasında Cumhuriyet, Hürriyet ve Akit gazetelerindeki Özgecan Aslan cinayeti ile kadına şiddet haber metinleri Teun Van Dijk'ın Eleştirel Söylem Analizi yöntemi ile ele alınacaktır. Çalışmada kullanılan gazetelere Milli Kütüphaneden ulaşılmıştır. Farklı ideolojilere sahip gazetelerin Özgecan cinayeti ve kadına şiddet haber metinlerindeki söylem benzerlikleri ve farklılıkları tespit edilmeye çalışılacaktır. Farklı ideolojideki gazetelerde kadına şiddet ve kadın cinayeti haberlerinde kullanılan cinsiyetçi dilin açığa çıkarılması hedeflenmiştir.

3.7. Özgecan Aslan Cinayeti ve Kadına Şiddet Haberlerinin Analizi

Çalışmanın bu bölümünde Cumhuriyet, Akit ve Hürriyet gazetelerindeki Özgecan Aslan cinayeti ve kadına yönelik şiddet haberleri Van Dijk'ın Eleştirel Söylem Analizi metodu ile çözümlenecektir

3.7.1. Makro Yapı

Makro yapılar, tematik çözümlene ve şematik çözümlene olmak üzere ikiye ayrılır.

3.7.1.1. Tematik Çözümlene

Tematik çözümlene içerisinde, haberlerin girişi, başlıklar, spotlar ve olay fotoğrafları yer alır.

3.7.1.1.1. Başlıklar

Cumhuriyet gazetesi 16 Şubat tarihli sayısında manşetten ‘‘Öfke Patladı’’ başlığı ile toplumun Özgecan Aslan’ın öldürülmesinden çok etkilendiğine, kadınlara yönelik taciz ve tecavüzlere tepki gösterdiğine vurgu yapmıştır. Kadın tacizlerinin ve tecavüzlerinin eril olduğunun altı çizilmiş, toplumda erkek şiddetinin sürekli yaşandığı belirtilmiştir. Gazete toplumsal bir sorun olarak ele aldığı bu olaya dikkat çekmek amacıyla bazı ünlü kişilerin görüşlerine yer vermiştir. Beren Saat, Gonca Vuslateri, Tuluhan Tekelioğlu’nun fotoğrafları ve konu ile ilgili sözleri ilk sayfada yer almıştır (EK 1).

16 Şubat sayısının 10. Sayfasına ‘‘Ne yüzle geldiniz’’ başlığı atılmıştır. Bu başlıktaki sözler Özgecan Aslan’ın ailesine taziyeye gelen dönemin Aile Bakanı Ayşenur İslam’ı protesto eden kadınlar tarafından söylendiği iddia edilmiş, gazete bu sözleri tırnak içine almadan vererek aynı söylemde olduğunu göstermiştir. Kadınların saldırıya uğramasında iktidarın da payı olduğu dile getirerek, bu konuda yeterli yaptırımları uygulamadıklarına değinilmiştir. Yine aynı sayfada yer alan bir başlıkta ‘‘İdam çözüm değil’’ ifadesi kullanılmıştır. Burada Ak Parti iktidarının kadın cinayetlerini yasalar ile korumadığı öne sürülmüş ve Türk Kadınlar Birliği Başkanı Sema Kendirci ve Kadın Dernekleri Federasyonu Başkanı Canan Güllü’nün görüşleri dile getirilmiştir. Gazete görüşlerine yer verdiği kişilerin sözlerini desteklemiş ve idamı gündemine alan iktidar eleştirilerek, idamın kadın cinayetlerinin önüne geçebileceği düşüncesi olumsuzlanmıştır (EK 2).

17 Şubat tarihli sayıda ilk sayfada yer alan ‘‘Devlet ‘erkekçe’ konuştu’’ başlığı ile Cumhurbaşkanı Erdoğan eleştirilmiş ve iktidar karşıtlığı sürdürülmüştür. Gazete Erdoğan’ın Özgecan Asan için üzüntüsünü başka bir kadını eleştirerek dile getirdiğini iddia etmektedir. Haberde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile dönemin Avrupa Birliği Bakanı Volkan Bozkır’ın fotoğrafları ve söylemleri yer almıştır. Gazete burada cumhurbaşkanı ve bir bakanın cinsiyetçi söylemler ürettiğine vurgu yaparak hükümeti eleştirmektedir (EK 3). 11. Sayfada ‘‘Babadan sağduyu’’ başlıklı haberde Özgecan Aslan’ının babasının kadın cinayetlerinin durdurulması için idam cezasını çözüm olarak görmediği açıklaması yer almaktadır. 16 Şubat tarihli haberde geçen idamın kadın cinayetleri için çözüm görülmediği düşüncesi bu haberde tekrarlanmaktadır (EK 4). 18 Şubat manşeti ise Özgecan’ının babasının sözleri kullanılarak

oluşturulan ‘‘Yanmadan ışık olamazsın’’ başlığıdır. Yıllardır yaşanan kadın cinayetlerine Özgecan Aslan olayı ile birlikte artık son verilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Olayın toplumsal boyutuna dikkat çekilmiş ve genel bir mesaj verilmek amaçlanmıştır. Haberin fotoğrafında Özgecan’ın mezarının başında dua eden babası Mehmet Aslan ve annesi verilerek yaşanan acı gösterilmek istenmiştir (EK 5). Aynı gün 6. Sayfada ‘‘Seni cici tacizci!’’ başlığı atılarak Diyarbakır’da Japon turiste cinsel saldırıda bulunan zanlıya verilen cezayı indiren ve erteleyen mahkemenin tutumu eleştirilmiş ve olumsuzlanmıştır. Haberde Özgecan cinayetine de değinilmiş ve toplumun tacizlere, şiddete verdiği tepkilerin kanunlara bir etkisinin olmadığına dikkat çekilmek istenmiştir. Gazete aynı zamanda 7 Eylül 2013’te gerçekleşen bir kadın cinayetinde katil zanlısına verilen cezanın mahkeme tarafından yarı yarıya indirdiği haberini de hatırlatarak yargının bu tutumunu ağır bir şekilde eleştirmektedir (EK 6).

19 Şubat tarihli sayının 6. Sayfasında yer alan haberin başlığı ‘‘Dış güçlerin yüzünden’’ şeklindedir. Bu haber Ak Parti İstanbul milletvekili İsmet Uçma’nın Özgecan Aslan cinayetini dış güçlere bağladığı eleştirilmiş ve olumsuzlanmıştır. Uçma’nın daha önce dile getirdiği bazı cinsiyetçi söylemleri haber metninde hatırlatılmıştır (EK 7). 20 Şubatta manşetten verilen başlık ‘‘Kadınlardan elinizi çekin’’ şeklindedir. Kadınların okulda, mecliste, sokakta şiddete maruz kaldıkları alt başlıklara verilen haberler ile gösterilmek istenilmiştir. Haberin fotoğrafında ise Özgecan Aslan’ının öldürülmesini protesto eden eylemci bir kadının polis tarafından kollarından çekilerek gözaltına alınması yer almıştır. Devletin polisinin bile kadınlara şiddet uyguladığı algısı oluşturulmak istenilerek, fotoğraf ile metin uyumlu bir şekilde verilmiştir (EK 8). 10. Sayfada yer alan bir diğer başlık CHP milletvekili Aylin Nazlıaka ile yapılan bir röportajdan alıntılanan sözler ile atılmıştır. Nazlıaka’nın ‘‘Şiddeti Erdoğan Üretiyor’’ sözleri tırnak içinde verilmeyerek gazetenin kendi fikri gibi okuyucuya sunulmuştur. Nazlıaka’nın görüşleri ile oluşturulan haberde Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın söylemlerinin kadına şiddetin sebeplerinden biri olarak gösterilmek istenmiştir. Ayrıca hükümetin kadına şiddeti önlenmesi konusunda sorumluluklarını yerine getirmediği Nazlıaka’nın sözleri vasıtasıyla haberde belirtilmiştir (EK 9).

Cumhuriyet gazetesi iktidar karşıtı bir politika izleyerek Özgecan Aslan haberleri ve diğer kadına şiddet haberlerini okuyuculara sunarken Ak Parti hükümetini ve cumhurbaşkanını eleştiren ifadelere yer vermektedir. Bu haberlerden bir diğeri de 27 Şubat tarihli sayısında ‘‘Giyeceğime karışma’’ başlığı ile yapılmıştır. Haberde Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mine Gencel Bek kadınların her alanda özgür olmaları gerektiğine dikkat çekmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın ‘‘Onlar inadına dekolte, inadına mini etek diye feveran etsinler, biz, inancına bağlı nesiller yetiştirmek için çalışmaya

devam edeceğiz” sözleri haberde olumsuzlanmıştır. Prof. Dr. Bek’in Erdoğan’a tepkisin gösterdiği cümleden bir kesit alınarak başlık tırnak içinde verilmiştir (EK 10).

3 Mart tarihli sayının 3. Sayfasında “Özgecan için yas tutarken öldürüldü” başlığı altında bir kadın cinayeti haberi yer almaktadır. Haberde öldürülen kişi Şölen Doğan’ın, sosyal medyasında Özgecan Aslan için adalet aradığına yer veren gazete kadın cinayetlerinin devam ettiğine dikkat çekmek istemiştir (EK 11). Yine 5 Mart’ın manşetinde “Bu düzene lanet olsun” başlığı ile gazete kadın cinayetlerinin ve ataerkil sistemin devam ettiğine, bir erkek tarafından sürekli şiddet gören ve sonra öldürülen bir kadının haberine yer vermiştir. Aynı başlık altında 3 kadının da sevgilisi, abisi tarafından öldürüldüğü vurgusu yapılarak, erkek şiddeti olumsuzlanmıştır. Gazete bu haberde birçok kadın cinayeti haberine yer vererek bu durumu toplumsal bir sorun olarak ele alınması gerektiğine dikkat çekmek istemiştir (EK 12). 5 Mart tarihli sayının 6. Sayfasında yer alan haberde üst başlık olarak “Akp’li vekil, Erdoğan yolunda” ifadesi kullanılmıştır. Haber başlığı ise “Kadına şiddette ‘fitrat’ı savundu” şeklindedir. Cumhuriyet gazetesi, TBMM Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerini Araştırma Komisyonunda konuşma yapan Ak Parti İstanbul milletvekili İsmet Uçma’nın Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın “Kadın erkek eşitliği fitrata ters” sözlerini örnek almasını eleştirmiştir. Cumhurbaşkanı ve Ak Parti milletvekilinin kadın erkek eşitliği ve kadına şiddet konusundaki düşüncelerinin doğuştan gelmesine ait söylemlerini gazete olumsuzlamıştır (EK 13).

7 Mart tarihli sayının 11. sayfasında yer alan haberde, “AKP usulü 8 Mart töreni” adlı başlık atılmıştır. Haberde Soma Ak Parti kadın kollarının öncülüğünde 301 işçinin yaşamını kaybettiği kazanın 301. günü ile 8 Mart Dünya Kadınlar günü için ortak bir program düzenlemesine dikkat çekilmiş, asıl eleştirilen nokta ise şehit ailelerine bu program davetiyelerinin yanında Ak Parti Manisa aday adayının broşürlerinin de dağıtılmış olmasıdır. Yaşanılan bu durumu “301. gün fırsatçılığı” olarak nitelendiren gazete, Ak Parti iktidarını bu cümleler ile eleştirmiştir. Haberin inandırıcılığı arttırmak için fotoğraf olarak Soma Kadın Kolları Başkanı Sultan Çorba’nın Somalı vatandaşlara ve şehit yakınlarına gönderdiği davetiyeye yer verilmiştir (EK 14).

8 Martta ise Dünya Kadınlar Günü dolayısıyla gazetede yan yana iki sayfa ayrılmış ve “İsyanın kadınları” başlığı altında toplumsal eşitlik için çaba gösteren, bir takım sıkıntılar ve acılar çeken kadınların isyanlarına, isteklerine değinilmiştir. Ara başlıklarda Türkiye’deki yargı sistemi, kadınların çalışma hayatı içindeki sorunları, kadın cinayetleri, gezi parkı eylemleri sırasında ölen gençlerin annelerinin sitemlerine değinilerek haber bütününde iktidar ve yürüttüğü politikaları eleştiri söz konusudur. Haberde fotoğraf olarak bir kadının elinde

tuttuğu ‘‘Devlet elini bedenimden çek’’ yazılı pankartın yer aldığı görülmekte, haber metni ve fotoğraf kadınların karşılaştığı sorunların sorumlusunun devlet olduğu yargısını okuyucuya vermeye çalışmaktadır (EK 15).

Akit gazetesi, Cumhuriyet gazetesinin aksine Özgecan Aslan ve kadın cinayetleriyle ilgili iktidarı suçlayan haberler yapmamış ve özellikle idam cezasının tekrar yasalaşması gerektiğini destekler nitelikte ifadeler ve haber başlıklarına yer vermiştir. Hükümetin kadınlara şiddeti engellemek konusunda yaptıklarını ön plana çıkararak olumluştür fakat toplumun kadın cinayetlerini protesto ettikleri haberler gazete yer almamıştır.

Gazetenin 16 Şubat tarihli sayısında ilk sayfada ‘‘Kadına şiddete karşı seferberlik’’ ana başlığı altında dönemin başbakanı Ahmet Davutoğlu’nun Antalya’da yaptığı konuşmasındaki ifadelerine yer verilmiş, 9.sayfada devam eden haber metninin büyük bir kısmını da Davutoğlu’nun sözleri oluşturmuştür. Özgecan Aslan cinayetinden yola çıkılarak Ak Parti teşkilatlarının kadına yönelik şiddet konusunda ülkede seferberlik başlattığı vurgulanmıştır. Aynı sayfada ‘‘Erdoğan ailesinden Özgecan’ın ailesine taziye’’ başlıklı haberde Recep Tayyip Erdoğan’ın kızları Esra Albayrak, Sümeyye Erdoğan ve KADEM Başkanı Sare Aydın Yılmaz’ın Özgecan’ın ailesini taziye gittikleri ve her zaman ailenin yanında olduklarını belirten ifadeler vardır. Erdoğan’ın kızlarının davranışı için olumlu ifadeler kullanılan haberde Albayrak ve Erdoğan’ın Özgecan Aslan’ın annesinin ellerini tutarak destek olduklarını fotoğraf okuyucuyla paylaşmıştır (EK 23).

17 Şubatta sürmanşetten verilen haberin üst başlığı ‘‘78 Milyonluk Türkiye idamın geri gelmesini konuşuyor’’ ifadelerini içerirken, haberin başlığı ise ‘‘Kısasta hayat vardır’’ şeklindedir. Hem üst başlık hem başlık ile idamın geri gelmesi halk tarafından destekleniyor algısı yaratılmak istenmiştir. Cumhuriyet gazetesinde yer alan bir haberde Özgecan’ın ailesinin idamı istemediği yönündeki ifadelerinin tersine Akit ailenin idamı istediğini haberinde belirtmektedir. ‘‘78 Milyonluk Türkiye’’ ifadesi ile sayısal bir bilgi verilerek abartmaya gidilmiştir. Çünkü başlıkta tüm Türkiye’nin idam cezasını istediği çıkarımı yapılmaktadır. İlk sayfada verilen ‘‘İdam geri gelsin’’ başlığının 10. Sayfadaki ayrıntısında siyasetçiler, ilahiyatçılar ve hukukçuların idam cezasını tartıştıkları ve yürürlüğe girmesini savunduklarını belirtmiştir (EK 24). 10. Sayfanın bir diğer haberi ‘‘Bu katliamı yapanlar idam edilsin’’ başlığı ile kadına şiddetin yaşanması Cumhuriyet gazetesindeki gibi devletin bir eksiği, suçu olarak gösterilmemiştir. Aksine Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın taziye mesajına Özgecan’ın ailesinin devletten bir taleplerinin olmadığı ifadeleri haberde yer verilmiş ve başlık Özgecan’ın annesi Songül Aslan’ın ‘‘bu katliamı yapanlar idam edilsin’’ sözleriyle atılmış ve idam cezası olumlanmıştır (EK 25).

Akit gazetesi 17 Şubat tarihli sayısı ile Özgecan Aslan'ın katilinin idam cezasını destekleyici haberler yapmıştır. Bunlardan bir diğeri 8. Sayfada yer alan ‘‘Vekillerden idama tam destek’’ ve ‘‘idam cezası caydırıcı olur’’ başlıklı haberlerdir. Haberde dönemin Ak Parti Nevşehir milletvekili Ebubekir Gizligider ve Ak Parti Manisa milletvekili Dr. Muzaffer Yurttaş'ın kadın cinayetlerini engellemek için caydırıcı tek cezanın idam olduğu konusundaki ortak görüşlerine yer verilmektedir. Diğer haberde ise dönemin eski başbakan yardımcısı Emrullah İşler'in, Özgecan Aslan olayının toplumdaki kadın cinayetleri konusunda oluşan öfke birikiminde bardağı taşıran son damla olduğuna ve başka ülkelerde uygulanan idam cezasını örnek göstererek ülkemizde de uygulanması gerektiğine değinmiştir (EK 26).

17 Şubatta 11. Sayfada yer alan iki haber dönemin CHP milletvekili Aylin Nazlıaka ile ilgilidir. Akit ilk haberini ‘‘Danslı protesto rezilliğine tepki çığ gibi’’ başlığı ile vermiştir. Nazlıaka'nın kadın cinayetlerine dur demek için dünyada bir milyar kadın ile birlikte dans etmesini ‘‘rezillik’’ olarak gösteren ve olumsuzlayan gazete, Nazlıaka'nın dans ederken gülümsediğı bir fotoğrafına dikkat çekerek sanki bu durumdan mutluymuş anlamı okuyucuya algılatılmak istenmiştir. Aynı sayfadaki diğer haberin başlığı Cumhuriyet gazetesi gibi Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın sözlerinin olduğu ‘‘Dans edeceğine Fatiha oku’’ sözleridir. Haberin üst başlığı ‘‘Cumhurbaşkanı Erdoğan, Özgecan'ın ölümünü dans ile protesto edenlere sert çıktı’’ ifadeleri haber metnini özetlemektedir. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ‘‘dans edeceğine Fatiha oku’’ sözlerini Cumhuriyet gazetesi tırnak içinde verirken, Akit gazetesi tırnak içinde vermeyerek bu ifadeye katıldığını göstermektedir. Cumhuriyet gazetesi ayrıca Nazlıaka'nın neden dans ettiğine ilişkin yaptığı açıklamayı haberinde yer verirken Akit'te sadece Erdoğan'ın eleştirilerine yer verilmiştir. Aynı sayfadaki bir diğer haber yine idam cezası ile ilgilidir. ‘‘Çiçek: İdam cezasını tartışmak lazım’’ başlıklı haberde dönemin TBMM Başkanı Cemil Çiçek'in Türkiye'deki kadın cinayetleri ile ilgili Araştırma Komisyonu kurulduğunu belirterek, idam cezasının tartışılması gerektiğine yer verilmiştir. Bu başlık ile yine idam cezasının gerekli olabileceğı algısı okuyucularda yaratılmak istenmiştir (EK 27).

18 Şubatta sürmanşetten verilen haberin üst başlığı ‘‘STK'lardan Özgecan'ların ölmemesi için sorumlu yayıncılık çağrısı’’ ifadesi kullanılırken haberin başlığı ise ‘‘Vahşeti medya tetikliyor’’ şeklindedir. Her iki başlık ile medya sorumsuz olarak sunulmuş kadın cinayetlerinin, tacizlerinin yaşanmasında medyanın payının olduğu gösterilmek istenmiştir (EK 28). 12. Sayfada yer alan ‘‘Bu canilik medya ve CHP'nin eseri’’ başlıklı haberde gazete Özgecan Aslan'ın öldürülmesinde medya ve CHP'yi sorumlu tutmaktadır. Muhalefet partisi olan CHP'yi internetin özgür olması gereken bir mecra olduğunu savundukları için, medyanın

da işlenen cinayetleri ayrıntılı anlattığını gerekçe gösteren Akit gazetesi muhalefet partilerine ve medyaya bu cinayetleri mal etmiştir. Gazeteci Zihni Çakır'ın idam kararı meclise taşındığında ilk başta CHP'nin karşı çıkacağını ifade eden sözlerinin haberde verilmesi muhalefet partisini olumsuzlamak için kullanılmıştır. Bütün muhalefet partilerini suçlaması gazetenin iktidar yanlısı bir tutum sergilediğini bir kez daha göstermektedir (EK 29).

18 Şubat tarihli sayıda 10. Sayfada yer alan "İdam için meclise dilekçe yağmuru" başlıklı haber (EK 30), 12. Sayfada yer alan "Vatandaş kısas istiyor" ve "Müsiad: Canilere en ağır cezalar verilmeli" başlıklı haberler (EK 29) ile idam cezasının gelmesinin gerekli olduğu, gazete tarafından da desteklediği sonucuna varılmaktadır. Haber içeriğinde "batının kanunları" gibi kelimeler ile cezaların kısas olmadan yeterli olamayacağı ifadeleri yer alırken, Kuran dan referans verilerek Bakara suresinde geçen "kısasta sizin için hayat vardır" cümlesi ile en caydırıcı cezanın idam olduğunu bir kez daha vurgulamakta ve Akit gazetesi farklı haberler ile bu konuyu sıcak tutmaya çalışmaktadır. Kadın cinayetlerine medyanın etkisinin olduğunu iddia eden bir diğer haber ise 19 Şubat tarihli sayının ilk sayfasındaki "Diziler tecavüzü zihinlere kazıyor" başlığıdır. Dizilerdeki nikâhsız ilişkiler örnek gösterilerek insanların zihinlerine diziler aracılığı ile taciz ve tecavüzün kazındığı algısı okuyucuya iletilmiş ve medya olumsuzlanmıştır (EK 31). 19 Şubat tarihli sayının 10. sayfasında yer alan "Özgecan'ın ailesinden Erdoğan'a siyah başörtü" başlıklı haber (EK 32) ile 20 Şubatın 8. Sayfasındaki "Sare Davutoğlu'ndan Özgecan'ın ailesine ziyaret" başlıklı haberlerin (EK 33) yapılmasındaki temel amaç Ak Parti hükümetinin Aslan ailesinin yanında olduklarını okuyucuya göstermek istemeleridir. Haberde Özgecan Aslan'ın annesi ve babasının adalete olan inançlarının tam olduklarını dile getirmelerini ve konuyla ilgilendikleri için devlete teşekkür ettiklerini veren Akit gazetesi burada hükümet yanlısı bir tutum sergilemektedir.

20 Şubat'ın 8. Sayfasında yer alan "HDP kadınları öne sürüyor" başlıklı haberde dönemin Ak Parti Grup Başkanvekili Mustafa Elitaş'a mecliste konuşma yaparken HDP'li milletvekillerinden Sebahat Tuncel ve Pervin Buldan'ın şiddet uyguladığı, ardından ise HDP'li erkek milletvekillerinin yumruk attığı iddia edilmiş, yaşanan bu olaydan bütün parti sorumlu tutulmuştur. Haberde Sebahat Tuncel'in daha önce Nevruz kutlamalarında bir baş komisere tokat attığı okuyuculara hatırlatılarak HDP olumsuzlanmıştır. Aynı sayfada "Uslu: Sokağı meclise taşıdılar" başlıklı haber ile yine aynı konu temel alınmış, bu sefer dönemin Ak Parti Meclis İdare Amiri Salim Uslu'nun görüşlerine yer verilmiştir. Hem CHP'li hem de HDP'li vekillerin mecliste kavgaya sebep oldukları belirtilmiş, yaşanan olayların ise "Ak

Parti şiddeti” gibi gösterilmeye çalışıldığı ifade edilerek Ak Parti’nin meclisteki bu kavgada suçunun olmadığı vurgulanmak istenmiştir (EK 33).

8 Mart Dünya Kadınlar Günü’nde Akit gazetesi ilk sayfadan “Kadına şiddet cahiliye düşüncesidir” başlıklı bir haber yapmıştır. Bu ifadenin sahibi eski Diyanet işleri başkanı Prof. Dr. Mehmet Görmez’e ait olup İslam dininde kadına şiddetin yerinin olmadığı belirtilerek, kadına şiddetin dinen de olumsuz bir davranış olduğu belirtilmiştir (EK 34).

Akit gazetesi 9 Mart tarihli sayısında ilk sayfadan verdiği “Kürtajcı Hürriyet’e tepki” başlığı ile Hürriyet gazetesinin 8 Mart günü “Kürtaj benim kararım” başlıklı haberine tepki niteliğinde bir haber yapmıştır (EK 35). 8. Sayfada devam eden haberin ayrıntısında Hürriyet gazetesinin kürtajı meşrulaştırmaya çalıştığı iddia edilmektedir. Kürtajı olumsuzlayan, bir canlıyı öldürmek olarak nitelendiren Akit gazetesi, Hürriyet’in bu haberinin birçok tepki, eleştiri aldığını ifade ederek Hürriyet gazetesine “kürtajcı” sıfatı vererek olumsuzlamıştır (EK 36). 9 Mart’ın bir diğer haberi Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın ifadeleri olan “Kadın bedeninin sömürülmesi kadına şiddetin bir başka türü” başlığıdır. Erdoğan’ın söylemi tırnak içinde kullanılmadan verilerek gazete kendi söylemine çevirmiştir. Kadına şiddet konusunda bizzat kendisinin bir ekip kuracağını, bu konuda çalışmalar yaptığını ve şiddetin karşısında yar aldığını belirten konuşmaları veren gazete Erdoğan’ı olumlamıştır (EK 36).

Hürriyet gazetesi Özgecan Aslan ve kadına şiddet haberlerinde olayların toplumsal boyutu üzerinde daha fazla durmuştur. Haberlerinde birçok parti kanadından kişilerin olaylarla ilgili farklı görüşlerine yer vermiştir. Hükümeti ya da muhalefeti doğrudan eleştiren haberlerin çok az olması bakımından diğer gazetelerden farklıdır.

16 Şubat tarihli sayıda Hürriyet gazetesi “Türkiye’nin Canı” başlığı ile Özgecan Aslan’ın ölümüne olan tepkileri manşetten vermiştir. Haberin hem ayrıntısında hem de fotoğrafında kadınların şiddete maruz kalması ve öldürülmelerinde toplumun sabrının taşıdığına, bu sebeple protestoların yapıldığına dikkat çekilmektedir. Metinde “Özgecan’ın katili erkek egemen sistemi” diye geçen cümleden çıkarımla, eylem yapan insanlar toplumsal cinsiyet eşitsizliğine dikkat çekmekte ve haberde bu ataerkil sistem olumsuzlanmaktadır (EK 39). 15. Sayfada “İdamı gündeme alabiliriz” başlığı dönemin Aile ve sosyal politikalar bakanı Ayşegül İslam’ın ifadelerinden oluşturulmuştur. Akit gazetesinde aynı haber “İdam geri gelsin” başlığı altında oluşturulurken Hürriyet daha ılımlı bir başlık belirlenmiştir. Kadına şiddet ve cinayet suçlarında idam cezasının, toplumun talepleri doğrultusunda tartışılabileceği vurgusu yapılmış, gazete kendi söylemini haberine katmamıştır (EK 40).

17 Şubatın 18.sayfasında yer alan başlıkta “Biliyorsan Fatiha oku” ifadesi kullanılmıştır. Haber Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın, dönemin CHP milletvekili Aylin

Nazlıaka'yı kadına şiddeti protesto etmek amacıyla dans etmesini eleştirdiği sözleriyle oluşturulmuştur. Erdoğan tarafından ağır bir dille eleştirilen Nazlıaka'ya da aynı haberin devamında Cumhuriyet gazetesinde olduğu gibi açıklamasının yer aldığı bir metin verilmiştir. Hükümete yakınlığıyla bilinen Akit'te Nazlıaka'ya böyle bir imkân verilmemiştir. Hürriyette verilen haberin başlığında Nazlıaka, "Erdoğan'a Yanıt: Dans Özgecan için değil şiddet gören kadınlar içindi" ifadeleriyle eleştirileri yanıtlamıştır. Erdoğan'ın Nazlıaka'yı eleştiren ifadelerine yer verildiği gibi Nazlıaka'nın da Erdoğan ve Ak Parti'yi eleştirdiği sözlerinin yer aldığı haber objektif bir şekilde okuyucuya sunulmuştur (EK 41).

18 Şubat tarihli sayının manşetinde "Böyle vahşete saygı indirimi" başlığı ile bir kadın cinayetinde yargının verdiği karar eleştirilmiştir. Özgecan Aslan'ın ölümüyle kadına şiddete verilen cezaların yetersiz kaldığı, protestoların yapıldığı zamanda Ankara'da bir kadın cinayeti sanığının mahkemedeki saygılı tutumu gerekçe gösterilerek iyi hal indirimi alması ile Türkiye yargı sistemi olumsuzlanmıştır (EK 42).

Köşe yazarlarının gündem ile ilgili yazdığı fikirleri, yorumları çoğunlukla çalıştığı gazetenin ideolojisiyle örtüşmektedir. Hürriyet gazetesinin kadına şiddet haberlerinde hükümeti direkt hedef alan haberleri yoktur ama bazı köşe yazarlarının hükümeti eleştiren yazılarına yer verilmiştir. Bunlardan birisi Ayşe Arman'ın 18 Şubat tarihli sayının 6. Sayfasında yer alan "Kadın cinayetleri 7 yılda yüzde 1400 artış gösterdi" ve "İdam çözüm değil" başlıklı haberleridir. Haber ayrıntısında hükümetin, başbakanın ve cumhurbaşkanının söylemlerinin kadına şiddetin artmasına etkisi olduğunu, erkek üstünlüğü üzerinden propaganda yaptıklarının ve kadın-erkek eşitliğine inanmadıkları öne sürülerek eleştirilmiştir. Akit gazetesinin aksine idamın kadın cinayetlerinin durmasında çözüm olmadığı görüşüne yer verilerek metnin ayrıntısında idam cezası, iktidarda olan kişilerin muhaliflere gözdağı vermek için kullandıkları bir silah olarak tasvir edilmiştir ve iktidar olumsuzlanmıştır (EK 43).

19 Şubat tarihli sayının 3. Sayfasında yer alan "İstanbul sözü havada kaldı" başlıklı haberde kadına şiddete karşı hazırlanan İstanbul sözleşmesinin yürürlüğe girdiğinden bu yana gerekliliklerinin yerine getirilmediği ve 139 kadının erkek şiddetine maruz kaldığı öne çıkarılmıştır. Dönemin CHP Ankara milletvekili Gülsüm Bilgehan'ın ifadelerinin yer aldığı haberde sayısal veriler ile haber pekiştirilmiştir. Erkek egemen sistem ve sözleşmeyi uygulamayan yetkili merciler olumsuzlanmıştır. Yine üstü kapalı bir şekilde devletin kadın politikası eleştirilmiştir. Haberde fotoğraf olarak Özgecan Aslan'ın fotoğrafının yer aldığı pankartı taşıyan ve eylem yapan kalabalık verilerek, toplumun bu duruma tepkisi gösterilmek istenmiştir (EK 44).

Hürriyet gazetesi 19 Şubat tarihli sayısında 3. Sayfadan verdiği ‘‘Faturayı dizilere kesti’’ başlıklı haberinde Ak Parti vekili İsmet Uçma’nın dizilerdeki kadın erkek ilişkilerini örnek göstererek, tacizlerin, tecavüzlerin yaşanmasına ve artmasına etkili olduğu çıkarımının yapması metinde yorum katılmadan aktarılmıştır. Fakat seçilen faturanın dizilere kesilmesi ifadesiyle böylesine toplumsal bir sorunun tek kaynağının diziler olmadığını gazete başlıktaki söylemiyle belirtmiştir (EK 44).

21 Şubat’ın 8. Sayfasında ‘‘Kadına şiddet nispeten düştü’’ başlıklı haber, dönemin aile ve sosyal politikalar bakanı Ayşegül İslam’ın ifadeleriyle oluşturulmuştur. İslam, 2008-2014 yılına ait rakamlar vererek fiziksel ve cinsel şiddete maruz kalan kadınların oranının yüzde 42’den yüzde 38’e düştüğünü iddia etmiştir. Başlık tırnak içinde verilmiş, gazete yorumunu katmadan İslam’ın ifadeleriyle haberini sunmuştur. Fakat aynı sayfada yer verilen ‘‘Yastıklı cinayet’’, ‘‘İsyan ettiği şiddetin kurbanı oldu’’, ‘‘Gelinlikle verdik, tabutla teslim ettiler’’ başlıklı bu 3 haber kadın cinayetlerinin devam ettiğini gözler önüne sererek yukarıdaki habere tezat bir durumun olduğu okuyucuya sunulmuştur (EK 45).

22 Şubat tarihinin 6. ve 7. Sayfası Ayşe Arman’ın, Özgecan Aslan’ın babası Mehmet Aslan ile yaptığı röportajına ayrılmıştır. ‘‘Kalbime ateş düştü ben yandım’’ başlıklı haberde Mehmet Aslan olaya ilişkin üzüntüsünü paylaşmış, Özgecan’ın başına gelenlerin kadın cinayetlerinde önlem alınması için bir milat olarak gördüğünü dile getirmiştir. Özellikle Akit gazetesinin idam cezasının gerekliliğini, ailenin de desteklediğini gündemde tutmasının tam tersi Aslan röportajında idamın kadına şiddette çözüm olmadığını ayrıca kendi kızının üzerinden ‘‘idam’’ konusunun tartışılmasından duyduğu rahatsızlığı dile getirmiştir (EK 46).

26 Şubat’ın 8. Sayfası Ayşe Arman’ın köşe yazısının başlığı ‘‘Lütfetmişler, kürtaja izin vermişler!’’ şeklindedir. Haberin ayrıntısında kocasından sürekli şiddet gören kadın boşanmak istemektedir. Hamiledir fakat hasta olduğu için kürtaj olmak istemekte yoksa hastalıktan dolayı kolunu kaybedecek ve var olan çocuklarına bakamayacaktır. Haberde kadının kürtaj olabilmesi için kocasının ve sağlık bakanlığının özel iznine muhtaç kalması haberde alaycı bir dille eleştirilmiştir. Sağlık bakanlığının politikaları olumsuzlanmış, böyle durumlarda kürtaj kararını sadece kadınların kendisinin vermesi gerektiği belirtilmiştir. Kürtajın bir canlının katili olarak yorumlayan kişilerin ifadelerine yer veren Akit gazetesiyle Hürriyet gazetesinde yer alan bu haberin kürtaj söylemi tamamen zıttır (EK 47).

27 Şubat tarihli sayının 5. Sayfasında Doç. Dr. İlknur Yüksel’in görüşlerine yer verilen ‘‘Kadınlar karakolu dizilerden tanıyor savcılarını bilmiyor’’ başlıklı haberde kadınların şiddete maruz kaldıklarında ne yapacaklarını medyadan öğrendiklerini, devletin organlarının bilgilendirmede yetersiz kaldığını ifade etmiştir. Haberin fotoğrafı Hürriyet gazetesinin 16

Ocak 2015 tarihli haber metnidir. Fotoğraftaki haberin, üst başlığı ‘‘Bakanlığın sessiz kaldığı araştırması’’ başlığı da ‘‘Kadın şiddete karşı yapayalnız’’ olan haberin ayrıntısında Aile ve sosyal politikalar bakanlığının aile içi şiddeti araştırma sonuçlarını basınla paylaşmadığını ve kadınların haklarından haberinin olmadığını, şiddet gördüklerinde nereye başvuracaklarını bilmedikleri eleştirilerek bakanlık olumsuzlanmıştır. 6 Ocak tarihli haber bu haberi destekler niteliktedir. Çünkü TBMM Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerini Araştırma Komisyonunda konuşan Doç. Dr. İlknur Yüksel devletin kadınlara yeterince bilgilendirmediğini ima ederek, kadınların Arka Sokaklar gibi dizilerden karakola nasıl başvuracaklarını öğrendiklerini ifade etmiştir. Akit gazetesinin ‘‘Vahşeti medya tetikliyor’’ türündeki haberlerine zıt bir şekilde medyanın kadına şiddet konusunda olumlu yönünü ortaya çıkarmıştır (EK 48).

8 Mart Dünya Kadınlar günü tarihli sayıda Hürriyet gazetesi araştırma yaptığı konu ile ilgili manşetten ‘‘Kürtaj benim kararım’’ cümlesini başlık olarak kullanmıştır. Bu araştırmaya göre kadınların yüzde 68.4’ünün ‘‘benim bedenim benim kararım’’ mesajını verdiği haber içeriğinde belirtilmiştir. Bir zamanlar iktidarın gündeminde olan kürtajın yasaklanması, kürtaj sınırlılığı, eş rızası olmadan kürtajın yasak olacağı gibi tartışmaların yeniden gündem olması üzerine kadın erkek eşitliğini savunan Hürriyet gazetesi bu haberinde kadınların sesi olarak ve kendi kararlarının kendilerinin almalarının gerektiğine vurgu yapmıştır (EK 49). Akit gazetesinin 9 Mart 8. Sayfasında (EK 36) çok ağır dille eleştirdiği, Ak Parti’nin aile politikalarına karşı çıkmak olarak nitelendirdiği haberi budur. Hürriyetin bu haberinde açık bir şekilde siyasi söylemi bulunmamaktadır. Aynı günün diğer haberinde gazete 6. Sayfadan ‘‘Özgecan’dan sonra 17 can’’ başlıklı haberiyle kadın cinayetlerinin devam ettiğini, Özgecan Aslan olayının kadına şiddette milat olmadığı dile getirilerek erkek şiddetini olumsuzlamıştır. Haber ayrıntısında geçen ‘‘2014’te 294 kadın öldürüldü,120 bin kadın şiddet gördü,30 bin kadın sığınma evine yerleşti,2015 yılının Ocak, Şubat ayında 57 kadın cinayete kurban gitti’’ gibi sayısal ifadelerle detaylı bir şekilde sunularak olayın olumsuz boyutları üzerinde durulmuştur (EK 50).

Hürriyet gazetesi, Akit gazetesinden farklı olarak Özgecan’ın öldürülmesine ve kadın cinayetlerine tepki olarak eylem yapan kimselerin haberlerine sayfalarında sıkça yer vermiştir. Bu haber başlıklarından bazıları 15 Şubat’ın 5. Sayfasındaki ‘‘Yastayız isyandayız’’ (EK 51), 22 Şubat 3. Sayfadaki ‘‘Özgecan için giydik, geldik’’ (EK 52), 23 Şubat 3. Sayfada ‘‘Hepimiz Özge’yiz yakmakla bitmeyiz’’ (EK 53) ve 9 Mart’ın 4. Sayfasında yer alan ‘‘İsyanın rengi mor’’ (EK 54) ifadelerinden oluşmuştur. Bu dört haberde toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin devam etmesi, erkek şiddetinin son bulmaması ve cezaların yetersiz kaldığının eleştirisi yapılmıştır. Haberlerin fotoğraflarını grupların yaptığı eylemler, yürüyüşler oluşturmuştur.

Yargının kadın katillerine verdikleri ceza indirimi ve erkek şiddeti olumsuzlanmıştır. Hürriyet gazetesi kadın şiddeti haber içeriklerinde Cumhuriyet gazetesi gibi direkt hükümetin politikalarını eleştirmemekte fakat üstü kapalı bir şekilde okuyucuya hissettirmektedir.

Gazeteler Özgecan Aslan cinayeti ve diğer kadına şiddet haberlerinde başlıkların yanı sıra alt ve ara başlıklar da kullanmışlardır. Cumhuriyet gazetesinin 16 Şubatın 10. Sayfasında yer alan “Caniler en büyük cezayı alacak” başlıklı habere ara başlık “AKP süttten çıkmış ak kaşık” olarak atılmıştır. Ak Parti Genel Başkan Yardımcısı Öznur Çalık’ın kadın cinayetlerinin Ak Parti döneminde artığına yönelik iddiaları yalanladığı bu haberi Cumhuriyet gazetesi attığı başlık ile olumsuzlamış, Ak Parti iktidarının kadın cinayetlerinde suçu olmadığı düşüncesine katılmadığını göstermek istemiştir. “Polissiz olmaz” başlıklı haberin alt başlığında “Mersin otogarından Özgecan’ın evine yürümek isteyen grubun karşısına TOMA ve yüzlerce polis dikildi” ifadeler verilerek, polisin gereksiz yere yürüyüşe müdahale ettiği, sayılarının çokluğuna ve “dikildi” sözcüğü ile vurgu yapılarak devletin polisi olumsuzlanmak istenmiştir (EK 2). Aynı sayfada yer alan “İdam çözüm değil” başlıklı haberde alt başlık “Bakan Zeybekçi’nin önerisine kadın örgütleri tepkili” şeklinde verilmiştir. Kadın Dernekleri Federasyonu Başkanı Canan Güllü’nün, dönemin Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekçi’nin idamın tartışılması gerektiği düşüncesini eleştirdiğinden yola çıkarak asıl yapılması gerekenin yasaları uygulamak olduğunun, idamın çözüm olmadığını belirterek “Devlet cinayete ön ayak, bu cinayetlerin sorumlusu” ifadeleri haberde kalın puntolarla yer almakta ve haber iktidar karşıtı bir söylem barındırmaktadır (EK2). 16 Şubat 11. Sayfada “Dehşet öyküleri” başlıklı haberde alt başlık olarak tecavüz mağduru bir kadının “Tecavüzcüm elini kolunu sallayıp gitti” şeklindeki sözlerine yer verilmiştir. Gazete burada kadına karşı yapılan şiddet, tecavüz, cinayet suçlarına mahkemelerin rıza var bahanesiyle cezalar vermediğine ya da cezaların yetersiz olduğuna vurgu yaparak, Türkiye’deki adalet sistemini olumsuzlamıştır (EK 16).

17 Şubat tarihli sayıda ilk sayfadan verilen “Devlet erkekçe konuştu” başlığının devamında “Cumhurbaşkanı Erdoğan yine ölümleri yarıştırdı. Teröristlerin yaktığı kız için ses çıkarmayanların eylemlerde ölenler için Türkiye’yi ayağa kaldırdığını savundu. Özgecan için üzüntüsünü bir başka kadını eleştirerek dile getirdi” sözleri ile Cumhuriyet gazetesi Cumhurbaşkanı Erdoğan’ı cinsiyetçi bir dil kullandığı konusundaki eleştirisini sayfasına taşımıştır. Aynı haberde eleştirilen ve sözleri alt başlık olarak atılan diğer kişi ise Avrupa Birliği Başkanı Volkan Bozkır’ın “Cezasını ben verirdim” sözleridir. Özgecan Aslan’ın başına gelen olayı kendi kızının başına geldiğini varsayarak eline silah alıp cezasını vereceğini söylemesi yadırganmıştır. Çünkü Bozkır’ın söylemi adaletle güveni değil herkesin

kendi adaletini aramaya yönlendirmek şeklindedir ve bu sözler gazete tarafından doğru bulunmamaktadır (EK 3).

17 Şubat 5. Sayfada Cumhurbaşkanı Erdoğan'a ait olan sözlerden oluşan "Dans nedir, Fatiha oku" şeklinde atılan başlığın alt başlığı ise CHP milletvekili Aylin Nazlıaka'nın "O dans Özgecan için değildi" ifadeleriyle atılmıştır. Nazlıaka'nın şiddette, tecavüzlere dikkat çekmek amacıyla 14 Şubatta bir grup insanla yaptığı One billion rising eylemi Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ifade ettiği gibi Özgecan'ın ölümü ile bağdaştırmadığını açıkladığı bir haber niteliğindedir. Üst başlıkta da verilen "Erdoğan şiddet gören kadınlara dikkat çekmek için 14 Şubat'ta yapılan eylemi eleştirdi" cümleler muhalif parti milletvekilinin tartışılan eylemini açıklanmaya yöneliktir (EK 17). 11. Sayfada "Babadan sağduyu" başlığı altında "İdam cezası caydırmıyor", "Hak ettikleri cezayı çeksinler" şeklinde ara başlıklara yer verilmiştir. Özgecan Aslan'ın anne ve babasının ifadeleri ile iktidarın bazı mercileri tarafından gündeme alınmak istenilen idam olumsuzlanmış ve daha önce gazetenin birçok haberinde dile getirilen kadına şiddet olaylarında az verilen ya da verilmeyen cezalara değinilerek adalet vurgusu yapılmak istenilmiştir (EK 4).

18 Şubat tarihli sayının ilk sayfasında yer alan "Erdoğan yine çattı: Feministler filan var ya..." başlıklı haberin 4. Sayfada devam eden alt başlığında "Cumhurbaşkanı, 'Ben kadının Allah'ın erkeklere emaneti olduğunu söylüyorum. Bu feministler filan var ya. Bu hakarettir diyor. Ya senin dinimizle ilgin yok ki' dedi" ifadesi verilerek ve cumhurbaşkanı Erdoğan'ın kadın ve erkeği eşit görmediği haber söyleminde öne çıkarılmaya çalışılmıştır (EK 5). 7. Sayfada "Özgecan dünyaya armağan" başlığının ara başlığı "AKP'liler ters köşe" şeklinde atılmıştır. Cumhuriyet, bu başlık ile Eski Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin ile Kadına Yönelik Şiddet Sebeplerini Araştırma Komisyonu Başkanı Alev Dedegil'in "cinsel suçlarda kimyasal kastrasyon önünde engel olmadığı" ifadelerinin gerçeği yansıtmadığını belirtmiş ve bu kişiler üzerinden iktidar olan Ak Parti hükümetini genelleyerek yasaları bilmedikleri iddia edilmiş ve olumsuzlanmıştır (EK 18).

20 Şubatta manşetten verilen "Kadınlardan elinizi çekin" başlıklı haberin ara başlığında "Davutoğlu tartaklanan kadınları suçladı" ifadesi yer almaktadır. Başlık tırnak içinde verilmemiş, gazetenin düşüncesini oluşturmuştur. 10. Sayfada devam eden haberin alt başlığında, "Başbakan Davutoğlu, Meclis'te AKP'lilerce tartaklanan HDP'li kadın vekilleri suçladı. Davutoğlu, Buldan ve Tuncel'in 'kadınlıklarını provokasyon unsuru olarak kullandıklarını' ileri sürdü. AKP'li Saral ise Meclis'te Tuncel'i ittiğini itiraf etti" ifadelerine yer verilerek başbakan Davutoğlu ve Ak Parti milletvekillerinin kadınlara karşı tutumu olumsuzlanmış ve yaşanan bu kötü olaydan sorumlu tutulmuşlardır (EK 8).

20 Şubat'ta 10. Sayfada "Tabutumuz sırtımızda" başlıklı haberin alt başlığında "Erkek sistemin erkek yargısı" ifadesine yer verilerek haber içeriğinde Sosyalist Demokrasi Partisine mensup bir grup kadının Türkiye'de medyayı ve yargıyı Özgecan cinayeti üzerinden eleştirmeleri yazılmıştır. Yargının gerektiği cezaları vermediği, medyanın ise kadınlara yapılan tecavüz, şiddet gibi toplumsal sorunlardan çok Özgecan Aslan'ın yakılması olayı gibi sansasyonel olayları ön plana çıkardığı olumsuzlanmıştır. Haberin fotoğrafı ise SDP'li beş kadının elinde tuttuğu "Katilleri tanıyoruz; Faili devlet, Özgecan'ın hesabını soracağız" yazılı pankart ile devlet bu cinayetten sorumlu gösterilmek istenmiştir (EK 9).

Akit gazetesinin 17 Şubat tarihli sayısının manşetinde yer alan "Kısasta hayat vardır" başlıklı haberde alt başlık olarak "Üniversite öğrencisi Özgecan Aslan'ın Mersin'de önce bıçaklanıp, sonra yakılarak katledilmesi kamuoyunda büyük bir nefretle kınanırken, siyasetçiler, hukukçular ve ilahiyatçılar, 'idam' cezasının yeniden geri gelmesini tartışıyor" ifadeleri bulunmaktadır. Gazete haber söyleminde "yakıldı, bıçaklandı, katledildi" gibi kelimeler kullanarak okuyucunun bu olaya olan tepkisini yeniden yükselterek ve bazı meslek gruplarını da tanık göstererek bu suçun cezasının idam olacağını göstermeye çalışmıştır. Aynı haberin "Özgecan'ın ailesi idam istiyor" ifadelerini içeren ara başlığına baktığımızda Cumhuriyet gazetesinin aksine ailenin de idam cezasını istediği yazılmıştır. Haberde "İdam geri gelsin" başlıklı haberin "İdama kimse itiraz etmez" ara başlığı ile Türkiye'de yaşayan herkesin idamı kabul edeceğinin algısı yaratılmak istenmiştir (EK 24).

Akit gazetesini haberlerini yaparken akredite kaynak olarak genellikle Ak Parti milletvekili ya da hükümet yanlısı kişilerin görüşlerine yer vermektedir. 17 Şubat 8. Sayfadaki "Vekillerden idama tam destek" başlıklı haberin ara başlığı "Toplumun idam beklentisi karşılanmalı" ifadelerini içermektedir. Bu sözlerin sahibi Ak Parti İstanbul milletvekili Osman Boyraz'dır. Gazete bir parti vekilinin sözlerini tırnak içine almadan kendi düşüncesi gibi vererek bu durumu desteklediğini göstermektedir. Ayrıca toplumun idam beklentisinin karşılanması gerektiği şeklindeki başlığı ile bir abartıya gidilmiş ve bir önceki haber gibi halkın idam cezasını istediği yönünde bir haber yapmıştır. Aynı sayfada yer alan "İdam cezası caydırıcı olur" başlığının altında ara başlık olarak "Manevi eğitime ağırlık vermeliyiz" ifadeleri yer almaktadır. Eski başbakan yardımcısı Nurullah İşler'in sözleri tırnak içinde verilmeden gazetenin söylemine dönüşmüştür. Özgecan Aslan cinayetini temel alarak konuşan İşler, kadın cinayetlerinin oluşmaması için Cumhuriyet gazetesinde belirtilen kadın haklarının yasalar ile korunması gerektiği ifadesinin aksine manevi eğitimin eğitim sisteminde daha fazla yer alarak bu yaşananların önüne geçilebileceğini ifade etmektedir (EK 26).

17 Şubat tarihli sayının 11. Sayfasındaki ‘‘Danslı protesto rezilliğine tepki çığ gibi’’ başlığının ara başlığı ‘‘Dünyada bir cinayeti dansla protesto eden ilk milletvekili’’ ifadelerini içermektedir. Haberin başlığı yine bir Ak Parti milletvekili olan Melih Gökçek’in ifadeleriyle oluşturulmuştur. Özgecan’ın ölümü ve kadına şiddeti protesto amacıyla dans eden dönemin CHP milletvekili Aylin Nazlıaka haberde bu protesto şeklinden dolayı sert bir şekilde eleştirilmektedir (EK 27).

18 Şubat’ta 12. Sayfada bulunan ‘‘Bu canilik medya ve CHP’nin eseri’’ başlıklı haberde ‘‘Çakır: Bu tür cinayetlerin sorumlusu merkez medya ve muhalefettir’’ ara başlığı yer almaktadır. Bu ara başlıkta kadın cinayetlerinin sorumluluğu medya ve muhalefet partilerinden CHP’ye olumsuz bir şekilde addedilmiştir. Medyanın bu cinayetlerin oluşmasına zemin hazırladığını öne sürülerek, Cumhuriyet Halk Partisi’nin ise olası çıkabilecek idam yasasına karşı çıkacağını iddia ederek ikisi de bu haberde olumsuzlanmıştır (EK 29).

20 Şubat tarihli sayısını 8. Sayfasında dönemin Ak Parti Meclis İdare Amiri Salim Uslu’nun ifadeleriyle oluşturulan ‘‘Uslu: Sokağı meclise taşıdılar’’ ana başlığının altında ‘‘Bunların niyeti milleti temsil değil’’ ara başlığı kullanılmıştır. HDP’li bazı kadın vekillerin Ak Parti’li vekillere saldırdığı iddia edilen haberde muhalefet partileri genellenerek olumsuzlanmıştır. Ak Parti’nin şiddet yanlısı bir parti olmadığı gösterilmek istenirken, bütün muhalefet partilerinin milleti temsil etme gayesinde olmadıkları okuyucuya dayatılmak istenmiştir (EK 33).

8 Mart Dünya kadınlar günü tarihinde gazetenin ilk sayfasında ‘‘Müslüman kadının adı yok’’ başlıklı haberinde alt başlık olarak ‘‘8 Mart Dünya Kadınlar Günü’nü dünyaya empoze eden Batı, birçok ülkede sırf inancı gereği başörtüsü takan Müslüman kadınlara ayrımcılık yapıyor. Av. Gülden Sönmez, kadını cehaletten ve karanlıktan ancak İslam’ın kurtarabileceğini söyledi.’’ İfadeleri kullanılmıştır. Muhafazakâr bir yayın politikasını benimseyen gazete kadınların özgürleşmesi konusunda İslam’ın çare olduğunun üstüne basarak, Batıyı olumsuzlanmaktadır (EK 34).

9 Mart’ın 8. Sayfasındaki ‘‘Kürtajcı Hürriyet’e tepki’’ başlığının alt başlıklarından olan ‘‘Amaç Ak Parti’nin aile politikalarına karşı çıkmak’’ sözleriyle Hürriyet gazetesine ‘‘kürtajcı’’ olarak olumsuz bir sıfat addedilmiştir. Hürriyet gazetesinde kürtaj kararının devletin değil bireylerin kararları olması gerektiğini anlatan haberinin amacının Ak Parti’nin aile politikalarına karşı çıkmak olduğunu belirterek bu durumu hükümete saldırı olarak nitelendirmiştir. Aynı sayfanın bir diğer haberi ‘‘Bütün kadınları eşit görelim’’ başlığının alt başlıkları gazetenin muhafazakâr görüşüne uygun bir şekilde yapılmıştır. Bu ara başlıklardan

bazıları ‘Başörtülülerden utanıyorlar’, ‘Müslüman kadınlar baskı altında’, ‘Bazıları hala tahammülsüz’ ifadelerini içermektedir. Birkaç Ak Parti milletvekilleri ile yapılan görüşmeler sonucunda Cumhuriyet tarihinden beri başörtülü kadınların Türk toplumunda mağdur oldukları ve ötekileştirildikleri iddia edilmiştir. Cumhuriyetin tek tip kadın modeli sunduğu ifade edilerek bu durum olumsuzlanmıştır (EK 36).

11 Mart tarihli sayının 10. Sayfasında ‘Kadına şiddeti medya körüklüyor’ başlıklı haberin alt başlığı ‘Kadın cinayetlerinin en büyük sebebi medya’ ifadeleri ile medya olumsuzlanmıştır. Haberde televizyon programları ve dizilerin toplumun ahlakını bozduğu iddia edilmiş, olayın toplumsal boyutu, ceza yasaları gibi sebeplere değinilmeden sadece haberde olumsuz güç medya gösterilmek istenmektedir (EK 37).

Hürriyet gazetesinde, Özgecan Aslan’ın ilk vefat haberi 14 Şubat tarihinde birinci sayfadan küçük bir kare içinde verilmiştir. Başlıkta ‘Özgecan’ı Yaktılar’ ifadeleri kullanılırken alt başlıkta ‘Tarsus’ta 2 gündür kayıp olan üniversiteli Özgecan Aslan’ın(20), evine gitmek için bindiği minibüsteki üç kişi tarafından bıçaklanarak öldürüldüğü ortaya çıktı. Yakalanan Necmettin A. ve Fatih G. Suçlarını itiraf ederken minibüs şoförü Suphi A. aranıyor. Genç kızın cesedi yanmış halde bir dereye bulundu’ Cümleleri yer almıştır. Özgecan Aslan cinayetine toplum tepki göstermeden önce bu haber, cinayet, kaza, hırsızlık haberlerinin tüm detaylarıyla anlatıldığı 3. sayfada yer almış, ilk sayfada da cinayetin 5N1K sorularına cevap verecek şekilde yazılmıştır. Daha sonraki günlerde manşete taşınarak kadına şiddetin son bulması ile ilgili haberlere gereken önem verilemeye başlanmıştır (EK 55).

15 Şubat tarihinde gazete manşetten verdiği ‘Özgecan İsyanı’ başlıklı haberin alt başlıkları ‘Cinayet büyük infial yarattı’, ‘5 bin kişi uğurladı’ ve ‘İstiklal caddesinde yürüyüş’ ifadelerinden oluşturulmuştur. 14 Şubatta ilk sayfada küçük bir alanda verilen haber 15 Şubat’ta insanların olaya olan isyanları, kadına şiddeti protesto etmeleri ile manşete taşınmış ve 1 ay boyunca basında sıkça yer almıştır. Haberin içeriğinde toplumun ruhsal olarak çok etkilendiği, sabırlarının taşıdığı ve kızgınlık duyduğunun altı çizilmiştir. Haberin fotoğraflarında Özgecan’ın tabutunu taşıyan ve protesto yapan kadınlar öne plana çıkarılmıştır. Haberde kadına şiddet olumsuzlanmıştır, siyasi söylem yer almamıştır (EK 56).

Hürriyet gazetesi farklı siyasi kanatların görüşlerine sayfalarında yer vermektedir. 16 Şubat tarihli sayıda 15. Sayfadan verdiği ‘Seçimde ilk sıra kadınlara’ başlıklı haberin ara başlıkları CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu’nun ifadelerinden alıntılanan ‘Yalnız değilsiniz’ ve ‘Özgecan’ın hatırasına’ sözleridir. Türkiye’de ilk defa Ankara, İstanbul ve İzmir’deki seçim bölgelerinde ilk sıraları kadın adaylara bıraktığını söyleyerek Özgecan’ın hatırası için siyasi olarak kadınlara pozitif bir ayrımcılık yapacağını duyurmuştur. Gazete

çoğunlukla siyasilerin sözlerini ‘‘dedi’’ gibi yüklemlemlerle okuyucuya sunarak tarafsızlığını göstermektedir. Bu haberde de yorum yapmaktan kaçınmış ve metninde Kılıçdaroğlu’nun demeçlerine yer verilmiştir (EK 40).

17 Şubat 19. sayfada ‘‘Özgecan seferberliği’’ başlığının ara başlıkları ‘‘Bu cezalarda indirim olmasın’’ ve ‘‘Taban ve tavan cezalar arttı’’ ifadeleridir. Kadın haklarının yasalarla korunması, şiddet uygulayanların cezalarında indirimlerin yapılmaması aksine cezaların ağırlaştırılması gerektiği avukat Gökçiçek Ayata ve CHP milletvekili Mahmut Tanal’ın görüşleri ile dile getirilmiştir. Haberde elinde pankartlarla eylem yapan kadınların görüntülerine yer verilerek toplumsal cinsiyet eşitliğini savunan ve kadınların yaşadıkları sıkıntılarının son bulması için gerekli düzenlemelerin yapılmasının gerekli olduğunu göstermeyi amaçlayan bir haber yapılmıştır (EK 57).

18 Şubat tarihinde ilk sayfadan ‘‘Bu feministler var ya, bunların dinimizle ilgisi yok’’ başlığı cumhurbaşkanı Erdoğan’ın sözleriyle yazılmış, alt başlık olarak da ‘‘Cumhurbaşkanı Erdoğan, kendisinin söylediği ‘‘Kadın Allah’ın erkeklere bir emaneti’’ sözlerini eleştirenlere sert tepki gösterdi.’’ İfadeleri kullanılmıştır. Haberde Erdoğan’ın kadınlar ile ilgili söylediği bu sözlerin eleştiri aldığı belirtilmiş ve Erdoğan’ın tepkisi gazete tarafından sert olarak nitelendirilmiştir (EK 42).

18 Şubat’ın 3. Sayfasında ‘‘Cana saygısız adalete saygılı’’ başlığında ara başlık ‘‘Olay somut, saygı soyut’’ cümlesidir. Ömür boyu hapis cezası alan bir kadın cinayeti sanığının mahkemede saygılı olduğu gerekçe gösterilerek cezasının 25 yıla çevrilmesi eleştirilmiştir. Mağdur ailenin avukatı Onur Tatar’ın kadın cinayeti davalarında hassas davranılması gerektiği ve ortada somut bir olay olduğunun unutulmaması gerektiği sözleri okuyucuya aktarmak için bu ara başlık kullanılmıştır. Hürriyet haberde sözlerini kullandığı kişilerden destek alarak ve attığı başlıklarla durumu eleştiren bir söylem belirlemiştir (EK 58).

22 Şubat tarihli sayıda ilk sayfada ‘‘Türkiye’nin konuştuğu baba anlattı kalbime ateş düştü’’ başlığının alt başlığı Özgecan’ın babası Mehmet Aslan’ın ‘‘Ama çözüm idam değil’’ ifadeleridir. Gündemde idam cezasının geri gelmesini isteyen ve istemeyen toplulukların söylemlerine karşı baba Aslan’ın idam istemediği sözlerinin öne çıkarılmış, tırnak içinde verilmeyerek gazete de bu ifadeye katılmıştır (EK 59).

27 Şubat’ın 5. Sayfasında ‘‘Mağdur kadın nihayet kürtaj oldu’’ başlıklı haberin ara başlığı ‘‘Hastanede ‘kürtaj haktır’ eylemi’’ cümleleridir. Tedavi olabilmek için kürtaj olması zorunlu olan ve sağlık bakanlığının izni sayesinde bunu gerçekleştiren kadının yaşadığı olayı protesto etmek isteyen kadınların hastaneye gelerek ‘‘devlet elini bedenimden çek’’, ‘‘kürtaj haktır, kadının beyanı esastır’’ sloganları haberde yer verilmiştir. Bu haberde kadının kürtaj

kararını kendisinin vermesi gerektiğinin altı çizilmiş ve devletin kürtaj ile ilgili söylemleri haber vasıtasıyla olumsuzlanmaktadır (EK 48).

8 Mart tarihli sayının 6. Sayfasında ‘‘Özgecan’dan sonra 17 can’’ başlıklı haberin ara başlıklarından biri ‘‘Milat olmadı’’ ifadesidir. Özgecan Aslan olayı toplumu ayağa kaldırmış ve kadın cinayetlerinin biteceği umut edilmiştir. Bu haberde milat olması beklenen kadına şiddetin bitmediği ve 17 kadının daha öldürüldüğü anlatılmıştır. Kadınların çoğunun boşandığı veya boşanmakta olduğu kocası tarafından öldürüldükleri belirtilerek erkek şiddeti öne çıkarılmış ve olumsuzlanmıştır (EK 50).

3.7.1.1.2. Haber Spotları

Haberin ana ayrıntılarını okuyucuya ilk başta sunmak için spotlar kullanılır. Okuyucu çoğu zaman haberin bütününe okumaya spotlara bakarak karar vermektedir.

Cumhuriyet gazetesi, 18 Şubat 13. Sayfada verdiği ‘‘Çalışan kadına da şiddet’’ başlıklı haberin spotunda, ‘‘Çoğunluğu üniversite mezunu beyaz yakalı kadın çalışanların yüzde 75’i en az bir kes şiddetin bir türüne maruz kalıyor. Çalışan kadınların yüzde 40’i psikolojik-duygusal şiddete, yüzde 35’i sosyal şiddete, yüzde 17’si ekonomik şiddete ve yüzde 8’i fiziksel şiddete uğruyor’’ cümleleri ile geçmişte sadece eğitim alamayan ve çalışamayan kadınların şiddete uğradığı algısının doğru olmadığı, kadına şiddetin her koşulda yaşandığına dikkat çekilmek için haber oluşturulmuştur. Bir araştırmancının raporunda ise erkeklerin yarısının kadınlara kötü davrandığı belirtilerek ataerkil yapı, eril şiddetin devam ettiğinin olumsuzluğuna vurgu yapılmaktadır (EK 19).

20 Şubat tarihli sayının 10. Sayfasında ‘‘Tabutumuz sırtımızda’’ başlıklı haberin spotunda ‘‘Özgecan eyleminde gözaltına alınan SDP’li kadınlar: Polis ‘Umarım Özgecan’ın başına gelenler senin de başına gelmez’ dedi’’ şeklinde eylem yapan kadınların ifadeleri kullanılmıştır. Polislerin kadınları sert bir şekilde gözaltına aldıklarına ve tehdit ettiklerine değinilmiş ve polisler için ‘‘erkek egemen sistemin küçük minyatürü’’ tasviriyle olumsuzlanmıştır. Haberde iktidarı ve yargıyı da hedef alan, eleştiren söylem yer almaktadır (EK 9).

27 Şubat tarihli sayıda yer alan ‘‘Giyeceğime karışma’’ başlığının spotunda ‘‘Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mine Gencil Bek, Meclis komisyonuna yaptığı sunum sırasında, ‘‘Hiç kimsenin bana ne giyeceğimi söylemeye hakkı yoktur. Buna başbakan, cumhurbaşkanı da dâhil. Mini eteğim olsa giyip komisyona gelecektim’ dedi’’ ifadeleri kullanılarak cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın bir konuşmasında dekolte ile ilgili sözleri bir bilim insanı vasıtasıyla eleştirilmiştir (EK 10).

Cumhuriyet gazetesi, 15,16 ve 17. Sayfalarını 8 Mart Dünya Kadınlar Günü için ayırmıştır. 15. Sayfada Zülfü Livaneli'nin haberi olan "Dünya Kadınlar Gününde Utanç" başlığının spotunu "Bir anneye 'Kızım keşke kurşunla ölseydi' dedirtecek kadar alçakça, sadistçe işkenceler, Özgecanımızı aldı. Ölen sadece Özgecan değil bir ülkenin masumiyeti. Bu alçakça maço düzeni yaratanlara 'utanmazlar' diye bağırıp tükürmek geliyor içimden" sözleri kullanılmış haberin devamında Ak Parti iktidarı boyunca kadın cinayetlerinin ve tecavüzlerinin arttığı iddia edilerek bu cinayetlerden iktidar kanadı sorumlu tutulmuştur. Haber içeriğinde cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 90'lı yıllarda söylediği "Bale ahlaksızlıktır" sözleri de hatırlatılarak bu şiddetin devam etmesinde Erdoğan'ın söylemlerinin etkisi olduğu gösterilmek istenmiştir. Yine aynı sayfanın bir diğer haberi Ayşe Kulin tarafından yapılmış "Bir kadınlar günündeki ruh hali" isimli başlıkla okuyucuya sunulmuştur. Spotunda Ayşe Kulin'in "Erkeklerimiz yoksul-zengin, eğitilmiş-eğitimsiz, başörtülü-başını açık fark edilmeksizin kadınları öldürüyor. Biz ne yapıyoruz? Katillerimize duruşmada uslu durdukları için indirim yapmasınlar diye imza topluyoruz, boşuna bir gayretle" sözleri yer almıştır. Bu spot ile kadınların yaşam haklarının erkekler tarafından ele alınması toplumsal bir sorun olarak gösterilmekte, Türkiye'de bu suçlardan yargılananların cezalarında indirim uygulanması eleştirilmekte ve olumsuzlanmaktadır (EK 15,20).

8 Mart tarihinin 17. Sayfasındaki "İsyanın Kadınları" haberinin spotunu "Bugün 8 Mart Dünya Kadınlar Günü. Son bir yılda sesleri her zamankinden farklı yükseldi ya da dünya onları duymaya başladı. Kimi oğlunu, kocasını diri diri gömdüğü maden ocağından yükseltti çığlığını; kimi faili belli kurşunların, gaz bombalarının kucağından aldığı çocuğunun mezarında. Kimi eşit işe eşit ücret diyerek işverenin kapısında isyan etti, kimi hastalığa karşı inadına yaşam diyen çocuğunun elini tutarak çıktı sokağa. Yaşam alanları için mücadele eden ninelere adalet nöbetindeki kadınlar eşlik etti. Biz bugün onların isyanlarını taşıdık sayfalarımıza." cümleleri yer almıştır. Bu haber spotu ile uzun yıllar devam eden kadınların sorunlarına, ülkede ve dünyadaki toplumsal cinsiyet eşitsizliğine ve ataerkil yapının devamına dikkat çeken gazete devletin bu konudaki yanlış veya eksik gördüğü politikalarına da değinmiştir (EK 15).

Cumhuriyet gazetesi 10 Mart'tın 18. Sayfasında yine cinsiyet eşitsizliğinden, kadınlara karşı sömürü ve şiddetten, insan haklarına olan ihlallerden bahsedilen bir haber yapmıştır. "Şiddetin kaynağı nedir?" başlıklı haberin spotu "Uluslararası hukukun çabalarına rağmen, hem dünyada hem de ülkemizde, cinsiyet ayrımcılığı ve kadına yönelik insan hakları ihlalleri bakımından utanç verici bir karneye sahibiz" çıkarımıdır. Erkek egemen adalet, kadın bedeni

üzerinden siyaset yapan siyasiler, devleti yöneten kişilerin zihniyetleri haber metninde olumsuzlanmakta ve şiddetin ana kaynaklarından gösterilmektedir (EK 21).

14 Mart tarihli sayının 13. Sayfasında ‘‘Özgecan’dan sonra 18 Özgecan’’ başlığında yer alan ‘‘Türkiye’yi ayağa kaldıran üniversite öğrencisi Özgecan Aslan’ın vahşice katledilmesinin ardından kadın cinayetlerinin arkası kesilmedi. 11 Şubat’ta Mersin’de öldürülen Özgecan’dan sonra 18 kadın daha katledildi’’ haber spotu ile öldürülen bu 18 kadının bir kısmının fotoğrafları verilmiş ve neden öldürüldükleri yazılmıştır. Haberde bu kadınların 14 tanesinin eşi, sevgilisi, oğlu yakınları tarafından öldürüldüğü görülmekte ve erkek şiddetinin devam ettiğine dikkat çekilmektedir (EK 22).

Akit gazetesi 16 Şubat tarihli sayısının 9. sayfasında ‘‘Kadına şiddete karşı seferberlik’’ isimli haber başlığının spotunu dönemin başbakanı Davutoğlu’nun sözlerine yer vererek oluşturmuştur. Bu spotta ‘‘Ak Parti Antalya İl Kadın Kolları Kongresi’nde konuşan Başbakan Davutoğlu, ‘‘Kadına yönelik şiddeti tümüyle ortadan kaldırmak için seferberlik ilan ediyoruz. Ak Parti kadın teşkilatları, bütün Türkiye’de şu andan itibaren kadına yönelik şiddet konusunda seferberlik şeklindedir. Ben ve eşim, bugünden itibaren kadına yönelik şiddet konusunda kapsamlı bir seferberlik başlatıyoruz. Sizler de buna eşlerinizle katılın. Özgecan için, şiddet görmüş bütün kadınlar için, kadınlarımız seslerini yükseltmeli, ayağa kalkmalı’’dedi’’ ifadeleri yer alır. Haber hükümete yakınlığıyla bilinen gazetenin Ak Parti’nin kadına şiddeti bitirmek için adım attığını, çalışmalar yaptığını vurgulayıcı bir niteliktedir. Başlıktan ve ilk sayfadan verilmesinden anlaşılacağı üzere iktidarın bu seferberlik kararı olumlanmıştır (EK 38).

17 Şubat tarihinde 10. Sayfada yer alan ‘‘Bu katliamı yapanlar idam edilsin’’ başlığının spotu ‘‘Vahşice katledilen Özgecan’ın acılı ailesi de, kızlarını öldüren canilerin idamını istedi. Baba Mehmet Aslan, adaletin yerini bulmasını istediklerini ifade ederken, acılı anne Songül Aslan, ‘‘Bu katliamı yapanlar gereken cezayı bulsun. İdam edilsinler’’ dedi.’’ İfadeleri yer almaktadır. Gazete idam cezasının gerekli olduğunu bu haberinde de belirterek, Özgecan’ın ailesinin idam cezasının gelmesini istediğini yazmıştır. Her gazete kendi söylemini haberine yansıtmaktadır. Cumhuriyet gazetesi idamı desteklemediğini ifade eden haberler içerisinde ailenin idamı istemediğini dile getirmiştir (EK 25).

17 Şubat tarihli sayının 11. Sayfasında ‘‘Dans edeceğine Fatiha oku’’ başlığının devamında ‘‘Türkiye Müteahhitler Birliği Ödül Töreni’nde yaptığı konuşmada, Özgecan Aslan’ın öldürülmesini dans ederek protesto eden CHP’li Aylin Nazlıaka’ya sert tepki gösteren Cumhurbaşkanı Erdoğan, ‘‘Dans edeceğine Fatiha oku... Onu da bilmiyorsan bir rahmet eyle’’dedi. Erdoğan vahşi katliamın bizzat takipçisi olacağını da söyledi.’’ İfadeleri

haber spotu olarak kullanılmıştır. Haberde dönemin CHP vekili Nazlıaka'yı kınayıcı ve küçümseyici nitelikte cümlelere yer verilmiştir. Bu kadar eleştirilmesinde muhalefet partisinden milletvekili olmasının da payı vardır. Yaptığı eylem çarpıtılarak ve haberinden ayrıntısında "sanki ölümden zevk alıyor" ifadeleri kullanılarak Nazlıaka olumsuzlanmıştır (EK 27).

18 Şubat tarihli sayının manşetten verdiği "Vahşeti Medya Tetikliyor" başlıklı haberin spotu "İlahiyatçılar, eğitimciler ve STK'lar, Mersin'deki vahşi cinayetin azmettiricisinin sorumsuz medya olduğu görüşünde... Uzmanlar,"Fatmagül'ün Suçu Ne" adlı ahlaksız dizi ile buna benzer yayın ve reklamların, sapkınlığı tetiklediğini belirtiyor." İfadeleriyle oluşturulmuştur. Haberde "vahşi, sorumsuz, ahlaksız" gibi sıfatlara yer verilerek medya ağır bir dille eleştirilmiştir. Kadın cinayetlerin sebebinin dolaylı yoldan medya olduğunun vurgusu yapılmış ve "ilahiyatçılar, STK'lar, eğitimciler" gibi meslek gruplarıyla genelleme yaparak savını desteklemek istemiştir (EK 28).

18 Şubatın 12. sayfasında yer alan "Vatandaş kısas istiyor" başlıklı haber spotu "Siyasetçi ve hukukçulardan sonra dini çevreler de idam cezasının gelmesinden yana. Din adamları ve STK temsilcileri, cezaların yetersiz olmasından dolayı bu tür suçların arttığını, bundan dolayı da bu tür suçların "kısas" ile cezalandırılması gerektiğini belirtirler." Akit gazetesinin incelenen tarihlerdeki kadına şiddet ve cinayet haberlerinden ilk defa bu haberde cezaların yetersiz kaldığına dair açık bir ifade yer almaktadır. Kanunların yetersiz olduğu Cumhuriyet gazetesinin birçok haberinde dile getirilmiştir. Fakat bu haberin o haberlerden farkı idam cezasının uygulanması ile ilgilidir. Cumhuriyet daha caydırıcı cezaları savunurken Akit bu tür suçların tek çözümünün kısas olduğunu savunmaktadır. Spotta farklı meslek gruplarının da idamı desteklediğine yer vererek söylemini desteklemek istemiştir (EK 29).

20 Şubat tarihli sayının 8. Sayfasında "HDP kadınları öne sürüyor" başlığının spotu "Ak Parti Grup Başkanvekili Mustafa Elitaş, HDP'nin Meclis'te kadınları öne sürerek kendisini taciz ettirdiğini söyledi. Elitaş, iç güvenlik paketi için konuşmak üzere kürsüye çıktığında HDP'li Sebahat Tuncel ve Pervin Buldan'ın kendisini iterek şiddet uyguladığını, HDP'li erkek vekillerin de yumruk atmaya çalıştığını söyledi". İfadeleri yer alır. HDP'li bazı vekillerin Ak Parti'li vekillere saldırdığı iddia edilerek HDP olumsuzlanmış ve şiddet yanlısı bir siyasi parti olarak gösterilmek istenmiştir. Ak parti'li vekilin ağzından anlatılan haberde diğer taraf olan HDP'li vekiller ile görüşülmeyle tek taraflı bir haber yapılmıştır. Gazetenin hükümet yanlısı haberler yapması haberinde yer verdiği kişilerden de anlaşılmaktadır (EK 33).

9 Mart tarihli sayının ilk sayfasından verilen ‘‘Kadınlarımız Baştacıımız’’ başlıklı haberin spotunu ‘‘Toplumda muhafazakâr kadınların bazı çevreler tarafından ötekileştirilmesi ve kılık- kıyafetlerinden-yaşam tarzlarından dolayı farklı muamelelere maruz kalması, TBMM Kadın Komisyonu üyeleri ve kadın STK temsilcileri tarafından kınandı’’. Cümleleri oluşturmuştur. Muhafazakâr kesimin kılık kıyafetinden dolayı küçümsendiğinin iddia edildiği haberde Ak Parti’li vekillerin görüşlerine yer verilmiştir. Ayrıntısına bakıldığında bütün kadınların eşit olması gerektiğinin mesajı verilmek istenirken, başörtülü kadınları ötekileştiren kesim olumsuzlanmıştır. Haberın fotoğrafını ise başörtülü bir kadının elinde tuttuğu bir pankartta ‘‘Tesettürü düşman bilen zihniyet batsın’’ ifadeleri yer almaktadır. Gazete muhafazakâr görüşüyle paralel bir görsel kullanmıştır (EK 35).

9 Mart’ta 8. sayfadan verilen ‘‘Kürtajcı Hürriyete tepki’’ başlıklı haberin spotunda ‘‘Hürriyet gazetesinin, Dünya Kadınlar Günü’nde ‘‘Kürtaj benim kararım’’ şeklindeki manşetle kürtajın meşru bir durum gibi göstermesi tepkiyle karşılandı. Konuyla ilgili Akit’e konuşan Özgür-Der Kurucusu ve Yönetim Kurulu Üyesi Hülya şekerci, ‘‘Kürtaj anketlerle, istatistiklerle kesinlikle meşrulaştırılmaz. Çünkü kürtaj doğmamış masum bir canlının katilidir’’ dedi’’ ifadeleri yer almaktadır. Bu ifadeler ile kürtaj olumsuzlanarak gayrimeşru bir durum olarak gösterilmek istenilmiş, kürtaj olan kişi katil olarak sınıflandırmış ve Hürriyet gazetesi bu haber yüzünden ağır bir şekilde eleştirilmiştir (EK 36).

Hürriyet gazetesinin, 17 şubat tarihli magazin ekinin 2. Sayfasında ‘‘Erkeklığimden utanıyorum’’ başlıklı haberde ‘‘Özgecan Aslan’ın Mersin’de vahşice katledilmesine tepkiler çığ gibi büyüdü. Ülkenin dört bir yanında eylemler sürerken, sosyal medyada yapılan çağrıyla dün Türkiye siyahlara büründü.’’ Ben de bugün siyah giyindim. Özgecan için yastayım’’ diyen Tarkan da sosyal medyadan hükümete seslendi:’’Ne bekliyorsunuz? Daha fazla kadının öldürülmesini mi?’’ ifadeleri spot niteliğinde sunulmuştur. Sanat dünyasında saygın isimlerden olan Tarkan’ın ifadeleri haberde dikkat çekiciliğini arttırmıştır. Tarkan’ın kadın cinayetlerinin önüne geçilememesinin sorumluluğunu hükümete yüklediği haber hem spotta hem ayrıntılarda verilmiş, gazete söylemiyle kadın şiddetinin olumsuz yönünde vurgu yapmıştır (EK 60).

18 şubat’ta 3. Sayfada yayınlanan ‘‘Cana saygısız adalete saygılı’’ başlıklı haberin spotunu ‘‘Ankara’da, başına poşet geçirdiği kadını, ağzına tüp hortumu bağlayıp hem boğup hem zehirleyerek öldüren katile verilen ömür boyu hapis cezası, mahkemedeki ‘saygısı’ nedeni ile 25 yıla çevrildi’’ ifadeleriyle okunurluluğu arttırmak için sansasyonel bir dil kullanmıştır. Haberde asıl olumsuzlanmak istenilen kadın cinayetleri cezalarında uygulanan

saygı indiriminin eleştirilmesidir. Fakat cinayetin detaylarının dramatik bir şekilde anlatılması kadınların daha da mağdur bir şekilde gösterilmesine sebep olmuştur (EK 58).

20 Şubat tarihinde manşetten verilen ‘‘Gördüm duydum söylemedim’’ başlıklı kadın cinayeti haberi ‘‘Kocasının öldürüp parçalarını çöp konteynerine attığı Kübra Kart’ın komşularının dehşet anına tanık olmalarına rağmen polisi aramadıkları ortaya çıktı’’ ifadelerini içeren spotuyla, tüm ayrıntıları yine yukarıdaki haber gibi eril bir üslupla yazılmıştır. Kocası tarafından öldürülen kadının adı soyadı ve fotoğrafı da haberde tüm açıklığıyla verilmiştir. Hürriyet gazetesi şiddet haberlerinde okunurluluğu arttırmak, dikkat çekmek için yine sansasyonel bir söylem belirlemiş ve bazı etik kuralları içe saymıştır (EK 61).

19 Şubat tarihli 18. Sayfada yayınlanan ‘‘Kadınlığı provokasyon unsuru yaptılar’’ başlıklı haberin spotunda ‘‘Başbakan Ahmet Davutoğlu, Pakistan gezisi dönüşü uçakta kendisine eşlik eden gazetecilerin sorularını yanıtladı. Meclis’te yaşanan kavgaya ilişkin Davutoğlu, ‘‘Dün Meclis’te olan da sadece engellemek için. İki kadın milletvekili, Özgecan olayından sonra öyle bir intiba vermek istiyorlar ki kadın milletvekilleri gidip kürsüyü işgal ediyor. Kadınlığı neredeyse bir provokasyon unsuru olarak kullanıyorlar’’ yorumunu yaptı. Davutoğlu’nun değerlendirmeleri şöyle:’’ ifadeleri yer almıştır. (EK 62). Bu haber aynı Akit gazetesinin 20 Şubat tarihli ‘‘Kadınları öne sürüyor’’ (EK 33) haberinde olduğu gibi HDP’li kadın vekillerin mecliste Ak Parti’li bir vekile saldırdıkları söylenmiş ve bu davranışlarından ötürü eleştirilmişlerdir. Her iki gazete de sadece Ak Parti kanadından kişiler ile görüşmüş ve sayfalarında onların görüşlerine yer vermişlerdir. HDP’li milletvekillerine yönelik söylenen başlık tırnak içinde verilemeyerek gazete Davutğlu’nun söylemini kendi söylemine çevirmiştir.

22 Şubat tarihli sayının 8. Sayfasında yer alan ‘‘Susma haykır, değişim yakındır’’ başlıklı haberin spotunda ‘‘Özgecan Aslan’ın vahşice katli o kadar sarsıcıydı ki, cinayete yönelik tepki toplumun kendine koyduğu barajları yıktı. Kadınlar susmadı, haykırdı; ‘bazı’ erkekler utançlarını dile getirdi. Ama yetmiyor. Bu ülkede kadınlar her gün şiddete maruz kalıyor, tacize tecavüze uğruyor, öldürülüyor. Bu durum değişmek zorunda. Nereden başlamanız gerektiğini araştırdık...’’ cümleleri kullanılmıştır. Aralarında avukat, psikiyatrist, spor yazarı, gazeteci, dekan gibi farklı meslek gruplarından oluşan 20 kişiyle görüşülerek oluşturulan bu araştırmada kadın ve erkeklere toplumsal hayatta davranma şekillerinden, cinsiyet eşitliğinin öneminden, kadınların cinselliğine iktidarın karışmaması gerektiğine dair mesajlar yer almaktadır. Kadına şiddete karşı ceza indirimin uygulanması ve haber diline

dikkat edilmesi gerektiğine kadar Hürriyet gazetesi konunun uzmanlarıyla konuşarak toplumsal cinsiyet eşitliği açısından son derece kapsamlı bir habere imza atmıştır (EK 63).

9 Mart'ın 23. Sayfasında "Kadın temel direk" başlıklı haberin spotunda "Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan, "Kadınlarımızın ekonomik alanda olduğu kadar siyasi alanda da varlık göstermeleri hususunda kendilerine destek olacağımızı vurgulamak istiyorum" dedi. 8 Dünya Kadınlar Günü nedeniyle mesaj yayımlayan Erdoğan, şunları söyledi " cümleleri kullanmıştır. Gazete Erdoğan'ın kadınları günü için yayınladığı mesajlarını "dedi", "söyledi" yüklemeleriyle yorum katmadan tarafsız bir şekilde okuyucuya sunmuştur (EK 64).

12 Mart'ın 8. Sayfasında "Sözlükteki kötü kadın" başlıklı haberin spotu "Müsait kelimesinin "kolayca flört edebilen (kadın)" tanımı nedeniyle eleştirilen TDK'dan "Yanlış varsa, düzeltiriz" açıklaması geldi. Fakat tartışmalar dinmedi. Bu kez sözlükteki "kötü kadın" ile "kötü adam" tanımları arasındaki uçurumlar gündeme geldi" yorumu yer almıştır. Türk Dil Kurumu'nun kadın ile ilgili cinsiyetçi tanımı haberde ağır bir dille eleştirilmiştir. Ayrıntıda hem Ak Parti'li vekilin bu ifadeyi olumsuzladığı sözleri, hem de HDP'li vekilin TDK'nın bu söyleminin iktidarın zihniyeti olarak yorumladığı ifadeleri bir arada verilerek siyasi olarak tarafsız bir haber yapılmak istenmiştir (EK 65).

3.7.1.2. Şematik Yapı Çözümleme

Şematik yapı durum ve yorum olarak iki farklı alt bölümde incelenmektedir.

3.7.1.2.1. Durum

Durum bölümünde ana olayın nasıl sunulduğu, sonuçlar, arka plan ve bağlamsal bilgi incelenmektedir.

3.7.1.2.1.1. Ana Olayın Sunumu

Araştırmaya dâhil edilen haberlerde ana olay Özgecan Aslan cinayeti ve kadına şiddet haberlerinin yazılı basında nasıl yer aldığıdır. Cumhuriyet gazetesi Özgecan Aslan'ın başına gelenlerden ve kadına şiddetin ülkede devam etmesinden hükümeti sorumlu tutmuş, cezaların ve yasaların yeterli olmadığının ileri süren iktidar karşıtı haberler yapmıştır. Akit gazetesi Özgecan için yapılan yürüyüş protesto haberlerine yer vermeyerek, iktidarın demeçlerinden oluşan haberlere yer vermiş, özellikle idam cezasının gelmesi gerektiği üzerinde yoğunlaşmıştır. Hürriyet gazetesi ise kadına şiddetin toplumun en önemli sorunlarından biri olduğunu ifade ederek ve siyasi bir söylem gütmeyen kadınların haklarının korunması gerektiğine vurgu yapmıştır. Farklı siyasi görüşteki gazeteler olayları farklı sunsa da ana olay aynıdır. Ana olay ile ilgili gazetelerin haberlerinden bazıları şunlardır:

“Cumhurbaşkanı Erdoğan yine ölümleri yarıştırdı. Teröristlerin yaktığı kız için ses çıkarmayanların eylemlerde ölenler için Türkiye’yi ayağa kaldırdığını savundu. Özgecan için üzüntüsünü bir başka kadını eleştirerek dile getirdi.” (Cumhuriyet,17 Şubat: 1, EK 3).

“TBMM Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerini Araştırma Komisyonu’nda daha önce ‘mahallenin namusu’, ‘camilerde resmi nikâh’ ve ‘evlenme ehliyeti’ önerileriyle gündem olan AKP İstanbul Milletvekili komisyon üyesi İsmet Uçma bu kez de Özgecan cinayetini ‘dış güçlere’ bağladı...” (Cumhuriyet,19 Şubat: 6, EK 7).

“Soma AKP ilçe kadın kolları başkanlığı, 301 işçinin yaşamını yitirdiği kazanın 301. gününün 8 Mart Dünya Kadınlar Günü’ne denk geldiğini ileri sürdü. Hem kadınlar gününü hem de maden şehitlerini anmak için ortak program düzenledi. 301 hatimin indirileceği programın davetiyesi, Soma faciasında yaşamını yitirenlerin ailelerine de gönderildi. AKP aday adayının broşürünün de davetiyenin yanında yer alması hem şehit ailelerinden hem de Somalılardan tepki aldı.” (Cumhuriyet,7 Mart: 11, EK 14).

“Üniversite öğrencisi Özgecan Aslan’ın Mersin’de önce bıçaklanıp, sonra yakılarak katledilmesi kamuoyunda büyük bir nefretle kınanırken, siyasetçiler, hukukçular ve ilahiyatçılar, ‘idam’ cezasının yeniden geri gelmesini tartışıyor.” (Akit, 17 Şubat: 1, EK 24).

“Dünkü Bakanlar Kurulu toplantısı sorması bir ilk yaşandı. Toplantının ardından Başbakan Yardımcısı ve Hükümet Sözcüsü Bülent Arınç yerine Başbakan Ahmet Davutoğlu açıklama yaptı. Davutoğlu “Kadına yönelik şiddet konusunda etki analizi yapılmasını kararlaştırdık, yeni eylem planı çıkaracağız” dedi.” (Akit, 17 Şubat: 1, EK 24).

“Tarsus’ta üniversite öğrencisi Özgecan Aslan’ın vahşice katledilmesinin yarattığı öfke dalgası dinmiyor. Dün yine on binlerce kişi sokaklara dökülüp kadına şiddeti protesto etti. Özgecan protestoları siyasete de spora da damga vurdu”(Hürriyet,16 Şubat: 1, EK 39).

“Özgecan Aslan’ın vahşice katli o kadar sarsıcıydı ki, cinayete yönelik tepki toplumun kendine koyduğu barajları yıktı. Kadınlar susmadı, haykırdı; ‘bazı’ erkekler utançlarını dile getirdi. Ama yetmiyor. Bu ülkede kadınlar her gün şiddete maruz kalıyor, tacize tecavüze uğruyor, öldürülüyor. Bu durum değişmek zorunda. Nereden başlamamız gerektiğini araştırdık...” (Hürriyet,22 Şubat: 8, EK 63).

3.7.1.2.1.2. Sonuçlar

Haber metinleri incelendiğinde ana olayın sonuçları genel olarak başlıklarda, spotlarda ve haber girişlerinde yer almıştır. Gazetelerin bu bölümlerine bakıldığında, Cumhuriyet gazetesi Özgecan ve birçok kadının şiddet görmesini, kadın cinayetlerinin devam etmesini Ak Parti hükümetinin söylemlerine, yasaların caydırıcı olmadığına, saygı indirimleri yapıldığına

sebepler gösterirken, yaşanan bu şiddetin olumsuz sonuçlarının üzerinde durmuştur. Toplumun kadınlara tacizlere, şiddete karşı yaptığı protestoları da hükümet karşıtı bir dille okuyucuya vermiştir.

Akit gazetesi Özgecan Aslan haberlerini verirken idam cezasının gelmesi gerektiği söylemlerini kadına şiddetin bitmesi için tek çözüm olduğunun ileri sürmüş ve farklı günlerdeki haberlerinde idam konusuna sıkça yer vermiştir. İktidar partisi mensuplarının ilgili sözlerini ve faaliyetlerini haberlerine taşımıştır, hükümet karşıtı görüşlere haberlerinde yer vermemiştir.

Hürriyet gazetesi ise kadın cinayeti haberlerinde olayın nasıl yaşandığına dair ayrıntıları anlatmaktan kaçınmadan, yaşanan can kayıplarını sayısal veriler ile aktarmıştır. Kadına şiddetin toplumsal sonuçları üzerinde durmuş ve önemli bir sorun olduğunu dile getirmiş, bitirilmesi için gerekli adımların atılması gerektiğini belirtmiştir.

3.7.1.2.1.3. Ardalan ve Bağlam Bilgisi

Ardalan bilgisi Van Dijk' a göre örnek olayların altında yatan toplumsal ve politik yönünü göstermektedir. Haber toplumsal anlamından ve bağlamından farklı değerlendirilemez çünkü tarihsel bir yapıya sahiptir (Özer, 2001: 122). Bu yüzden Özgecan Aslan cinayetinin toplumda bu kadar tepkilere yol açmasını ve medyada geniş yer bulmasını iyice anlamak açısından ard alan ve bağlam bilgisine bakılmalıdır. İncelenen haber metinlerinin büyük bir kısmında kadına şiddetin yıllardır devam eden toplumsal bir sorun olduğu anlaşılmaktadır. Erkek şiddetinin olumsuzlandığı ve devletin de bunların yaşanmaması için önlemler alması gerektiği Cumhuriyet ve Hürriyet gazetelerinde değinilmiştir. Özgecan Aslan'ın da öldürülmesi bu zamana kadar yaşanan kadına şiddetin mecliste, sokakta, medyada uzun süre gündeme gelmesinde etkili olmuştur. 14 Şubat-14 Mart tarihleri arasında incelenen gazetelerde Özgecan'dan sonra yaşanan kadına şiddet, cinayet haberlerinin çoğunda Özgecan Aslan'ın öldürülmesine atıfta bulunulmuş fakat ardalan ve bağlam bilgisine dair yeterince bilgi verilememiştir. Örneğin Cumhuriyet ve Hürriyet gazetelerinde kadına şiddete karşı yapılan yürüyüşlerin, protestoların, toplantıların gerekçelerinin ardalanı olarak Özgecan Aslan olayı oluşturmuştur. Haber metinlerinde olaylara atıfta bulunulmaktadır fakat detaylı açıklamalar söz konusu değildir.

“Takım elbise giyildiğinde iyi halden indirim alındığını, ağırlaştırılmış müebbet verilenlerin 10 yılda çıktığını dile getiren Kendirci, “İnfaz Yasası sürekli değişiyor, bu da gizli aftır, Ağırlaştırılmış müebbet, ömür boyu haptisten çıkmamak üzere düzenlenmeli. İdama karşıyız” dedi.” Cumhuriyet gazetesinin 16 Şubat tarihli 10. sayfadaki haberinde idam

cezasının gelmesinin istenmediği ve cezaların düzenlenmesi gerektiği daha önce yaşanan bazı olaylara atıfta bulunularak gerekçelendirilmiştir (EK 2).

Cumhuriyet gazetesinin 20 Şubat tarihli sayısında 10. Sayfadaki “İkinci Özgecan olayı son anda önlendi” başlıklı haber metninde bir kadına şiddet haberi verilirken gazete Özgecan Aslan’ın yaşadıklarına atıfta bulunmuştur. (EK 9).

“İlahiyatçılar, eğitimciler ve STK’lar Mersin’deki vahşi cinayetin azmettiricisinin sorumsuz medya olduğu görüşünde... Uzmanlar, “Fatmagül’ün Suçu Ne” adlı ahlaksız dizi ile buna benzer yayın ve reklamların sapkınlığı tetiklediğini belirtiyor.” Akit gazetesinin 18 Şubat tarihli haberinde ise bir televizyon dizisinden yola çıkılarak medyanın sorumsuzluğuna değiniliyor, ayrıca haber metninde dizinin içeriği ile kendi düşüncesinin sebepleri açıklanmıştır.

“Mersin’de 15 bin ‘Özgecan’ vahşeti lanetleyerek yürüdü” (Cumhuriyet,19 Şubat: 6, EK 7).

“8 Mart Dünya Kadınlar Günü’nde Türkiye’de kadınlar başka Özgecan’ların olmaması, kadın katillerine ceza indirimini uygulanmaması, barış ve eşitlik için sokaklara döküldü” (Hürriyet,9 Mart: 4,EK 54). Bu metinde olduğu gibi bazı haber söylemlerinde Türk yasalarının kadına şiddeti önlemede caydırıcı olmadığını ve bu tür cezalarda indirimlerin yapılmaması gerektiği için insanların sokaklara döküldükleri yazılmıştır. Haberlerin genelinde açıklamalar olsa da ardalın bilgileri eksiktir.

Hürriyet gazetesinin 19 Şubat tarihli sayısının 20. Sayfasında Yalçın Doğan’ın köşesinde kaleme aldığı yazısının girişi şu şekildedir: “2009 Mart’ı, altı yıl önce, katil zanlısı Cem Garipoğlu lise öğrencisi Münevver Karabulut’u öldürüyor. Türkiye bu cinayete sarsılıyor. Cem Garipoğlu cinayetten altı ay sonra teslim oluyor. Dönemin İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah zanlıyı yakalama peşinde koşarken, “Kızlarına sahip çıksalarmış” diyor. Bugünkü gibi, “mini etek, laik” ve benzeri sözlerle, tüyleri diken diken ediyor.” Özgecan Aslan’ın öldürülmesi konuşulurken bu haberde ise ülkeyi çok etkileyen Münevver Karabulut cinayetine atıfta bulunulmuş ve kadın cinayetlerinin hala devam ettiğine ve ülkede yetkili kişilerin cinsiyetçi söylemleri ifade ettiğine dikkat çekilmiştir. Metinde arka plana dair yine ayrıntılı bilgiler mevcut değildir (EK 71).

3.7.1.2.2. Yorum

Yorum bölümünde haberin kaynakları ve habere konu olmuş tarafların olayla ilgili yorumları yer almaktadır.

3.7.1.2.2.1. Haber Kaynakları ve Olay Taraflarının Değerlendirmeleri

İncelenen gazetelerde haberleri birincil el kaynaklar dediğimiz muhabirler oluşturmuştur. Bazı haberler ise ikinci el kaynaklardan olan haber ajanlarından alınmış ve okuyucuya aktarılmıştır. Her gazete kendi görüşünü desteklemek amacıyla haberlerinde aynı görüşe sahip olduğu siyasi kanatların düşüncelerine yer vererek söylemini desteklemektedir. Ayrıca bazı araştırma haberlerinde konuyla ilgili uzman ve yetkili kişiler ile söyleşi de yapılmıştır.

Akit gazetesi, yaptığı haberleri desteklemek ve okuyucuya kaynağının güvenilir olduğunu göstermek için Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, dönemin başbakanı Ahmet Davutoğlu, dönemin Ankara Büyükşehir Belediyesi Başkanı Ak Parti milletvekili Melih Gökçek, yine dönemin meclis başkanı Cemil Çiçek ve Ak Parti milletvekillerinin demeçlerine yer vermiştir. Ayrıca aynı görüşte olduğu avukat, uzman kişilerin görüşleri ile haber desteklenmiştir. İktidar sahiplerinin kadına şiddet konusunda yaptığı olumlu şeyler vurgulanmakta, hükümeti eleştirilen düşüncelere neredeyse hiç yer verilmemektedir. İdam cezasının gelmesini destekleyen kişiler ile görüşülmüş ve ilgili haberlerde sözleri kullanılmıştır. Akit gazetesi iktidar partisinin kadına şiddet konusunda attığı adımları haberlerinde sıkça yer verirken ayrıca muhalefet partisini olumsuzlayan söylemlerde de bulunmuştur. Bu haberlerden biri 18 Şubat tarihli sayının 12. sayfasındaki ‘‘Bu canilik medya ve CHP’nin eseri’’ başlıklı haberidir. Gazeteci Zihni Çakır’ın ifadeleriyle yazılan haberde Özgecan Aslan’ın ölümünden medya ve CHP suçlanmıştır (EK 29).

Hürriyet gazetesi, haberlerini siyasi bir taraf tutmadan haber ile ilgili görüş bildiren her siyasinin görüşün demeçlerine metinde yorumsuz bir şekilde vermektedir. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, dönemin başbakanı Ahmet Davutoğlu gibi siyasi kişilerin demeçlerine yer verilirken Özgecan Aslan’ın babası ile de kapsamlı bir röportaj yapmıştır. Toplumsal cinsiyet, kadına şiddetin boyutlarından bahsedildiği 22 Şubat’ın 8. sayfasında ‘‘Susma haykır, değişim yakındır’’ başlıklı haberini oluşturmak için ilgili mesleklerden uzman kişilerin görüşlerine yer vermiştir. Bu kişiler arasında Sharfliler Kadın gündemi blogu, Emel Armutçu gazeteci ve Hürriyet’in ‘Aile İçi Şiddet Projesi’ sorumlusu, Pınar Mermer Uzman Klinik Psikolog, Prof.Dr. Serpil Çakır İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi, ‘Erkekler Kulübünde Siyaset’ kitabının yazarı ve daha avukat, profesör, psikiyatr gibi meslek dallarından kişiler ile görüşülmüş onların düşüncelerine yer verilmiş ve araştırmanın altını doldurarak içeriğin doğruluğunu okuyucuya kanıtlamak istemektedir. Hürriyet kadına şiddeti protesto eden kişilerin söylemlerini de sıkça haberleştirmiştir. Kadınların haklarını koruyan kanunları ve caza yasalarının düzenlenmesini

dile getiren haberler yapmış fakat Cumhuriyet gazetesi gibi hükümeti suçlayarak bunu dile getirmemiştir. Ayrıca sanat camiasından Tarkan, Beren Saat kişilerin de kadına şiddeti ve Özgecan'a olanları eleştirdikleri sözlerini haberinde yer vermiş, magazinsel olarak da dikkat çekmek istemiştir (EK 63).

Cumhuriyet gazetesi, Özgecan Aslan ve kadın cinayetleri konusunda iktidar partisi olan Ak Parti'yi suçlayan, yaşanan bu kötü olaylardan sorumlu tutan, yasaların yeterli olmadığını ifade eden bir söylem belirlemiş ve hükümeti bu konuda olumsuz konumlandırmıştır. Haberde yine cumhurbaşkanı, başbakan ve farklı görüşteki kişilerin demeçlerine yer verilmiştir fakat akabinde iktidarı eleştiren bir dil kullanılmıştır. Bazı haberlerinde Özgecan Aslan ve kadınların başına gelen şiddet ve cinayetlere toplumun tepkili olduğunu ve devletten hesap sorduklarına değinilmiştir. Cumhuriyet Özgecan Aslan haberlerinde siyasi bir söylem olarak hükümeti ve Ak Parti kanadından kişileri olumsuzlayan bir dil ile haberlerini yazmıştır. Bu haberlere örnek olarak:

“Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Ayşenur İslam, Özgecan'ın ailesine taziye ziyaretinden çıkarken protesto edildi.”Ne yüzle buraya geldiniz” diye bağırın kadınları korumalar uzaklaştırdı” (Cumhuriyet,16 Şubat: 1, EK 1).

“AKP süttten çıkmış ak kaşık” (Cumhuriyet, 16 Şubat: 10, EK 2) Farklı siyasi partilerden kişilerin Özgecan Aslan ile ilgili söylemlerinin olduğu bir haberde alt başlık olarak bu ifade kullanılmıştır.

Akit gazetesi iktidarın söylemleriyle haberlerini oluşturduğu gibi Cumhuriyet gazetesi de muhalefet partisinden kişilerin iktidarı eleştirdiği düşüncelerine yer verilmiştir. Bu haberlerden bir diğeri dönemin CHP milletvekili Aylin Nazlıaka'nın “Kadınlara saldıran Erdoğan o şiddeti yeniden üretiyor” sözleridir. Bu ifadeler 20 Şubat tarihli sayının 10. Sayfanın manşeti “Kadınlardan elinizi çekin” başlığının altında verilmiştir (Cumhuriyet, 20 Şubat: 10: EK 9).

Özgecan Aslan ve diğer kadına şiddet haberlerinde olayla bağlantılı kişilere toplumsal aktörler denilmektedir. İncelenilen haberlerin toplumsal aktörleri ise, Özgecan Aslan'ın ailesi ve arkadaşları, şiddet gören kadınlar ve aileleri, olaylarla ilgilenen polisler ve mahkemeler, devlet yetkilileri ve protesto haberlerine konu olmuş kişilerdir.

3.7.2. Mikro Yapı

Metinlerin mikro yapılarını oluşturan öğeler ise, kelime seçimleri, cümle yapıları, bölgesel uyum ve haberin retorikidir.

3.7.2.1. Sentaktik Çözümleme

Van Dijk'ın sentaktik çözümlemesinde, haberlerdeki cümle yapılarının uzun veya kısa, etken veya edilgen, basit ya da karmaşık yapıda olup olmadıklarına bakılmaktadır. Cümlelerin etken olması, özneyi haberde ön plana çıkarmakta, edilgen olması da özneyi saklama amacı gütmektedir. Örneğin incelenen bazı cümlelerde sorumlular açıkça belirtilirken bazı haberlerde saklanmaktadır. Gazeteler ideolojilerine göre özneyi etken veya edilgen konuma almaktadır. Aynı zamanda cümlenin nasıl kurulduğu da önemlidir. Eğer haber metni uzun olursa metin karmaşıklaşır. İncelediğim haberlerin cümle yapılarına bakıldığında basit, karmaşık, etken, edilgen, uzun ve kısa yapıda cümleler ile karşılaşmıştır.

Cumhuriyet gazetesinin cümle yapıları incelendiğinde çoğunlukla basit cümleler kullanılmış, söylenmek istenilen şey açık bir şekilde ifade edilmiştir. Bazı kadına şiddet ve cinayet haberlerinde iktidar kanadı sorumlu tutulmuş, özneler etken ve edilgen biçimde metinde yer almıştır.

17 Şubat tarihli sayının ilk sayfasında yer alan "Devlet 'erkekçe konuştu'" başlıklı haberin devamında "Cumhurbaşkanı Erdoğan yine ölümleri yarıştırdı. Teröristlerin yaktığı kız için ses çıkarmayanların eylemlerde ölenler için Türkiye'yi ayağa kaldırdığını savundu. Özgecan için üzüntüsünü bir başka kadını eleştirerek dile getirdi." Cümlesi incelendiğinde aktör olarak cumhurbaşkanı Erdoğan öne çıkarılmış ve etken yapıdadır. Metnin cümleleri ise son derece açık, anlaşılır ve kısadır. Erdoğan hakkında haberde "ölümleri yarıştırdı, üzüntüsünü bir başka kadını eleştirerek dile getirdi" gibi yüklemeler kullanılarak Erdoğan'a olumsuz bir rol yüklenmektedir (EK 3).

16 Şubat'ın 10. Sayfasında "Eylemci kadınlar yaka paça" başlıklı haberin içeriğinde "Ezilenlerin Sosyalist Partisi'nin (ESP) erkek üyeleri, dün Galatasaray Meydanı'nda Özgecan'ın katledilmesini protesto etti. "Erkek kamuoyuna" seslenen ESP'li erkekler, "Erkeklik Özgecan'ları katlediyor. Erkek yargı Ak'lıyor. Erkeklik buysa biz erkek değiliz" pankartı ve dövizler açtı... Terasa çıkan sivil polisler, kadınlara müdahale ederek ellerindeki pankartı aldı. Olay yerine istenen çevik kuvvet polisleri 5 kadını yaka paça darp ederek, gözaltına aldı." İfadeleri yer almıştır. Bu haber metninde polisler aktif bir konumda gösterilmiş, kadınları darp ettiği iddia edilerek davranışları olumsuz yorumlanmıştır. Cümle yapısı basit ve açıktır. Fakat "erkeklik Özgecan'ları katlediyor. Erkek yargı Ak'lıyor" ifadesinde edilgen özneler göze çarpmaktadır. "Ak'lıyor" ifadesinde bahsedilen özde Ak Parti iktidardır. Özne burada örtük bir şekilde, kelime oyunu yapılarak verilmiştir. Ayrıca haberde bir diğer aktör olan erkeklerin olumsuzluk içeren davranışları etken ve açık bir şekilde vurgulanmıştır (EK 2).

20 Şubat tarihli sayının 10. Sayfasında “Dizileri yapacak sonra da tecavüz arttı diyeceksiniz” başlığı ile “AKP’li Uçma yine uçtu” üst başlığında özne etken yapıdadır fakat ikinci cümle karmaşık özelliktedir. “AKP milletvekili İsmet Uçma için ‘Uçtu’ yüklemi kullanılarak, olayları abarttığı ifade edilmek istenmiştir (EK 9).

Akit gazetesinin haberleri incelendiğinde uzun ve etken ve basit cümlelere sıklıkla yer verdiği tespit edilmiştir. Hem açık hem karmaşık cümlelere de vardır. İktidarı aktif bir şekilde sunan gazete özellikle Ak Parti kanadından kişilerin sözlerini sıklıkla haberlerine taşımıştır.

11 Mart tarihli sayıda 10. Sayfadaki Kadına şiddeti medya körüklüyor” başlıklı haberin girişi “Son zamanlarda iyice zıvanadan çıkan televizyon programları ve bazı diziler, toplumda ahlaki çöküntüye neden oluyor. Konuyla ilgili Akit’e konuşan Birlik Vakfı Kadın Kolları Başkanı ve AK Parti Ankara milletvekili aday adayı Döne Arslan, son zamanlarda yaşanan kadın cinayetlerinin en büyük sebebinin bazı televizyon programları ve birtakım gayriahlaki marjinal diziler olduğunu söyledi.” Cümleleri uzun ve etken bir yapıdadır. Kadına şiddeti dizilerin, televizyon programlarının neden olduğu basit ve açık bir şekilde ifade edilmiştir (EK 37).

9 Mart’ın 8. Sayfasında “Bütün kadınları eşit görelim” başlıklı haberin spotunu “TBMM Kadın Komisyonu üyeleri ve kadın STK temsilcileri, muhafazakâr kadınların bazı çevreler tarafından ötekileştirilmesi ve kılık-kıyafetinden dolayı farklı muamelelere maruz bırakılması kabul edilebilir olmadığını kaydetti” ifadesi uzun ve edilgen cümledir. Haberde muhafazakâr kadınları kimlerin ötekileştirdiği açıkça söylenmemiştir. “bazı çevreler” sıfatıyla sunulan kimselere eleştiri söz konusudur (EK 36).

27 Şubat tarihli sayının 9. Sayfasında, gazetenin o dönem genel yayın koordinatörü ve yazarlarından olan Hasan Karakaya’nın “Özgecan için ağlıyoruz...Diğer canlara niye sustuk?” isimli yazısında “CHP Milletvekili Aylin Nazlıkave şürekası gibi; yollarda “dans” edip, gerdan kıvrarak; ne “kadına şiddet” önlenir, ne de “tecavüz” ve “cinayet”ler!.. “Dans” edeceklerine, hiç olmazsa bir “Fatıha” okusalardı, tepkileri “insanca” olurdu!..” cümleleri basit yapıda olup özneler de etkindir. Aylin Nazlıka için kullanılan ifadeler olumsuz biçimde okuyuculara aktarılmıştır. Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın kullandığı “Dans edecekğine Fatıha oku” cümlesini kendi söylemine çevirerek bu konuda aynı düşündüğünü belli etmiştir. Cümleler kısa ve açık yapıdadır (EK 66).

Hürriyet gazetesinin cümlelerine bakıldığında genel olarak açık ve basit yapıdadır. Bazı haberlerde aktörler ise hem etken hem edilgen şekilde verilmiştir. Özgecan’ın başına gelenleri ve kadın cinayetlerini protesto eden gruplar etken olarak belirtilmiş fakat devleti

sorumlu tuttuklarını ima eden sözleri açıkça belirtilmeden edilgen şekilde verilmiştir. Haber metinlerinde hem kısa hem uzun cümleler de yer almaktadır.

23 Şubat'ın 3. Sayfasında yer alan ‘‘Hepimiz Özge’yiz yakmakla bitmeyiz’’ başlıklı haberin girişi ‘‘Mersin’de öldürülen Özgecan Aslan cinayetine tepki için Taksim Tünel’de bir araya gelen Kadın Cinayetlerine Karşı Acil Önlem Grubu üyeleri, eylem sonrası bir de basın açıklaması yaptı. Açıklamada, ‘‘Özgecan eyleminden sonra idam, hadım, insanlık, canilik ve vicdan tartışıldı. Ama kimse bu cinayetin sorumluluğunu üstlenmedi’’ denildi.’’ Cümleleri uzun ve kısa özellikte, eylemi yapan aktörler etken yapıdadır. Kadın cinayetleri konusunda idam, hadım tartışmaları yapan ve sorumluluğunu kabul etmeyen kişiler edilgen bir şekilde eleştirilmiştir (EK 53).

15 Şubat tarihli sayının 4. Sayfasında ‘‘5 kadına ‘‘Özgecan’’ gözüaltı’’ başlığının altında ‘‘Taksim’de de Özgecan Aslan’nın öldürülmesi protesto edildi. Taksim Meydanı girişinde bir restoranın terasına çıkan ve kendilerini ‘‘Anarşist Kadınlar’’ oluşumu olarak tanıtan 5 kişi, ‘‘Katledilen kadınlar ve Özgecan isyanımızdır’’ yazılı pankart açtı, slogan attı. Eylemci gruba vatandaşlar da destek verdi. Polis 5 kadını gözüaltına aldı’’ ifadeleri kullanılmıştır. Yukarıda Cumhuriyet gazetesinde verilen aynı haberde polisin göstericileri darp ettiği eleştirilirken, Hürriyet’te sadece polisin gözüaltına aldığı ifade edilmiş, polis olumsuzlanmamıştır. Cümleler etken, basit ve açık yapıdadır. Metinde hem uzun hem kısa cümleler kullanılmıştır (EK 67).

2 Mart’ın 3. Sayfasında ‘‘Kadın cinayetlerine kadın hâkim baksın’’ başlıklı haber metnindeki ‘‘Burada konuşan Cumhuriyet Kadınları Derneği Başkanı Dr. Canan Arıtman, ‘‘21. yüzyılın Türkiye’inde ‘Kadın haklarını konuşamıyoruz bile; çünkü yaşam hakkımızın derdine düştük. Bu bir can kurtarma, hak ve hayat kurtarma çağrısıdır’’ dedi. Renkli geçen eylemde konuşan CHP Milletvekili Nur Serter de, ‘‘Kadın cinayetlerini kadın hâkimler yargılasın. Kadın cinayetlerine kadın hâkimler baksın’’ çağrısında bulundu.’’ İfadeleri basit ve açık cümle yapısındadır. Fakat burada gizli bir eleştiri söz konusudur. Alt metinde erkek adalet sistemin verdiği kararlar yerine kadın hâkimlerin kadın cinayeti davalarında daha adaletli kararlar vereceği vurgulanmaktadır. Eleştiri yapan aktör Dr. Canan Arıtman etken yapıdadır (EK 68).

3.7.2.2. Bölgesel Uyum

Bölgesel uyum analizi haber metinlerini oluşturan cümlelerin nedensel, işlevsel ve referansal (kavramsal) ilişkiler çerçevesinde incelenmesidir. Cumhuriyet, Akit ve Hürriyet

gazetelerinin, kadına şiddet haberlerinde cümleler arası uyum incelendiğinde nedensel ve işlevsel ilişkiye dayalı anlatımın daha fazla kurulduğu saptanmıştır.

Nedensel ilişki için ardı ardına gelen cümlelerde neden sonuç ilişkisine bakılmaktadır. Olayın sebebi ve sonucu cümlelerde verilmektedir. Nedensel ilişkiye, farklı gazetelerden örnek haber metinleri bunlardır:

“Kadına yönelik şiddeti dansla protesto ettiği için hedef tahtasına konulan CHP’li Aylin Nazlıaka, hükümeti samimiysizlikle suçladı” (Cumhuriyet, 20 Şubat: 1 (başlık) “Kadınlardan elinizi çekin” EK 8).

“Kadın Cinayetlerine Karşı Acil Önlem Grubu, artan kadın cinayetlerine tepki göstermek amacıyla “Erkek şiddetine karşı hayatımıza sahip çıkıyoruz” başlığıyla Taksim Tünel’den Galatasaray Meydanı’na yürüdü.” (Cumhuriyet, 23 Şubat: 9 (başlık) “Kadın cinayetlerinin sorumlusu nerede” EK 69).

“Kürtaj tartışması tüm şiddetiyle sürerken, Hürriyet gazetesinin, Dünya Kadınlar Günü’nde ‘Kürtaj benim kararım’ şeklindeki manşetle kürtajı meşru bir durum gibi göstermesi tepkiyle karşılandı” (Akit, 9 Mart: 8 (başlık) ‘Kürtajcı Hürriyet’e tepki’ EK 36).

“AK Parti Antalya İl Kadın Kolları Kongresi’nde konuşan Başbakan Davutoğlu, “Kadına yönelik şiddeti tümüyle ortadan kaldırmak için seferberlik ilan ediyoruz.” (Akit, 16 Şubat: 9 (başlık) ‘Kadına şiddete karşı seferberlik’ EK 38).

“8 Mart Dünya Kadınlar Günü’nde Türkiye’de kadınlar başka Özgecan’ların olmaması, kadın katillerine ceza indirimi uygulanmaması, barış ve eşitlik için sokaklara döküldü” (Hürriyet, 9 Mart: 4(başlık) “İsyanın rengi mor” EK 54).

“Eski Aile Bakanı Fatma Şahin daha önce tartışılan ‘tecavüzcüleri hadım etme’ (kastrasyon) teklifini hatırlatarak “İbret olsun diye Özgecan’ın katiline uygulansın” önerisi getirdi” (Hürriyet, 16 Şubat: 1(başlık) “İbret için kastrasyon” EK 39).

Bölgesel uyum çerçevesindeki, İşlevsel ilişkide, genel ifadeli bir cümle verilir. Bir sonraki cümlede ise bu ifadenin açıklanıp açıklanılmadığı incelenmektedir. İşlevsel ilişkiye örnek bazı haber metinleri:

“Hesap soruyorlar. Özgecan’ın vahşice öldürülmesi toplumda infial yarattı. Bugüne dek uğradıkları tacizler karşısında utanan, susan, konuşsa da hesap soramayan kadınlar isyan etti. Oyuncu Beren Saat’in uğradığı tacizleri açık yüreklilikle kaleme almasının ardından Twitter’da #sendeanlat etiketiyle başlayan kampanyaya yüzlerce kadın katıldı.”(Cumhuriyet, 16 Şubat: 1 (başlık) “Öfke Patladı” EK 1).

“Türkiye Özgecan Aslan’ın katledilmesini tartışırken bir dehşet haberi daha geldi. Hatay’ın Kırıkhan ilçesinde 19 yaşındaki A.Ş., ortaokul öğrencisi 12 yaşındaki D.Ö’yü dövüp

jiletle yaraladıktan sonra zorla bindirdiği minibüste tecavüz etmek isterken polis tarafından suçüstü yakalandı.”(Cumhuriyet, 20 Şubat: 10 (başlık) “İkinci Özgecan olayı son anda önlendi” EK 9).

“Hukukçular ve uzmanlar, Özgecan Aslan’ın katilinin internet yasası düzenlemesine karşı çıkan, merkez medya ile muhalefetin olduğunu söyledi. AK Parti, toplumdaki maneviyat eksikliğini gidermek için çocukların ebeveyn kontrolünde olmadan ahlaksız içerikli sitelere girmemesi amacıyla internet yasası konusunu gündeme getirdi. Merkez medya ve CHP başta olmak üzere muhalefet partilerinin internet yasasına ‘özgürlük’ adı altında karşı çıkarak ahlaksız siteleri savunmasının Mersin’de yaşanan olayı ve benzerliklerini tetiklediği ifade ediliyor. (Akit, 18 Şubat: 12 (başlık) “Bu canilik medya ve CHP’nin eseri” EK 29).

“Siyasetçi ve hukukçulardan sonra dini çevreler de idam cezasının gelmesinden yana. Din adamları ve STK temsilcileri, cezaların yetersiz olmasından dolayı bu tür suçların arttığını, bundan dolayı da bu tür suçların “kısas” ile cezalandırılması gerektiğini belirttiler” (Akit, 18 Şubat: 12 (başlık) “Vatandaş kısas istiyor” EK 29).

“Her gün kadına şiddet ve cinayet olaylarının yaşandığı Türkiye, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü’ne yine korkunç bir tabloyla giriyor. 2014’te 294 kadın katledildi, 30 bin kadın sığınma evlerine yerleşti. 1 Ocak’tan itibaren en az 57 kadın öldürüldü.” (Hürriyet, 8 Mart: 6 (başlık) “Özgecan’dan sonra 17 can” EK 50).

“Tarsus’ta hunharca katledilen Özgecan’ın acısı Türkiye’de bir şeyleri değiştiriyor. Kadına şiddete karşı seferberlik başlatılıyor” (Hürriyet,17 Şubat: 1 (başlık) “Bak Özgecan değişiyor” EK 72).

Bölgesel uyumun üçüncü maddesi referansal ilişki, bir cümlede yer alan kavram ile arkasından gelen cümlede arasında bağ olup olmadığına, kavramın açıklanıp açıklanılmadığına bakılmaktadır. Örnek haber metinleri şunlardır:

Cumhuriyet gazetesinin 17 Şubat 5. Sayfa haberinde Aylin Nazlıaka’nın kadın cinayetlerini protesto için dans ettiği “One billion rising etkinliği” kavramı Nazlıaka’nın sözleriyle açıklanmıştır. “‘One Billion Rising’ etkinliği, her yıl dünyanın her yerinde 14 Şubat’ta kadınların, kadına ve kız çocuklarına yönelik şiddete, tecavüzlere, enseste, dikkat çekmek için gerçekleştirdikleri bir isyandır.” (Cumhuriyet,17 Şubat: 5 (başlık) “O dans Özgecan için değildi” EK 17).

“Geçen yıl arka arkaya gelen çocuğa karşı cinsel saldırıların ardından değiştirilen yasaya göre, yargıcın takdirine göre “tıbbi tedaviye tabi tutulma, tedavi amaçlı programlara katılma” gibi seçenekler bulunuyor. Yasadaki “tıbbi tedavi” hadım anlamına gelen kimyasal kastrasyon şeklinde açıklanmazken, hukukçular bunun “rehabilitate” anlamına geldiğini,

AKP'lilerin kendilerinin yaptığı yasadan habersiz olduğunu vurguluyor..." (Cumhuriyet,18 Şubat: 7 (başlık) 'AKP'liler ters köşe'' EK 18).

"Bunu Bakara suresindeki, 'Ey akıl sahipleri! Kısasta sizin için hayat vardır' ayetinde Rabbimiz belirtmiştir. Kısas ilk bakıldığında hayata son vermek olarak algılanabilir. Ama detayına girildiğinde binlerce hayatın garantisidir kısas. Gerek toplumumuzda gerekse de dünya da suçların artmasının sebebi cezaların caydırıcı olmamasıdır.'"(Akit,18 Şubat: 12 (başlık) ''Vatandaş kısas istiyor'' EK 29).

"TCK'nın 102'nci Maddesi'nin acilen netleştirilmesi lazım. Eski ceza kanununda ırza tecavüz, ırza tasaddi ve sarkıntılık olarak üç ayrı suç tipini oluşturan eylemler yeni kanun ile sadece 'Cinsel Saldırı' olarak tek maddede toplandı. 'Cinsel davranışlarla bir kimsenin vücut dokunulmazlığını ihlal eden kişi ifadesi' ile de muğlak yoruma muhtaç bir hale getirildi.'"(Hürriyet,22 Şubat: 8 (başlık) ''Susma haykır değişim yakındır'' EK 63).

3.7.2.3. Kelime Seçimleri

Kelime seçimleri bir haber çözümlemelerin en önemli kısımlarından biridir. Çünkü metinlerde kullanılan kelimeler muhabir ve gazetenin ideolojik söylemini yansıtmaktadır. Kullanılan kelimeler ile anlam değişerek haber bambaşka bir şekilde okuyucuya sunulabilir. Aynı olayı farklı kelimeler ile anlatmaları, tanımlamaları gazetelerin örnek olaydaki farklarını ortaya çıkarmaktadır. Cumhuriyet, Akit ve Hürriyet gazetelerinin kelime seçimleri incelendiğinde ortak olarak kadın cinayetleri, kadına şiddet, erkek şiddeti kelimeleri kullanılmış ve olumsuzlanmıştır.

Akit gazetesi, Özgecan Aslan ve kadına şiddet haberlerine yönelik ifadelerinde, "ıdam, kısas, caydırıcı" kelimelerinin üzerinde sıkça durmuştur. İdam cezasının gelmesi gerektiğini farklı haberlerde sık sık kullanarak halka empoze etmek istemiştir. Hükümetin kadına şiddet konusunda çalışmalarını dile getirmek için "seferberlik, kadınlara müjde, yeni eylem planı" kelimeleri kullanmış, kadına şiddeti önlemek için iktidarın söylemini kendi söylemine çevirmiştir. Medyanın kadına şiddeti "körüklüyor, tetikliyor, zihinlere kazıyor" gibi kelimeler ile kadına şiddet üzerinde olumsuz etkisinin olduğu ifade edilmiştir. Gazetenin muhafazakâr görüşüne uygun bazı kelimelere de metinlerde yer verilmiştir. Örneğin 17 Şubat'ın 9. Sayfasında (EK 66) "Özgecan için ağlıyoruz... Diğer canlara niye sustuk?" başlıklı yazıda Özgecan'ın "namusunu korumaya" çalıştığı için öldürüldüğü ifade edilmiştir.

Hürriyet gazetesi Özgecan Aslan'ın ölümünün ardından toplumun isyan ettiğini ve bazı toplulukların yürüyüşler düzenlediğini sıkça haberleştirmiştir. Metinlerde kullanılan "isyandayız, protesto etti, ayağa kalktı, on binlerce kişi, sokaklara döküldü, sloganlar atıldı,

eylem” gibi kelimeler ile büyük toplulukların kadına şiddete isyan ettiği vurgulanmış ve slogan atmak kelimesiyle de protestoların sert bir şekilde yapıldığı yazılmıştır. Haberlerde herhangi siyasi söylem kullanmadan halkın, kadınların, erkeklerin eylemleri yaptığı belirtilmiş, genel bir ifadeyle toplumun kadına şiddet ve cinayetlere tepkili olduğu anlatılmak istenmiştir. Gazete bu tarz haberlerde “katledildi, vahşet, kurban, dehşet” gibi kelimeler kullanarak okunurluluğunu arttırmak istemiştir. Hürriyet’in mahkemelerin kadına şiddet olaylarında verdiği indirim kararlarını eleştirdiği haberlerinde kullandığı kelimeler ise “saygı indirimi, indirim olmasın, iyi hal indirimi” şeklinde nitelendirilmiş ve olumsuzlanmıştır. İdam cezası için de bir metinde “devlet terörü” ifadesi kullanılmıştır.

Cumhuriyet gazetesinde, Özgecan aslan ve kadın cinayetlerini sorumluluğu devlete yüklenmiş, bu suçlara verilen cezaların yetersiz bulunması ve indirimlerin yapılmasına “erkek egemen adalet, erkek egemen sistemin erkek yargısı, faili belli devlet, tahrik indirimi, indirim oyunu” gibi kelimeler ile ifade edilmiştir. Polis bir haberde “erkek egemen sistemin küçük minyatürü” şeklinde lanse edilmiş ve olumsuzlanmıştır. Cumhuriyet de Hürriyet gazetesi gibi kadına şiddete tepki için toplulukların yaptıkları eylemleri haberlerine taşımış, “hesap soruyorlar, öfke patladı, tabutumuz sırtımızda, yürüyün erkekler, mecliste eylem” gibi ifadeler kullanmıştır. Ak parti hükümetini ise “Akp usülü 8 Mart, Akp süttten çıkmış ak kaşık, devlet erkekçe konuştu” gibi kelimeler ile eleştirilmiştir.

3.7.2.4. Haberin Retoriği

Haber metni gazetede sunulurken, inandırıcılığı sağlamak veya arttırmak, okuyucuyu etkilemek için görgü tanıklarının ifadelerine, ilgili fotoğraflara ve sayısal verilere yer verilmektedir. Bunlar habere doğruluk katan retorik unsurlardır. Üç gazetenin haber retoriği incelendiğinde en fazla siyasi kişi ve kurumların görüşleri ve sayısal veriler ön plandadır. Örnek olay ile uyumlu haber fotoğrafları ve uzman görüşleri de yer almaktadır.

Akit gazetesinde Özgecan Aslan ve kadına şiddet haberlerinde cumhurbaşkanı, başbakan ve iktidar partisinden kişilerin konu ile ilgili alıntılarına sıkça başvurulmuştur. Gazetenin ideolojisiyle örtüşen uzman kimselerin de sözleri haberlerde yer verilmiştir.

“... Deliduman, “Allah (c.c.) Bakara Sûresi 179. âyette ‘Ey akıl sahipleri! Kısasta sizin için hayat vardır. Umulur ki (bu hükme uyarak) korunursunuz’ buyuruyor. Kur’an-ı Kerim dini boyutu ile birlikte artık Anadolu halklarının yaşam kaynağıdır. Bu nedenle hukuk tayin edilirken ana referans bu olmalıdır” ifadelerini kullandı.” (Akit,17 Şubat: 10 (başlık) “Kısasta hayat vardır” EK 25).

Sözlerin sahibi Müşir Deliduman isimli bir avukattır. Bu paragrafta gazete Özgecan'ın öldürülmesi üzerine idam cezasının gelmesini desteklemekte, aynı görüşte olduğu Deliduman ise Kur'an-ı Kerim'den bir ayet referans göstererek okuyucuyu da ikna etmek istemektedir.

“ Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek, Aylin Nazlıaka'yı eleştirdi ve “Dünyada bir cinayeti dansla protesto eden (pardon kutlayan. çünkü dans ederken gülüyor)ilk milletvekili akıl küpü Aylin Nazlıaka” ifadelerini kullandı.” (Akit,17 Şubat: 11 (başlık) “Danslı protesto rezilliğine tepki çığ gibi” EK 27).

“Çıkışta yaptığı açıklamada, Aslan ailesinin vakur tavrına şahit olduklarını aktaran Sare Davutoğlu, şöyle konuştu: Hem baba Mehmet bey, anne Songül hanım, Beste ve Barış Ali gerçekten Anadolu'nun irfan ve erdemini temsil eden çok vakur bir duruş sergilediler. Bu haliyle de tüm Türkiye'yi birleştirdiler. Biz şimdi bundan aldığımız güçle yeni Özgecanlar olmasın diye çaba sarf edeceğiz.” (Akit,20 Şubat: 8 (başlık) “Sare Davutoğlu'dan Özgecan'ın ailesine ziyaret” EK 33).

“Psikoloji Danışmanı Mustafa Toplu, dizilerin nikâhsız ilişkileri teşvik ettiğini söyledi. Toplu, bir raporda, sadece bir dizinin 55 bölümünde 411 cinayet, 152 yaralama, 137 saldırı, 147 dayak, 155 tokat, 175 kavga, 110 işkence, 3 tecavüz, 191 taciz, 145 silahlı çatışma yaşandığını ortaya koyuyor” (Akit,19 Şubat: 1 (başlık) “Diziler tecavüzü zihinlere kazıyor” EK 31).

Bu haber metninde psikoloji danışmanı Mustafa Toplu'nun diziler hakkındaki ifadelerine yer verilmiş ve nikâhsız ilişkiler olumsuzlanmıştır. Bir rapordaki sayısal veriler haber metninde verilmiş fakat raporun ismine, kapsamına, ne zaman yapıldığına, dair bir bilgiye yer verilmemiştir.

Hürriyet gazetesi haberlerinde konu ile ilgili hem iktidar kanadından hem de muhalif partilerden kişilerin demeçlerini haberlerinde yer vermiştir. Ayrıca sanat dünyasından ünlü kişilerin ve bazı dernek sözcülerinin Özgecan Aslan ve kadınlarla ilgili söylemleri ilgili haberlere eklenmiştir. Kadın cinayetlerinin sayısal karşılıkları, şiddeti protesto eden topluluk fotoğrafları ve sayıları okuyucuya sunulmuştur.

“Başbakan Ahmet Davutoğlu, Antalya'da yaptığı konuşmada üç kez “Kadına uzanan eller kırılsın” dedikten sonra şunları söyledi:”Bu tür şiddetin bir daha olmaması için ne gerekiyorsa yapacağız. Antalya'da açacağımız gençlik merkezinin adını Özgecan Aslan koyacağız” (Hürriyet,16 Şubat: 1 (başlık) “Kadına uzanan eller kırılsın” EK 39).

“Her gün kadına şiddet ve cinayet olaylarının yaşandığı Türkiye, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'ne yine korkunç bir tabloyla giriyor. 2014'te 294 kadın katledildi, 30 bin

kadın sığınma evlerine yerleşti. 1 Ocak'tan itibaren en az 57 kadın öldürüldü”(Hürriyet, 8 Mart: 6 (başlık) “Özgecan'dan sonra 17 can” EK 50).

“Özgecan Aslan'ın Mersin'de vahşice katledilmesine tepkiler çığ gibi büyüdü. Ülkenin dört bir yanında eylemler sürerken, sosyal medyada yapılan çağrıyla dün Türkiye siyahlara büründü. “Ben de bugün siyah giyindim. Özgecan Aslan için yastayım” diyen Tarkan da sosyal medyadan hükümete seslendi: “Ne bekliyorsunuz? Daha fazla kadının öldürülmesini mi?” (Hürriyet, magazin eki, 17 Şubat: 2 (başlık) “Erkekliğimden utanıyorum” EK 60).

“Konferans için İstanbul'a gelen Nobel Barış Ödülü sahibi üç aktivist kadın, Türk erkeklerine seslendi: İnsan olma bilinciyle, bu mücadelede kadınlara destek olun!” (Hürriyet, 26 Şubat: 3 (başlık) “Türk erkeklerine Nobel’li çağrı” EK 70).

“Araştırmanın eğitim düzeyi yüksek kesimde de şiddetin bir sorun olarak ortaya çıktığını gösterdiğini belirten Yüksel, şu rakamları paylaştı: “Eğitimi olmayan kadınların yüzde 43’ü, lisans ve lisansüstü eğitime sahip kadınların yüzde 21’i yaşamlarının herhangi bir döneminde şiddete maruz kalmışlar. Düşük gelirli kadınların yüzde 43’ü, orta gelirli olanların yüzde 40’ı, yüksek gelirli olanların da yüzde 31’i şiddet görüyor.” (Hürriyet, 27 Şubat: 5 (başlık) “Kadınlar karakolu dizilerden tanıyor savcılarını bilmiyor” EK 48).

“Bilgehan mesajına şöyle devam etti: “Bir küçücük kız, canı ile Türkiye'nin aklını başına getirdi. 1 Ağustos'ta ‘Bugün milat olsun, eylem planı hazırlansın, sözleşme sözde kalmasın’ demiştik. O günden bu yana İstanbul Sözleşmesi'yle ilgili somut adımlar atılmadı. ‘Milat olsun’ dedik, olmadı. ‘Sözde kalmasın’ dedik, sözde kaldı. Üstelik eşitlik karşıtı söylemlerle şiddet körüklendi.” (Hürriyet, 19 Şubat: 3 (başlık) “İstanbul sözü havada kaldı” EK 44).

Haber metninde muhalefet partisi olan CHP Ankara milletvekili Gülsün Bilgehan'ın sözleri verilmiştir. Gazete haber başlığını Bilgehan'ın sözlerinden oluşturmuş ve söylemini kendi söylemine çevirmiştir.

Cumhuriyet gazetesi örnek olaylarla ilgili haberlerinde çoğunlukla kendi ideolojisiyle örtüşen uzman kimselerin, siyasilerin sözlerine yer vermiştir. İktidar kanadından cumhurbaşkanı, başbakan ve bazı bakanların da sözleri yer almış fakat çoğunlukla hükümeti kadına şiddetin ve kadın cinayetlerinin yaşanmasından sorumlu tutan bir söylemde haberler okuyucuya aktarılmıştır. Sayısal ifadelerin de kullanıldığı haberler mevcuttur.

“Kadın Dernekleri Federasyonu Başkanı Canan Güllü, yasaların uygulanmaması konusunda direnildiğini kaydetti. “Ceza alanlardan çok ölenlerin ifşa edildiği bir ülkede

yaşıyoruz” diyen Güllü, iktidarın yalnızca başsağlığı dilediğini kaydetti” (Cumhuriyet, 16 Şubat: 10 (başlık) ‘‘İdam çözüm değil’’ EK 2).

‘‘Kadına yönelik şiddeti dans ederek protesto ettiği için hedef tahtasına konulan CHP’li Aylin Nazlıaka, hükümeti samimiyetsizlikle suçladı. Nazlıaka, ‘‘Kadınlara saldıran Erdoğan o şiddeti yeniden üretiyor’’ dedi’’ kaydetti” (Cumhuriyet, 20 Şubat: 1 (başlık) ‘‘Kadınlardan elinizi çekin’’ EK 8).

‘‘Dünya Ekonomik Forumu’nun 2014 Küresel Toplumsal Cinsiyet Uçurumu Raporu’na göre 142 ülkede toplumsal eşitlik bakımından Türkiye 126’ıncı sıraya düşmüş. Son on yılda 20 basamak gerilemişiz’’(Cumhuriyet, 10 Mart: 18 (başlık) ‘‘Şiddetin kaynağı nedir?’’ EK 21).

‘‘Çoğunluğu üniversite mezunu beyaz yakalı kadın çalışanların yüzde 75’i en az bir kes şiddetin bir türüne maruz kalıyor. Çalışan kadınların yüzde 40’ı psikolojik-duygusal şiddete, yüzde 35’i sosyal şiddete, yüzde 17’si ekonomik şiddete ve yüzde 8’i fiziksel şiddete uğruyor’’ (Cumhuriyet, 18 Şubat: 13 (başlık) ‘‘Çalışan kadına da şiddet’’ EK 19).

‘‘Özgecan için sokağa çıkan kadınlardan yalnızca dördü bu nedenle yargılanacak. Saçlarından tutularak, süreklenerek gözaltına alınan Özge Bali, Sibel Yalçın ve Bejna Güney’le konuştuk. Meydandaki eziyetin Emniyet’te de devam ettiğini belirten kadınlar, kendilerine küfredildiğini, saatlerce aç bırakıldıklarını söylediler.’’ (Cumhuriyet, 20 Şubat: 1 (başlık) ‘‘Tabutumuz sırtımızda’’ EK 8).

Bu metinde emniyet güçleri tarafından darp edildiğini iddia eden kadınların söylemleri ve fotoğrafları haberdeki retorik unsurlardandır.

SONUÇ

Bu çalışmada Özgecan Aslan cinayeti ve kadına şiddet haberlerinin Türk yazılı basınındaki yansımaları incelenmiştir. Farklı yayın politikalarına sahip Cumhuriyet, Akit ve Hürriyet gazetelerinin 14 Şubat 2015-14 Mart 2015 tarihlerine ait ilgili haber metinleri değerlendirmeye alınmış, Teun Van Dijk'in eleştirel söylem çözümlemesi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Özgecan Aslan cinayeti ve incelenen diğer kadına şiddet haberlerinde ana olay aynı olmasına rağmen gazeteler söylemleri, kullandıkları kelimeler, görüşünü benimsedikleri siyasilerin sözleri ile haberleri farklı anlamlandırdığı sonuçlar arasındadır.

Eleştirel söylem analizi, yeniden üretilen toplumdaki eşitsiz güç ilişkilerini ve egemen söylemin haber metinlerinde ortaya çıkarılması açısından önemlidir. Haberler medyada çoğunlukla eril bir dil ile yazılmakta ve kadınlar belli stereotip kalıplar çerçevesinde sunulmaktadır. Bunun nedeni medya endüstrisine erkeklerin hâkim olması ve haberlerin erkek egemen bir anlayış ile yazılmasından kaynaklanmaktadır (Kabadayı, 2006: 113). Çalışma kapsamında incelenen haber metinlerinde kadınlar ideolojik olarak farklı şekilde gösterilse bile kullanılan dil ve cinsiyet kalıpları açısından benzer rollerde temsil edilmektedir. Eril dilin belirgin bir biçimde kullanıldığı kadına şiddet haberlerinde kadınlar kurban, mağdur, savunmasız bir şekilde gösterilerek eril değerlerin pekiştirilmesine olanak sağlamaktadır. Yazılı basında kadın cinayetleri en ince ayrıntısına kadar anlatılmakta, şiddete maruz kalan kadınların fotoğrafları verilerek kadına bir de medya travma yaşatmaktadır.

Günümüz toplumlarında yasama, yürütme ve yargıdan sonra 4. Güç olarak görülen medyanın birey ve toplum üzerinde önemli bir etkisi vardır. Kişiler dünyada, ülkesinde ve çevresinde olup biteni medya vasıtası ile takip etmektedir. Medya haber verme işlevinin yanı sıra toplumsal eşitsizlikler ile mücadele ve gerektiğinde iktidarı denetleme gücüne sahiptir. Yazılı basın bünyesindeki gazeteler uzun yıllar sürdürdüğü çizgisi ve okuyucu kitlesinin çokluğu, haberlerin kaynağının belli olmasından dolayı güvenilirliği ile toplumda önemli kitle iletişim araçlarındandır. Kaplan ve Akyol (2009: 231) gazeteyi "kullandığı dilleri aracılığıyla (simgesel ve imgesel) ürettiği enformasyonla, içeriği ve anlatı yapısıyla ideoloji (bilgi) üreten ve birey-egemen sistem, yöneten-yönetilen ilişkisini düzenleyen yapısal bir kültür kurumudur" şeklinde tanımlamıştır. Medyanın gündem belirleme, kitleleri etkileme ve yönlendirme gücünün büyüklüğü düşünüldüğünde her gün haberleştirilen kadın cinayetleri ve kadına şiddet haberlerinin yazılı basında ne şekilde sunulduğu büyük önem teşkil eder. Medyanın ekonomi politik yapısı ve belli bir ideolojiye sahip olduğu gerçeği göz önüne

alındığında gazetelerin bu unsurlar doğrultusunda haberlerini şekillendirdikleri görülmektedir. Daha fazla satmak, reklam almak ve okunmak için sorumlu yayıncılık ilkesi ve etik değerler göz ardı edilip sansasyonel haberler yapılmaktadır.

Medyanın siyasi kişilerle kurduğu yakın ilişkiler haberin söylemine yansımaktadır. Medya iktidarın ya da siyasilerin yaptığı çalışmaları ve uygulamaları kamuoyu ile pozitif bir şekilde paylaştığında, toplumun büyük bir kısmının düşüncelerini olumlu yönde etkileyebilme gücüne sahiptir. Bu ilişkiler sonucunda medya ekonomik fayda sağlarken, iktidar ise yerini sağlamlaştırmaktadır (Bulunmaz, 2009: 339-341). Farklı siyasi ve maddi güçlerin olması, farklı ideolojideki gazetelere ve bu gazetelerde aynı haberlerin farklı şekillenmesine yol açmaktadır. Çalışma kapsamında incelenen haber metinlerinde gazeteler ideolojilerine yakın siyasi kişilerin söylemleriyle haberlerini şekillendirdikleri, farklı görüşe sahip kişilerin sözlerini olumsuzladıkları ya da yer vermedikleri sonucu medyanın siyaset ile yakın ilişkisi olduğu düşüncesi ile örtüşmektedir.

Gazetelerin haber metinleri analiz edildiğinde, Cumhuriyet gazetesi, Özgecan Aslan cinayeti ve kadına şiddet haberlerinde hükümeti sorumlu tutan söylemlerde bulunmuş ve bu konuda iktidarı eleştirmiştir. Hükümetin kadınların şiddet görmesini engelleyen politikalarının olmadığına, şiddet konusunda cezaların yetersiz kaldığına, kadına şiddet uygulayan kişilere verilen iyi hal indirimlerine dikkat çekerek hükümetten hesap soran söylemler kullanmıştır. “AKP süttten çıkmış ak kaşık” (EK 2), “Devlet erkekçe konuştu” (EK 3), “Erdoğan yine çattı: Feministler filan var ya...” (EK 5) iktidarı olumsuzlayan başlıklardan bazılarıdır. Cumhuriyet gazetesi Özgecan Aslan ve kadın cinayetleri haberlerinde hükümet kanadından olan cumhurbaşkanı, başbakan ve siyasilerin demeçlerine haberlerinde yer vermiş fakat bu demeçler eleştirilmiş ve olumsuzlanmıştır. Özgecan Aslan cinayeti ile yeniden gündeme olan idam cezasının uygulanması tartışmalarında gazete tarafını belli ederek, idamın caydırıcı bir ceza olmadığını dile getirerek ve yasalaşmasına karşı çıkmıştır.

Muhalif bir gazete olma özelliğine taşıyan Cumhuriyet gazetesi kadına şiddeti ve kadın cinayetlerinin sebebini mevcut iktidar ve politikalarına bağlamıştır. Eril şiddetin ve kadın cinayetlerinin toplumsal bir sorun olduğunu dile getiren haberlere iktidarı eleştiren haberlerden daha az yer vermiştir. Muhalif bir gazete olarak sadece iktidarın değil toplumdaki bütün haksızlıkların karşısında olması ve bu sorunlara çözümler üretmesi gerekirken bazı haberler “AKP usulü 8 Mart töreni”(EK 14) örneğinde olduğu gibi sadece hükümeti eleştirmek için yapılmıştır. Gazetenin kadına şiddeti ve kadın cinayetlerini, toplumsal bir sorun olarak ele aldığı, kadınların isyanları ve isteklerini dile getirdiği haber başlıklarına örnekler ise, “Bu düzene lanet olsun” (EK 12), “Öfke Patladı” (EK 1), “İsyanın Kadınları”

(EK 15) şeklindedir. Özgecan Aslan ve kadın cinayetlerini protesto eden toplulukların yer verildiği haberlerde fotoğraf olarak devletin bu cinayetlerden sorumlu olduğuna dair sözlerin yazılı olduğu pankartlar kullanılarak iktidar kanadı yine olumsuzlanmıştır.

Akit gazetesi ise iktidar yanlısı bir tutum sergileyerek hükümetin kadına şiddet ve kadın cinayetleri konusunda yaptığı olumlu adımları sık sık haberleştirmiştir. Özgecan Aslan cinayeti ile ilgili yapılan haberlerin büyük bir kısmında idam cezasının gelmesi gerektiğini, kadına şiddetin bitmesi için tek çözümün idam olduğunun altını çizmiş, genelleyerek Türkiye’de herkesin idam cezasının gelmesini istediğini dile getirmiştir.”Vatandaş kısas istiyor” (EK 29), “Vekillerden idama tam destek”(EK 26), “78 Milyonluk Türkiye idamın geri gelmesini konuşuyor”(EK 24) başlıkları ile Akit gündemini idam cezasının gerekliliği etrafında belirleyerek, halkı bu konuda düşünmeye sevk etmiştir. Gazete iktidar partisinin sözcülüğünü yaparak toplumun düşüncelerini ve tutumlarını yönlendirmeyi amaçlamıştır. Fakat toplum sadece iktidarın yönlendirmesiyle oluşturulan bir yapı değildir. Haberlerinde akredite kaynak olarak cumhurbaşkanı, başbakan ve Ak Parti’ye mensup siyasilerin demeçleri yer almıştır. Hükümetin Özgecan Aslan’ın ailesine destek olduğunun altı sık sık çizilmiştir. Bazı haber metinlerinde kadına şiddetin sorumlusu olarak muhalefet partisi olan CHP ve medya sorumlu tutulmakta ve olumsuzlamaktadır. Bu haberlere ait başlıklardan bazıları ise şunlardır ; “Bu canilik medya ve CHP’nin eseri” (EK 29), “Kadın cinayetlerinin en büyük sebebi medya” (EK 26), “Vahşeti medya tetikliyor” (EK 28).

Ayhan ve Kükreer Aydın’ın (2015: 75-88) hurriyet.com.tr ile haberler.com gazetelerinde 2015 Şubat ayı boyunca yayınlanan Özgecan Aslan cinayeti haberlerine yapılan okur yorumlarını analiz ettikleri çalışmasında, okurların siyasi iktidarı ve hukuk sistemini eleştirerek ideolojik yorumlar yaptığı tespit edilmiştir. Okuyucuların kadın cinayetlerinde idam cezasını desteklediği ya da desteklemediği, haberlere yapılan yorumlar arasındadır. Burada geleneksel medyanın aksine internet gazeteciliğinde farklı ideolojiden okuyucular, haberlere yorum, eleştiri ve önerileriyle katılarak gazetelerin sahiplik yapısı yüzünden oluşan tek sesliliğin önüne geçilmektedir. Fakat yazılı basında bu mümkün değildir. Akit gazetesi tarafsızlık ilkesine uygun davranmayarak, haber metinlerinde hükümeti eleştiren söylemler, halkın kadına şiddeti protesto ettiği ve devleti sorumlu tuttuğu gösteriler, Türkiye’deki ceza yasalarının durumuna yer vermemiştir. Kadına şiddet toplumsal bir sorun olarak ele alınmamış, kişiselleştirilerek adli bir vaka olarak sunulmuştur. Gazetenin muhafazakâr ideolojisi doğrultusunda kadına şiddetin İslam dininde yeri olmadığı, manevi eğitime ağırlık verilmesi gerektiği gibi söylemler haberlerde yer almıştır.

Hürriyet gazetesi Özgecan Aslan'ın öldürülmesi, kadına şiddeti ve kadın cinayetlerini toplumsal bir sorun olarak ele almış, bu sorunun olumsuz yanlısamaları üzerinde durmuş ve kadın haklarını savunan bir söylem benimseyerek haber metinlerini oluşturmuştur. Kadına şiddet ve kadın cinayetleri haberlerinde Cumhuriyet ve Akit gazetelerinden farklı olarak hükümeti ya da muhalefeti doğrudan eleştiren, olumsuzlayan bir dil kullanmamış, gerektiğinde her iki kanadın görüşlerine de yer vermiştir. Bu yönüyle diğer iki gazeteden farklı olarak siyasi söylem katmadan haberlerini objektif bir şekilde okuyucuya sunmuştur. Kadın cinayetlerine tepki olarak eylem yapan toplulukların haberlerini sık sık sayfalarına taşımıştır. "Özgecan İsyanı" (EK 56), "Özgecan'dan sonra 17 can", (EK 50), "Susma haykır, değişim yakındır" (EK 63), "Hepimiz Özge'yiz yakmakla bitmeyiz" (EK 53) bu haberlerden bazılarıdır. "Kürtaj benim kararım" (EK 49), "Böyle vahşete saygı indirimi" (EK 42), "Kadın şiddete karşı yapayalnız" (EK 48) başlıklı haberlerde hükümetin kadına şiddet ile ilgili politikalarını, cezaların iyi hal indirimleri yüzünden düşmesini eleştiren söylemlere yer vermiş fakat bunu üstü kapalı bir şekilde hedef göstermeden yapmıştır. Haber metinlerinde retorik unsur olarak öldürülen, şiddet gören kadınların sayılarına ve oranlarına yer veren gazete kadına şiddetin olumsuz yanına dikkat çekmiştir.

Ataerkil sistemi ve eril şiddeti olumsuzlayan, kadın haklarına değinen gazete toplumdaki cinsiyet eşitsizliğine dikkat çekerek kadına şiddet konusunda farklı meslek gruplarıyla, sivil toplum kuruluşlarıyla görüşerek sayfalarında toplumu bilinçlendirici haberlere yer vermiştir. Fakat buna rağmen Hürriyet gazetesi bazı kadına şiddet haberlerini Cumhuriyet ve Akit gazetelerine göre daha fazla haberde sansasyonel bir dil kullanarak oluşturmuş, çarpıcı başlıklar, olayın duygusal yönünü ortaya çıkaran haber metinleri ile kadınlar mağdur ve kurban şeklinde gösterilmiştir. "Yastıklı cinayet" (EK 45), "Ankara'da, başına poşet geçirdiği kadını, ağzına tüp hortumu bağlayıp hem boğup hem zehirleyerek öldüren..." (EK 58), "Kocasının öldürüp parçalarını çöp konteynerine attığı Kübra Kart'ın komşularının dehşet anına tanık olmalarına rağmen..." (EK 58) haberlerinde kullanılan üsluptan anlaşılacağı üzere kadınlar bir de medya tarafından zarar görmektedir. Bu dil ile yazılan haberlerde amaç eril şiddete dikkat çekmek veya kamu yararını gözetmek değildir. Aksine kadın cinayetleri normleştirilmekte ve magazin unsuru haline getirilmektedir. Berktaş'ın da (1997: 95) ifade ettiği gibi medyadaki haberler veya siyasilerin söylemleri kadınların cinselliği ön plana çıkartılarak oluşturulduğunda erkek egemen cinsiyet düzeni pekiştirilmekte, kadınlar bedensel bir imgeye dönüştürülmektedir. Medyanın ataerkil bir yapısının olduğunu, haberlerini de eril bir dil kullanarak oluşturduğunu söylemek mümkündür.

Hürriyet gazetesinin çalışma kapsamında analiz edilen kadına şiddet ve kadın cinayetleri haberlerinde eril dil kullandığı sonuçlardan biridir. Fakat Hürriyet gazetesi 8 Mart 2018 tarihinde toplumsal cinsiyet eşitliğine dikkat çekmek ve haberlerinde cinsiyetçi dil kullanımının önüne geçmek için Vodafone ile birlikte ‘‘Kırmızı Çizgi’’ isimli projeye imza atmıştır. Bu projede yapay zekâ teknolojisi kullanılarak haber metnindeki bütün cinsiyetçi kelimeler tespit edilip üzeri kırmızı renkte çizilecek ve okuyucu ile şeffaf bir şekilde paylaşılacaktır. Hürriyet gazetesinin toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik böyle bir farkındalık oluşturması yazılı basın adına olumlu bir adımdır. Gazetenin haber metnlerinde kullandığı eril dilin ‘‘Kırmızı Çizgi’’ projesinden sonraki değişimi araştırma konusu olarak önerilebilir.

Sonuç olarak, gazeteler haberlerini kendi ideolojileri ve desteğini aldığı siyasi tarafın görüşleriyle paralel olarak oluşturmaktadırlar. Aynı olay farklı yayın politikalarına sahip gazetelerde farklı biçimde yorumlanmaktadır. Haberin inşa sürecinde gazeteler için desteklediği siyasi kanadın söylemleri çok önemlidir. Medya haber metinlerine vermek istedikleri mesajları ve anlamları yerleştirmekte kamuoyunu kendi ideolojisi ekseninde düşünmeye sevk etmektedirler. Gazeteler kadına şiddet ve kadın cinayetleri haberlerinde kullandıkları söylem ile olayların toplumsal boyutundan çok siyasi malzemeye dönüşmesine olanak sağlamaktadırlar.

Çalışma kapsamında analiz edilen Cumhuriyet, Hürriyet ve Akit gazetelerinin Özgecan Aslan ve kadına şiddet haberlerini kendi ideolojilerine uygun bir şekilde haberleştirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Kadınların şiddet görmesi, kadın cinayetlerinin sebepleri, bu konudaki politikalar ve çözüm önerileri gazeteler tarafından farklı şekillerde ele alınmış ve haberleştirilmiştir. Araştırmanın problemini oluşturan farklı ideolojilere sahip gazetelerin haberlerini farklı bir söylemle yorumladıkları varsayımının doğruluğu ortaya çıkmaktadır. Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin sonucu eril şiddete maruz kalan ve öldürülen kadınların haberleri gazetelerde şiddeti normalleştiren, magazinleştiren cinsiyetçi ifadelerle oluşturulmuştur. İncelenen üç gazete ekseninde Türk yazılı basınında ataerkil bir yayıncılık anlayışının devam ettiği varsayımını destekler niteliktedir.

KAYNAKÇA

- “Türk Kadını”. *Ulus Gazetesi*, 05.12.1934.
- Adak, S. (2016). Siyaset ve Toplumsal Cinsiyet. F. Saygılıgil (hızl.). *Toplumsal Cinsiyet Tartışmaları*, s. 18-24, Dipnot, Ankara.
- Akyüz, S. (2003). *Etekli İktidar*, Alfa, İstanbul.
- Alankuş, S. (2007). Önsöz: Neden Kadın Odaklı Habercilik?. S. Alankuş (drl.). *Kadın Odaklı Habercilik*, s. 25-67. IPS İletişim Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Allroggen, U. (2007). Almanya'da Toplumsal Cinsiyet. Heinrich Böll Stiftung Derneği (hızl.). (çev. M. Susan, M. Önen ve M. Yeğenoğlu), *Türkiye'de Toplumsal Cinsiyet Tartışmaları*, s. 9-17, Sena Ofset, İstanbul.
- Altındal, A. (2017). *Türkiye' de Kadın* (3 b.). Alfa, İstanbul.
- Altun, A. ve Bek, M. G. (2013). Haberlerde Aile İçi Şiddetin Temsili. *Kadın Araştırmaları Dergisi* (13): 1-34.
- Ayhan, A. ve Kükrer Aydın, Ö. (2015). İnternet Gazetelerindeki Okur Yorumlarına Yönelik Bir Analiz (Özgecan Aslan Cinayeti Örneği). *Global Media Journal TR Edition*, 6 (11): 75-89
- Bakacak, A. G. (2009). Cumhuriyet Dönemi Kadın İmgesi Üzerine Bir Değerlendirme. *Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, s. 627-638.
- Balcı, Ş. (2013). Siyaset ve Basın Gündeminde Erken Seçim Seneryoları Üzerine Söylem Analizi Araştırması. *İletişim Araştırma Yöntemleri Ders Notları*, Selçuk Üniversitesi.
- Bayhan, V. (2013). Beden Sosyolojisi ve Toplumsal Cinsiyet. *Doğu Batı*, s. 147-164.
- Berktaş, F. (1997). Tanımlanması Serbest Bir Nesne: Kadın. N. Arat (drl.). *Kadınların Gündemi* (s. 89-97). Say Yayınları, İstanbul.
- Berktaş, F. (2006). *Tarihin Cinsiyeti*. Metis Yayınları, İstanbul.
- Bingöl, O. (2014). Toplumsal Cinsiyet Olgusu ve Türkiye'de Kadınlık. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, s. 108-114.
- Bora, A. (2012). Toplumsal Cinsiyete Dayalı Ayrımcılık. K. Çayır ve M. Ayan Ceyhan (drl.). *Ayrımcılık Çok Boyutlu Yaklaşımlar* (s. 175-187). İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- Bozatay, Ş. ve Kutlu, S. Z. (2014). Siyasette Kadın Temsili Açısından 30 Mart 2014 Yerel Seçimi Sonuçlarının Çanakkale İli Örneğinde Değerlendirilmesi. *Çanakkale Araştırmaları Türk Yıllığı* (16): 131-156.

- Bozok, M. (2011). *Soru ve Cevaplarla Erkeklikler*. SOGEP Kitapları, İstanbul.
- Budak, E. (2016). *6-7 Ekim Olayları'nın Yazılı Basında Sunumu*. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya
- Bulunmaz, B. (2009). Medya ve Siyaset Etkileşiminin Karşılıklı Boyutları. N. Tan Akbulut ve C. Bilgili (drl.). *Kitle İletişimi ve Toplumsalın Üretimi* (s. 331-347). Beta Yayıncılık, İstanbul.
- Butler, J. (2016). *Cinsiyet Belası* (5 b.). (çev. B. Ertür), Metis, İstanbul.
- Caporal, B. (1982). *Kemalizmde ve Kemalizm Sonrasında Türk Kadını*. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara.
- Ceylan, İ. S. (2016). Ailenin 'Dayanılmaz Hafifliği':Türkiye'de Bakım Politikaları ve Kadın Emeği ve İstihdamı. M. Yaman ve S. Dedeoğlu (drl.). *Kapitalizm, Ataerkillik ve Kadın Emeği Neoliberal ve Muhafazakar Dönem* (s. 196-217). Sosyal Araştırmalar Vakfı, İstanbul.
- Connell, R. W. (2016). *Toplumsal Cinsiyet ve İktidar* (2 b.). (çev. C. Soydemir) Ayrıntı Yayınları, İstanbul.
- Çağlıyan, Ç. E. (2014). Toplumsal Cinsiyet Kalıplarında Farklılaşma mı? Hung Dizisinde Sunulan Erkek Kimliği. H. Kuruoğlu ve B. Aydın (drl.). *Toplumsal Cinsiyet ve Medya* (s. 203-212). Detay Yayıncılık, Ankara.
- Çakır, S. (1991). Siyasal Yaşama Katılım Mücadelesinde Türk Kadını. N. Arat (drl.). *Kadınlar ve Siyasal Yaşam Eşit Hak Eşit Katılım* (s. 131-142). Cem Yayınevi, İstanbul.
- Çetin Özkan, Z. (2016). Geleneksel Türk Sinemasında Erkeğin Değişen Simgesi. H. Kuruoğlu (drl.). *Erkek Kimliğinin Değişemeyen Halleri* (s. 121-135). Nobel Yaşam, İstanbul.
- Çimen, L. K. (2008). *Türk Töresinde Kadın ve Aile*. IQ Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul.
- Çoban, B. (2009). Medya, Kamuoyu, İdeoloji. C. Bilgili ve N. Tan Akbulut (drl.). *Kitle İletişimi ve Toplumsalın Üretimi* (s. 137-162). Beta Yayınevi, İstanbul.
- Çoban, B. (2015). Söylem, İdeoloji ve Eylem: İktidar ve Muhalefet Arasındaki Mücadeleyi Çözümleme Denemesi. B. Çoban ve Z. Özarslan (drl.). *Söylem ve İdeoloji* (s. 199-233). Su Yayınları, İstanbul.
- Dağtaş, B. (1999). "İngiliz Kültürel Çalışmalarında İdeoloji," Kurgu dergisi, sayı 16, s. 335-357
- Davaz, A. (2014). *Eşitsiz Kız Kardeşlik Uluslararası ve Ortadoğu Kadın Hareketleri, 1935 Kongresi ve Türk Kadın Birliği*. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.

- Dedeoğlu, S. (2009). Eşitlik mi? Ayrımcılık mı? Türkiye'de Sosyal Devlet, Cinsiyet Eşitliği Politikaları ve Kadın İstihdamı. *Çalışma ve Toplum*, s. 41-54.
- Dedeoğlu, S. (2012). Türkiye'de Refah Devleti, Toplumsal Cinsiyet ve Kadın İstihdamı. S. Dedeoğlu ve A. Y. Elveren (drl.). *Türkiye'de Refah Devleti ve Kadın* (s. 211-229). İletişim Yayınları, İstanbul.
- Demez, G. (2005). *Kabadayıdan Sanal Delikanlıya*. Babil Yayınları, İstanbul.
- Doğdu, S. (2005). *Kadının Serüveni- Kadın ve Yaratılışı*. Demet Kitap, Ankara.
- Doğramacı, E. (1989). *Türkiye'de Kadının Dünü ve Bugünü*. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara.
- Donovan, J. (2015). *Feminist Teori*. (çev. A. Bora, M. Ağduk Gevrek ve F. Sayılan) İletişim, İstanbul.
- Dökmen, Z. Y. (2010). *Toplumsal Cinsiyet Sosyolojik Psikolojik Açıklamalar* (2 b.). Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Duby, G. (1991). *Erkek Ortaçağ*. (çev. M. A. Kılıçbay) Ayrıntı, İstanbul.
- Durna, T. ve Kubilay, Ç. (2010). Söylem Kuramları ve Eleştirel Söylem Çözümlenmeleri. T. Durna (drl.). *Medyadan Söylemler* (s. 47-83). Libra Kitap:23 Kültür İncelemeleri, İstanbul.
- Dursun, Ç. (2010). Kadına Yönelik Şiddet Karşısında Haber Etiği. *Fe Dergisi*, s. 19-29.
- Ecevit, Y. (2003). Toplumsal Cinsiyetle Yoksulluk İlişkisi Nasıl Kurulabilir? Bu İlişki Nasıl Çalıştırılabilir? *Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, s. 83-88.
- Ecevit, Y. (2011). Toplumsal Cinsiyet Sosyolojisine Başlangıç. Y. Ecevit ve Y. Kalkıner (ed.). *Toplumsal Cinsiyet Sosyolojisi* (s. 4). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Ekiz Gökmen, Ç. (2016). Hane İçi Ataerki ve Cinsiyet Eşitsizliği Gölgesinde Kadın Yoksulluğu: Mardin-Muğla Örneği. M. Yaman ve S. Dedeoğlu (drl.). *Kapitalizm, Ataerkillik ve Kadın Emeği Neoliberal ve Muhafazakar Dönem* (s. 281-315). Sosyal Araştırmalar Vakfı, İstanbul.
- Ergeç, N. E. (2010). *Medya ve Söylem*. Pegem Akademi, Ankara.
- Erol, D. D. (2014). Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Türkiye Yazılı Basınında Şiddet Haberleri ve Haber Fotoğrafları. H. Kuruoğlu ve B. Aydın (drl.). *Toplumsal Cinsiyet ve Medya* (s. 31-68). Detay Yayıncılık, Ankara.
- Geçit, B. (2013). John Stuart Mill'de Kadının Toplumsal Konumu. *Beytulhikme An International Journal of Philosophy*, s. 106-127.
- Gökçimen, S. (2008). Ülkemizde Kadınların Siyasal Hayata Katılım Mücadelesi. *Yasama Dergisi*, s. 5-59.

- Güdekli, A. (2016). *Küresel Erkek(lik) ve Medya*. Literatürk Academia, Konya.
- Güldü, Ö. ve Ersoy Kart, M. (2009). Toplumsal Cinsiyet Roller ve Siyasal Tutumlar: Sosyal Psikolojik Bir Değerlendirme. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, s. 97-117.
- Hablemitoğlu, Ş. (2005). *Toplumsal Cinsiyet Yazıları Kadınlara Dair Birkaç Söz*. Toplumsal Dönüşüm Yayınları, İstanbul.
- Hajal Backleh, N. (2007). Filistin'de Toplumsal Cinsiyet: Kısa Bir Harita. Heinrich Böll Stiftung Derneği (hızl.). *Türkiye'de Toplumsal Cinsiyet Tartışmaları* (çev. M. Susan, M. Önen ve M. Yeğenoğlu, (s. 23-31). Sena Ofset, İstanbul.
- Hartmann, H. (2008). Marksizmle Feminizmin Mutsuz Evliliği. G. A. Savran ve N. T. Demiryontan (drl.). *Kadının Görünmeyen Emeği* (s. 157-198). Yordam Kitap, İstanbul.
- İçli, T. G. (1998). Cumhuriyet Döneminde Kadının Sosyal Konumu. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, s. 93-103.
- İmançer, D. (2006). Cinsiyet Rolü Temsili: Medya Kültürü, Feminizm, Televizyon ve Seriyaller. D. İmançer (ed.). *Medya ve Kadın* (s. 47-66). Ebabil Yayınları, Ankara.
- Kabadayı, L. (2006). Kadınlar ve Medya: Türk Kadın Muhabirlerinin Profili, Haber Anlayışı ve Haber Metinlerinde Kadınları Tanımlayışı. D. İmançer (drl.). *Medya ve Kadın* (s. 103-119). E Babil Yayınları, Ankara.
- Kandiyoti, D. (2015). *Cariyeler, Bacılar ve Yurttaşlar* (5 b.). (çev. A. Bora, F. Sayılan, Ş. Tekeli, H. Tapınç ve F. Özbay) Metis, İstanbul.
- Kaplan, N. ve Akyol, Ş. (2009). Bilgi Üreten Bir Kültür ve İletişim Formu Olarak Gazetecilikte Meslek Etiği: Mesleğe Aday Öğrencilerin Gazeteciliğe Bakış Açılarının Değerlendirmesine Yönelik Bir Araştırma. N. Tan Akbulut ve C. Bilgili (drl.). *Kitle İletişimi ve Toplumsalın Üretimi* (s. 231-253). Beta Yayıncılık, İstanbul.
- Karal, D. ve Aydemir, E. (2012). Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet. *Uşak Raporları*. Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu.
- Keller, E. F. (2016). *Toplumsal Cinsiyet ve Bilim Üzerine Düşünceler*. (çev. F. B. Aydar), Metis, İstanbul.
- Kılıç, D. ve Öztürk, S. (2014). Türkiye'de Kadınların İşgücüne Katılımı Önündeki Engeller ve Çözüm Yolları: Bir Amprik Uygulama. *Amme İdaresi Dergisi*, s. 107-127.
- Kızılkaya, H. (2004). *Anasoyluluktan Günümüze Kadın*. İlya Yayınevi, İzmir.
- Koray, M. (2011). Avrupa Birliği ve Türkiye'de "Cinsiyet Eşitliği" Politikaları: Sol-Feminist Bir Eleştiri. *Çalışma ve Toplum*, s. 13-53.

- Köker, E. (2007). Kadınların Medyadaki Hak İhlalleriyle Baş Etme Stratejileri. S. Alankuş (der.). *Kadın Odaklı Habercilik* (s. 138-139). IPS İletişim Vakfı, İstanbul.
- KSGM. (Ocak 2009). *Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması*. <http://kadininstatusu.aile.gov.tr/data/542a8e0b369dc31550b3ac30/siddetarastirmaozetrapor.pdf>, (erişim tarihi: 03.03.2018).
- Kurnaz, Ş. (1991). *Cumhuriyet Öncesinde Türk Kadını (1839-1923)*. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı, Ankara.
- Lundgren, E. (2012). *Şiddetin Normalleştirilme Süreci*. (çev. B. Ekal) Mor Çatı Yayınları, İstanbul.
- Mengü, S. Ç. (2004). *Televizyon Reklamlarında Kadına Yönelik Oluşturulan Toplumsal Kimlik*. İstanbul Üniversitesi, İletişim Fakültesi Yayınları, İstanbul.
- Mıçhaud, Y. (1991). *Şiddet*. (çev. C. Muhtaroglu) İletişim Yayınları, İstanbul.
- Mora, N. (2008). *Medya Çalışmaları Medya Pedagojisi ve Küresel İletişim*. Alt Kitap, İstanbul.
- Mutlu, S. Ö. (2000). 1923 Öncesi Dönemde Türk Kadını. *Aydınlanma 1923*, s. 57-64.
- Özdemir, G. (2009). Türk Kadınının Toplumsal Konumunun Gelişim Süreci. *Sosyal Bilimler Metinleri*, s. 5-18.
- Özer, Ö. (2001). Kazanılmış Hakkın Tersine Çevrilmesi: 1 Mayıs 1996 Olaylarının Türk Basınında Sunumu. *İletişim*, (9): 109-136.
- Özer, Ö. (2017). Medyada Şiddet Kullanımı: Şiddet Ekonomisi, Medyanın İdeolojik Şiddeti ve Yetiştirme Kuramı Açısından Bir Değerlendirme. *Marmara İletişim Dergisi*, (27): 1-19.
- Özer, Ö. ve Saraçer Üçer, N. (2010). Güldünya Tören Örneğinde Töre Cinayetlerinin Hürriyet ve Sabah Gazetelerinde İdeolojik Sunumu. Ö. Özer (ed.). *Medyada Şiddet Kültürü* (s. 187-228). Literatürk, İstanbul.
- Öztürk, A. B. (2014). *Erkeklik ve Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet: Eşine Şiddet Uygulayan Erkekler*. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Population Reports. (1999). Ending Violence Against Woman. *Issues in World Health*.
- Sallan Gül, S. (2005). Türkiye'de Yoksulluğun Kadınsılaşması. *Amme İdaresi Dergisi*, s. 25-43.
- Sancar, S. (2012). *Türk Modernleşmesinin Cinsiyeti Erkekler Devlet, Kadınlar Aile Kurar*. İletişim, İstanbul.
- Sancar, S. (2013). *Erkeklik: İmkansız İktidar* (3 b.). Metis, İstanbul.

- Segal, L. (1992). *Ağır Çekim Değişen Erkeklikler Değişen Erkekler*. (çev. V. Ersoy) Ayrıntı, İstanbul.
- Sever, Ç. (2012). Kadına Karşı Eviçi Şiddette Devletin Sorumluluğu ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Opuz v. Türkiye Kararı. *Atılım Sosyal Bilimler Dergisi*, s. 19-46.
- Sholle, D. J. (1999). Eleştirel Çalışmalar: İdeoloji Teorisinden İktidar/Bilgiye. M. Küçük (drl.). *Medya, İktidar, İdeoloji* (s. 271-297). Ark Yayıncılık, Ankara.
- Suğur, S. (2009). Kadına Yönelik Şiddetin Boyutları. G. Y. Oğuz (ed.). *Toplumsal Yaşamda Kadın* (s. 149-165). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Şeker, T. ve Şimşek, F. (2012). *Kodlama-Kodaçımı Bağlamında Muhteşem Yüzyıl Dizisinin Lise Öğrencileri Üzerindeki Etkilerine Yönelik Alımlama Analizi*. Selçuk İletişim, 7(2), 111-120.
- Şener, G., Çavuşoğlu, Ç. ve Irklı, H. İ. (2016). Medya ve Toplumsal Cinsiyet. F. Saygılıgil (hızl.). *Toplumsal Cinsiyet Tartışmaları* (s. 166-183). Dipnot, Ankara.
- Şenol, D. ve Yıldız, S. (2013). *Kadına Yönelik Şiddet Algısı-Kadın ve Erkek Bakış Açılılarıyla*. (MÇD) Mutlu Çocuklar Derneği Yayınları, Ankara.
- Şimşek, H. (2011). Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğinin Kadın Üreme Sağlığına Etkisi: Türkiye Örneği. *DEÜ Tıp Fakültesi Dergisi*, s. 119-126.
- Tanrıöver, H. U. (2007). Medyada Kadınların Temsil Biçimleri ve Kadın Hakları İhlalleri. S. Alankuş (ed.). *Kadın Odaklı Habercilik* (s. 149-165). IPS İletişim Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Taş, G. (2016). Feminizm Üzerine Genel Bir Değerlendirme: Kavramsal Analizi, Tarihsel Süreçleri ve Dönüşümleri. *Akademik Hassasiyetler*, 3(5): 163-175.
- Tekeli, Ş. (1982). *Kadınlar ve Siyasal Toplumsal Hayat*. Birikim Yayınları Yerli Araştırmalar Dizisi, İstanbul.
- Tekeli, Ş. (1991). Kadınların Siyasetten Dışlanmışlıklarının 55 Yıllık Öyküsü. N. Arat (drl.). *Kadınlar ve Siyasal Yaşam Eşit Hak-Eşit Katılım* (s. 115-128). Cem Yayınevi, İstanbul.
- Terzioğlu, F. ve Taşkın, L. (2008). Kadının Toplumsal Cinsiyet Rolünün Liderlik Davranışlarına ve Hemşirelik Mesleğine Yansımaları. *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 12(2): 63.
- Toksöz, G. (2011). *Kalkınmada Kadın Emeği*. Varlık Yayınları, İstanbul.
- Toksöz, G. (2012). Neoliberal Piyasa, Özel ve Kamusal Patriarka Çıkmazında Kadın Emeği. S. Dedeoğlu ve A. Y. Elveren (drl.). *Türkiye'de Refah Devleti ve Kadın* (s. 103-126). İletişim, İstanbul.

- Toksöz, G. ve Memiş, E. (2016). AKP Hükümetleri Döneminde İstihdamın ve Kayıtdışılığın Toplumsal Cinsiyet Açısından Analizi. M. Yaman ve S. Dedeoğlu (drl.). *Kapitalizm, Ataerkillik ve Kadın Emeği Neoliberal ve Muhafazakar Dönem* (s. 82-104). Sosyal Araştırmalar Vakfı, İstanbul.
- Türkoğlu, N. (2004). *İletişim Bilimlerinden Kültürel Çalışmalara Toplumsal İletişim Tanımlar, Kavramlar, Tartışmalar*, Babil Yayınevi, İstanbul,
- Türel, N. ve Çağlar, N. (2010). Yerel Yönetimde Kadın Temsili- Isparta İli Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, s. 16-40.
- Urhan, B. (2016). Kadın Emeği ve Toplumsal Cinsiyet. F. Saygılıgil (hızl.). *Toplumsal Cinsiyet Tartışmaları* (s. 140). Dipnot, Ankara.
- Van Dijk, T. (2015). Söylem ve İdeoloji: Çok Alanlı Bir Yaklaşım. B. Çoban ve Z. Özarslan (drl.). *Söylem ve İdeoloji* (s. 15-100). Su Yayınları, İstanbul.
- Van Dijk, T. A. (1999). Söylemin Yapıları ve İktidarın Yapıları. M. Küçük (drl.). *Medya İktidar İdeoloji* (s. 331-377). Ark Yayınları, Ankara.
- Velidedeoğlu, M. (1998). 17 Şubat 1926'ya Varış. N. Arat (drl.). *Aydınlanmanın Kadınları* (s. 59-76). Cumhuriyet Kitapları, İstanbul.
- Vincent, A. (2006). *Modern Politik İdeolojiler*. (çev. A. Tüfekçi), Paradigma Yayınları, İstanbul.
- Vural, N. B. (2016). Sosyal Politika ve Toplumsal Cinsiyet. F. Saygılıgil (hızl.). *Toplumsal Cinsiyet Tartışmaları* (s. 103-118). Dipnot, Ankara.
- Wollstonecraft, M. (2012). *Kadın Haklarının Müdafası*. (çev. K. Erol), Doruk, İstanbul.
- Yaktıl Oğuz, G. (2010). Erkek Egemen Toplumda Gücün Kanıtı: Kadına Yönelik Şiddet ve Medyadaki Görünümleri. Ö. Özer (ed.). *Medyada Şiddet Kültürü* (s. 433-450), Literatürk, İstanbul.
- Yavuzer, H. (2016). *Çocuk ve Suç* (17 b.). Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Yaylagül, L. (2010). *Kitle İletişim Kuramları* (3 b.). Dipnot Yayınları, Ankara.
- Yegen, C. (2014). İnternet Haberciliğinde Kadın Cinayeti Haberlerinin Sunumu: Posta Gazetesi Örneği. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication (TOJDAC)*, s. 15-28.
- Yıldırım, B. ve Dudu, E. (2014). Farklı Yayın Politikalarına Sahip Gazetelerde Kadına Yönelik Şiddetin Sunumu. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, s. 23-50.
- Yılmaz, A. (2007). Reklamlarda Toplumsal Cinsiyet Kavramı: 1960-1990 Yılları Arası Milliyet Gazetesi Reklamlarına Yönelik Bir İçerik Analizi. *Selçuk İletişim*, 4(4): 144.

- Yücel, Y. (2016). Ekonomik Kalkınma ve Toplumsal Cinsiyet. F. Saygılıgil (hızl.). *Toplumsal Cinsiyet Tartışmaları* (s. 92). Dipnot, Ankara.
- Zeybekoğlu, Ö. (2013). *Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Erkeklik Olgusu*. Eğiten Kitap, Ankara.

EK 1-CUMHURİYET GAZETESİ 16 ŞUBAT 2015 SAYISI

KONRAD LORENZ İSTE İNSAN Davranışlarının kurucularından Konrad Lorenz'in, insanın saldırganlık dürtüsüne dair manifestosunu okutarak kendinizi de tanıyacaksınız...

KONRAD LORENZ İSTE İNSAN Davranışlarının kurucularından Konrad Lorenz'in, insanın saldırganlık dürtüsüne dair manifestosunu okutarak kendinizi de tanıyacaksınız...

90. YIL SAYI: 32639 / 1.5 TL KDV (ppn) KİTCi: 2 TL KURUCUSU: YUNUS NADİ (1924-1945) BAŞYAZARLARI: NADİR NADİ (1945-1991) İLHAN SELÇUK (1992-2010) 16 ŞUBAT 2015 PAZARTESİ

Cumhuriyet

Sarhos yönetici
Kırcını hem de bir kanal geçesinde atlayan sarhos bir kanal yöneticisiyle tartışımın evinde tuvalete zorla daldı dudaklarına yapışan bir oyuncuyu ittiyim...

Özgecan cinayeti dilleri çözdü
Kadınlar #sendeanlat çağrısıyla tacize karşı suskunluğunu bozdu

Hic yok
Türkiye'de kadın olup da tacize uğramayan yok...

Şikâyet zor
Tacizlerin ne kadarın şikâyet ettik sanıyorsunuz?

Babamın dersi
Baban bir erkeğin neresine tekme atacağını öğretilmiş...

Eski aktörler
Film için göğüslerini göstermiş par' diyen eski aktörler...

Güzelsin tacizi
Ağrı sayılarından taciz diye yediğin çok güzelim lafl...

Hâkim rıza diyor
Artık yeter, cinayetlerin, tecavüzlerin, bunların sonu nereye kadar. Hâkim, 16 yıldan gün aldır diye rıza diyor, artık yeter.

HADİM YİNE GÜNDEMDE
Ekonomi Bakanı Zeybekci'nin idam cezası talebine AKP Genel Başkan Yardımcısı Şen-top da destek verdi. Fatma Şahin ise 'onnel istememe haddim etme cezası'nın uygulanmasını önerdi. Kadın örgütleri idama çağrısı yaparak ağırbaşlılığın mübâbetin uygulanmasını istedi. ■ 10. Sayfada

KADINLAR ŞİYAH GIYECEK
Vahşi cinayeti protesto için kadınlar bugün siyah giyecek. Eylem Twitter, Facebook ve Whatsapp'tan 16 Şubat Pazartesi günü siyah giyiyoruz. İstersen siyah kurdela de ta-kabilirsin. Bu bir yas ve ses-siz eylemdir. Uyan! mesaj ile duyuruldu. ■ 11. Sayfada

EL KIRMA YIN DEVLET OLUN
Başbakan, kadine uzanan el-leri kırmaktan söz etti. Sayın Başbakan, el kırımını bekley-yen yok sözden. "Bir şey" yap-mak istiyorsanız, tacize pol-i-si korumaktan, tecavüz-cüye "yi hal indirimi"ni kaldırılmaktan başlaya-bilirsiniz. ÇİĞDEM TOKER ■ 8. Sayfada

Utangaç Tweet'leri
Yeni Şafak yazarı Cemile Bayraktar'ın, Amerika'da iki dakikada bir kadının tecavüze uğradığını yazarak "Sınırdı cennet kapandı" tweeti ile garibî Nihat Doğan'ın "Siz de mini eteği giyip soyunup laik sistemin ahlakçılıklarına se-pikler tarafından tacize uğrayınca bas bas bağırmanız" tweeti büyük tepki çekti. ■ 71. Sayfada

EYET HAKİM REV, TECAVÜZ EDİP ÖLDÜRÜM. AMA YİZ HAL İNDİRİM İSTİYOM!

Başbakan'dan el fatiha!
BAKAN'A PROTİSTO Antalya'da partinin kadın kolle-nin kongresine katılan Davutoğlu, salondakilere Özgecan ve şiddet mağduru tüm kadınlar için fatiha okuttu. Davutoğlu'nun, şiddetli ortadan kaldırmak için seferberlik ilan ettiklerini söyle-yerek, "Şahin güvenliğiniz bizim namusumuzdur" sözleri dikkat çekti. ■ 5. Sayfada

Ne yüzle geldiniz
Erdoğan'ın kızları ziyaret etti

Polisiz olmaz!

İdam çözüm değil
Bakan Zeybekci'nin önerisine kadın örgütleri tepkili

Davutoğlu tepkiden çekindi

Şahin: Hadim cezası uygulanmalı

'Caniler en büyük cezayı alacak'
AKP süitten çıkmış ek kasık

Kan dondurdu
son darbe levyeyle

Avukatlar yalnızca ifadeye katılacak

Spiker haberi okurken ağladı
Pembe otobüs önerdi!

'Arkandayız' dediler yalnız biraktilar

Şiddet bitmiyo

EK 2-CUMHURİYET GAZETESİ 16 ŞUBAT 2015 SAYISI 10. SAYFA

Spor dünyası yasta

Eylemci kadınlar yaka paça
Bir taciz de Trabzon'da

Gıyabi namaz

ÖZGECAN İSYANI
Kadınlar, ziyarete gelen Aile Bakanı Ayşenur İslam'ı protesto etti:

Ne yüzle geldiniz
Erdoğan'ın kızları ziyaret etti

Polisiz olmaz!

İdam çözüm değil
Bakan Zeybekci'nin önerisine kadın örgütleri tepkili

Davutoğlu tepkiden çekindi

Şahin: Hadim cezası uygulanmalı

'Caniler en büyük cezayı alacak'
AKP süitten çıkmış ek kasık

Kan dondurdu
son darbe levyeyle

Avukatlar yalnızca ifadeye katılacak

Spiker haberi okurken ağladı
Pembe otobüs önerdi!

'Arkandayız' dediler yalnız biraktilar

Şiddet bitmiyo

EK 3-CUMHURİYET GAZETESİ 17 ŞUBAT 2015 SAYISI

TURKAN SAYILAN
100 SÖZÜDE
SİVİL TOPLUM
Cumhuriyet
Kıyafet

Cumhuriyet

TURKAN SAYILAN
100 SÖZÜDE
SİVİL TOPLUM
Cumhuriyet
Kıyafet

90. YIL SAYI 32540 / 1.5 TL (KURUŞLU) (KURUŞLU) 2 TL | KURUCUSU: YUNUS NADİ (1924-1945) BAŞYAZARLARI: NADİR NADİ (1945-1991) İLHAN SELÇUK (1990-2010) | 17 ŞUBAT 2015 SALI

Ben de anlatıyorum

İşil Özgentürk, 44 yıl boyunca kimseye söylemeye cesaret edemediği taciz olayını 'Utanası gereken biz değiliz' diyerek kaleme aldı

#sen de anlat'a 500 bin mesaj

Devlet 'erkekçe' konuştu!

#senbidur

Cumhurbaşkanı Erdoğan yere ölmüştür yatmıştır. Tarihlerin yakıtı kız için ses çıkarmayanlar eylemlerde ölemler için Türkiye'yi en sık kadından savundu. Özgecen için özünümsüz bir kadını kadını düşünmek bile geçirdi.

Kadın cinayeti ve tacizlerine karşı yapılan etkinliklerde dans edilmemesi de eleştirildi. "Önce sana biliyorsun bir fatma oku" dedi. A.B. Bakara Bodur'un "Cezası kendim verdim" açıklaması da sesleniş yapıldı. ■ 5. Sayfada

Ölümden zevk alıyor
Dava alıyor. Bunun kullandığını...
Cezasını ben verdim
İnşaatçı...
'CİNSEL YASADIGI KİM HAK ETMİ'
Mehmet, ölü bulmuş...
'İdam cezası çözüm değil'
Özgecen'in son dersi...
İssizlik 'kriz var' diyor

'İdam cezası çözüm değil'
Özgecen'in son dersi...
İssizlik 'kriz var' diyor

EK 4-CUMHURİYET GAZETESİ 17 ŞUBAT 2015 SAYISI 11. SAYFA

CUMHURİYET HABERLER

Babadan sağduyu

SAYFA 11

Özgecen'in babası, acıdan kavranan haliyle konuştu: İdam çözüm değil

İDAM CEZASI CAYDIRMIYOR

DÜNYA İDAM RAKAMLARI

Ülke	2014	2013	2012	2011
Özbekistan	79	79	314	242
İran	199	199	19	19
Sudan	153	153	-	-
Dünya	81	81	129	129
Mısır	18	18	73	73
İrak	7	7	28	28
Kuveyt Arabistan	10	10	12	12
Yemen	7	7	43	43
Siyon	7	7	43	43
ABD	7	7	43	43
Aljiristan	7	7	43	43

Hak etikleri ceza'yı çeksinler

Öğrenciler endişeli

ARKADASIMI BİÇAKLA KOVALADI

Taciz yolu

KIZIM BUHRAN GEÇİRİYOR

Öğrenciler endişeli

ARKADASIMI BİÇAKLA KOVALADI

EK 9- CUMHURİYET GAZETESİ 20 ŞUBAT 2015 SAYISI 10. SAYFA

CUMHURİYET HABERLER

Siddeti Erdoğan ürettiyor

Kadınları rahatsız eden Kadınlığı provokasyon unsuru yapıyor

Arıncı: Korumak hükümetin görevi

Filiz G: Erkek öğrenciler mini etek giyen kızları uyarak, devam ederlerse taciz edecek

Müdirenden taciz emri

Tabutumuz sırtımızda

Özgecan eyleminde gözaltına alınan SDP'li kadınlar: Polis 'Umarız Özgecan'ın başına gelenler sizin de başına gelmez' dedi

KATİLLERİ TANIYORUZ; FİLİ DEVLET! ÖZGECAN'IN HESABINI SORACAĞIZ! SDP'Lİ KADINLAR

Erkek sistemin erkek yargısı

Dostup jiletin yaraladığı 12 yaşındaki kızı zorla minibüse bindiren zanlı, tecavüz etmek isterken yakalandı

ikinci Özgecan olayı son anda önlendi

Erkekler mensuelle bahaneyle saldırıya geçiyor

Psikolojik destek

Erkekler mensuelle bahaneyle saldırıya geçiyor

Psikolojik destek

Erkekler mensuelle bahaneyle saldırıya geçiyor

Psikolojik destek

EK 10- CUMHURİYET GAZETESİ 27 ŞUBAT 2015 SAYISI

CUMHURİYET HABERLER

Meclis Kadına Yönelik Şiddet Komisyonu'nda Prof. Dr. Bek'ten Cumhurbaşkanı'na tepki

'Çiyeceğime karışma'

NOBEL ÖDÜLLÜ ÜÇ KADINDAN ŞİDDETE KARŞI ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Erkekler de şiddete karşı savaşmalı

AKP'Lİ UZUN'LA ESKİ VALİ KAPIŞTI, OLAN YURTTAŞA OLDU

Haz Son

Erkekler de şiddete karşı savaşmalı

AKP'Lİ UZUN'LA ESKİ VALİ KAPIŞTI, OLAN YURTTAŞA OLDU

Haz Son

EK 11- CUMHURİYET GAZETESİ 3 MART 2015 SAYISI 3. SAYFA

CUMHURİYET HABERLER 3

Özgecan için yas tutarken öldürüldü

Evinde elleri ve ayakları bağlı, kafasına poşet geçirilmiş halde bulundu

İstanbul Haber Servisi - Silahla vurularak öldürülen Özgecan Doğan, evinde elleri ve ayakları bağlı, kafasına poşet geçirilmiş halde bulundu. Doğan'ın hayatını kaybetmiş bulunduğu İstanbul, Facebook'ta profili üzerinden yapılan bir video kaydedildi. Özgecan'ın ailesi, videoyu sosyal medyada paylaştı. "Nasıl bozamazlar acaba?" yazarak videoyu paylaştı. "Biraz da bozamazlar acaba?" yazarak videoyu paylaştı. "Nasıl bozamazlar acaba?" yazarak videoyu paylaştı.

Boğazi kesilim halde bulundu
KIRIKLARELİ (DHA) - Fırtınalı Üniversitem Sinekçiler Mevkii Yıkılacakları öğrenilen Fırtınalı Çeşme'ye bir saldırı haber alınırken, saldırıya ilişkin polis açıklaması haber geldi. Çeşme'nin evren çalgıları şenlikleri geçen polis ekipleri çevresindeki çalgı boyutunda tepeye çıkarak saldırıya başladı. Yayılan videoda saldırıda kullanılan silahın tespit edildiği öğrenildi. Saldırıya ilişkin İstanbul Adli Tıp Kurumuna sevk edildi. Olayta ilgili baskınların sonuçları öğrenildi. İstanbul Emniyet H.C., C.T. ve M.K.'yi gözaltına aldı.

Tacizi öğretmen ortaya çıkardı
Yeni Haberler Servisi - Kayseri'nin Pınarbaşı ilçesinde geçen hafta meydana gelen olayda, servis potansiyeli olan 15 yaşındaki kız öğrenciyi taşıyan araçta bulunan öğretmen tarafından taciz edildiği öğrenildi. Öğretmen tacizi öğretmen olarak ortaya çıktı. Öğretmen tacizi öğretmen olarak ortaya çıktı.

Boğazi kesilim halde bulundu
KIRIKLARELİ (DHA) - Fırtınalı Üniversitem Sinekçiler Mevkii Yıkılacakları öğrenilen Fırtınalı Çeşme'ye bir saldırı haber alınırken, saldırıya ilişkin polis açıklaması haber geldi. Çeşme'nin evren çalgıları şenlikleri geçen polis ekipleri çevresindeki çalgı boyutunda tepeye çıkarak saldırıya başladı. Yayılan videoda saldırıda kullanılan silahın tespit edildiği öğrenildi. Saldırıya ilişkin İstanbul Adli Tıp Kurumuna sevk edildi. Olayta ilgili baskınların sonuçları öğrenildi. İstanbul Emniyet H.C., C.T. ve M.K.'yi gözaltına aldı.

Patlamada 1 işçi ağır yaralandı
ADYAMAN (AA) - Kömür bölgesinde bağlı Kaya Köprüsü'nde minerer ocaklarında patlayıcı kullanıldığı anlaşıldığı öğrenildi. Patlamada 1 işçi ağır yaralandı. Yaralı işçi hastaneye kaldırıldı. Olayın sebebini araştıran yetkililer, patlamaya sebep olan maddeyi tespit etti. Olayın sebebini araştıran yetkililer, patlamaya sebep olan maddeyi tespit etti.

ADANA NOT BIRAKIP İNTİHAR ETTİ: Ölüm sebebim

EK 12- CUMHURİYET GAZETESİ 5 MART 2015 SAYISI

Cumhuriyet

90. YIL SAYI: 32656 | 1.5 TL KDV İÇERİLMEZ (KİTOK: 21) | KURUCUSU: YUNUS NADİ (1924-1945) BAŞYAZARLARI: NADİR NADİ (1945-1991) İLHAN SELÇUK (1992-2010)

CUMHURİYET'TE BAĞZI GÜZEL ŞEYLER OLUYOR.

8 MARTI BEKLEYİN

Yaşar Kemal heykeline saygısızlık
1994 yılında heykeltıraş Metin Yurdanur tarafından yapılan Yenikapı sahilindeki Yaşar Kemal heykeli, miting alanı inşaatı nedeniyle molozlar arasında kaderine terk edildi. ■ 19. Sayfada

Yaşar Kemal'in unutulmaz röportajı Gerdek gecesi sabahında yollara düşen Süleyman
"Buna Bayırtülü Süleyman demişler. Gerdeğe girdiğinin sabahı kararı uyandırmadan, yataktaki bırakmış, sağdıçlık kal demeden, başım almış da yürümüş gelmiş. Bir yıl önce ölmüştü. Ne de bir mektup geldi köyden. Hasretinden deli olur. Geceleri hep yakuvukusunu sayıklar. Buna Bayırtülü Süleyman derler, türküler çıkarır gurbet üstüne." ■ 7. Sayfada

Deniz, Özgecan'ın katledilmesini bu sözlerle kınadıktan 20 gün sonra öldürüldü

Bu düzene lanet olsun!

POLİS KAPIDA BEKLEDİ Antalya'da Deniz Aktaş (20) birlikte yaşadığı Lokman Barış Çelik (40) ile tartışma komşuların polis çağırdı. Polise kapıyı açmayan Çelik, "Beni kurtarm" diye çığlık atan Aktaş'ı vurdu. Silah sesine rahmen polis 1.5 saat kampa bekledi. Şüpheli şiddet gördüğü öğrenilen genç kadın Özgecan'ın arındırma Facebook'ta "Bu düzene lanet olsun" mesajı paylaşmıştı.

ÜÇ ÖLÜM DAHA Erzurum'da 9 çocuk sahibi Rabiye Akınar, şiddet gördüğü için boşanmak istediği 35 yaşlık eşi Mehmet Akınar tarafından vurularak öldürüldü. Adana'da Fırdal Unal (26) tartıştığı albayyın eşi Fatma Ünsel'i (30) av tüfeğiyle vurdu. İstanbul Üsküdar'da ise deniz 25-30 yaşlarında olduğu tahmin edilen bir kadın cesedi bulundu. ■ 6. Sayfada

AKP'Lİ ÜÇMA: FITRATLA SAVASMAYIN ■ 6. Sayfada

YASAYI BEKLEMEDİLER

DİNİMİZ
KADINLAR GÜNÜ

İSYANIN KADINLARI

Buğün 8 Mart Dünya Kadınlar Günü. Son bir yüzyıla kadar her zanaatçı ve işçi kadın ya da dünya çapında kadınlar hareketi için bir mücadele günü. Kadınlar hareketi, kadınların toplumsal yaşamda (iş, eğitim, sağlık, hukuk) eşitlik için mücadele etmesiyle oluşmuş bir hareket. Kadınlar hareketi, kadınların toplumsal yaşamda eşitlik için mücadele etmesiyle oluşmuş bir hareket. Kadınlar hareketi, kadınların toplumsal yaşamda eşitlik için mücadele etmesiyle oluşmuş bir hareket.

UMUTLA MANNLA SEVME BURADANZ BRİKTEVİZ

2007'den beri her yıl 8 Mart Dünya Kadınlar Günü için düzenlenen etkinlikler, bu yıl da İstanbul'da büyük bir coşkuyla kutlandı. Kadınlar hareketi, kadınların toplumsal yaşamda eşitlik için mücadele etmesiyle oluşmuş bir hareket. Kadınlar hareketi, kadınların toplumsal yaşamda eşitlik için mücadele etmesiyle oluşmuş bir hareket.

SİDENTİZLE BARSMA YACAĞIZ

Adana'da düzenlenen etkinlikte, kadınlar hareketi, kadınların toplumsal yaşamda eşitlik için mücadele etmesiyle oluşmuş bir hareket. Kadınlar hareketi, kadınların toplumsal yaşamda eşitlik için mücadele etmesiyle oluşmuş bir hareket.

AGACIN GÖLGESİNDE KADINLAR

Yeni bir neslin yetişmesi için kadınlar hareketi, kadınların toplumsal yaşamda eşitlik için mücadele etmesiyle oluşmuş bir hareket. Kadınlar hareketi, kadınların toplumsal yaşamda eşitlik için mücadele etmesiyle oluşmuş bir hareket.

ADALET NOBETİNDE

Yeni bir neslin yetişmesi için kadınlar hareketi, kadınların toplumsal yaşamda eşitlik için mücadele etmesiyle oluşmuş bir hareket. Kadınlar hareketi, kadınların toplumsal yaşamda eşitlik için mücadele etmesiyle oluşmuş bir hareket.

ANNE OLUNCADA EYE HAPSOULMAYACAĞIZ

Yeni bir neslin yetişmesi için kadınlar hareketi, kadınların toplumsal yaşamda eşitlik için mücadele etmesiyle oluşmuş bir hareket. Kadınlar hareketi, kadınların toplumsal yaşamda eşitlik için mücadele etmesiyle oluşmuş bir hareket.

1725 KADIN GÜNÜ

Yeni bir neslin yetişmesi için kadınlar hareketi, kadınların toplumsal yaşamda eşitlik için mücadele etmesiyle oluşmuş bir hareket. Kadınlar hareketi, kadınların toplumsal yaşamda eşitlik için mücadele etmesiyle oluşmuş bir hareket.

Nasıl doğuracaksınız?

KURBAN

Günümüz niçiktir?

SEZİNİN ANNELERİ ACI KADAR UMUT VE İSYANIN DA ADI

8 Mart Dünya Kadınlar Günü için düzenlenen etkinlikte, kadınlar hareketi, kadınların toplumsal yaşamda eşitlik için mücadele etmesiyle oluşmuş bir hareket. Kadınlar hareketi, kadınların toplumsal yaşamda eşitlik için mücadele etmesiyle oluşmuş bir hareket.

KİMYET TEZİZE DOZİERE KARŞI

Yeni bir neslin yetişmesi için kadınlar hareketi, kadınların toplumsal yaşamda eşitlik için mücadele etmesiyle oluşmuş bir hareket. Kadınlar hareketi, kadınların toplumsal yaşamda eşitlik için mücadele etmesiyle oluşmuş bir hareket.

BİLMÜCADELE TÜM OTSİK ÇOCUKKAR KİMİ

Yeni bir neslin yetişmesi için kadınlar hareketi, kadınların toplumsal yaşamda eşitlik için mücadele etmesiyle oluşmuş bir hareket. Kadınlar hareketi, kadınların toplumsal yaşamda eşitlik için mücadele etmesiyle oluşmuş bir hareket.

GAURUNUZ OLUERİMİZ ÜZERİNDE YÜKSELİYOR

Yeni bir neslin yetişmesi için kadınlar hareketi, kadınların toplumsal yaşamda eşitlik için mücadele etmesiyle oluşmuş bir hareket. Kadınlar hareketi, kadınların toplumsal yaşamda eşitlik için mücadele etmesiyle oluşmuş bir hareket.

BİR ARAYA GELİRSEK BASARIRIZ, GÖRÜK

Yeni bir neslin yetişmesi için kadınlar hareketi, kadınların toplumsal yaşamda eşitlik için mücadele etmesiyle oluşmuş bir hareket. Kadınlar hareketi, kadınların toplumsal yaşamda eşitlik için mücadele etmesiyle oluşmuş bir hareket.

NE KORKU NE ENDİŞE, KIZGINLIK KALAN SADECE

Yeni bir neslin yetişmesi için kadınlar hareketi, kadınların toplumsal yaşamda eşitlik için mücadele etmesiyle oluşmuş bir hareket. Kadınlar hareketi, kadınların toplumsal yaşamda eşitlik için mücadele etmesiyle oluşmuş bir hareket.

DÜNYA

leokADIMLAR GÜNÜ

Dünya Kadınlar Gününde Utanç

Bir anıyıy 'Kam meşre kurguna olbey- er' dedirtecek kaçıp alıkca, sadıca geñçerler, Özgecanmı adı. Olen gıñçer Özgecan değil bir ünken ma- şıyevdi. Bu ağıcağı maço özbeni şarlatanlara 'utanmaz' diyen bapçı- guratlarına tükürmek geliyor içimden.

Bir Kadının Kadınlar Günündeki Ruh Hali

Erkeklerim, yükselzençin, eği- timleşçim, başırtılı başıçık, fark etmedin kadınleri okuna- yor. Biz ne yapıyoruz? Katileri- mize dünyamda uslu durdukların için indirm yapıyoruz diye emza topluyoruz, bosuna bir gayretle.

İNSANLIK TEHDİTİ ALTINDA

1995 yılında gıñçer kaçıp 1000 bin kızca toplapım Çanakkalede bir gıñçerle, İncirözüne var- tım. Mevlide, ötre cinsin değilce harca uslu iğ- nelerle indirmen kadınları emiz- çim. Ötre Mevlide to gıñçer anımsama komünas- ta- rıydım. İncirözüne var- tım. Mevlide, ötre cinsin değilce harca uslu iğ- nelerle indirmen kadınları emiz- çim. Ötre Mevlide to gıñçer anımsama komünas- ta- rıydım.

KARŞI CİNSEL SAĞAV

En deşme cinsinle cinsin emizden bap- çımın emizden ötre emiz, ötre emiz ve di- ğil bir cinsinle emizden emiz, emiz emiz- çim. En deşme cinsinle emizden emiz, emiz emiz- çim. En deşme cinsinle emizden emiz, emiz emiz- çim.

TAKSİM MEVDANI CİSİ

En deşme cinsinle emizden emiz, emiz emiz- çim. En deşme cinsinle emizden emiz, emiz emiz- çim. En deşme cinsinle emizden emiz, emiz emiz- çim.

BİRLİNCİ ALTINDAKİ O DUYGU

En deşme cinsinle emizden emiz, emiz emiz- çim. En deşme cinsinle emizden emiz, emiz emiz- çim. En deşme cinsinle emizden emiz, emiz emiz- çim.

Şiddetin kaynağı nedir?

Uluslararası hukukun çabalarına rağmen, hem dünyada hem de ülkemizde, cinsiyet ayrımcılığı ve kadına yönelik insan hakları ihlalleri bakımından utanç verici bir karneye sahibiz.

Av. Berra BESLER
Türkiye Barolar Birliği Bşk. Yrd.

8 Mart bir kutlama günü değil, hak arama direnişinin simgesidir. Cinsiyet ayrımcılığına, baskıya, sömürüye, şiddete karşı verilen mücadelenin tarihidir, dayanışmanın adıdır.

Emek sömürüsüne karşı direnen kadın işçilerin fabrika önüne kurulan barikatı aşamadığı için yanarak can verdiği 8 Mart 1857 yılından, hemen her gün biçaklanarak, yakılarak, boğularak öldürülen kadınlara kadınlara, bir emek ve onur savaşır.

Kadına hükmeden bakış

Dünya Ekonomik Forumu'nun 2014 Küresel Toplumsal Cinsiyet Uçurumu Raporu'na göre 142 ülkede toplumsal eşitlik bakımından Türkiye 126'ncı sıraya düşmüştü. Son on yılda 20 basamak gerilemiştik.

Özünde bir hukuk devrimi olan Cumhuriyet'in temel değerlerinin bu kadar çok saldırıya uğradığı, hukuk devletinin bu kadar çok yarı aidiği süreçte karşı karşıya kaldığımız sonucu şaşırtıcı bulmuyoruz.

Çünkü kadınların hayatına, hukukun değil, tepeden dayatılan erkek egemen zihniyetin şekillendirdiği toplumsal bakışın mekânini gördüyoruz. Cinsel ayrımcılığın, kadına yönelik şiddete ve insan hakları ihlallerine karşı tedbir almakla yükümlü devleti yönetenlerin zihniyetine, kullandığı erkek egemen şiddet diline bakıyoruz ve sorununu ana kaynağına ulaştırıyoruz.

Şiddet neden arttı?

Son yıllarda kadına yönelik şiddet artışın adeta bir toplumsal cinnete dönüşmesi, birinci öncelikli sorumlusu, tepeden dayatılan erkek egemen şiddet dilidir.

Kadına yönelik şiddet bahane ederek onları eve hapsedmeye çalışılanlar da yalanlarını yüzlerine vurmak zorundayız.

- Onları çocuk yaşta evlendirenlerdir.
- Okulda, mini etekli kızları taciz timleri kuran söze eğitimcilerdir.
- Kocasından şiddet gördüğü için karakola sığınan kadınları yeniden kocalarına teslim eden emniyet görevlileridir.
- Çiğlik çığlığa sığınma evlerine başvuran kadınları sahipsiz bırakanlardır.
- Kadın bedeni üzerinden siyasat yaparlar.
- Hepsinden de acısı, tepeden dayatılan erkek egemen anlayışını kararlara yansıtan kimi yargı mensuplarıdır.

Haksız tahrik

Kadın cinayeti işleyenlere kravat taktıkları için "iyi hal indirimini" uygulayan, tecavüze uğrayan kız çocukların ruhsal sağlığını ihmal eden, ruhsal bütünlüğünün etkilenmediğini sürdüren, katillerle "haksız tahrik" adı altında ceza indirimini sağlayan erkek egemen adaleti değil, gerçek adaleti hüküm kılana kadar direneceğiz. Genççik bir kızımızın canı üzerinden toplumun çoğuluma duygu-sunu istismar ederek idam ve hadım tartışmalarını gündeme getirenlerin, dayanışmamızı ikinci plana atmasına izin veremeyeceğiz.

Gün mücadele günü

Kadına yönelik her türlü ayrımcılığa; emeğine, bedenine ve kimliğine yönelik şiddete karşı, insan haklarına gönülden bağlı herkesle, bu ülkenin aydınlık kadınları ve aydınlık erkekleriyle birlikte omuz omuz mücadele edeceğiz.

EK 22- CUMHURİYET GAZETESİ 14 MART 2015 SAYISI 13 SAYFA

Özgecan'dan sonra 18 Özgecan

Türkiye'yi ayağa kaldıran üniversite öğrencisi Özgecan Aslan'ın vahşice katledilmesinin ardından kadın ci-
nayetlerinin arkası kesilmedi. 11 Şubat'ta Mersin'de öldürülen Özgecan'dan sonra 18 kadın daha katledildi.

Emine Küçük (42)
Şubat'ta 2 Mart günü 11:04'te evinde öldürüldü. Cinayetin motive edilmesi için soruşturulmaktadır.

Gülcan Oğuz (38)
Emine ile 3 Mart'ta, üniversiteye gittiği sırada öldürüldü. Cinayetin motive edilmesi için soruşturulmaktadır.

Sölen Doğan (44)
Sölen'in evinde bulunan parçaların, cinayetin motive edilmesi için soruşturulmaktadır.

Türkan Alkaya (56)
Etiler'de 13 Ocak'ta evinde öldürüldü. Cinayetin motive edilmesi için soruşturulmaktadır.

Zehra Aydın (35)
2 ay önce evliliği sona erdiren Zehra'nın, evliliğin bitmesiyle birlikte öldürüldü. Cinayetin motive edilmesi için soruşturulmaktadır.

Sabiha Teşkinioğlu (32)
Kadıköy'de evinde öldürüldü. Cinayetin motive edilmesi için soruşturulmaktadır.

Hüsnü Aslan (23)
18 Şubat'ta evinde öldürüldü. Cinayetin motive edilmesi için soruşturulmaktadır.

Deniz Aktaş (20)
Anadoluhisari'de evinde öldürüldü. Cinayetin motive edilmesi için soruşturulmaktadır.

Türkiye ayağa kalktı
Özgecan Aslan'ın 13 Şubat'ta Mersin'de vahşice katledilmesi üzerine Türkiye'de kadın cinayetleri arttı. 18 kadın daha öldürüldü. Türkiye ayağa kalktı.

Mehtap Özcan (28)
22 Şubat'ta Kadıköy'de evinde öldürüldü.

Yeliz Özcan (5)
Mehtap Özcan'ın kız kardeşi. 5 Şubat'ta evinde öldürüldü.

Meryem Yılmaz (28)
19 Şubat'ta Kadıköy'de evinde öldürüldü.

Sule Cembelaz (40)
Fethiye'de 24 Şubat'ta evinde öldürüldü.

Ceylan Korkmaz (35)
Sivrihisar'da 14 Şubat'ta evinde öldürüldü.

Semsiye Budak (50)
1 Mart'ta Etiler'de evinde öldürüldü.

Yasemin Çakar (32)
Çankaya'da 4 Mart'ta evinde öldürüldü.

EK 23- AKİT GAZETESİ 16 ŞUBAT 2015 SAYISI

dar mücadele etme kararlığımız var" dedi. yeceğiz" şeklinde konuştu. • HABER 9/14

Yine hukuk skandalı

Hizbut Tahrir davasında bakan hakim Kadir Kaya, Süleyman Uğurlu'nun evinde bulunduğu iddia edilen silahlar üzerinde parmak izi incelemesi yaptırmadan silahları imha ettirmişti.

SÜLEYMAN Uğurlu'nun gözaltına alındıktan bir gün sonra evinde bulunduğu iddia edilen silah, fişek ve aydınlatma fişeklerinde parmak izi incelemesi yapılmadan 12,5 yıl hapis cezası aldığı ortaya çıktı.

HAKİM Kadir Kaya'nın, aydınlatma fişeklerini imha ettikten 551 gün sonra (1 yıl 186 gün) kaynağını araştırması ve Süleyman Uğurlu'nun 12,5 yıl hapis cezası alması "hukuk skandalı" olarak değerlendirildi. • EME

Kadına şiddete karşı seferberlik

AK PARTİ Antalya İl Kadın Kolları Kongresi'nde konuşan Başbakan Davutoğlu, "Kadına yönelik şiddetli tümüyle ortadan kaldırmak için seferberlik ilan ediyoruz. AK Parti kadın teşkilatları bütün Türkiye'de su andın! Hiçbilen kadına yönelik şiddet konusunda seferberlik halindedir. Ben ve eşim de destekliyoruz" dedi. • FTA

İnsan yakmaya mı arka çıkıyorsunuz

İÇİŞLERİ BAKANI Ertan AĞA, Yeni Akit'e gündemdeki konulara ilişkin çarpıcı açıklamalar ve değerlendirmelerde bulundu. Bakan AĞA, "İç Güvenlik Paketi'ne karşı çıkan muhalefete "şiddetli gözler önüne seren fotoğrafları" iğare ederek sordu: "Bunlara mı arka çıkıyorsunuz... İnsanları sokakta do-lağma, kendilerine saldırı olmadan gezme halini yok mu, esnafın ekmeğinin parçasını kazanma hakkı yok mu?" • İYDA

2. Abdülhamid'den sonra Erdoğan

SANATÇI Murat Kekilli, ülke-mizde özgürlük olmadığını söyleyen ve Cumhurbaşkanını Erdoğan'a hakaret edip "dik-tatör" diyen sanatçılara tepki gösterdi. Kekilli: "Bana göre Erdoğan, 2. Abdülhamid'den sonra gelmiş en yetenekli in-sanlardan biridir" dedi.

Yine molotoflu saldırıya geçtiler

• HABER 10 SAYFA

Kartelden timsah gözyaşları

• HABER 8 SAYFA

'İdam cezası yeniden getirilmeli'

• HABER 8 SAYFA

Fetullah Gülen Müslüman için neden susuyor?

• HABER 8 SAYFA

Erdogan'ın kollarından Özgecan niyati

• HABER 8 SAYFA

Avrupa şimdiki biçiyor

• HABER 8 SAYFA

16.02.2015 tarihinde yıllık

• TL bazında % 9,92*

• USD bazında % 3,02*

• EURO bazında % 2,82*

• ALTIN bazında % 2,26**

kâr payı dağıttık.

alBaraka

İran, Rusya ve terör desteğiyle ilgili

HASAN AKSAY 2

Ölke, dım ve dans

ERSOY DEDE 3

Çizgiyle hatlarını yorumu

YALÇIN TURGUT 10

Bu solak feministleri anlamak mümkün mü?

A. KARAHANÖĞÜLLÜ 10

3 ölümden notlar... Ya da, Bugün; Düne yolculuğu!

H. KARAKAYA 11

Mukaddes tecavüz

A. DİLPAK 11

EK 24- AKİT GAZETESİ 17 ŞUBAT 2015 SAYISI

YENİ akıt 7 ŞUBAT 2015 PAZAR 15 TL

Dans edeceğine FATİHA OKU
TÜRKİYE Müvezhiller Birliği Odası Töreni'nde konuşan Cumhurbaşkanı Erdoğan, Özgecan Aslan'ın öldürülmesini dans ederek protesto eden CHP'li Aylin Nazlıaka'ya tepki göstererek, "Dans edeceğine Fatıha oku... Örü ca bilmişsen bir rahmeti de" dedi.

78 MİLYONLUK TÜRKİYE İDAMIN GERİ GELMESİNİ KONUŞUYOR

KISASTA HAYAT VARDIR
Canlılar hak ettiği cezayı alsın

idam geri gelsin
Siyaset, hukuk ve ilahiyat dünyası, idam cezasının yeniden yürürlüğe konulmasını istiyor...

BU TİP SUÇLARIN CEZASI İDAM OLMALI
AİLE ve Sosyal Politikalar Bakanı Aygünur İslamoğlu: "Bir bakan olarak değil ama bir anne ve bir kadın olarak şahsı karıştıran suçları cezalandırmayı istiyorum. Bunu gündemimize alabiliriz."
İDAM CEZASI CAYDIRICI OLMUR
ANKARA Milletvekili Emrullah İler: "Bu tür cinayetlerde idam cezasının olması gerekir. İdam cezası olmasa caydırıcı olmaz. Ayrıca dirim ve ölümün birliği yoktur. Cezayı getirmeye tabii tutulmalı."
AYETİ KERİMEYE İNANMAYIZ
ESKİ Devlet İktisatçı ve Yazarı Nurgün: "Bu vahşi cinayet gösteriyor ki idam cezasına ihtiyaç var. Bakara Suresi'nde 'Kısasta hayat vardır' ayeti kerimeyi hatırlatıyor."
İDAMA KİMSE İTİRAZ ETMEZ
ANADOLU Partisi Genel Başkanı Emine Ülker Tarhan: "Büyük keşme keşmeyle idam cezasını kaldırma konusunda idam cezasına bir itiraz olmaz..."

Üniversite öğrencisi Özgecan Aslan'ın Mersin'de önce bıçaklanıp, sonra yakılarak katledilmesi kamuoyunda büyük bir nefretle kınanırken, siyasetçiler, hukukçular ve ilahiyatçılar, 'idam' cezasının yeniden geri gelmesini tartışıyor.

BAKANLAR KURULU SONRASI BİR İLK
AK PARTİ'DEN, KADINA ŞİDDETİ ÖNLEMELER İÇİN YENİ EYLEM PLANI
DÜNYÜ Bakanlar Kurulu toplantısı sonrası bir ilk yaşandı. Toplantının ardından Bakanlar Yardımcısı Hüseyin Özdemir, Başbakan Ahmet Davutoğlu'na açıklama yaptı. Davutoğlu, "kadına yönelik şiddet konusunda etki analizi yaptığımızı kararlaştırdık, yeni eylem planı çıkacağız" dedi.

VAHŞETE LAMET YAĞIYOR
ÖZEL CANLIYI vahşice katletti, toplama kılıfına yalıtı. İncelikli bir cinayete suç-şüphesiz her kesimden lafet yapıyor. İdam cezasının geri gelmesi de ciddi şekilde konuşulmaya başlandı.

ÖZGECAN'IN İLHAM İSTİYOR
ÖZGECAN'IN vahşice katliamı, cinayet-ölmüş ailesinin idamın geri gelmesini sıcak bakarken, ilahiyatçılar, Bakara Suresi'nin 179. ayetinde yer alan, "Eğer hayatı kısastan için hayat vardır" hükmünü hatırlatıyor. Özgecan'ın acılı ailesi de, kızlarının öldürülen canlarını idam istedi. Anne Songül Aslan, "Bu katliamı yapanlar idam edilsin" dedi.

EK 25- AKİT GAZETESİ 17 ŞUBAT 2015 SAYISI 10. SAYFA

10 **akıt** 78 MİLYONLUK TÜRKİYE İDAMIN GERİ GELMESİNİ KONUŞUYOR

Kısasta hayat vardır
Üniversite öğrencisi Özgecan Aslan'ın Mersin'de önce bıçaklanıp, sonra yakılarak katledilmesi kamuoyunda büyük bir nefretle kınanırken, siyasetçiler, hukukçular ve ilahiyatçılar, 'idam' cezasının yeniden geri gelmesini tartışıyor.

idam geri gelsin
Siyaset, hukuk ve ilahiyat dünyası, idam cezasının yeniden yürürlüğe konulmasını istiyor...

BU KATLIAMI YAPANLAR İDAM EDİLSİN
Yeni katliamın ardından, idam cezasının geri gelmesi için büyük bir ses yükseldi. İdam cezasının geri gelmesi için büyük bir ses yükseldi. İdam cezasının geri gelmesi için büyük bir ses yükseldi.

'İnsanlık dışı olayı nefretle kınıyoruz'
TÜRKİYE Müvezhiller Birliği Odası Töreni'nde konuşan Cumhurbaşkanı Erdoğan, Özgecan Aslan'ın öldürülmesini dans ederek protesto eden CHP'li Aylin Nazlıaka'ya tepki göstererek, "Dans edeceğine Fatıha oku... Örü ca bilmişsen bir rahmeti de" dedi.

BAKANLAR KURULU SONRASI BİR İLK
AK PARTİ'DEN, KADINA ŞİDDETİ ÖNLEMELER İÇİN YENİ EYLEM PLANI
DÜNYÜ Bakanlar Kurulu toplantısı sonrası bir ilk yaşandı. Toplantının ardından Bakanlar Yardımcısı Hüseyin Özdemir, Başbakan Ahmet Davutoğlu'na açıklama yaptı. Davutoğlu, "kadına yönelik şiddet konusunda etki analizi yaptığımızı kararlaştırdık, yeni eylem planı çıkacağız" dedi.

VAHŞETE LAMET YAĞIYOR
ÖZEL CANLIYI vahşice katletti, toplama kılıfına yalıtı. İncelikli bir cinayete suç-şüphesiz her kesimden lafet yapıyor. İdam cezasının geri gelmesi de ciddi şekilde konuşulmaya başlandı.

ÖZGECAN'IN İLHAM İSTİYOR
ÖZGECAN'IN vahşice katliamı, cinayet-ölmüş ailesinin idamın geri gelmesini sıcak bakarken, ilahiyatçılar, Bakara Suresi'nin 179. ayetinde yer alan, "Eğer hayatı kısastan için hayat vardır" hükmünü hatırlatıyor. Özgecan'ın acılı ailesi de, kızlarının öldürülen canlarını idam istedi. Anne Songül Aslan, "Bu katliamı yapanlar idam edilsin" dedi.

EK 28- AKİT GAZETESİ 18 ŞUBAT 2015 SAYISI

28'de 7 milyar liralık satış
2013 yılında başlatılan 2B arazilerinin satışına yönelik uygulamada hedef yakalandı.

CUMHURBAŞKANI Recep Tayyip Erdoğan, Cumhurbaşkanlığı Sarayı'nda yaptığı ikinci Muhtarlar Toplantı'nda çözüm sürecine ilişkin önemli açıklamalar yaptı, Erdoğan, "Bu tren artık bu raydan çıkmaz. Bu çözümler, bu tekerli yolundan alınamaz. Geçti o altıncı karamlık günler, geçti o fetret devri" dedi.

TARTIŞILAN bağışın sisteminde de değişim Erdoğan, "Bu benim şahsı meşelem değil. Bu ihtiyaç bilince yıllık devlet gelirliğimizin tabii bir sonucu... Uygulamanın olduğu ülkelerden ihtiyacı olan alırsın ve kendine özgü bağışlık sistemini oluşturursun" diye konuştu. • HABER 9 SAYFA

STK'LARDAN 'ÖZGEÇEN'LARIN ÖLMEMESİ İÇİN SORUMLU YAYINCILIK ÇAĞIRISI

Vahşeti medya tetikliyor

İlahiyatçılar, eğitimciler ve STK'lar, Mersin'deki vahşi cinayetin azmettiricisinin sorumsuz medya olduğu görüşünde... Uzmanlar, "Fatmagül'ün Suçu Ne" adlı ahlaksız dizi ile buna benzer yayın ve reklamların, sapkınlığı tetiklediğini belirtiyor.

MEDYA SORUMLU DAVRANMALI

ANKARA Üniversitesi İlahiyat Prof. Dr. Cemal İnan, "Toplumda kadın algısını, özellikle erkek-kadın ilişkilerini, basılı ya da görsel medyayla taciz olaylarına etkilerinin araştırılması lazım. Medya patronları dahil hepimiz bu konuda duyarlı olmalı ve sorumluluk karşısında hareket etmeliyiz" dedi.

EN BAŞTA MEDYA DENETLENMELİ

ÖZGÜR Eğitimden Genel Başkanı Yusuf Tanrıer, "Medya cinayeti işliyor. Ağır tekerlekli satıyorlar ve yan çapak kadınlara reklam yapıyorlar. Arka safla güzelleriyle kadın, erkeklerin cinsel duygularını söndürecekleri bir mal gibi gösteriyor. RTÜK denetimleri artırılmalı ve yeni yaptırımlar getirilmeli" dedi. • 12

Kardeşlik için 11 imza atıldı

BASBAKAN Ahmet Davutoğlu, Pakistan Başbakanı Navaz Şerif tarafından resmi törenle karşılandı. Türkiye-Pakistan Yüksek Düzeyli İşbirliği Komitesi toplantısı sonrası 11 anlaşmaya imzalandı. Davutoğlu, "Türkiye her zaman Pakistan halkının yanında olacaktır" derken; Şerif de, "Pakistan-Türkiye ilişkileri daha da güçlenecek" dedi. • 11A

İç Güvenlik Paketi Genel Kurul'da

EK 29- AKİT GAZETESİ 18 ŞUBAT 2015 SAYISI 12. SAYFA

Vahşeti medya tetikliyor

İlahiyatçılar, eğitimciler ve STK'lar Mersin'deki vahşi cinayetin azmettiricisinin sorumsuz medya olduğu görüşünde... Uzmanlar, "Fatmagül'ün Suçu Ne" adlı ahlaksız dizi ile buna benzer yayın ve reklamların, sapkınlığı tetiklediğini belirtiyor.

İBRAHİM ACAR/ANKARA

Uzmanlar, "Fatmagül'ün Suçu Ne" adlı ahlaksız dizi ile buna benzer yayın ve reklamların, sapkınlığı tetiklediğini belirtiyor.

MEHMET ERGÖR/ANKARA

Uzmanlar, "Fatmagül'ün Suçu Ne" adlı ahlaksız dizi ile buna benzer yayın ve reklamların, sapkınlığı tetiklediğini belirtiyor.

MEHMET ERGÖR/ANKARA

Uzmanlar, "Fatmagül'ün Suçu Ne" adlı ahlaksız dizi ile buna benzer yayın ve reklamların, sapkınlığı tetiklediğini belirtiyor.

MEHMET ERGÖR/ANKARA

Uzmanlar, "Fatmagül'ün Suçu Ne" adlı ahlaksız dizi ile buna benzer yayın ve reklamların, sapkınlığı tetiklediğini belirtiyor.

Vatandaş kısas istiyor

Siyasetçi ve hukukçuların sonra dini çevreler de ilam cesazın gelmesinden yana. Din adamları ve STK temsilcileri, cezalandırma gereğini belirtirler.

KISAS HAYATLARIN GARANTİSİZİ

İstanbul'da hayatın getirdiği sıkıntıların yanı sıra, insanların hayatlarını kaybetmelerine sebep olan olaylar da yaşanıyor. Bu olayların çoğu, insanların hayatlarını kaybetmelerine sebep oluyor. Bu olayların çoğu, insanların hayatlarını kaybetmelerine sebep oluyor.

Müşad: Canilere ağır cezalar verilmeli

İstanbul'da canilere karşı yapılan saldırılar artıyor. Bu saldırıların önlenmesi için canilere karşı ağır cezalar verilmeli.

Minibüsçüler vahşetle anılmak istemiyor

İstanbul'da minibüsçülerin hayatları tehlike altında. Vahşetle anılmak istemiyorlar.

EK 30- AKİT GAZETESİ 18 ŞUBAT 2015 SAYISI 10. SAYFA

HDP'EN "ÇIRKINCAÇI" BEYETİ
HDP Eş Başkanı Selahattin Demirtaş'ın "Çirkincaç" referansına yönelik bu yazıya ilişkin emsalsiz bir tepki yaşandı" dedi.

TESTERE FİYATLARI
Mehmet Karabulut'un başkanlığındaki bakanlar Kurulu, testere fiyatlarının düşürülmesi için bir karar aldı. Kararın ardından testere fiyatları düşürüldü. Kararın ardından testere fiyatları düşürüldü.

CHP'li eski belediye başkanları Sirmen ve Erenkaya'ya hapis
Kocaeli'de görev yaptıkları dönemde "Zimmet" suçuna ilişkin olarak yargılanan CHP'li eski belediye başkanları Sirmen ve Erenkaya'ya hapis cezası verildi. Kocaeli 1. Ağır Ceza Mahkemesi, Sirmen ve Erenkaya'ya zimmet suçuna ilişkin olarak hapis cezası verdi.

İstanbul'da okullara günlük kar tatili
İstanbul Valiliği, kar yağdı nedeniyle ilkokul, ortaokul ve lise öğrencilerinin eğitimine ara verilmesini kararlaştırdı. Valilik, okullarda eğitim faaliyetlerini durdurdu.

İlde Zühri Arslan'dan görevlendirmeler
İstanbul Valiliği, İlde Zühri Arslan'ın görevlendirmelerini yayımladı. Arslan, İlde Zühri Arslan'ın görevlendirmelerini yayımladı.

nettin Erbakan Vakfı ve Boşnak Vakfı arasında eğitimde işbirliği
AK Parti Grup Başkanvekili Mustafa Elitaş, "İç Güvenlik Paketi" hakkında konuşurken muhalefet partileriyle görüşmelerini sürdürdü.

Kocaeli'de görev yaptıkları dönemde "Zimmet" suçuna ilişkin olarak yargılanan CHP'li eski belediye başkanları Sirmen ve Erenkaya'ya hapis cezası verildi. Kocaeli 1. Ağır Ceza Mahkemesi, Sirmen ve Erenkaya'ya zimmet suçuna ilişkin olarak hapis cezası verdi.

İdam için Meclis'e dilekçe yağmuru

HASAN ÖNAL / TRAMVAY SÖZÜSÜ
Meclis'te yapılan tramvayca olayları tartışırken, Meclis'te yapılan tramvayca olayları tartışılırken, Meclis'te yapılan tramvayca olayları tartışılırken...

MÜSADİMAN'IN CANI DEĞERLİDİR
Gökçen Gürbüz, Müsadem'in canının değerli olduğunu söyledi. Gökçen Gürbüz, Müsadem'in canının değerli olduğunu söyledi.

ANKARA - Prof. Dr. Necmettin Erbakan'ın vasiyetiyle, Prof. Dr. Necmettin Erbakan'ın vasiyetiyle, Prof. Dr. Necmettin Erbakan'ın vasiyetiyle...

KOŞAĞA HAYAT VAKI
Kocaeli Hayat Vakfı'nın açılış töreni düzenlendi. Kocaeli Hayat Vakfı'nın açılış töreni düzenlendi.

BU VAHŞİLERE DUR DENİLMELİ
Kocaeli'de yaşanan vahşet olayları hakkında konuşuldu. Kocaeli'de yaşanan vahşet olayları hakkında konuşuldu.

BU VAHŞET SON BULMALI
Kocaeli'de yaşanan vahşet olayları hakkında konuşuldu. Kocaeli'de yaşanan vahşet olayları hakkında konuşuldu.

MECLİSTE TERÖR ESTİRDİLER
Muhalefet partileri, İç Güvenlik Paketi'ni engellemek için terör estirdi. Muhalefet partileri, İç Güvenlik Paketi'ni engellemek için terör estirdi.

PARALELİN OYUNCAĞI OLDULAR
Muhalefet partileri, İç Güvenlik Paketi'ni engellemek için terör estirdi. Muhalefet partileri, İç Güvenlik Paketi'ni engellemek için terör estirdi.

MECLİSİNİN DİLEKÇE YAĞMURU
Meclis'te İç Güvenlik Paketi'ne karşı dilekçe yağmuru yaşandı. Meclis'te İç Güvenlik Paketi'ne karşı dilekçe yağmuru yaşandı.

MECLİSİNİN DİLEKÇE YAĞMURU
Meclis'te İç Güvenlik Paketi'ne karşı dilekçe yağmuru yaşandı. Meclis'te İç Güvenlik Paketi'ne karşı dilekçe yağmuru yaşandı.

MECLİSİNİN DİLEKÇE YAĞMURU
Meclis'te İç Güvenlik Paketi'ne karşı dilekçe yağmuru yaşandı. Meclis'te İç Güvenlik Paketi'ne karşı dilekçe yağmuru yaşandı.

MECLİSİNİN DİLEKÇE YAĞMURU
Meclis'te İç Güvenlik Paketi'ne karşı dilekçe yağmuru yaşandı. Meclis'te İç Güvenlik Paketi'ne karşı dilekçe yağmuru yaşandı.

MECLİSİNİN DİLEKÇE YAĞMURU
Meclis'te İç Güvenlik Paketi'ne karşı dilekçe yağmuru yaşandı. Meclis'te İç Güvenlik Paketi'ne karşı dilekçe yağmuru yaşandı.

EK 31- AKİT GAZETESİ 19 ŞUBAT 2015 SAYISI

YENİ AKİT
75 KR (KDV Dahil) KOTİ: 1,5 TL
www.yenikagit.com.tr

29 FEBRÜLÂHR 1436 PERŞEMBE 19 ŞUBAT 2015

Kazan da 28 Şubat'tan ŞİKAYETÇİ OLMADI
28 ŞUBAT DAVASISI'NDA "mağdur" olarak beyanı alınan eski Adalet Bakanlarından Şevket Kazan, "Bu dosya için şikayeti olmak hayatımın en zor kararlarıdır. Ben şikayeti değilim" dedi. Bu arada söz alan sanıklardan dönemin Genelkurmay 2. Başkanı Çevik Bir de Kazan'ı, şikayeti olmadığı için teşekkür etti.

İÇ GÜVENLİK PAKETİ'Nİ ENGELLEMEK İSTEYEN MUHALEFET MECLİS'TE TERÖR ESTİRDİ MASKEŞİZ VANDALLIK

Molotov ile sapanı silah kapsamına alıp, maskeli provokatorlere hapis cezası getiren paket, muhalefeti aşırı derecede rahatsız etti. Paketin, Genel Kurul'da görüşülmesini engellemek isteyen CHP, MHP ve HDP Meclis'te terör estirdi.

MECLİSTE TERÖR ESTİRDİLER
Önceki gece İç Güvenlik Paketi'nin görüşülmesine geçileceği sırada, muhalefet, AK Parti vekillerine saldırı. AK Parti'liler Mustafa Elitaş, HDP'li Sabahat Tuncel'in kendisini ittiğini, İdris Baluken'in ise yumruk saldırdığını söyledi. CHP'li Musa Cam'ın arbede sırasında mermerlere takılarak düştüğünü belirten Elitaş, MHP ve HDP'nin paralelini maşalığını yapan CHP'yi vagon olduğunu ifade ederek, "Sandık yerine sokaktan kökür çıkarmaya çalışıyorlar, Meclis'te terör estirdi" dedi.

PARALELİN OYUNCAĞI OLDULAR
TERÖR karşıtı MHP ile terör yandaş HDP'yi birlikte hareket ettiren tasarıncı kanunlaşması konusunda hükümet kararlılığını sürdürürken, Yeni Akit'e konuşan Mehmet Metiner ile Muhayyetin Aksak, muhalefetin Pensilvanyadan gelen "Yasayı engelleyin" emri doğrultusunda birlikte hareket ettiğine dikkat çektiler. Vekiller, CHP'nin yanı sıra MHP ve HDP'nin de paralelini oynadığını söylediler.

Diziler tecavüzü zihinlere kazıyor
TÜRKİYE'DE son yıllarda artan kadına şiddet ve tecavüz olaylarının insanları kafasına uzun yıllardır diziler aracılığıyla sokulmaya çalışıldığı geline ilişkin noktayı bir kez daha gözler önüne serdi.

PSİKOLOJİ Uzmanı Mustafa Toplu, dizilerin nikahsız ilişkileri teşvik ettiğini söyledi. Toplu, bir raporda, sadece bir dizinin 55 bölümünde 411 cinayet, 152 yaralama, 137 saldırı, 147 dayak, 155 tokat, 175 kavgı, 110 işkence, 3 tecavüz, 191 taciz, 145 silah çatışma yaşadığını ortaya koydu.

HASAN KARAKAYA'NIN YAZISI AYNADA

Datan'a tutuklama karar kaldırıldı **Gezicilere Aydın Doğan kucak açtı** **AK Parti'den seçim tabirleri** **6 ilde operasyon 12 polise gözaltı** **Kriptolu telefonlar artık dinlenemez**

TİB'deki 'ihamet timi'ne 5 milyon
CUMHURBAŞKANI Erdoğan, AK Parti Hükümeti, TSK, muhalefet partileri, STK'lar ve gazetecilerin de arasında olduğu pek çok kişi ve kurumu yasadışı dinleyen Pensilvanyası'nın TİB'e somut örneği mensulandı.

Muhalefet ensarı ve muhaciri bilmez!

EK 32- AKİT GAZETESİ 19 ŞUBAT 2015 SAYISI 10. SAYFA

riani insan nakarı. Bir araya geldiğimizde bu poh pohluyolar, hiç paranın bahsetmiyor. Bu ifadelerle karımız tek zaten size güvenerek adımı atmamak bizim medeniyetimizde bu var. Açığı, dar açık olduğunu bilmezler. Bunları bilmedikleri için de aslında hiçbir zantın bu ülkede bunlar Başbakan olmazlar ve asla kimseyi ülkelerine göndermezler" ifadelerini kullandı.

masına getirdiğimiz protokolle, AFAD ve BM, UNICEF karşılıklı olarak birbirlerinin lojistik imkanlarından faydalanabilecek" dedi.

Özgecan'ın ailesinden Erdoğan'a siyah başörtü

ANKARA
Mersinde öldürülen üniversite öğrencisi Özgecan Aslan'ın ailesi, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a kendilerine gösterdiği ilgiyi dolay teşekkür etti ve materyallerinin simgesi olarak siyah bir başörtüsü gönderdi. Cumhurbaşkanı'nın kaymakamlardan edinilen bilgiye göre bir arada, AFAD lojistik deposunun açılış nedeniyle ATO Congressum'da düzenlenen törene geldi. Aslan ailesinin mesajına Özgecan'ın ailesi, kendilerine gösterdiği ilgi ve alakadan dolayı Erdoğan'a teşekkür eden anne Songül

EK 33- AKİT GAZETESİ 20 ŞUBAT 2015 SAYISI 8. SAYFA

atör olmaya rdı?

HDP kadınları öne sürüldü

AK Parti Grup Başkanvekili Mustafa Elitaş, HDP'nin Medis'te kadınları öne sürerek kendisini taciz ettiğini söyledi. Elitaş, 16 Güvensiz Vekiller için provokasyona gittiğini söyledi.

İSMAIL UÇAR / ANKARA
AK Parti Grup Başkanvekili Mustafa Elitaş, 16 Güvensiz Vekillerin provokasyona gittiğini söyledi. Elitaş, 16 Güvensiz Vekillerin provokasyona gittiğini söyledi. Elitaş, 16 Güvensiz Vekillerin provokasyona gittiğini söyledi.

BASINCI EYİNİ KALDIR
AK Parti Grup Başkanvekili Mustafa Elitaş, 16 Güvensiz Vekillerin provokasyona gittiğini söyledi. Elitaş, 16 Güvensiz Vekillerin provokasyona gittiğini söyledi.

KADIN ÖRGÜTLERİ
Elitaş, HDP'nin Sokağı Medis'te kadınları öne sürerek kendisini taciz ettiğini söyledi. Elitaş, 16 Güvensiz Vekillerin provokasyona gittiğini söyledi.

'Sokak olaylarında herkes kaybeder'

ANKARA
Bakan Yardımcısı Numan Kurtulmuş, "Güvensiz reformu paketinde ilgililerin çıkarılmasıyla herkes kaybeder" dedi. Kurtulmuş, "Sokak olaylarında herkes kaybeder" dedi.

İSMAIL UÇAR / ANKARA
AK Parti Grup Başkanvekili Mustafa Elitaş, 16 Güvensiz Vekillerin provokasyona gittiğini söyledi. Elitaş, 16 Güvensiz Vekillerin provokasyona gittiğini söyledi.

Eğit-Donat'ta imzalar atıldı

ANKARA
Eğit-Donat programının imzaları atıldı. Programın başkanı Feridun Şirirlioğlu, "Eğit-Donat'ta imzalar atıldı" dedi.

İSMAIL UÇAR / ANKARA
AK Parti Grup Başkanvekili Mustafa Elitaş, 16 Güvensiz Vekillerin provokasyona gittiğini söyledi. Elitaş, 16 Güvensiz Vekillerin provokasyona gittiğini söyledi.

Sare Davutoğlu'ndan Özgecan'ın ailesine ziyaret

MERSİN
Bakan Yardımcısı Sare Davutoğlu, Özgecan Aslan'ın ailesine ziyarette bulundu. Davutoğlu, "Özgecan'ın ailesine ziyarette bulundu" dedi.

İSMAIL UÇAR / ANKARA
AK Parti Grup Başkanvekili Mustafa Elitaş, 16 Güvensiz Vekillerin provokasyona gittiğini söyledi. Elitaş, 16 Güvensiz Vekillerin provokasyona gittiğini söyledi.

Baykal Medis kazık çakacak

ANKARA
Baykal Medis kazık çakacak. Baykal Medis kazık çakacak. Baykal Medis kazık çakacak.

İSMAIL UÇAR / ANKARA
AK Parti Grup Başkanvekili Mustafa Elitaş, 16 Güvensiz Vekillerin provokasyona gittiğini söyledi. Elitaş, 16 Güvensiz Vekillerin provokasyona gittiğini söyledi.

ABD'de moloto 37 YIL HAPİS

MUHAMMED İZZET / İSTANBUL
ABD'de moloto 37 yıl hapis. ABD'de moloto 37 yıl hapis. ABD'de moloto 37 yıl hapis.

EK 34- AKİT GAZETESİ 8 MART 2015 SAYISI

YENİ **akıt** 75 KR (KDV Dahil) KTC: 1.5 TL
17 CEMAZİYELVEL 1436 PAZAR 8 MART 2015

400 STK, DİYARBAKIR'DAKİ ÇALIŞTAYDA BULUŞTU
ÇÖZÜMÜN HARCİ İSLÂM OLMALI

"KÜRT Mesalesine İslâmî Çözüm" adı altındaki çalıştay Diyarbakır'da başladı. İslâmî hassasiyete sahip 400 STK temsilcinin katıldığı çalıştayda, çözüm sürecinde Müslüman Kürtlere yer verilmesi ve sorunun İslâmî karakterde olduğu çevresinde görüşme masaya yatırıldı. Mustafa Karlı Cemiyeti, Menem-Sen ve Anadolu Platform'unun da yer aldığı çalıştay bugüne de devam edecek. • 13 SAYFA

ZULME RIZA ZULÜMDÜR

Gaziantep'te maliyeti 42 milyon olan 17 eserin toplu açılış töreninde konuşan Cumhurbaşkanı Erdoğan; katil Esed'i ziyaret eden "Baas destekçisi" heyete ve mültecileri deniz ortasında ölüme terk eden Batı'ya tepki göstererek, "Unutmayın, zulme rıza zulümdür" dedi.

Dolar baronları hedeflerine ulaşamayacak

EKONOMİ Bakan Nihat Zeynepçi, baa çevreleri "dolar" üzerinden mülkeni kazanı emmeye ve seçimler öncesi yeni planları yapmaya başladığını ifade ederek, "Ekonomik göstergeler sağlam. Endişeye mahal yok. Dolar üzerinden spekülasyon yapanlar umutlularına ulaşamayacak" diye konuştu.

TEKNİK dolar karşısında son 1 yıldır yüzde 22-23 değer kaybettiği beliren Zeynepçi, "Ancak sadece TL değil, Euro, Yen, Frank, Sterlin, Kanada Doları ve İngiliz Frangı da aynı orantıda değer kaybetti" diye konuştu. • 4 SAYFA

Kadına şiddet cahiliye düşüncesidir

Diyadin İleri Başkanı Mehmet Görmez, Siyasetin Başkentini Hartum'da göndereceği için sorularını cevaplandırdı. Görmez, "Dinimiz İslâmî bizzat getirdiği öğretiler, onun rahmeti, sefaleti dikkate alındığında, kadına kadim olduğu için ağabeyleri, kadına gördüğü reva gören her türlü düşüncesi cahiliye düşüncesidir" dedi. • 20

Bugün 8 Mart Kadınlar Günü ama...

Müslüman kadının adı yok

8 MART Dünya Kadınlar Günü'nü dün gece empoze eden Batı, birçok ülkede sırf insanca gereği başörtüsü takan Müslüman kadınlara ayırmıyor yapıyor. Av. Gülten Sönmez, kadın cehaletten ve karantelenin ancak İslâmî kurallarıyla kaldırıldığını söyledi. • 18

ZULÜMLERİN YANINDA YER ALAN ZALİMDİR
CUMHURBAŞKANI Erdoğan, Gaziantep'teki Suriye'deki çatışmalardan kaçarak Türkiye'ye sığınanların yanında olduğunu ifade ederek, "Türkiye'de bazı şüpheler saklımdan utanmadan 300 bine yakın insanı katleden bir katil Esed'i gördü ziyaret edebiliyorsa iyi düşünmemiz lazım. Unutmayın zulme rıza zulümdür. Zulmün, zalimlerin yanında yer alırlar; onlar da zalimdir" diye konuştu.

BATI MÜLTEÇİLERİ ÖLÜME TERK ETTİ
ZULÜMDEN kaçan mültecileri ölüme terk eden Batı'nı da eleştiren Erdoğan, "Bizden çok daha zengin, çok daha fazla imkân olan Batı ülkeleri, bölgedeki savaşlardan, huzursuzluklardan kaçıp güvenli yer arayan mültecileri deniz ortasında ölüme terk ediyorlar. Koskoca Avrupa'da ne kadar mülteci var? Bakıyor musunuz? 300 bin. Türkiye'de ne kadar var? 2 milyon. Farkı görebiliyor musunuz?" dedi. • 11 SAYFA

BBC'nin Erdoğan ne

EK 35- AKİT GAZETESİ 9 MART 2015 SAYISI

MOBES Sistemi yöneten SURA TEKNOLOJİ'nin referansları her şeyi ortaya koyuyor. Teknoloji firmasının olduğunu söyledi. • 11A
Geziciler, Doğanbaba'ya yoluna barınak kurup orada yapıp yıkıyor.

YENİ **akıt** 75 KR (KDV Dahil) KTC: 1.5 TL
18 CEMAZİYELVEL 1436 PAZARTESİ 9 MART 2015

Esed, ekmeğe almaya gidenleri bombaladı

SURİYE'DE Esed'in askerleri başkent Şam'ın Doğu Guta bölgesindeki Arbinde ekmeğe gidenleri bombaladı. Bombalanan sokak, cesetlerle dödü. Halk yaralıları kendi imkanlarıyla bekledeki sahra hastanesine kaldırdı. • HABER 7DE

KADINLARIMIZ BAŞTACIMIZ

FESTİVÖLÜ DÜŞÜNME ZAMANIDIR BİTİŞTİRME

TERRİ İLHAMINA muhafazakâr kadınlardan bazı çevreler tarafından öteleştirilmesi ve kalık-kıyafetlerinden-rasam tarzlarından dolayı farklı muamelelere maruz kalması, TBMM Kadın Komisyonu üyesi ve kadın STK temsilcileri tarafından kınandı. • HABER 8 SAYFA

KÜRTAJ BENİM KARARIM

KÜRTAJCI Hürriyet'e tepki

HÜRRIYET gazetesinin, Dünya Kadınlar Günü'nde "Kürtaj benim kararım" şeklindeki manşette kürtajı meşru bir durum gibi göstermesi tepkiyle karşılandı. Özgür Öve Kurucausu Hüsnü Sekerci, "Kürtaj anketlerle, istatistiklerle kesinlikle meşrulaştırılmaz" dedi. • 8TE

CHP'YE ÇAĞRI

Başbakan Davutoğlu, ABD ziyaretinden dönüşte, uçağa gazetecilere yaptığı açıklamada, "CHP'ye kapatma davası" ile ilgili iddiaların tamamen bir "algı operasyonu" olduğunu söyledi ve ekledi: "Bütün muhalefet partilerine çağrıda bulunuyorum... Hemen yan gelin; bir anayasa değişikliği yapalım ve parti kapatmayı imkânsız hale getirelim..."

YAPILAN ALGI OPERASYONU

NEW YORK dönüşü, aralarında Genel Yayın Koordinatörümüz Hasan Karakaya'nın da bulunduğu gazetecilere, gündemdeki konularla ilgili açıklamalar yapan Başbakan Davutoğlu, CHP üzerinden bir "algı operasyonu" yönelttiğini, "Türkiye'de otoriteleşme eğilimi artıyor" gibi bir imaj oluşturmaya çalışıldığını söyledi. Davutoğlu: "Bu iddiaların hukuki temeli yok... Böyle bir adım varsa bile, CHP ve MHP'den önce, bunu engelleyecek olan biziz" dedi.

2010'DA NEREDEDİNİZ

DAVUTOĞLU: "CHP'nin kendine şunu sorması lazım: Madem parti kapatmaya karşınızda 2010 Referandumu'nda partilerin kapatılmasını tümüyle yasaklayan düzenleme neden destek vermediniz?... CHP, başka partiler kapatılabilir, biz iktidara gelince" diyor... Biz de diyoruz ki; hiçbir parti kapatılmıyorsa, biz nasıl olsa iktidara geleceğiz... Yeni Türkiye'ye parti kapatma mümkün değil" diye konuştu.

HASAN KARAKAYA/İTDE

UCM şimdi meşruyet sınavında

MARİ MARMARA Davası Hukuk Danışmanı Yrd. Doç. Dr. Bozbayındır, "Ulusal Arası Ceza Mahkemesi'nin (UCM) başarılı yargılamayı kabul edip etmeyeceği 31 Mart'ta belli olacak" dedi. **HESİN KILIÇ'IN İNANILIRLIK KİTİ**

Köprü ve

BÜTÜN ÇOCUKLAR BİZİM ÇOCUKLARIMIZ

BAŞBAKAN Davutoğlu, "Şehit annesinin çocuğu da, dağa çıkarım annelerin çocuğu da, hepimiz bizim çocuklarımız. Aramızda bir ayın gözbebeği, bu makamlar bize haram olsun" dedi.

DAVUTOĞLU: "Çözüm süreci bütün milletindir, her şeyden önce kadınlarımızın, annelerimizin, kız kardeşlerimizin malidir. Söyledim ki kardeşlik projemize sahip çıkmazsınız diyoruz" diye konuştu. • 4 VE 17DE

EK 40- HÜRRİYET GAZETESİ 16 ŞUBAT 2015 SAYISI 15. SAYFA

Hürriyet 16 Şubat 2015 Pazartesi

Gündem

Yeni Türkiye Yeni Güç

HADİM edelim

Kadınlar korudu

ÖZGEÇAN İÇİN

Başbakan Ahmet Davutoğlu, Antalya'da partinin 8 Kadın Kolları Kongresi'ni katıldı. Merasimle katılımcılara üniversite öğrencisi Özgecan Aslan ile Fatma'nın fotoğraflarını dağıttı. Tugut Özal Spor Salonu'na sınırlı sayıda kadın kolları üyelerine katılmaya gelen Davutoğlu, 3 saat "Kadınlarımızın eller kurban" temasıyla sunulan söyleşiye katıldı.

ANNEYS SAVAS

Mesur kültürü

Tepki gerginliği

İDAMI GÜNDEMİNE ALABİLİRİZ

FATMA NİNE VE SUÇTUTUK

İKADIN KONGRESİNE İMZA KESİLECEK

EN BÜYÜK FELAKET

FEMER SİSTEMİ

BARKAL OYUNCAĞI

30 İLEÇ OYUNCAĞI

Seçimde ilk sıra kadınlara

Yalnız değilsiniz

Özgecan'ın hatırasına

FEMER SİSTEMİ

BARKAL OYUNCAĞI

30 İLEÇ OYUNCAĞI

EK 41- HÜRRİYET GAZETESİ 17 ŞUBAT 2015 SAYISI 18. SAYFA

Hürriyet 17 Şubat 2015 Salı

Gündem Doganlar GÖNEN

DANSLI PROTOSTOYA TEPKİ

Biliyorsan FATİHA OKU

Kadın hareketi

ERDOĞAN'IN YANIT

DANS ÖZGEÇAN İÇİN DEĞİL, şiddet gören kadınlar içindi

Her türlü affa KARŞIYIM

Silahlı alr cezasını kendim verdim

'fuatavni' Emre Uslu İddiası

ERKEK EMGEM CAĞLAR

MADİN KAVRAMI

ALLAHIN EMANETİNE İMANET

AVRUPA'YA

ERKEK EMGEM CAĞLAR

MADİN KAVRAMI

ALLAHIN EMANETİNE İMANET

AVRUPA'YA

30 YIL BOYUNCA BU OLAY İÇİN HAZIRLANMIŞIM

Adnan Oktar
"Bu olayın 30 yıldır hazırlanmış bir hazırlanmışım" dedi

HALIDA BÜYÜK KİŞİ İNDİRİMİ

SON GÜN 28 ŞUBAT

STEP

WORLD

WORLD 100 ek indirim = 8 basit fırsat!

ÖZGE'NİN BİR ŞEYLERİ DEĞİŞTİRECEĞİ KESİN

Kararında olan çok kişi

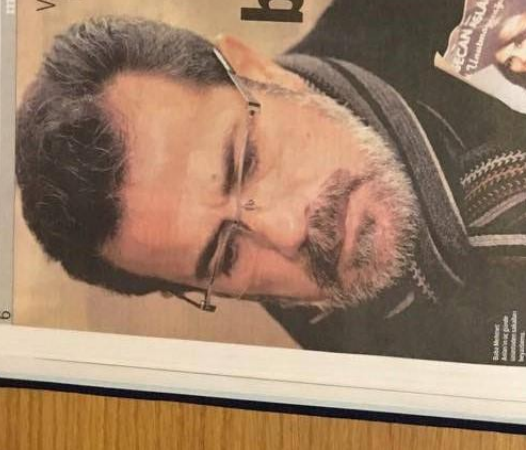
Özge'nin bir şeyleri değiştireceği kesin

Özge'nin bir şeyleri değiştireceği kesin... Özge'nin bir şeyleri değiştireceği kesin... Özge'nin bir şeyleri değiştireceği kesin...

ÖZGE'NİN BİR ŞEYLERİ DEĞİŞTİRECEĞİ KESİN

Özge'nin bir şeyleri değiştireceği kesin

Özge'nin bir şeyleri değiştireceği kesin... Özge'nin bir şeyleri değiştireceği kesin... Özge'nin bir şeyleri değiştireceği kesin...

Kalbime ateş düştü ben yandım

Ayşe Arman

Vahşi iskenjelerle katledilen Özgecan'ın herkesi şaşırta babası Mehmet Aşkın

N

Özge'nin bir şeyleri değiştireceği kesin

Özge'nin bir şeyleri değiştireceği kesin... Özge'nin bir şeyleri değiştireceği kesin... Özge'nin bir şeyleri değiştireceği kesin...

EK 47- HÜRRİYET GAZETESİ 26 ŞUBAT 2015 SAYISI 8. SAYFA

insan

26 Şubat 2015 Perşembe

Lütfetmişler, kürtaja izin vermişler!

Ayşe ARMAN

İTİMİYOR
Bu ülkede kadınların yaşamak zorunda kaldıkları hakahatlar bitmiyor. İktisadistler, okuyucularımız ya da duymayanlar... Fıkahatleri sonrasına 24 yaşındaki Fettih'le Ayşe K'nin lezbiyenliği.

Ayşe K'nin söylediği eşinden bir çocuğu var.
Bir de sevgili **Gökhan A.** Boli ki bir para etmez, işe neye goller bir adını.

Ayşe, adamı eve gelen mahkemeye çaldıktan sonra ki, sevgili sıhah kaçaklığı, uyuşturucu satıcılığı ve terörle mücadele suçlarından mahkûmdur.

Ayşe, adamı bir ay boyunca, Adana, hırsız peşinde, aydınlatma kabul ediyor.

24 yaşındaki kadın evden kaçıp, arkadaşlarında kalıyor.

Peşini bırakmayan adam onu...

İzini vermiş.
Lütfetmişler!
Allah ne muratları varsa versin!
Allah bekliyorlarsa çok beklerler.
Boyle bir durumda karar verme hakkı sadece ve sadece o kadına ait olmalı.
Ama ne yazık ki, yok babanın izni, yok bakanlığın izni...
Kadınlar onurunu ayaklar altına alan bir sürü sacmalıkla boğuşmak zorunda kalıyor.
Diyelim ki, izinler çıkmadı. Kadın kırtajı olamayacak.
Eee kadının kolu gidecek göz göre göre...
Buna rıza gösterecek insan varsa ona da **YUH OLSUN!**

Ne çıkar ben söyleyeceğim,
kocaman bir fazilet çıkar!
Çünkü bu işler nişinde bağlar, koca kazıma ya da çocuğuna tokat atar ve o çocuk insanların birhine atacağı fikirle büyür, gelişir, yetişkin olur.
Ve çocuğunu döver, başkalarına döver.
Ergin Atamanın yaptığı yanlışlar.

Affedilmesi de doğru değildir.
Bunun katası da bizzat değildir.
Boşanmış bir hoca, hata yapan öğrencüsünü dövelerse, o zaman da bir babası da çocuğu dövebilir, bu da toplumun her katmanına yansızabilir.
O zaman herkes herkesi dövelir!
Millet felaket olur.
Zaten o halde değil miyiz?!

WANTED

15 milyon dolarlık ARSAN!

25

4

Başarı şiddeti haklı kılmaz

appatur 444 0 577

ISO 10002

WORL

EK 48- HÜRRİYET GAZETESİ 27 ŞUBAT 2015 SAYISI 5. SAYFA

Toplum Editör: Cenk ÖZ

27 Şubat 2015 Cuma 5

Kadınlar karakolu dizilerden tanıyor savcıları bilmiyor

Kadına şiddeti önlemek için kurulan komisyonla dinlenen Doç. Dr. İkmar Yüksel, medyadaki etkili olduğunu, çoğu kadının 'Arka Sokaklar' gibi dizilerden karakola başvurduklarını öğrendiklerini dile getirdi.

Yüzde 33'ü intiharı düşündü

ARASTIRMA
Kadınların karakola başvurdukları dizilerden tanıyor savcıları bilmiyor

MAĞDUR KADIN nihayet kürtaj oldu

Hastanede 'kürtaj' hakkı' eylemi

Otomobilde vurup kaçtı

ANKARA
TMMOB Kadınlar Komisyonu Başkanı Sevil Atasoy'un başkanlığında kurulan Kadınlara Karşı Şiddet Önleme Komisyonu'nun üyesi Doç. Dr. İkmar Yüksel, 'Arka Sokaklar' dizilerinde, 'Arka Sokaklar' dizilerinde, 'Arka Sokaklar' dizilerinde...

KADIN RÖDETE EDİLE YAPAYALMIZ

UCMA'NIN YORUMU
Kadınların karakola başvurdukları dizilerden tanıyor savcıları bilmiyor

EGİTİMDE MAĞDUR
Arayışta olan eğitimci Yüksel, kadınların karakola başvurdukları dizilerden tanıyor savcıları bilmiyor

OTOMOBİLDE VURUP KAÇTI
DÜZCE'de gittiği Akın Zeki Ç... otomobilinde giderken eşi Şeniz Ç...'yi tabancayla vurduktan sonra...

ROJERİTEN KÖYÜ YOLUNDA OTOMOBİLİN İÇİNDEKİ YARALI KADINA GİRİŞİT...
112 Anlı den yardım istedi. 4 çocuk annesi kadının hayatı tehlikede devam ediyor. ■ Sayın 30.062/068

EK 51- HÜRRİYET GAZETESİ 15 ŞUBAT 2015 SAYISI 5. SAYFA

Toplum Editor: Cenk ÖZ

'İdamı getirmemiz gerekiyor'
Emekli Bakan Hilmi Zeybekçi, Özgürce Ağlı İktidar tarafından idam kararı verildi. 'Özgürce' Adına yapılan idam kararını kabul ettiler ve idamın salıverilmesini istiyorlar. Özgürce Adına gıda maddeleri katılmaması çağrısı için idam kararını geri çekilmesini istiyorlar ve idamın salıverilmesini istiyorlar.

Biber gazıyla direnmis
WAGET, Mİdaye göre rölye geldi. Özgürce Adına, Meras'ın idam kararı için aralarında Sema A. ve emekli bakan Hilmi Zeybekçi ile Meras arasında idam kararı maddeleri hakkında görüşmeler yapıldı. Sema A. ve emekli bakan Hilmi Zeybekçi, idam kararını geri çekilmesini istiyorlar. WAGET, Mİdaye göre rölye geldi. Özgürce Adına, Meras'ın idam kararı için aralarında Sema A. ve emekli bakan Hilmi Zeybekçi ile Meras arasında idam kararı maddeleri hakkında görüşmeler yapıldı. Sema A. ve emekli bakan Hilmi Zeybekçi, idam kararını geri çekilmesini istiyorlar.

YASTAYIZ İSYANDAYIZ

Türkiye'yi ayağa kaldıran bir vahşetin kurbanı olan üniversiteli Özgürce Adına, ailesinin 'yas', kadınların 'isyan' ile uğurlandı.

MERAS'ın Türkiye'de yaşanan vahşetin kurbanı olan üniversiteli Özgürce Adına, ailesinin 'yas', kadınların 'isyan' ile uğurlandı. Türkiye'yi ayağa kaldıran bir vahşetin kurbanı olan üniversiteli Özgürce Adına, ailesinin 'yas', kadınların 'isyan' ile uğurlandı. Türkiye'yi ayağa kaldıran bir vahşetin kurbanı olan üniversiteli Özgürce Adına, ailesinin 'yas', kadınların 'isyan' ile uğurlandı.

HATASI DOLMUSA BİNMEK Mİ?
Kadınların haklarını yitirmeye başladıkları bir dönemde, kadınlara karşı yapılan vahşetin kurbanı olan üniversiteli Özgürce Adına, ailesinin 'yas', kadınların 'isyan' ile uğurlandı. Türkiye'yi ayağa kaldıran bir vahşetin kurbanı olan üniversiteli Özgürce Adına, ailesinin 'yas', kadınların 'isyan' ile uğurlandı.

Öfke sokaklara taşı
ÖZGEÇAN Adına vahşetin 'Biber gazı' ile idam kararı verildi. 'Özgürce Adına' vahşetin kurbanı olan üniversiteli Özgürce Adına, ailesinin 'yas', kadınların 'isyan' ile uğurlandı. Türkiye'yi ayağa kaldıran bir vahşetin kurbanı olan üniversiteli Özgürce Adına, ailesinin 'yas', kadınların 'isyan' ile uğurlandı.

EK 52- HÜRRİYET GAZETESİ 22 ŞUBAT 2015 SAYISI 3. SAYFA

ÖZGEÇAN İÇİN GİYDİK, GELDİK

Kadın zindanları derinlemek için Özgürce Adına'nın idam kararını protesto etmek amacıyla Dövlükahor'da 'Özgürce için sen de yitir' etkinliği düzenlendi. Aktivistlerin 'Kadınlar da protestoya yarılmaya başladı'

TARİKSUS'ta bulunduğu mahabirinin sobası Şuğu Altınok'un tarafından katledilen Özgürce Adına (20) için dün yapılacak 50'er kişi etek giyip kadına şiddetli protesto etti. İstanbul'da İstiklal Caddesi'nde etkinliklerine yarılmaya başlayan kadınlar da destek verdi. Eyleme katılan kadınlar "Kadın, yaşam, özgürlük" sloganları attı. Eyleme eşlik eden 3 çocuklu kadınlar etek giydikleri için öldürülmüyor. Her gün giden kadınlar etek giyip protesto ediyor. "Ben de bu nedenle etek giydim. İçimizdeki etek giymemizi gerektiyor" dedi. Tekestici Hüseyin İleri (45) ise "Etekler kadınları öldürdüğü için ben erkek olsaydım vızır vızır olurdum ve etek giyordum" dedi. İsmail Altınok'ta da protesto yürüyüşü vardı. **■ İyşeyiş ÖZTA - Foto ALAAC / ÖZGÜRCE**

GEZİ eylemlerinde yaşamını yitiren Ali İsmail Korkmaz'ın annesi Emel Korkmaz ile Abdullah Cömert'in annesi Hatice Cömert, Adına ailesine taziye ziyaretinde bulundu.

EK 55- HÜRRİYET GAZETESİ 14 ŞUBAT 2015 SAYISI

Türkiye Türklerindir 14 Şubat 2015 Cumartesi www.hurriyet.com.tr Fiyatı: 1 TL

Hürriyet

Sen Orada Yoksun' adlı son albümüyle büyük beğeni toplayan Gökseül bu akşam sergileri için İstanbul'da sahne alacak ve yeni şarkılarını ilk kez canlı seslendirecek.

KELEBEK'İ İSTEYİNİZ

Yeni ve vıcıklaştıran önemli bölümüyle 'Yeni Yüzyıla' (YNY) test yapıyor.

ÖZGEÇAN'I YAKTILAR

MINİBÜS SOFORU ARANIYOR

Tarsus'ta 2 gündür kayıp olan üniversiteli Özgecan Aslan'ın (20) evine gitmek için binlerce minibüslüğü ve kişi tarafından bırakılanak öldürüldüğü ortaya çıktı. Yakalanan Necmettin A. ve Fatih G. suçlarını itiraf edenler minibüs şoförü Suphi A. aranıyor. Genç kızın cesedi yanmış halde bir derede bulundu. » 2

YAVRU SARAY KAVGASI

Mersin'in Toroslar ilçesinde yaptırılan hükümet konağı, kaymakam ile Mersin milletvekilini karşı karşıya getirdi.

MİLLİ KÜLTÜRÜMÜZE BENZETİYORUZ

5,5 milyon liraya 7 bin 500 metrekarelik konak yaptırılmasının sorunu önergesi ile Meclis'e taşıyan CHP'li Aytaç Atıcı dün inşaatla ilgili. Bu sırada gelen Kaymakam Kaya Çıtak, "Cumhurbaşkanı Sarayı ile alakası yok. Atatürk'ün yaptırdırmak. Ziryat Bankası'nın binasına bakın. Milli Kültürümüze benzetiyoruz" dedi.

BURASI YOKSUL BİR İLÇE, İSRAFA VAR

Atıcı ise bu yanıtı verdi: "Kültürümüzde çok güzel şeyler var. Doğruluk, dürüstlük, çalışıp çarpama var. Size 'Çalışırsanız' demedik, demeyiz de. Görüşüm burada sırat var. Toroslar gibi yoksul bir yere bu kadar para harcandırmak bizi yapıyor. Bunun derinleşelim. Burası yavru saraya benziyor." W Ali Ekber SENEM 24. sayfa

'Vatandaş hizmeti binadan almayacak'

Kaymakam Kaya Çıtak: "Buraya yılda 300 bin kişiye hizmet verecek" dedi. CHP Milletvekili Aytaç Atıcı: "Vatandaş hizmetini binadan almayacak. Vatandaşın hizmetini binadan almayacak. Vatandaşın hizmetini binadan almayacak." Karadağ'ın

AYŞE ARMAN

İŞTE KİM KARDASHIAN'IN KÖYÜ

Kartın Karabaki Köyü 500 nüfus... Ameri... 20 20 pozitif durumun... Kardashian'ın büyük dedesi... Buradan Amerika'ya... dönmüştü.

Hugh Jackman: Ben Türk'üm

Ayşe Arman

Aşkın kadını erkeği yoktur aşkaştır

Dedem kabzımalıdı hıyardan iyi anlarım

Sehrin sokaktan

Azda yazıyor

İzzet Çapa

ERDOĞAN, ESİ VE DAVUTOĞLU AİLEYE BAŞSAĞLIĞI TELEFONU ETTİ 5

EK 56- HÜRRİYET GAZETESİ 15 ŞUBAT 2015 SAYISI

Türkiye Türklerindir 15 Şubat 2015 Pazar www.hurriyet.com.tr Fiyatı: 1 TL

Hürriyet

Isveç soğuk Türkiye sıcak pazar

ÖZGEÇAN İSYANI

Türkiye, Tarsus'ta minibüs şoförü tarafından yakılarak öldürülen üniversiteli Özgecan Aslan'a ağıladı. Kadınlar sokaga çıktı.

5 bin kişi uğurladı

Özgecan Aslan'ın cenazesine yaklaşık 5 bin kişi katılarak son yolculuğuna uğurlandı. İnanç "Allah bakanı yollarını istedi" diyecek kadınlardan "Kı" sesi yükseldi.

CİNAYET BÜYÜK İNFİAL YARATTI

Türkiye'yi aytağa katıldırın vahşetini kutubun Özgecan'ın annesi Sonnet Aslan, Mersin'deki cehazna töreninde kızını katillerden lanet yağdırdı. Katillerin en ağır cezaya çarptırılmasını isteyen annesi, zaman zaman sinir krizi geçiren, Cezaili şehirlerde düzenlenen yürüyüşlerde vahşeti protesto eden sloganlar attı.

SORGUSU SÜRÜYOR

Cinayet şüphelisi evli ve bir çocuk babası Suphi A.'nin minibüsle son yolcu olan Özgecan'ın tekevizde kalkıştığı, genç kız kibber gazı sikip derinince bıcağı öldürdüğü, çağırıldığı babası Necmettin A. ve arkadaşları Fatih G. ile yok etmek için cesedi yakıtlan ortaya çıktı. » 5

İstiklal Caddesi'nde yürüyüş

Yürüyüşte yitirdiği kız, "Kadın cinayetlerine son" sloganı attı. CHP'li Mevlüt Üstün, "İstiklal Caddesi'nde yürüyüş" pankartı taşıdı.

Diyadinin kadını yakınlara verecek bir fetvası yok mu?

Benim edim Mevlüt potansiyel ölüyüm

ERDOĞAN, ESİ VE DAVUTOĞLU AİLEYE BAŞSAĞLIĞI TELEFONU ETTİ 5

İzzet Çapa

Azda yazıyor

EK 59- HÜRRIYET GAZETESİ 22 ŞUBAT 2015 SAYISI

Hürriyet
Türkiye Türklerindir
22 Şubat 2015 Pazar
www.hurriyet.com.tr
Fiyatı: 1 TL

TÜRKİYE'NİN KONUŞTUĞU BABA ANLATTI
Kalbime ateş düştü

AMA ÇÖZÜM İDAM DEĞİL
Gösterdiği büyük metanet ve sağduyu ile bütün ülkeyi şaşkırtan Özgecan'ın babası Mehmet Aslan, duygularını şöyle anlatıyor: "Evet ilahi adalet tecelli edecek, buna inanıyorum. Ama çözüm idam değil. İdam caydırıcı olabilir ama benim kızım üzerinden tartışılması beni rahatsız ediyor."

BİRCOK SEY DEĞİŞECEK
"Küçük bir kelebeğin kanat çırpışı bile on binlerce kilometre ötede bir kasrın oluşmasını tetikleyebiliyorsa, Özge de belki bu ülkede bir sürü şeyin değişmesine sebep olabilecek. Karşında olsa onu çok sevdiğimi söylerdim."

Evlenme teklifi
1 köy kahvesi+
3 ahır+10 inek
Uyan İstanbul'un Yaren'i Şebnem Bozoklu, Facebook'ta aldığı evlenme teklifini anlattı.

4 YIL
Yazarımız Pucca çocuk yaşta üvey babasıyla yaşadığı kabus dolu günleri yazdı.

Siddete karşı 50 ADIM
Farklı alanlardan 20 uzman günlük hayatımızda atacağımız 50 adımla siddeti nasıl kırabileceğimizi anlattı.

Kendinizle yüzleşme testi
Mor Çatı'dan uzmanlarla birlikte hazırladığımız testi çözün, kendinizi yüzleşin.

Aysel Arman
İzzet Çapa
Ajo
Bir melek için ağıt

Teknik Takip
Pazar

EK 60- HÜRRIYET GAZETESİ 17 ŞUBAT 2015 SAYISI 2. SAYFA

Magazin
2
17 Şubat 2015 Salı

Erkekliğimden UTANIYORUM

Özgecan Aslan'ın Mersin'de vahşice katledilmesine tepkiler çığ gibi büyüdü. Ülkenin dört bir yanında eylemler sürerken, sosyal medyada yapılan çağrıyla dün Türkiye siyahlara büründü. "Ben de bugün siyah giydim. Özgecan için yastayım" diyen Tarkan da sosyal medyadan hükümete seslendi: "Ne bekliyorsunuz? Daha fazla kadının öldürülmesini mi?"

ARTIK YETER
Henk Öltay, Ramazan'ın evine döndü, yaka yaka cinayet. Bir adamın katledilmesi artık değil, kadınların hayatları için yastayacağız. Kasten işlenmiş bir cinayete karşı, her kadını koruyacağız. Siz de yapın. Ma. İntikamla saldıkları cesetlerdir. Bir kadını koruyacağız. Bunun için yastayın. Bunu peşpeş olarak da duyuracağız ya da gelecekte. Öyle bizim için yeter. Artık yeter.

TÜRKİYE'NİN EN BÜYÜK AYIBI
"Bugün ben de siyah giydim. Özgecan Aslan için yastayım. Bu ülkede kadına yönelik şiddet ve cinayetlere tanık olduğuna için yanıyor ve erkekliğimden utanıyorum. Kadına şiddet Türkiye'nin en büyük ayıbı ve utançudur ve Türkiye her lekedem ancak bu kadar kurtulur. Buradan hükümete ve yetkililere verdiğim mesaj, yaptıklarınızı daha fazla görülmeyen. Çiğdem Ersoylu, yazarlarımıza bizim sızma peçin artık. Ne bekliyorsunuz? Daha fazla kadının öldürülmesini mi?"

Henk Öltay
İki İntikam
Sahane Çarınca
Ulku Aksoy

Pazar
Türk pop kazandı 94 yaşında

EK 64- HÜRRİYET GAZETESİ 9 MART 2015 SAYISI 23. SAYFA

EK 65- HÜRRİYET GAZETESİ 12 MART 2015 SAYISI 8. SAYFA

EK 66- AKİT GAZETESİ 27 ŞUBAT 2015 SAYISI 9. SAYFA

Özgecan için ağlıyoruz... Diğer canlara niye sustuk?

Özgecan Cinayeti'nin ardından...

NİÇE ÖZGECAN TOPRAK KALINDI!

SANIK MİSLEKET TOPTAN!

ADAMIN

BIRAK ÖLÜ İSTİSMARINI!

YİNE VEKALET PEŞİNDE MİSİN?

SAPULBİN ÖN MEZBEKİ YOKTUR!

EK 67- HÜRRIYET GAZETESİ 15 ŞUBAT 2015 SAYISI 4. SAYFA

5 kadına 'Özgecan' gözetlütü

TAKSİM'de de Özgecan Aslan'ın öldürülmesi projesi edildi.

Taksim Meydanı girişinde bir röportajın tetaasına çıkan ve kendilerini "Anarşist Kadınlar" olarak tanıtan 5 kadını, "Kadınlar" olarak tanıtan 5 kadını ve Özgecan Aslan'ın öldürülmesi projesi hakkında yazılan parçaları okuttu. Eylemi grubu vatanında okuttu. Özetle verdi. Polis 5 kadını gözaltına aldı.

EK 68- HÜRRIYET GAZETESİ 2 MART 2015 SAYISI 3. SAYFA

EK 69- CUMHURİYET GAZETESİ 23 ŞUBAT 2015 SAYISI 9. SAYFA

BAK ÖZGEÇAN DEĞİŞİYOR

Tarsus'ta hunharca katledilen Özgecan'ın acısı Türkiye'de bir şeyleri değiştiriyor. Kadına şiddete karşı seferberlik başlatılıyor.

VAAY KARA KANKA- LARA BAK!
SÜBHİN OLURUM KAMURUM BENİM!

BASBAKAN AÇIKLADI!
Basbakan Ahmet Davutoğlu Bakanlar Kurulu toplanınca açıklamayı bizzat yaptı: "O gün sadece Özgecan değil binlerce insanlık vicdanı katledildi. Toplumumuzda ortak dayanışma bilinci inşa edildi. Özgecan, belki de birçok kadına kayar başlatılma oldu."

ORTAK YAŞAMA KÜLTÜRÜ SART
"2007'de kadına şiddete karşı eylem planı hayata geçirildi. Etki analizini yapıp ilerleyen yıllarda bulacağız, yeni eylem planı ortaya çıkacaktır. 'Fesatler yapıyor ama önemli olan ortak yaşam kültürü konusunda güçlü bir seferberliğe başlatılması. Bu bir zihniyet, kültür meselesi.'" 19. sayfa

Erkekliğimden UTANIYORUM
Özgecan'ın katledilmesine tepki olarak Türkiye siyaseti dönüldü. Tepkiyi sosyal medya üzerinden gösteren Tarkan şöyle dedi: "Özgecan Anlatı. İçin yaşadım. Bu ülkede kadına yönelik şiddet ve cinayetlere benk öldürce kim yaşıyor ve erkekliğimden utanıyorum." 12. sayfa

DANS ETME BİLİYORSAN FATİHA OKU
Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan

DANSLI PROTİSTOVA TEPKİ
"Bunlar katliamlara o kadar uzaktılar ki, Özgecan'ın mucizeler bekliyor, dans ederek gülmeye çalışıyor ediyorlar. Bu ve benzeri işler! Önce beni biliyorsan Fatiha oku, bilmiyorsan rahmet dile." 12

Kızımın başına gelse ceza beni verirdim
AB Bakanı ve Başmüzakereci Volkan Bozkır, "Şayet benim kızımın başına böyle bir olay gelseydi, her eziyetle silinir alır bunun cezasını kendim verirdim. Bunun cezasına da katlanırdım" dedi. 18

NİNAT DOĞAN'IN GALATASARAY'DAN İHRACI İSTENİDİ 31 **CİNSEL SUÇLARA KARŞI 4 MADDELİ YASA ÖNERİSİ** 10 **CEMLİL ÇİÇEK HER TÜRLÜ AFYA KARŞIYIM** 10

ÖZGEÇMİŞ

Adı ve SOYADI	Fatma AVCI
EĞİTİM DURUMU	
Mezun Olduğu Lise	Akhisar Çağlak Anadolu Lisesi, Manisa, 2009
Lisans Diploması	Akdeniz Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Gazetecilik Bölümü, Antalya, 2014
Yabancı Dil	İngilizce
İŞ DENEYİMİ	
Stajlar	İzmir Posta Gazetesi, 2012 Antalya Akşam Gazetesi, 2013
E-Posta	fatmavci110@gmail.com